

မဟာလယ်တီ

ကျေးဇူးတော်ရှင်
လယ်တီသရဏ်ဘုရားကြီး
ရေးသားစီရင်တော်မူအပ်သော

နိုင်ငံထွင်းပုဏ္ဏား အဖြေပေါင်းချုပ်

ဒုတိယတွဲ

ဒုတိယအကြိမ်

လယ်တီရောင်ခြည် ကွန်ပျူတာစာပေ၊ မုံရွာမြို့။
မြတ်ဆုမွန်စာပေထုတ်ဝေရေးလုပ်ငန်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

နိုင်ငံတွင်း ပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ် (ဒုတိယတွဲ)

မာတိကာ

ဘုရား ရဟန္တာတို့၏ စုတိအာရုံ ပုစ္ဆာအဖြေ

ပုစ္ဆာ ၅-ရပ်

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး ဖြေဆိုချက်

ရွှေဥဒေါင်း ပုစ္ဆာအဖြေ

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးဖြေဆိုချက်

သစ္စာနှစ်ပါးခွဲပြခန်းပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ အတ္တဇီဝခွဲချက်

သဏ္ဌာန်စသည်ခွဲပြချက်

သမ္မုတိနှင့် သစ္စာခေါ်ကြောင်း

သမ္မုတိသစ္စာနှင့် ပရမတ္ထသစ္စာ

ဒိဋ္ဌိနှစ်ပါး ပယ်ပုံပြဆိုခန်း

အကြောင်းတရားလေးပါးပြဆိုခန်း

ရုပ်ဓာတ်ငါးပါးပြဆိုခန်း

နာမ်ဓာတ်လေးပါးပြဆိုခန်း

ဇာတိ, ဇရာ, မရဏ ပြဆိုခန်း

သန္တတိပြဆိုချက်

ခဏိကပြဆိုချက်

လက္ခဏာရေးသုံးပါးပြဆိုခန်း

ဒုက္ခကြီးမားပုံ ပြဆိုခန်း

စွဲလမ်းမှု, ထင်မြင်မှုပြဆိုခန်း

သံသရာပြဆိုခန်း

နိဗ္ဗာန်ပြဆိုခန်း

စဉ်းစားကြရန်အချက်ကြီး

နိဗ္ဗာန် ပုစ္ဆာဝိသုဒ္ဓိနာ

ဝန်ထောက်မင်း ဦးရွှေစံအောင်
လျှောက်ထားစာ

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးဖြေဆိုချက်

ပထမပုစ္ဆာအဖြေ

ဒုတိယပုစ္ဆာအဖြေ

မျက်စဉ်းဆေး ဥပမာ

ပဉ္စမပုစ္ဆာအဖြေ

ဆဋ္ဌမပုစ္ဆာအဖြေ

သတ္တမပုစ္ဆာအဖြေ

အဋ္ဌမပုစ္ဆာအဖြေ

နဝမ ပုစ္ဆာအဖြေ

ဒသမပုစ္ဆာအဖြေ

ကောသမပုစ္ဆာ အဖြေ

ဒွါဒသမပုစ္ဆာအဖြေ

တေရသမပုစ္ဆာ အဖြေ

စုဒ္ဒသမပုစ္ဆာ အဖြေ

သဿတဉ္စေဒမဇ္ဈိမပဋိပဒါ ၃-ပါး အထူး

မဇ္ဈိမပဋိပဒါ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

ပန္နရသမပုစ္ဆာအဖြေ

နိဂုံးချုပ်အဖြေ

သတိပေးချက်

ဇေယျပူရ ပုစ္ဆာအဖြေ

ဇေယျပူရဇာမရီ ရှင်စန္ဒာဝရ လျှောက်ချက်

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးဖြေဆိုချက်

ဝါဒနှစ်ပါးကို ရှင်းလင်းချက်

ပရိဘောဂ ၄-ပါး

ထေယျ ပရိဘောဂ

ဣဏပရိဘောဂ

ဒါယဇ္ဇ ပရိဘောဂ

သာမိပရိဘောဂ

ရှင်းလင်းချက်

ရှေး၌ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပါဠိတော်လာ
ဥပမာစုကို ပြဆိုခန်း

ဣဏပရိဘောဂ၌ အဆိပ်လောင်ပုံ

အဆိပ်ဆေးဥပမာ

သံချေးဥပမာ

နိဂုံး

မော်လမြိုင်- ကော့နုတ်ပုဏ္ဏအဖြေ

ကော့နုတ်အမေးပုဏ္ဏကို
လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးဖြေဆိုချက်

ဦးရာဇိန္ဒ၏ ပုဏ္ဏအဖြေ

ပထမ ပုဏ္ဏအဖြေ

ဒုတိယပုဏ္ဏ အဖြေ

ဦးအာသဘ၏ ပုဏ္ဏအဖြေ

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးဖြေဆိုချက်

ဒေသနာပုဏ္ဏအဖြေ

ဒွိသန္တက ပုဏ္ဏအဖြေ

ပုဂ္ဂလိကဝိဟာရ ပုဏ္ဏအဖြေ

ဝိဿာသဂါဟ ပုဏ္ဏအဖြေ

အာပတ္တိဝိနိစ္ဆယ

ဝိနည်းဒေသနာတော်နည်း

အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်နည်း

သိမ်နိမိတ်ကြား အမေးအဖြေ

သိမ်အောင် သြဘာစာ

ပါတိမောက် အမေးအဖြေ

ဝါဆိုသင်္ကန်း အမေးအဖြေ

ဂတိနိမိတ္တ ဝိနိစ္ဆယ

နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ်
ဒုတိယတွဲ မာတိကာပြီးပြီ။

-----*-----

နိုင်ငံတွင်း ပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ် ဒုတိယတွဲ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဘုရား ရဟန္တာတို့၏ စုတိအာရုံ ပုစ္ဆာအဖြေ ပုစ္ဆာ ၅-ရပ်

- ၁။ ဘုရားရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်သည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသလော၊ ထိုသို့မဟုတ်-တစ်ပါးသော သတ္တဝါတို့၏ စုတိစိတ်ကဲ့သို့ ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်သုံးပါးတို့တွင် တစ်ပါးကိုပင် အာရုံပြုသလော။
- ၂။ ဘုရားရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်သည် မနောဒွါရဝီရိယံသာ ကျကောင်းသလော၊ ပဉ္စဒွါရဝီရိယံ၊ မနောဒွါရဝီရိယံ၊ နှစ်ပါးနောင်မှာပင် ကျကောင်းသလော။
- ၃။ မြတ်စွာဘုရားသည် သောမနဿသဟဂုတ်စိတ်၊ ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် နှစ်ပါးတို့တွင် အဘယ်စိတ်ဖြင့်ပဋိ သန္ဓေနေတော်မူသနည်း။
- ၄။ မြတ်စွာဘုရား၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်သည် အသင်္ခါရိကစိတ်၊ သသင်္ခါရိကစိတ်နှစ်ပါးတို့တွင် အဘယ်စိတ်ပါသနည်း။
- ၅။ မြတ်စွာဘုရား၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်သည် ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်သုံးပါးတို့တွင် အဘယ်အာရုံကို အာရုံပြုပါသနည်း။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး ဖြေဆိုချက်

၁။ ဘုရားရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်သည် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသလော ထိုသို့မဟုတ် တစ်ပါးသော သတ္တဝါတို့၏ စုတိစိတ်ကဲ့သို့ ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်သုံးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးကိုပင် အာရုံပြုသလော-ဟူသော ပထမပုစ္ဆာ၌-

အဖြေကား။ ဘုရားရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်သည် နိဗ္ဗာန်ကို အလျင်အာရုံမပြု။ တစ်ပါးသော သတ္တဝါတို့၏စုတိ စိတ်ကဲ့သို့ ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်သုံးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးကိုပင် အာရုံပြုသည်-ဟု မုချဆတ်ဆတ် ဧကန်မှတ်အပ်သည်။ ဤအရာ၌ ယုံကြည်လောက်အောင် ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ကို ထုတ်ပြ၍ ဆုံးဖြတ်လိုက်အံ့။

ကတမေ ဓမ္မာ ပရိတ္တာရမ္မဏာ၊ သဗ္ဗော ကာမာဝစရဿ ဝိပါကော ကိရိယာ မနောဓာတု ကိရိယာ ဟေတုက မနောဝိညာဏဓာတု သောမနဿသဟဂတာ ဣမေဓမ္မာ ပရိတ္တာရမ္မဏာ၊ ကတမဓ္မာ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ၊ နဝသညာယတနံ၊ ဣမေဓမ္မာ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ၊ ကတမေ ဓမ္မာ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ၊ စတ္တာရော မဂ္ဂါ အပရိယာပန္နာ စတ္တာရိစ သာမညဖလာနိ၊ ဣမေ ဓမ္မာ အပ္ပမာဏာ ရမ္မဏာ။

ကာမာဝစရကုသလတော စတ္တာရော ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပါဒါ၊ ကိရိယာတော စတ္တာရော ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တ စိတ္တုပ္ပါဒါ၊ သဗ္ဗံ အကုသလံ၊ ဣမေ ဓမ္မာ သိယာ ပရိတ္တာ ရမ္မဏာ၊ သိယာ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ၊ သိယာ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ၊ သိယာ နဝတ္တဗ္ဗာ ပရိတ္တာရမ္မဏာတိပိ၊ ကာမာဝစရကုသလတော စတ္တာရော ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပါဒါ၊

ကိရိယာတော စက္ကရာရော ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပါဒါ၊ ရူပါဝစရစတုတ္ထဈာန် ကုသလတောစ ကိရိယာတောစ၊ ကိရိယာဟေတုက မနောဝိညာဏ-ဓာတု ဥပေက္ခာသဟဂတာ၊ ဣမေ ဓမ္မာ သိယာ ပရိတ္တာ ရမ္မဏာ၊ သိယာ မဟဂ္ဂတာ ရမ္မဏာ၊ သိယာ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ၊ သိယာ နဝတ္ထဗ္ဗာ ပရိတ္တာရမ္မဏာတိပိ၊ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာတိပိ၊ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာတိပိ၊ ရူပါဝစရတိက စတုတ္ထဈာန် ကာသလတောစ ဝါပါကတောစ ကိရိယာတောစ၊ စတုတ္ထဿ ဈာနဿ ဝါပါကော အာကာသာနဉ္စယတနံ၊ အာကိဉ္စညာယတနံ၊ ဣမဓမ္မာ နဝတ္ထဗ္ဗာ၊ ပရိတ္တာရမ္မဏာတိပိ၊ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာတိပိ၊ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာတိပိ၊ ရူပဉ္စ နိဗ္ဗာနဉ္စ အနာရမ္မဏာ။

[အဋ္ဌကထာကဏ္ဍလာ ဓမ္မသင်္ဂဟီပဋိတော်။]

အနက်ကား-ပရိတ္တာရမ္မဏာ=ကာမအာရုံကို အာရုံပြုကုန်သော တရားတို့သည်၊ ကတမေ ဓမ္မာ=အဘယ်တရားတို့နည်း၊ သဗ္ဗော=အလုံးစုံသော၊ ကာမာဝစရဿ ဝိပါကော=ကာမာဝစရဝိပါက် တေဝီသ ၎င်း၊ ကိရိယာ မနောဓာတု=ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်၎င်း၊ ကိရိယာ ဟေတုက မနောဝိညာဏဓာတု သောမနဿသဟဂတာ=ဟသိတုပ္ပါဒ် စိတ်၎င်း၊ ဣတိ=ဤသို့၊ ဣမဓမ္မာ=ဤ ၂၅-ပါး တရားတို့သည်၊ ပရိတ္တာရမ္မဏာ= ကာမအာရုံကိုသာ အာရုံပြုသော တရားတို့မည်ကုန်၏။

[ဤပဋိအစဉ်ဖြင့် ကာမဧကန် ၂၅-ကို ပြတော်မူသည်။]

မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ=မဟဂ္ဂုတ်အာရုံကို အာရုံပြုကုန်သော တရားတို့သည်၊ ကတမေဓမ္မာ=နည်း၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ=ဝိညာဏဉ္စာ ယတနစိတ်၎င်း၊ နေဝသညာနာသညာယတနံ=စိတ်၎င်း၊ ဣတိ=သို့၊ ဣမဓမ္မာ=ဤခြောက်ပါးသော တရားတို့သည်၊ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ=

မဟဂ္ဂုတ်အာရုံကို အာရုံပြုသော တရားတို့မည်ကုန်၏။

[ဤပါဠိစဉ်ဖြင့် မဟဂ္ဂုတ်ဧကန် ခြောက်ပါးကို ပြတော်မူသည်။]

အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ=အပ္ပမာဏဟုဆိုအပ်သော နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုကုန်သော တရားတို့သည်၊ ကတမေ ဓမ္မာ=နည်း၊ အပရိယာပန္နာ=သံသရာဝဋ်၌ အကျုံးမဝင်ကုန်သော၊ စတ္တာရော မဂ္ဂါ=မဂ်စိတ်လေးခုတို့၎င်း၊ အပရိယာပန္နာနိ=ကုန်သော၊ စတ္တာရိစ သာမညဖလာနိ=ဖိုလ်စိတ်လေးခုတို့၎င်း၊ ဣတိ=သို့၊ ဣမေဓမ္မာ=ဤလောကုတ္တရာစိတ်ရှစ်ပါးတရားတို့သည်၊ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ=အပ္ပမာဏဟုဆိုအပ်သော နိဗ္ဗာန်ကိုသာ အာရုံပြုသော တရားတို့မည်ကုန်၏။

[ဤပါဠိအစဉ်ဖြင့် လောကုတ္တရာဧကန် ရှစ်ပါးကို ပြတော်မူသည်။]

ကာမာဝစရကုသလတော=ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ် ရှစ်ခုမှ၊ စတ္တာရော ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပါဒါ=ဉာဏဝိပ္ပယုတ်စိတ် လေးခုတို့၎င်း၊ ကိရိယာတော=မဟာကိရိယာစိတ်ရှစ်ခုမှ၊ စတ္တာရော ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပါဒါ=တို့လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗံအကုသလံ=အလုံးစုံသော အကုသိုလ်စိတ် ၁၂-ခု၎င်း၊ ဣတိ=သို့၊ ဣမေဓမ္မာ=ဤ ၂၀-သောတရားတို့သည်၊ သိယာ=တစ်ရံတစ်ခါ၊ ပရိတ္တာရမ္မဏာ=ကာမအာရုံကို အာရုံပြုကုန်၏၊ သိယာ=ရံခါ၊ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ=မဟဂ္ဂုတ်အာရုံကို အာရုံပြုကုန်၏၊ သိယာ=ရံခါ၊ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ=နိဗ္ဗာန်အာရုံကို အာရုံပြုကုန်၏၊ သိယာ=ရံခါ၊ ဝါ=ပညတ်ကို အာရုံပြုသောကာလ၌၊ ပရိတ္တာရမ္မဏာတိပိ=ကုန်၏ဟူ၍၎င်း၊ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာတိပိ=ကုန်၏ဟူ၍၎င်း၊ နဝတ္ထဗ္ဗာ=မဆိုသင့်မဆိုထိုက်ကုန်။

[ဤပါဠိတော်အစဉ်ဖြင့် ကာမအာရုံ၊ မဟဂ္ဂုတ်အာရုံ၊ ပညတ်အာရုံကို အာရုံပြုသော အကုသိုလ် ၁၂-ဉာဏဝိပ္ပယုတ်ဖာ ၈-ပေါင်းအဇေကန် ၂၀-ကို ပြတော်မူသည်။]

ကာမာဝစရ ကုသလတော စတ္တာရော ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပါဒါ၊
 ကိရိယာတော စတ္တာရော ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တ စိတ္တုပ္ပါဒါ၊ ရူပါဝစရစတုတ္ထဈာန်
 ကုသလတောစ ကိရိယာတောစ၊ ကိရိယာဟေတုက မနောဝိညာဏ
 ဓာတု ဥပေက္ခာသဟဂတာ၊ ဣမေ ဓမ္မာ သိယာ ပရိတ္တာရမ္မဏာ၊ သိယာ
 မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ၊ သိယာ အပ္ပမာဏာ ရမ္မဏာ၊ သိယာ နဝတ္ထဗ္ဗာ ပရိတ္တာ
 ရမ္မဏာတိပိ၊ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာတိပိ၊ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာတိပိ၊
 ရူပါဝစရတိက စတုတ္ထဈာန် ကာသလတောစ ဝါပါကတောစ
 ကိရိယာတောစ၊ စတုတ္ထဿ ဈာနဿ ဝါပါကော အာကာသာနဉ္စယတနံ၊
 အာကိဉ္စညာယတနံ၊ ဣမဓမ္မာ နဝတ္ထဗ္ဗာ၊ ပရိတ္တာရမ္မဏာတိပိ၊
 မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာတိပိ၊ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာတိပိ၊ ရူပဉ္စ နိဗ္ဗာနဉ္စ
 အနာရမ္မဏာ။

[အဋ္ဌကထာကဏ္ဍလာဓမ္မသင်္ဂဟီပဋိတော်]

အနက်ကား။ ။ပရိတ္တာရမ္မဏာ=ကာမအာရုံကို အာရုံပြု
 ကုန်သောတရားတို့သည်၊ ကတမေဓမ္မာ=အဘယ်တရားတို့နည်း၊
 သဗ္ဗော=အလုံးစုံသော၊ ကာမာဝစရဿဝိပါကော=ကာမာဝစရဝိပါက်
 တေဝိသလည်းကောင်း၊ ကိရိယာ မနောဓာတု=ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်းစိတ်
 လည်းကောင်း၊ ကိရိယာဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတု သောမနဿ
 သဟဂတာ=ဟသိတုပ္ပါဒ်စိတ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ=ဤသို့၊ ဣမဓမ္မာ=
 ဤ ၂၅- ပါးတို့သည်၊ ပရိတ္တာရမ္မဏာ=ကာမအာရုံကိုသာ အာရုံပြုသော
 တရားတို့မည်ကုန်၏။

[တြိပါဠိအစဉ်ဖြင့် ကာမဇနိ ၂၅- ကို ပြတော်မူသည်။]

မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ=မဟဂ္ဂုတ်အာရုံကို အာရုံပြုကုန်သော တရား
 တို့သည်၊ ကတမေဓမ္မာ=နည်း၊ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ=ဝိညာဏဉ္စာယတန

စိတ်၎င်း၊ နေဝသညာနာသညာယတနံ=စိတ်၎င်း၊ ဤခြောက်ပါးသော တရားတို့သည်။ မဟာဂူတာရမ္မာဏာ=မဟာဂူတ်အာရုံကို အာရုံပြုသော တရားတို့မည်ကုန်၏။

[ဤပါဠိအစဉ်ဖြင့် မဟာဂူတ်ဧကန် ခြောက်ပါးကိုပြတော်မူသည်။]

အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ=အပမ္မာဏဟုဆိုအပ်သော နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုကုန်သောတရားတို့သည်။ ကတမေဓမ္မာ=နည်း၊ အပရိယာပန္နာ= သံသရာဝဋ်၌အကျိုးမဝင်ကုန်သော၊ စတ္တာရောမဂ္ဂါ=မဂ်စိတ်လေးခု တို့၎င်း၊ အပရိယာပန္နာနိ=ကုန်သော၊ စတ္တာရိသာမညာဖလာနိ=ဖိုလ်စိတ် လေးခုတို့၎င်း၊ ဣတိ=သို့၊ ဣမေဓမ္မာ=ဤလောကုတ္တရာ စိတ်ရှစ်ပါး တရားတို့သည်။ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ=အပ္ပမာဏဟုဆိုအပ်သော နိဗ္ဗာန် ကိုသာ အာရုံပြုသော တရားတို့ မည်ကုန်၏။

[ဤပါဠိအစဉ်ဖြင့် လောကုတ္တရာဧကန် ရှစ်ပါးကိုပြတော်မူသည်။]

ကာမာဝစရကုသလတော=ကာမ္မာဝစရကုသိုလ်စိတ်ရှစ်ခုမှ၊ စတ္တာရောဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တပ္ပဒါ= ဉာဏဝိပ္ပယုတ် စိတ်လေးခုတို့၎င်း၊ ကိရိယတော=မဟာကိရိယာစိတ်ရှစ်ခုမှ၊ စတ္တာရောဉာဏဝိပ္ပယုတ္တ စိတ္တပ္ပဒါ=တို့၎င်း၊ သဗ္ဗံ အကုသလံ=အလုံးစုံသော အကုသိုလ်စိတ်၁၂- ခု၎င်း၊ ဣတိ=သို့၊ ဣမေဓမ္မာ=ဤ၂၀-သောတရားတို့သည်။ သိယာ= တစ်ရံတစ်ခါ၊ ပရိတ္တာရမ္မဏာ=ကာမအာရုံပြုကုန်၏၊ သိယာ=ရံခါ၊ မဟဂူ- တာရမ္မဏာ=မဟဂူတ်အာရုံကို အာရုံပြုကုန်၏၊ သိယာ=ရံခါ၊ အပ္ပမာဏာ ရမ္မဏာ=မဟဂူတ်အာရုံကို အာရုံပြုကုန်၏၊ သိယာ=ရံခါ၊ အပ္ပမာဏာ ရမ္မဏာ=နိဗ္ဗာန်အာရုံကို အာရုံပြုကုန်၏၊ သိယာ=ရံခါ၊ ဝါ=ပညတ်ကို အာရုံပြုသောကာလ၌၊ ပရိတ္တာရမ္မဏာတိပိ=ဟူ၍၎င်း၊ မဟာဂူတာ

ရမ္မဏာတိပိ=၎င်း၊ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာတိပိ=၎င်း၊ နဝတ္ထဗ္ဗာ=ကုန်၏။

[ဤပါဠိအစဉ်ဖြင့် ကာမမဟဂ္ဂုတ်လောကုတ္တရာပညတ်အာရုံကို အာရုံပြုသော ဉာဏသမ္ပယုတ်ဇောရှစ်၊ အဘိညာဉ်ဒွေ၊ မနောရာဝဇ္ဇန်း၊ ပေါင်းအနေကန် ၁၁-ပါးကိုပြတော်မူသည်။]

ကုသလတော စ=၎င်း၊ ဝိပါကတောစ=၎င်း၊ ကိရိယတောစ=၎င်း၊ ရူပါဝစရတိက စတုတ္ထဈာန်=ရူပါဝစရတိကဈာန်၎င်း၊ ရူပါဝရစတုတ္ထဈာန်၎င်း။

[စတုတ္ထနည်း၊ ပဉ္စကနည်းဖြင့်ဟောတော်မူသည်ဟုမှတ်၊
ရူပါဝစရတိကဈာန်-ဟု၍မူ ယုတ္တတရ။]

စတုတ္ထဿဈာနဿဝိပါကော=ရူပဝိပါက် ၄-ပါး၊ ၅-ပါး၎င်း၊ အာကာသာနဉ္စာယတနံ=၎င်း၊ အာကိဉ္စာညာယတနံ=၎င်း၊ ဣတိ=သို့၊ ဣမေဓမ္မာ=ဤ ၁၆-ပါးသောတရားတို့ကို၊ ဝါ=(၈)ပါးသောတရားတို့ကို၊ ပရိတ္တာရမ္မဏာတိပိ=၎င်း၊ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာတိပိ=၎င်း၊ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာတိပိ=၎င်း၊ နဝတ္ထဗ္ဗာ=ကုန်၊ ရူပဉ္စ=ရုပ်အဋ္ဌဝီသသည်၎င်း၊ နိဗ္ဗာနဉ္စ=သည်၊ အနာရမ္မဏာ=အာရုံကိုမယူတတ်၊ အာရုံမပြုတတ်။

[ဤပါဠိအစဉ်ဖြင့် ပညတ်ဧကန်(၆)ပါးကိုပြတော်မူသည်၊ ဤပါဠိတော်အလုံးစုံဖြင့် ကာမဝိပါက်မှန်က ကာမအာရုံကိုသာ အာရုံပြုနိုင်ကြောင်း၊ နိဗ္ဗာန်စသည်ကိုအာရုံမပြုနိုင်ကြောင်း အလွန်သေချာသည်။]

အဋ္ဌ ပန သဟေတုကဝိပါကစိတ္တုပ္ပါဒါ ဧတ္ထ ဝုတ္တနယေနဝတဒါရမ္မဏဝသေန ပဋိသန္တိဘဝဂ်စုတိဝသေန စ ပရိတ္တဓမ္မေယေဝ အာရတ္တ ပဝတ္တန္တိ။

[၎င်းအဖွင့် အဋ္ဌသာလိနီ။]

အနက်။ ။ ပန=ဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ၂-ခု၏ ကာမအာရုံကို အာရုံပြုပုံမှတစ်ပါး မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ခု၏ ကာမအာရုံကို အာရုံပြုပုံကို ဆိုဦးအံ့၊ အဋ္ဌသဟေတုကဝိပါကစိတ္တုပ္ပါဒါ=မဟာဝိပါက်စိတ် ၈-ခုတို့သည်၊ ဧတ္ထ=ဤဥပေက္ခာသဟဂုတ်စိတ် ၂-ခု၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ=သာလျှင်၊ တဒါရမ္မဏဝသေနစ=၎င်း၊ ပဋိသန္ဓိဘဝဂ်စုတိဝသေနစ=၎င်း၊ ပရိတ္တာရမ္မဏာဝ=ကာမတရား၊ ကာမအာရုံတို့ကိုသာလျှင်၊ အာရဗ္ဗ=၍၊ ပဝတ္တန္တိ=၏။

ဤအဋ္ဌကထာ၌ ဧဝသဒ္ဓါဖြင့် မဟာဝိပါက်မှန်က အဘယ်အခါ ကာလမှ မဟဂ္ဂုတ်အာရုံ၊ နိဗ္ဗာန်စသော လောကုတ္တရာအာရုံ၊ ပညတ် အာရုံများကိုအာရုံပြု၍ မဖြစ်နိုင်ဟူသောအနက်ကိုပြတော်မူသည်။

“ဧဝမိ မေ ပဉ္စဝီသတိ စိတ္တုပ္ပါဒါ ဧကန္တေနဝ ပရိတ္တာရမ္မဏာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ”။

[၎င်းအဖွင့် အဋ္ဌသာလိနီ၊]

အနက်။ ။ ဧဝ=ဤသို့၊ ကုမေပဉ္စ ဝီသတိ စိတ္တုပ္ပါဒါ=ဤစိတ် ၂၅-ပါးတို့ကို၊ ဧကန္တေနဝ=သာလျှင်၊ ပရိတ္တာရမ္မဏာတိ=ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ=ကုန်၏။

[ဤစကားရပ်ဖြင့် ပဉ္စဒ္ဓါရာဝဇ္ဇ ဟသိတုပ္ပါဒ်နှင့်တကွ မဟာဝိပါက်မှန်က ကာမအာရုံကိုသာပြုနိုင်သည်၊ အဘယ်အခါကာလမှ မဟဂ္ဂုတ်အာရုံ၊ နိဗ္ဗာန်စသော လောကုတ္တရာအာရုံ၊ ပညတ်အာရုံများကို အာရုံမပြုနိုင်-ဟူသော အနက်ကိုပြတော်မူသည်။]

“တာ သတ္တာရမ္မဏတ္တာ ဝိပါကသု နသန္တိ၊ ဧကန္တ ပရိတ္တာရမ္မဏာနိ ဟိ ကာမာဝစရဝိပါကနိ”။

[စိတ္တုပ္ပါဒ်ကဏ္ဍအဖွင့်အဋ္ဌသာလိနီ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ ၂-ကျမ်းလာ။]

အနက် ။ ။ တာ=ထိုကရုဏာ၊ မုဒိတာနှစ်ပါးတို့သည်။ သတ္တရမ္မဏတ္တာ=သတ္တဝါပညတ်ကိုအာရုံပြု၍ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိပါကေသု=ဝိပါကစိတ်တို့၌၊ နသန္တိ=မဖြစ်ကုန်၊ ဟိ=အကြင်ကြောင့်၊ ကာမာဝစရ ဝိပါကာနိ=ကာမဝိပါကတေဝီသတို့သည်၊ ဧကန္တ ပရိတ္တာ ရမ္မဏာနိ= စင်စစ်ကာမအာရုံကိုသာ အာရုံပြုနိုင်ကုန်၏။

[ဤအဋ္ဌကထာ၌ ဧကန္တသဒ္ဓါဖြင့် ကာမဝိပါကမှန်က အဘယ်အခါကာလမှ မဟဂ္ဂုယ်အာရုံ၊ နိဗ္ဗာန်စသော လောကုတ္တရာအာရုံ၊ ပညတ်အာရုံများကို အာရုံမပြုနိုင်- ဟူသော အနက်ကိုပြတော်မူသည်။]

သတ္တရမ္မဏတ္တာတိသတ္တပညတ္တိအာရမ္မဏတ္တာ၊ နနုပညတ္တိ အာရမ္မဏာပိ ဝိပါကာ ဟောန္တိတိ စောဒနံ သန္ဓာယာဟဧကန္တ။ ပ ။ ဝိပါကာတိ။

[ဝိသုဒ္ဓိမဂ်မဟာဋီကာ။]

အနက် ။ ။ သတ္တရမ္မဏတ္တာတိ=ကား၊ သတ္တပညတ္တိ အာရမ္မဏတ္တာ=သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံပြုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပညတ္တိအာရမ္မဏာပိ=ပညတ်ကိုလည်း အာရုံပြုကုန်သော၊ ဝိပါကာ= တို့သည်၊ ဟောန္တိနု=ရှိကုန်သည်မဟုတ်ဘာ၊ ဣတိစောဒနံ=ဤသို့အဖြစ် တင်ခြင်းကို၊ သန္ဓာယ=၍၊ ဧကန္တ။ ပ။ ဝိပါကာတိ=ဟူ၍၊ အာဟ= ဆိုတော်မူပြီ။

တာ သတ္တရမ္မဏတ္တာ ဝိပါကေသု နုပ္ပဇ္ဇန္တိ၊ ကာမာဝစရဝိပါကာနံ ဧကန္တ ပရိတ္တာရမ္မဏတ္တာ။

[အဘိဓမ္မဝိဘင်္ဂ အဋ္ဌကထာ၊ အနက်လွယ်ပြီ၊ ကာမဝိပါကမှန်ကမ ကေန်ဟူလို။]

ပရိတ္တာရမ္မဏတ္တာဟိ တေသမေကန္တတောပန ကရုဏာမုဒိတာ
တေသု နဇာယန္တိ ကဒိစိပိ။

[၎င်းအဋ္ဌကထာ။]

အနက်။။ တေသံ=ထိုမဟာဝိပါက်စိတ်ရှစ်ခုတို့၏၊ ဧကန္တတော=
စင်စစ်ဧကန် အမှန်မချအားဖြင့်၊ ပရိတ္တာရမ္မဏတ္တာဟိ=ကာမအာရုံကိုသာ
အာရုံပြုနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်၊ တေသု=ထိုမဟာဝိပါက်စိတ်
ရှစ်ခုတို့၌၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ=တို့သည်၊ ကဒိစိပိ=တစ်ရံတစ်ခါမျှလည်း၊
နဇာယန္တိ= မဖြစ်နိုင်ကုန်။

သဗ္ဗေ ကာမာဝစရိပါကောစ=အလုံးစုံသော ကာမဝိပါက်
တေဝီသ၎င်း၊ ကိရိယာဟေတုဒွယံပိစ=ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ဟသိတုပ္ပါဒ် စိတ်
နှစ်ပါး၎င်း၊ ဣတိ=ဤသို့၊ [ထည့်] ပဉ္စဝီသတိ=တို့သည်၊ ဧကန္တပရိတ္တာ
ရမ္မဏာ=စင်စစ်ကာမအာရုံကိုသာ အာရုံပြုနိုင်ကုန်သည်၊ သိယံ=ကုန်၏။

ဣဒံဟိ ပဋိသန္ဓိဘဝံစုတိ တဒါရမ္မဏဝသေန ပရိတ္တဓမ္မပရိယာ
ပဉ္စေသုယေဝ ဆသုအာရမ္မဏေသု ပဝတ္တတိ။

[၎င်းအဋ္ဌကထာ။]

ဟိ=ချဲ့၍ပြဦးအံ့၊ ဣဒံ=ဤမဟာဝိပါက်ရှစ်ခုသည်၊ ပဋိသန္ဓိဘဝံ
စုတိတဒါရမ္မဏဝသေန=ပဋိဇ္ဇေကိစ္စ၊ ဘဝင်ကိစ္စ၊ စုတိကိစ္စ၊ တဒါရုံကိစ္စ
တို့၏ အစွမ်းသတ္တိဖြင့်၊ ပရိတ္တဓမ္မပရိယာပဉ္စေသုယေဝ=ကာမအာရုံ၌သာ
အကျုံးဝင်သည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သာ၊ ဆသုအာရမ္မဏေသု=တို့၌၊
ပဝတ္တတိ=၏။

ဝိပါကဿ သင်္ကပ္ပေတွာ အာရမ္မဏာဂဟဏဘာဝတော
ကမ္မာနုရူပမေဝ ပဝတ္တတိတိ ပရိတ္တကမ္မဝိပါကော ပရိတ္တာရမ္မဏေယေဝ

ပဝတ္တိတုမဟရတိ၊ နမဟဂ္ဂတ အပ္ပမာဏာရမ္မဏေတိ ဝုတ္တံ ပရိတ္တ ဓမ္မပရိယာပနန္တဿတိ။

[စတုတ္ထ စကားရပ်အဖွင့် အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာ။]

ဝိပါကဿ=ဝိပါကတရား၏၊ သင်္ကပ္ပေတွာ=ကြံကြံစည်စည် တွေးတွေးဆဆပြု၍၊ အာရမ္မဏာ ဂဟဏ ဘာဝတော=အာရုံကိုမယူ နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကမ္မာနုရူပမေဝ=ကံအားလျော်စွာ သာလျှင်၊ ပဝတ္တိ=ဖြစ်ရရာ၏၊ ဣတိ=ဤသို့သော အကြောင်းကြောင့်၊ ပရိတ္တ ကမ္မဝိပါကော=ကာမကုသိုလ်ကံ အကုသိုလ်ကံ၏ ဝိပါကသည်၊ ဝါ=ကာမ ဝိပါကတေဝီသသည်၊ ပရိတ္တာရမ္မဏေယေဝ=ကာမအာရုံ၌သာလျှင်၊ ပဝတ္တိတုံ=ငှါ၊ အရဟတိ=၏၊ မဟဂ္ဂတအပ္ပမာဏာရမ္မဏေ=မဟဂ္ဂတအာရုံ၊ နိဗ္ဗာန်စသောလောကုတ္တရာအာရုံ၌၊ ပဝတ္တိတုံ=ငှါ၊ န အရဟတိ=မထိုက်၊ ဣတိတသ္မာ=ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ ပရိတ္တဓမ္မပရိယာပနန္တဿတိ=ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ=ပြီ။

ယသ္မာ ဧတေ ပရိတ္တာရမ္မဏာ၊ ကရုဏာမုဒိတာစ ပညတ္တာ ရမ္မဏာ သတ္တပညတ္တိယံ ပဝတ္တနတော၊ တသ္မာ ဒွိန္ဒမာလမ္မဏာနံ ဧကစိတ္တဿ ဝိသယဘာဝါနုပဂမနတော။ နတေသု ကရုဏာမုဒိတာ ကဒါစိပိ ဇယန္တိတိ အယမေတ္ထ ပထမဂါထာယ အဓိပ္ပါယော။

ဒုတိယစကားရပ်အဖွင့်-၎င်းဋီကာ၊ အနက်လွယ်ပြီ။

သတ္တာရမ္မဏတ္တာတိ သတ္တပညတ္တာရမ္မဏတ္တာ နနုပညတ္တာ ရမ္မဏာပိ ဝိပါကာ ဟန္တိတိ စောဒနံ သန္ဓာယာဟ ကာမ ။ပ။ ဣတ္တာတိ။

[ပထမစကားရပ်အဖွင့် ၎င်းဋီကာ အနက်လွယ်ပြီ၊

တတိယစကားရပ်အဖွင့် မထူးလှပြီ။]

ဤသို့ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အဘိဓမ္မာပါဠိတော်၊ ၎င်းအဖွင့် အဋ္ဌသာလိနီ အဋ္ဌကထာ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ၊ ၎င်းအဖွင့် မဟာဋီကာ၊ အဘိဓမ္မာ ဝတာရ အဋ္ဌကထာ၊ ၎င်းအဖွင့် အဘိဓမ္မတ္ထ ဝိကာသိနီဋီကာ၊ ဤစကားအရပ်ရပ်တို့ဖြင့် ကာမဝိပါက်မှန်က ကာမအာရုံကိုသာ အာရုံပြုနိုင်သည်။ မဟဂ္ဂုတ်အာရုံ၊ နိဗ္ဗာန်စသော လောကုတ္တရာအာရုံ၊ ပညတ်အာရုံများကို အာရုံမပြုနိုင်-ဟု အလွန် သေချာသည်။

ဤပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌သာ သေချာသည်မဟုတ်၊ “ပဉ္စဝီသပရိတ္တမ္ဘိ” ပဉ္စဝီသ၊ ကာမဝိပါက်တေဝီသ၊ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန်း၊ ဟသိတုပ္ပါဒ်အားဖြင့် ၂၅-ပါးသော စိတ်တို့သည်။ ပရိတ္တမ္ဘိဇေဝ-၌သာလျှင်၊ ဟောန္တိ-ကုန်၏။

“တေဝီသတိ ကာမာဝစရဝိပါက ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇန ဟသနဝသေန ပဉ္စဝီသတိစိတ္တာနိ ပရိတ္တမ္ဘိ ကာမာဝစရာရမ္မဏေယေဝ ဘဝန္တိ။ ပ။ သဗ္ဗတ္ထ သာဝဓာရဏ ယောဇနာ ဒဠဗ္ဗာ”

အနက်။ တေဝီသ=ဝသေန၊ ကာမဝိပါက်တေဝီသ၊ ပဉ္စဒွါရာ ဝဇ္ဇန်း၊ ဟသတုပ္ပါဒ်စိတ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဉ္စဝီသတိစိတ္တာနိ=တို့သည်၊ ပရိတ္တမ္ဘိ ကာမာဝစရာရမ္မဏေယေဝ=ကာမအာရုံ၌သာလျှင်၊ ဘဝန္တိ= ကုန်၏။ ။ပ။ သဗ္ဗတ္ထ=အလုံးစုံသောဝါကျတို့၌၊ သာဝဓာရဏယောဇနာ= ဧဝသဒ္ဓါ ထည့်၍ အနက်ပေးခြင်းကို၊ ဒဠဗ္ဗာ=၏။ “ဆစိတ္တာနိ။ ပ။ ဒဠဗ္ဗာ၊ သဗ္ဗာဝါကျနမဝဓာရဏန္တောဂတ္တာတိအဓိပါယော။

[မဏိမဉ္ဇူသာအနက်လွယ်ပြီ၊ ဤသင်္ဂြိုဟ်ဋီကာကျော် မဏိ မဉ္ဇူသာ သုံးကျမ်းတို့၌လည်း အလွန်သေချာသည်ပင်။]

ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂဉ္စ၊ တထာ စဝနမာနသံ။

ဧကမေဝ တထေဝေက၊ ဝိသယဉ္စေက ဇာတိယံ။ ။

[သင်္ဂြိုဟ်။]

ပဋိသန္ဓေစိတ်၊ စုတိစိတ်တို့သည် ဇာတိ၊ ဘူမိ၊ သမ္ပယုတ္တ
ဓမ္မ၊ သင်္ခါရ၊ အာရုံအားဖြင့် တူမြဲထုံးစံ-ဟူလို။

ကတ္တစိ ပန အနုပ္ပဇ္ဇမာနဿ ဒီဏာသဝဿ ယထောပဋ္ဌိတံ
နာမရူပါဒိကမေဝ စုတိပရိယောသာနာနံ ဂေါစရဘာဝံ ဂစ္ဆတိ၊
န ကမ္မကမ္မ နိမိတ္တာဒယော။
[ဋီကာကျော်။]

အနက် ပန=အကြင်ကြောင့်၊ ကတ္တစိ=တစ်စုံတစ်ခုသောဘဝ၌၊
အနုပ္ပဇ္ဇမာနဿ=မဖြစ်လတ္တံ့၊ ပဋိသန္ဓေမနေရ လတ္တံ့သော၊ ဒီဏာ
သဝဿ=ဘုရားရဟန္တာအရှင်မြတ်၏၊ ယထောပဋ္ဌိတံ=အကြင်အကြင်
ထင်လာတိုင်းသော၊ နာမရူပါ ဒိကမေဝ=နာမ်ရုပ်တရားအစရှိသော
အာရုံသည်သာလျှင်၊ စုတိပရိယောသာနာနံ=စုတိအဆုံးရှိကုန်သော
ဝိထိစိတ်တို့၏၊ ဂေါစရဘာဝံ အာရုံ၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ=၏၊ ကမ္မ၊ ကမ္မနိ
မိတ္တာဒယော=ကမ္မ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်သုံးပါးတို့သည်၊ ဂေါစရဘာဝံ=
သို့၊ နဂစ္ဆန္တိ=ကုန်။

ဗုဒ္ဓေါ ပမုခေါ ယဿတိ ဗုဒ္ဓမုခေါ ဗုဒ္ဓပမုခဿ
ဒါနံဒေတိ၊ လမ္မာ ကဏ္ဏော ယဿတိ လမ္မကဏ္ဏာ လမ္မ-
ကဏ္ဏော အာဂစ္ဆတိ။

အနက်။ ။ယဿ=အကြင်ရဟန်းသံဃာအား၊ ဗုဒ္ဓေါ=မြတ်စွာ
ဘုရားဟုဆိုအပ်သော၊ ပမုခေါ=အကြီးအမှူး အဦးသည်၊ အတ္ထိ=၏၊
ဣတိ=ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓပမုခေါမည်၏၊ ဗုဒ္ဓပမုခဿ=ဘုရားအမှူးရှိသော
သံဃာတော်အား၊ ဒါနံ=လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို၊ ဒေတိ=လှူဒါန်း၏။

ယဿ=အကြင်သူအား၊ လမ္မော=ရှည်သော၊ ကဏ္ဏော=နားသည်၊ အတ္ထိ=ရှိ၏။ ကုတိ=ကြောင့်၊ လမ္မကဏ္ဏော=ရှည်သော နားရှိသောသူသည်၊ အာဂစ္ဆတိ=လာ၏။

ဤကား-တဂ္ဂုဏသံညာဏဟုဗ္ဗိဟိပြယုဂ်၊ ဤတဂ္ဂုဏသံညာဏ ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသံသဘောကား- သမာသံပုဒ်အနက်ကို၎င်း၊ နှစ်ပါးသော အနက်ကိုယူရသည်။ ဗုဒ္ဓပမုခဿဟူသောပြယုဂ်၌ ဗုဒ္ဓပမုခအရဖြစ်သော ဘုရားကို၎င်း၊ ယဿဟူသော အညပုဒ်အရဖြစ်သော ရဟန်းသံဃာ ကို၎င်း လူဒါန်း၏ဟူရာ၌ နှစ်ပါးသောအနက်ကိုယူရသည်။ လမ္မကဏ္ဏော ဟူသော ပြယုဂ်၌ လမ္မကဏ္ဏအရဖြစ်သော ရှည်သောနားရွက်ကို၎င်း၊ ယဿဟူသောအညပုဒ် အရဖြစ်သော လူကို၎င်း၊ လာ၏ဟူရာ၌ နှစ်ပါး သောအနက်ကို ယူရသည်။

ဗဟူနိဓညာနိ ဧတဿတိ ဗဟုဓညောအာဂစ္ဆတိ၊

နိဂ္ဂတာဇနော၊ နိဂ္ဂဇနံဒဟာပေတိ။

အနက်။ ဧတဿ=ထိုသူအား၊ ဗဟူနိ=များစွာကုန်သော၊ ဓညာနိ=တို့သည်၊ သန္တိ=ရှိကုန်၏။ ကုတိ=ကြောင့်၊ ဗဟုဓညော=မည်၏၊ ဗဟုဓညော=များသောစပါးရှိသောသူသည်၊ အာဂစ္ဆတိ=၏၊ ဧတသ္မာ= ထိုရွာမှ၊ ဇနာ=တို့သည်၊ နိဂ္ဂတာ=ထွက်ပြေးကုန်ပြီ၊ ကုတိ=ထို့ကြောင့်၊ နိဂ္ဂတဇနော=မည်၏၊ နိဂ္ဂတဇနံ=ထွက်၍ပြေးသောလူရှိသောရွာကို၊ ဒဟာပေတိ=မီးတိုက်၏။

ဤကား-အတဂ္ဂုဏသံ ဝိညာဏဗဟုဗ္ဗဟိ ပြယုဂ်တည်း၊ ၎င်း၏ သဘောကား- သမာသံပုဒ်အနက်ကိုမယူ၊ သမာသံပုဒ်အနက်မှတစ်ပါး အညပုဒ်အနက်ကိုသာယူရသည်။ ဗဟုဓညောဟူသော သမာသံပုဒ် အရဖြစ်သော များသောစပါးကိုမယူရ၊ ဧတဿဟူသော အညပုဒ်အရ

ဖြစ်သောလူကိုသာ ယူရသည်။ နိဂ္ဂတဇနောဟူသောပြယုဂ်၌ နိဂ္ဂတဇဟူသော အညပုဒ်အရဖြစ်သောရွာကိုသာ ယူရသည်။ အကျဉ်းအားဖြင့် သမာသ်ပုဒ်အနက်နှင့်တကွ အညပုဒ်အနက်ကိုယူလျှင် တဂ္ဂုဏသံဝိညာဏ၊ သမာသ်ပုဒ်အနက်ကိုစွန့်ပစ်၍၊ လွှတ်၍ အညပုဒ်သက်သက်ကိုသာယူရလျှင် အတဂ္ဂုဏသံဝိညာဏ၊ ဤသို့လျှင် အထူးကိုနာနာကြီး မှတ်ခဲ့ပါ။

ယခင်ဋီကာကျော်ပါဌ်၌ စုတိပရိယောသာနာနံ- ဟူသောပုဒ်ကို “စဝနသင်္ခါတံစုတိစိတ္တံ ပရိယောသာနံ ဩသာနံအန္တောယေသန္တိစုတိပရိယောသာနာနိ” ဟုဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသိပြု၊ တဂ္ဂုဏသံဝိညာဏဗဟုဗ္ဗိဟိ၊ အတဂ္ဂုဏသံညာသံဝိညာဏ ဗဟုဗ္ဗိဟိနှစ်ပါးတို့တွင် စုတိပရိယောသာနဟူသော သမာသ်ပုဒ်အရဖြစ်သော အဆုံးဆုံးဖြစ်သော စုတိစိတ်ကို စွန့်ပစ်သင့်၊ စွန့်ပစ်ထိုက်၊ လွှတ်ထိုက်ရကား အတဂ္ဂုဏသံဝိညာဏဟု ဗ္ဗိဟိသမာသ် ဟု ဆတ်ဆတ်မုချ ဧကန္တမှတ်ယူပါ။ ထို့ကြောင့်မဟုတ်လော၊ ဤဋီကာကျော်အဖွင့် အဖေဂ္ဂုသာရ ဒီပနီကျမ်း၌-

“ပရိယောသာသန သဒ္ဓေါ အနဘိဝိဓုတ္တော အတဂ္ဂုဏတ္ထောဝဒဋ္ဌဗ္ဗေ၊ ဣတရဏာ စုတိ ပဋိသန္ဓိနံ သမာနာရမ္မဏတာ နသိယာ” ဟုဆိုအပ်ပြီ။

အနက်။ ပရိယောသာသနသဒေါ=ကို၊ အနဘိဝိဓုတ္တော= အနဘိဝိမိအနက်ရှိ၏ဟူ၍သာလျှင်၊ အတဂ္ဂုဏတ္ထောဝ=အတဂ္ဂုဏအနက်ရှိ၏ဟူ၍သာလျှင်၊ ဝါ=အတ္တဂ္ဂုဏသံသိညာဏဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ် ဟူ၍သာလျှင်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗေ=မှတ်အပ်၏၊ ဣတရဏာ=ဤငါဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အနက်မှတပါး၊ အဘိဝိမိအနက်၊ တဂ္ဂုဏသံဝိညာဏ ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်ဟူ၍၊ ဂယုမာန=ယူကြသည်ရှိသော်၊ စုတိပဋိသန္ဓိနံ=စုတိစိတ်တို့၊ ပဋိသန္ဓေ

စိတ်တို့၏။ သမာနာရမ္မဏတာ=အာရုံတူမြဲ ထုံးစံသည်။ န သိယာ= မဖြစ်နိုင်ရာ။

ဤအဖေဂ္ဂုသာရ ဒီပနီဆရာစကားသည် ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့နှင့်ညီညွတ်သောကြောင့် သင့်မြတ်ပေစွ။

နာဟု အဿာသပဿာသော၊ ဌိတစိတ္တဿ တာဒိနော၊ အနေဇော သန္တိမာရဗ္ဗ၊ ယံ ကာလမကရီ မုနိ။ ။

[သုတ်မဟာဝါမဟာ ပရိနိဗ္ဗာနသုတ်ပါဠိတော်။]

အနက်။ အနေဇော=အာရုံတွေ့က၊ ဆွဆွဖြတ်ဖြတ်၊ တုန်လှုပ် တတ်သော ဇောတရားမှကင်းစင်တော်မူပြီးသော။ ယံ မုနိ=အကြင် ဘုရားသခင်သည်။ သန္တိ=ဆင်ရဲတကာ ကင်းငြိမ်းရာမှန် ပြည်နိဗ္ဗာန်ကို၊ အရဗ္ဗစွဲ၍၊ ရည်စူး၍၊ မျှော်ခေါ်၍၊ အကြောင်းပြု၍၊ ကာလံ=ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူခြင်းကို၊ အကရိ=ပြုတော်မူပြီ၊ ဌိတစိတ္တဿ=မရွံ့မပြန့် တည်တံ့ သော စိတ်နှလုံးရှိတော်မူသော။ တာဒိနော=လာဘာ၊ လာဘစသည် ရှစ်တန် လောကဓံကြောင့် ဖောက်ပြန် တုန်လှုပ်ခြင်း ကင်းစင်တော်မူပြီး သော။ တဿ=ထိုမြတ်စွာဘုရားအား၊ အဿာသပဿာသော=ထွက် သက်ဝင်သက်လေ ၂-ချက်သည်။ နာဟု=မရှိမဖြစ် ကင်းတုံ့လစ်ပြီ၊ ဤသို့သဗ္ဗန်။

ထို့ကြောင့် ၎င်းအဖွင့်အဋ္ဌကထာ၌“အာရဗ္ဗ ပဋိစ္စ သန္ဓာယ” ဟုဖွင့်တော်မူသည်။ အာရုံပြု၍ဟူသောအနက်ကို အလိုရှိအပ်သည် ဖြစ်အံ့။ “ယေ အတီတေ ဓမ္မေ အာရဗ္ဗ”ဟူသော ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်၌ အာရဗ္ဗဟူသောပုဒ်ကို “အာရဗ္ဗာတိ အာရမ္မဏံကတွာ” ဟုအဋ္ဌသာလိနီ ဖွင့်သကဲ့သို့ “အာရဗ္ဗ အာရမ္မဏံ ကတွာ” ဟုအဋ္ဌကထာဆရာ ဖွင့်ခဲ့ရာ၏။ ထိုသို့လည်းမဖွင့်ခဲ့၊ ထို့ကြောင့် အာရုံပြု၍ဟူသောအနက်ကို အလို

မရှိအပ်။ ထို့ကြောင့် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူခါနီး စတုတ္ထဈာန်ကိုမဝင်စားမီ ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော့အံ့ဟုဖြစ်သော ဇောဝီထိဖြစ်သည်ကိုသာ ရည်၍ သန္တိမာရဗ္ဗဟူ၍ ဟောတော်မူသည်ဟုမှတ်ပါ။

မြတ်စွာဘုရား၏စုတိဈာန်အာရုံကို မုံရွေးဆရာတော်ကမေး၍ ကျေးကံရှင်ကျော်က နိဗ္ဗာန်ဘုံထဲ အာရုံမြဲ၏-ဟုဖြေ လိုက်သည်။ အမှား အလွဲဟုဧကန်အမှန်မုချမှတ်၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူ သုတ္တန်၊ အဘိဓမ္မာပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ သင်္ဂြိုဟ်ဋီကာကျော်၊ မဏိမဇ္ဈ သာ၊ အဖေဂ္ဂုသာရဒီပနီ အစရှိသော အလုံးစုံသော ကျမ်းဂန်တို့နှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့်၎င်း၊ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၏ဟု ဆိုရာ၌အကြောင်း အမြွက်မျှ မရလေသောကြောင့်၎င်းတည်း။

ဋီကာကျော်ပါဌ်၌ စုတိပရိယောသာနံ-ပုဒ်ကို တဂ္ဂုဏ သံ ဝိညာဏသမာသ်ယူ၍ ရဟန္တာတို့၏ စုတိသည်လည်း ထင်တိုင်းသာ ဖြစ်သော နာမ်၊ ရုပ်တရားကို အာရုံပြုဟန်နှင့် ဝီထိပုံ ချရိုးပြုကြသည်လည်း အမှားဧကန်ပင်။ သင်္ဂြိုဟ်နိဿယသစ်၌ကား-ထိုသို့ဝီထိချရိုးပြုကြသည်ကို အဖေဂ္ဂုသာရဒီပနီနှင့် မညီသောကြောင့် မသင့်ဟု မဆိုသာ၊ အဖေဂ္ဂု သာရဒီပနီနှင့် ညီခြင်းမညီခြင်းသည် အကြောင်းမဟုတ်၊ မှန်၊ မမှန်သာ အကြောင်းဖြစ်သည်။ မှန်သည် မမှန်သည်ကိုလည်း ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တပုဂ္ဂိုလ် မြတ်များကိုထား၍ တပါးသောသူတို့သည် သိနိုင်ခဲ့၏။ ဤကား-ခဲရပ်-ဟု မှာထားခဲ့သည်။

ထိုသို့မှာထားခြင်းသည်လည်း ဉာဏ်မမှီနိုင်သောကြောင့်သာ မှာထားရှာသည်။ အမှုမှာ အလျင်းမဟုတ်ချေ၊ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ အဖေဂ္ဂုသာရဒီပနီနှင့်သာ မညီရုံမဟုတ်၊ ကာမဝိပါတ်မှန်က ကာမအာရုံ ကိုသာ အာရုံပြုနိုင်၏-ဟူ၍၎င်း၊ ပဋိသန္ဓေစိတ်၊ ဘဝင်စိတ်၊ စုတိစိတ်

တို့သည် အာရုံတူဟူ၍၎င်း၊ ဟောတော်မူ၊ ဆိုတော်မူကြသော အလုံးစုံသော ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့နှင့်လည်း မညီသောကြောင့်၎င်း၊ တပါးသောသတ္တဝါတို့၏ ပဋိသန္ဓေစိတ်၊ ဘဝင်စိတ်၊ စုတိစိတ်တို့၏ အာရုံစုံသော အဘိဓမ္မာအရာများကို ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တမဟုတ်သော်လည်း ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ဖြင့် သိသင့်သိထိုက်သောကြောင့်၎င်းတည်း။

သင်္ဂြိုဟ်ဂဏ္ဍိသစ်၌လည်း ၎င်းဋီကာပါဌ်၌ စုတိပရိယော သာနာနံ ပုဒ်ကို တဂ္ဂုဏသံဝိညာဏသမာသယူ၍ ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်ကိုလည်း ထင်တိုင်းသော နာမ်ရုပ်တရားကို အာရုံပြု၍ဝီထိချကြသည်။

“ပရိယော သာနသဒ္ဓေါ အနဘိဝိဇ္ဈတ္ထော အတဂ္ဂုဏတ္ထောဝဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ဣတရဏာ စုတိပဋိသန္ဓိနံ သမာနာရမ္မဏတာ နသိယာ”

ဟူသော အဖေဂ္ဂုဏာရ ဒီပနီနှင့်မညီ၊ ယင်းသို့မညီသော်လည်း မှန်ရာသာအကြောင်းဖြစ်တော့သည်။ ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုထား၍ တပါးသောသူတို့ သိခြင်းငှါခဲ၏။ ပဋိသန္ဓေဘဝင်စုတိတို့အာရုံတူ၏-ဟူသော စကားကို ယေဘုယျဟုဆိုပြီးလျှင်

“န ဟိ ဣဒမေကံဌာနံ ဝဇ္ဇေတွာ ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂီနံ ဝိသဒိသတာ အတ္ထိ”

ဟု ဋီကာဆိုသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း၊

“နဟိဣဒမေကံဌာနံ ဝဇ္ဇေတွာ ပဋိသန္ဓိစုတီနံ ဝိသဒိသတာ အတ္ထိ”ဟု ဋီကာဆိုမှု သင့်ငြားအံ့လည်း မသိ။

အဓိပ္ပါယ်ကား-အာဂန္တုကဘဝင်ကိစ္စဖြစ်သော အရာဌာနတစ်ခုကိုကြည့်၍ ပဋိသန္ဓေဘဝင်တို့၏ အာရုံမတူသော မည်သည် မရှိသကဲ့သို့ ရဟန္တာတို့၏ စုတိကိစ္စဖြစ်သော အရာဌာနကိုကြည့်၍ ပဋိသန္ဓေစုတိတို့၏ အာရုံမတူသော မည်သည် မရှိဟူလို၊ ခဲရပ်။

“စုတိဇဝ ပရိယောသနံ ဧတေသန္တိ စုတိပရိယောသနာ”
ဆရာတို့လည်း တဂ္ဂုဏ၊ အဖေဂ္ဂုဏသရဆရာလည်း အတဂ္ဂုဏ-
ဟုဆိုသောစကားနှစ်ရပ်သည် မစပ်မိကြဆန့်ကျင်လှ၏-ဟု မှာထားခဲ့
သည်။ ထိုဂဏ္ဍိသစ် မှာထားသော စကားစုတွင် သိခြင်းငှါခဲ၏ဟု
တိုင်အောင်သောစကားကို နိဿယသစ်ဝါဒကိုပယ်သော ရှေးအကြောင်း
နှင့်ပင် ပယ်လေ၊ နက်ခဲရပ်တိုင်အောင်သော စကားစုသည်လည်း မသင့်၊
အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ ဥပေက္ခာသဟဂုတ် သန္တိရဏစိတ်ကို
တပါးသော ပဋိသန္ဓေကိစ္စနှင့် မဖြစ်နိုင်ခြင်းစသော အကြောင်းရှိ
သကဲ့သို့၎င်း၊ ကာမအာရုံကိုသာ အာရုံပြု၏-ဟူသောပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊
ဋီကာတို့နှင့် ဆန့်ကျင်သကဲ့သို့၎င်း၊ ထို့အတူ ဤအရာ၌ ရဟန္တာတို့၏
စုတိစိတ်သည် ကံ၊ ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ် သုံးပါးတို့တွင် တစ်ပါးပါးကို
မပြုနိုင်ခြင်း-ဟူသော အကြောင်း မရှိသောကြောင့်၎င်း၊ ကာမအာရုံ
ကိုသာ အာရုံပြု၏-ဟူသောပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့နှင့် ဆန့်ကျင်သော
ကြောင့်၎င်းတည်း။ ဆန့်ကျင်လှ၏တိုင်အောင်သော စကားကိုလည်း
ဤသို့မဆိုထိုက်၊ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ တဂ္ဂုဏသံဝိညာဏဟု
ဆိုကြသော ဆရာတို့ဝါဒသည် အဖေဂ္ဂုဏသရဒီပနီနှင့် မညီသော
ကြောင့်၎င်း၊ ကာမအာရုံကိုသာ အာရုံပြု၏-ဟူသောပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊
ဋီကာတို့နှင့်ဆန့်ကျင်သောကြောင့်၎င်း မသင့်အနေတည်း-ဟူ၍သာ
ဆိုထိုက်သောကြောင့်၎င်းတည်း။

သမန္တစက္ခုဒီပနီ၌လည်း ဘုရားရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်သည်
နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၏-ဟု အထောက်အထားမပြဘဲ ဖြေဆိုလိုက်သော
စကားသည်လည်း အမှားပင်၊ ဇိနတ္ထပကာသနီကျမ်း၌လည်း ထိုစတုတ္ထ
ဈာန်မှထ၍ ဈာန်အင်္ဂါတို့ကို ဆင်ခြင်တော်မူသော ပစ္စဝေက္ခဏာ

ဇောတို့သည် အကြိမ်များစွာဖြစ်ကုန်၏။ ထိုသို့ဖြစ်သရွေ့ဝီထိတွက်ရေ ကုဋေနှစ်သန်းလေးသိန်းသော သမာပတ်ကို ဝင်စားတော်မူပြီးမှ စတုတ္ထဈာန်အင်္ဂါကိုဆင်ခြင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာ ဝီထိ၏အဆုံး၌ အလုံးစုံ သောသင်္ခါရတရားတို့၏ ကုန်ငြိမ်းရာ နိရောဓသစ္စာကို အာရုံပြုသော မဟာဝိပါက် ပထမအသင်္ခါရိက အဗျာကတ ဒုက္ခသစ္စာဖြင့် နိဗ္ဗာန်စံ၏- ဟု အထောက်အထားမပြဘဲ ဆိုလိုက်သောစကားသည်လည်း အမှားပင်၊ စွယ်စုံကျော်ထင်-ဝိသဇ္ဇာကျမ်း၌လည်းရဟန္တာတို့၏ စုတိသည်မည်သည့် အာရုံပြုလိမ့်မည်နည်း-ဟုသော အမေးပုစ္ဆာ၌ အဖြေဝိသဇ္ဇာနာကား- နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြု၍ စုတိ၏-ဟုပေ-ဟုအထောက်အထား မပါဘဲဖြေ လိုက်သော စကားသည်လည်းအမှားပင်။

ဤအရာ၌ ကျမ်းပြုဂန်ပြု-ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတို့မှသော်လည်း ချော်ကြီး ချော်၊ အယောင်ကြီးယောင်၊ အမှားကြီးမှား ချေသေး၏ရှင်၊ ယခုကာလ နောက်ပေါ်လူသာမန်တို့ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍စုတိ၏ဟု ယောင်ရမ်း မြည်တမ်း ပရမ်းအတာပကာ ပြောဆိုကြသည်မှာ ဆိုရာဆို ခွင့်ပင် မရှိချေ။ ပညတ်ကိုအာရုံပြုသေး၏ဟု ဆိုသေး၏ဟုဆိုသော ဝိမတိနော ဒပနီဝါဒကိုလည်း အလုံးစုံသောပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့နှင့် ဆန့် ကျင်သောကြောင့် ငါတို့သခင် ကျေးဇူးရှင်ပင် ပယ်လေပြီဟု မုံရွာမြို့ လယ်တီဆရာတော်ဖြေဆို ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။

ဘုရား ရဟန္တာတို့၏ စုတိစိတ်အာရုံကို
ကျမ်းဂန်စုံညီ၍ ဖြေရှင်းခန်း ပြီး၏။

ရွှေဥဒေါင်း ပုစ္ဆာအဖြေ

နမောတဿ ဘဂဝတော အရဟတော

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

လျှောက်လွှာ

တပည့်တော် ရွှေဘိုမြို့-ရွှေဥဒေါင်းတောရဘုန်းကြီးကုသလ
ရိုသေစွာလျှောက်ထားပါသည် အရှင်သူမြတ်ဘုရား...။

သမ္မုတိသစ္စာ၊ ပရမတ္ထသစ္စာ၊ ထိုသစ္စာ ၂-ပါးတို့ကို ပိုင်းခြား
ဝေဘန်၍ မှန်ရာတည့်တည့် သိမြင်လိုပါသည် တစ်ရပ်၊

ဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ တရားများကိုလည်း ခြားနားသေချာ
သိလိုပါသည် တစ်ကြောင်း၊

ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာဝင် လူရှင်အပေါင်းတို့သည် သိအပ်
သိထိုက်လှပေသော အနတ္တအချက်တို့ကိုလည်း ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း
ထင်လင်းသေချာ ဝိပဿနာ ဉာဏဒဿနအဖွင့်ကို ချီးမြှင့်ရေးသား
ပေးသနားတော်မူပါမည့်အကြောင်း ဦးခေါင်းရိုကျိုး ရှိခိုးလျှောက်ထား
အသနားတော်မြတ် ခံပါသည်ဘုရား။

ဦးကုသလ

ရွှေဥဒေါင်းတောရဘုန်းကြီး

ရွှေဘိုမြို့။

----- * -----

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးဖြေဆိုချက်

ပဋိညာဉ်

ယခုအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာ၌ လွန်စွာ အရေးကြီးသော အနတ္တအချက် ကြီးတို့ကို တပည့်ရှင်ကုသလ လျှောက်ထား တောင်းပန်ချက်အရ မုံရွာ လယ်တီတောရဆရာငါသည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ရှင်လူအပေါင်းမှစ၍ ယောဂါဝစရပုဂ္ဂိုလ် တောတောင်ခို ၍ ကြည်ညိုလေးမြတ် ဝိပဿနာ လုပ်ရပ် အထပ်ထပ် ကြိုးစားကြသဖြင့် ဉာဏ်သွားဝရဇိန် တက်ထွန်း ထိန်၍ အရှိန်ကြီးမား အမျိုးသားတို့အား ထောက်ထားမြော်ရှု ဟောပြော မှုအရာဝယ် ပဒေသာဉာဏ်ကဲ့သို့ ဝေဘန်ပိုင်းခြားဟောကြားဆုံးမ သာသနာတော်ကိုပြုစုကြရန် ရည်သန်စိတ်ထားဖြင့် တရားသဘော ပေါ်လွင်၍ဉာဏ်အမြင်ဖောက်ထွင်း သန့်ရှင်းစေသောအား မေးလျှောက် သောတရားတို့ကို ရေးသားချီးမြှောက်ပေအံ့သတည်း။

သစ္စာနှစ်ပါးခွဲပြခန်း

ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ အတ္တဇီဝခွဲချက်

သမ္မုတိသစ္စာ။ ။ရှေးဦးစွာ သစ္စာနှစ်ပါးခွဲခန်းကို ပြဆိုရာ၏။
သစ္စာနှစ်ပါးဆိုသည်ကား-

၁။ သမ္မုတိသစ္စာ၊

၂။ ပရမတ္ထသစ္စာ-

ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။

ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်-

၁ - သမ္မတိသစ္စာ။ သမ္မတိသစ္စာဆိုသည်ကား-လောက၌-

၁။ ပုဂ္ဂိုလ်မည်သည် အမှန်ရှိ၏။

၂။ သတ္တဝါမည်သည် အမှန်ရှိ၏။

၃။ အတ္တမည်သည် အမှန်ရှိ၏။

၄။ ဇီဝမည်သည် အမှန်ရှိ၏။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အတ္တ၊ ဇီဝတို့သည် အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံပစ်ချရာသို့ အစဉ်တစိုက်လိုက်၍ အစဉ်မပြတ် ကျင်လည် ပြောင်းရွှေ့၍ နေကြရကုန်၏ဟု အခိုင်အမြဲ မှန်ယူစွဲလမ်း ခေါ်ဝေါ် ပြောဆိုကြခြင်းသည် သမ္မတိသစ္စာမည်၏။

ထိုတွင်- သတ္တဝါရှိ၏ဟူသောစကားဖြင့်...

၁-ပုဂ္ဂိုလ်။ ပုဂ္ဂိုလ်ရှိ၏ဟူသောစကားသည် သတ္တဝါရှိ၏ ဟူသော စကားနှင့် အထူးအခြား မရှိကြ။

၂-သတ္တဝါ။ လူဟူ၍ အမှန်ရှိ၏။ နတ်ဟူ၍ အမှန်ရှိ၏။ နွား- ကျွဲ-ခွေး-ဝက်-ကြက်-ငှက်-တိရစ္ဆာန် သတ္တဝါဟူ၍ အမှန်ရှိ၏။ ယောက်ျား၊ မိန်းမဟူ၍ အမှန်ရှိ၏။ ငါဟူ၍၊ သူတပါးဟူ၍ အမှန်ရှိ၏။ ဦးခေါင်း-ခြေလက်-မျက်စိ-နား-နှာခေါင်းစသော အင်္ဂါကြီးငယ်ဟူ၍ အမှန်ရှိ၏။ ဆံပင်-မွေးညင်း-ခြေသည်း-လက်သည်း-သွား-အရေ-အသား-အကြော-အရိုးဟူ၍ အမှန်ရှိ၏ စသည်ဖြင့် ထင်မှတ်စွဲလမ်းခေါ် ဝေါ်ပြောဆိုခြင်းများသည်လည်း သတ္တဝါရှိ၏ ဟူသောစကား၌ ပါဝင်လေ၏။

၃-အတ္တ။ အတ္တရှိ၏ဟူသောစကား၌ အတ္တဆိုသည်ကား- သတ္တဝါတို့၏သန္တာန်မှာ အမာခံဖြစ်သော အနှစ်သာရကို အတ္တဟူ၍ဆို၏။

ဥပမာကား... မြေအိုးဟူသောစကား၌ မြေဆိုသည်ကား-
ပထဝီဓာတ်၏အမည်ပေတည်း။ အိုးဆိုသည်ကား-အဝန်း အဝိုင်းစသော
အိုးသဏ္ဌာန်ပညတ်၏အမည်ပေတည်း။

ပညတ်ဟူသည်လည်း သဘောအားဖြင့် အမှန်ရှိရင်းမဟုတ်၊
မြေဓာတ်အပေါင်းအစုကို အစွဲပြု၍ သတ္တဝါတို့၏ စိတ်ထဲတွင် ဝန်း
သည်ဝိုင်းသည်ဟူ၍ထင်မြင်ရသော အခြင်းအရာမျှသာတည်း။ သို့သော်
ပရမတ်နှင့် ပညတ်ကို ခြားနား၍သိနိုင်ရန် ဉာဏ်ပညာမရှိသော
လောကီဘုံသားတို့မှာ မြေဓာတ်အပေါင်းအစုသည်ပင်လျှင် အိုးဖြစ်၏ဟု
မြေနှင့်အိုးကို တစ်ခုတည်းပြု၍မှတ်ယူကြ၏။ ထိုသို့မှတ်ယူရာ၌
အမှန်ရှိသောမြေသည် အမှန်မရှိသောအိုး၏ အမာခံ အနှစ်သာရ
အတ္တဖြစ်ရလေ၏။ မြေမရှိခဲ့သော် မြေအိုးဟူ၍မရှိနိုင်၊ မြေရှိမှသာလျှင်
မြေအိုးဟူ၍ ရှိနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် မြေသည် အိုး၏အနှစ်သာရ အတ္တ
မည်ပေသတည်း။

ထို့အတူ အမှန်ရှိဖြစ်သော ခန္ဓာငါးပါးနှင့် အမှန်ရှိမဟုတ်သော
သတ္တဝါဟူသော သဏ္ဌာန်ပညတ်ကို တစ်ခုတည်း ပြု၍ မှတ်ယူကြရာ၌
လည်း၊ ခန္ဓာငါးပါးသည် သတ္တဝါပညတ်၏ အမာခံ အနှစ်သာရ အတ္တမည်
လေ၏။ ခန္ဓာငါးပါးမရှိခဲ့သော် သတ္တဝါဟူ၍မရှိနိုင်၊ ခန္ဓာငါးပါးရှိမှသာလျှင်
သတ္တဝါဟူ၍ရှိနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးသည် သတ္တဝါ၏ အနှစ်သာရ
အတ္တ မည်လေသတည်း။ ဤကား-ခန္ဓာငါးပါးကို အတ္တဟူ၍ ပြဆိုချက်
တည်း။ ထိုမှတစ်ပါးလည်း ခန္ဓာငါးပါးမှ အလွတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာအိမ်၏
အရှင်သခင်ဟူသော အတ္တသည်ရှိ၏။

ဥပမာကား..

လူသေကောင်မှာ ဘုတ်တဇ္ဇေ ဝင်ပူး၍နေရာ၌ လူသေကောင် သည်တခြား၊ ဘုတ်တဇ္ဇေသည်တခြားဖြစ်သကဲ့သို့ ခန္ဓာငါးပါးတခြား၊ ခန္ဓာငါးပါးကို အုပ်စိုး၍နေသောအတ္တသည် တခြားဟူ၍လည်း ယူကြ၏။

၄ - ဇီဝ။ ဇီဝဆိုသည်ကား.. ထိုအတ္တ၏ဦးခေါင်းသဘွယ်ဖြစ်၍ ထိုအတ္တကို နှစ်ရှည်လများ တည်နေနိုင်အောင် စောင့်ရှောက်၍နေသော အသက်ရှိ၏။ ထိုအသက်ကို ဇီဝဆို၏။

[ဤကား-ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အတ္တ၊ ဇီဝ၊ လေးပါးခွဲပြခြင်းတည်း။]

သဏ္ဌာန်စသည်ခွဲပြချက်

၁။ သဏ္ဌာန်သည် အမှန်ရှိ၏။

၂။ သန္တတိသည် အမှန်ရှိ၏။

၃။ နိမိတ္တသည် အမှန်ရှိ၏။

၄။ အနုဗျဉ္ဇနသည် အမှန်ရှိ၏-

ဟူ၍ မှတ်ယူကြကုန်၏။

၁။ သဏ္ဌာန်။ သဏ္ဌာန်ဆိုသည်ကား... ပရမာဏုမြူ သဏ္ဌာန်၊ အဏုမြူသဏ္ဌာန်တို့မှစ၍ မဟာပထဝီမြေကြီးသဏ္ဌာန်၊ မြင့်မိုရ်တောင်သဏ္ဌာန်တိုင်အောင် အဝန်းအဝိုင်း အလုံးအပြား အထောင့် ကွေး အရှည်အတိုစသော သဏ္ဌာန်ပညတ်ကို သဏ္ဌာန်ဆိုသည်။

၂။ သန္တတိ။ သန္တတိဆိုသည်ကား... တစ်ခုတည်းသော ဝတ္ထုသည် တစ်မိနစ်တည်နေ၏။ တစ်နာရီ တည်နေ၏။ နာရီပေါင်းများစွာ တည်နေ၏။ ရက်ပေါင်းများစွာ၊ လပေါင်းများစွာတည်နေ၏။ နှစ်ပေါင်း

များစွာ တည်နေ၏။ သတ္တဝါတစ်ယောက်သည် အနုမတဂ္ဂသံသရာ၌ ဘဝပေါင်းများစွာ ကျင်လည်၍နေရ၏ဟု ယူခြင်း ပေတည်း။

၃။ နိမိတ္တ။ နိမိတ္တဆိုသည်ကား.. . သတ္တဝါသဏ္ဌာန်၊ ဦးခေါင်း သဏ္ဌာန်၊ ခြေသဏ္ဌာန်၊ လက်သဏ္ဌာန် စသော သဏ္ဌာန်နိမိတ်မျိုး ကိုဆို၏။

ထိုနိမိတ္တသည်-

ဘုဘနိမိတ္တ၊ အသုဘနိမိတ္တဟူ၍ မှတ်ယူကြသော သဏ္ဌာန် မျိုးသည် သုလနိမိတ်မည်၏။ အသုဘနိမိတ်ဆိုသည်ကား.. . မလှမပ မတင့်မတယ်ဟူ၍ မှတ်ယူကြသော သဏ္ဌာန်မျိုးသည် အသုဘနိမိတ် မည်၏။

၄- အနုဗျဉ္ဇန။ အနုဗျဉ္ဇနဆိုကား.. . အနေ-အထိုင်-အထ- အကြွ-အသွား-အလာ- အပြု-အမူ-အပြော-အဆို-အမူ-အရာ-အထ- အရာမျိုးကို အနုဗျဉ္ဇနဆို၏။ ထိုအနုဗျဉ္ဇနသည်လည်းသုဘ-အသုဘဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် နေပုံယဉ်ကျေးသည်၊ ကြွပုံ ထပုံ ယဉ်ကျေး သည်စသည်ဖြင့် မှတ်ယူကြသော အမူအရာမျိုးသည် သုဘအနုဗျဉ္ဇန မျိုးမည်၏။ အနေအထိုင်ရိုင်းစိုင်းသည်၊ အကြွအထရိုင်းစိုင်းသည် စသည်ဖြင့် မှတ်ယူကြသော အမူအရာမျိုးသည်၊ အသုဘ အနုဗျဉ္ဇနမျိုး မည်၏။ သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်အင်္ဂါ၌ ကောင်းသောလက္ခဏာ၊ မကောင်း သော လက္ခဏာ၊ သူမြတ်လက္ခဏာ၊ သူယုတ်၏လက္ခဏာစသော လက္ခဏာများသည်လည်း သုဘ-အသုဘ-အနုဗျဉ္ဇန မည်၏။

[ဤကား-သဏ္ဌာန၊ သန္တတိ၊ နိမိတ်၊ အနုဗျဉ္ဇနခွဲခန်းတည်း။]

မဆိုခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်- သတ္တဝါ- အတ္တ-ဇီဝ-သဏ္ဌာန်-သန္တတိ- နိမိတ်- အနုဗျဉ္ဇန-အလုံးစုံသည် သမ္မုတိ သစ္စာနည်း၏။

[ဤကား- သမ္မုတိသစ္စာကို ပြခန်းပေတည်း။]

၂။ ပရမတ္ထသစ္စာ။ ပရမတ္ထ သစ္စာဆိုသည်ကား... လောက၌သဘောအားဖြင့် ထင်ရှားရှိနေကြသော ပထဝီဓာတ်, အာပေါဓာတ်, တေဇောဓာတ်, ဝါယောဓာတ်, အာကာသဓာတ်, ဝိညာဏဓာတ်, ဖဿဝေဒနာ အစရှိသော စေတသိဓာတ်, စက္ခုသောတစသော ရုပ်ဓာတ်, နိဗ္ဗာန်ဟူသော အသင်္ခတဓာတ်များကို ပရမတ္ထသစ္စာ ဟူ၍ဆို၏။

[ဤကား-ပရမတ္ထသစ္စာကိုပြဆိုခန်းတည်း။]

သမ္မုတိနှင့် သစ္စာခေါ်ကြောင်း

ထိုသစ္စာနှစ်ပါးတို့တွင် သမ္မုတိသစ္စာဟူသောစကား၌-

၁။ အဘယ့်ကြောင့် သမ္မုတိဆိုသနည်း။

၂။ အဘယ့်ကြောင့် သမ္မုတိဆိုသနည်းဟူမူကား။

၁-သမ္မုတိ။ ။သတ္တ-ပုဂ္ဂလ-အတ္တ-ဇီဝအစရှိသည်တို့သည် အထဝီဓာတ်, အာပေါဓာတ် အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့ သဘောအားဖြင့် အသီးအခြားထင်ရှားရှိကုန်သည်မဟုတ်။ ပထဝီဓာတ်, အာပေါဓာတ် အစရှိသည်တို့ကဲ့သို့မှီ၍ သတ္တဝါတို့၏စိတ်ထဲတွင် ထင်မြင်အပ်သော အခြင်းအရာမျှတို့သာတည်း။ ထိုအခြင်းအရာမျှတို့ကိုပင် ဧကန်ရှိ , အမှန်ရှိဟု အခိုင်အမြဲစွဲလမ်းကြကုန်ပြီးလျှင် အမည်နာမအသီးအသီး တင်၍ လောကီဘုံသားလူအများတို့ အစဉ်အဆက် ခေါ်ဝေါ်သမုတ်၍ နကြသည့်အတွက်ကြောင့် သမ္မုတိခေါ်ပေတည်း။

၂-သစ္စာ။ ။ထို့သို့ ခေါ်ဝေါ်ကြရာ၌လည်း လောကီဘုံသားတို့ အများဦးသာ ခေါ်ဝေါ်ရိုးရှိကြသည့်အတိုင်း ပုဂ္ဂိုလ်သည်အမှန်ရှိ၏၊ သတ္တဝါသည်အမှန်ရှိ၏၊ အတ္တဇီဝသည် အမှန်ရှိ၏ဟူ၍ ထိုသူတို့ အလယ်၌ ပြောဆိုငြားသော်လည်း တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူကိုမျှ လှည့်စားခြင်းမဖြစ်၊ မုသာဝါဒမဖြစ်၊ မုသာဝါဒမဖြစ်သောကြောင့် သစ္စာ ဟူ၍ဆိုရသတည်း။

[ဤကား- သမ္မုတိခေါ်ကြောင်း၊ သစ္စာခေါ်ကြောင်းကို ပြဆိုချက်ပေတည်း။]

သမ္မုတိသစ္စာနှင့် ပရမတ္ထသစ္စာ

၁-သမ္မုတိသစ္စာ။ ဤသမ္မုတိသစ္စာသည် မုသာဝါဒမျှကိုသာ ပယ်နိုင်၏။ သဘောအားဖြင့် ဧကန်ရှိ၏ဟု မှတ်ယူသိမြင်ကြသော-

သညာဝိပလ္လာသ၊

စိတ္တဝိပလ္လာသ၊

ဒိဋ္ဌိဝိပလ္လာသ-

ဟူသော ဝိပလ္လာသတရားများကိုမူကား- မပယ်နိုင်ချေ။ အဘယ်ကြောင့်နည်းဆိုသော် ဝိပလ္လာသတရားတို့၏ ပညတ်ချက်ထဲတွင် အပါအဝင်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အတ္တ၊ ဇီဝအစရှိသော အခြင်းအရာများသည် ဖောက်လဲဖောက်ပြန်ဖြစ်တတ်သောကြောင့်၊ သမ္မုတိသစ္စာဟူ၍သာ ဆိုအပ်၏။ ပရမတ္ထသစ္စာဟူ၍ မဆိုအပ်။

အဘယ်သို့ ဖောက်လဲဖောက်ပြန် ဖြစ်သနည်းဟူမူကား- ဝိပလ္လာသတရား ထင်ရှားရှိနေသောသူမှာ ထိုသဏ္ဌာနပညတ်၊ သန္တတိပညတ် အစရှိသောပညတ်များသည် ဧကန်ရှိ၊ အမှန်ရှိဟု ဖြစ်၍နေ၏။

ဝိပလ္လာသတရားကို ပယ်ပြီးသောအခါ ထိုသူမှာပင် ထိုပညတ်များသည် ဧကန်ရှိမဟုတ်၊ အမှန်ရှိမဟုတ်ဟု ဖြစ်ရပြန်၏။ ဤသို့ဖောက်လဲ ဖောက်ပြန်ဖြစ်တတ်သောကြောင့် ပရမတ္ထသစ္စာဟူ၍ မခေါ်အပ်။

၂-ပရမတ္ထသစ္စာ။ ။ပထဝီဓာတ်၊ အာပေါဓာတ် အစရှိသည် တို့ကို အဘယ့်ကြောင့် ပရမတ်ခေါ်သနည်းဟူမူကား- ပထဝီဓာတ်၊ အာပေါဓာတ်အစရှိသော ဓာတ်သဘာဝများသည် ပုဂ္ဂိုလ်သဏ္ဌာန်၊ သတ္တဝါသဏ္ဌာန် အစရှိသည်များကဲ့သို့ စိတ်ထဲတွင် ထင်မြင်ရသော အနက်မျိုးမဟုတ်၊ သဘောအားဖြင့် ဧကန်ရှိသော အနက်မျိုးဖြစ် သောကြောင့် သမ္မုတိပညတ် အနက်များထက် လွန်ကဲသော အနက်များ ဖြစ်ချေ၍ ပရမတ္ထခေါ်ဆိုရသတည်း။

ထိုပထဝီဓာတ်၊ အာပေါဓာတ် အစရှိသော သဘောများသည် လည်း လောကတွင် ဧကန်ရှိ၊ အမှန်ရှိဟု မှတ်ယူသည် အတိုင်းဘယ် အခါမှာမှ ဧကန်ရှိမဟုတ်ပြန်ပြီ၊ အမှန်ရှိမဟုတ်ပြန်ပြီဟု ဖောက်ပြန်ခြင်း မရှိခြင်းကြောင့် သစ္စာခေါ်ပေတည်း။ ဤပရမတ္ထသစ္စာသည်သာလျှင် မုသာဝါဒနှင့်တကွ သညာဝိပလ္လာသ၊ စိတ္တဝိပလ္လာသ၊ ဒိဋ္ဌိပလ္လာသ ဟူသော ဝိပလ္လာသတရားတို့ကို အကုန်အစင်ပယ်ဖျောက်နိုင်၏။

[ဤကား- သမ္မုတိသစ္စာ၊ ပရမတ္ထသစ္စာမည်ကြောင်းကို ပြဆိုချက်ပြီး၏။]

ဤပရမတ္ထသစ္စာသည်လည်း-

၁။ သဘာဝ သစ္စာ၊

၂။ အရိယသစ္စာဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။

ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်-

သဘာဝသစ္စာဆိုသည်ကား။ ။ ကောင်းသော ချမ်းသာကို ပေးတတ်သောသဘာဝကြောင့် ကုသိုလ်ဆိုရ သော တရားသည်ရှိ၏။ ချမ်းသာစွာခံစားမှုသဘာဝကြောင့် သုခဝေဒနာခေါ်ရသော ဝေဒနာ ကောင်းသည်လည်းရှိ၏။ ဤကား-သဘာဝ သစ္စာပေတည်း။

သဘာဝသစ္စာဆိုသည်ကား။ ။မကောင်းကျိုးကို ပေး သောသဘာဝကြောင့် အကုသိုလ်ဆိုရသောတရား သည်ရှိ၏။ ဆင်းရဲစွာ ခံစားမှု သဘာဝကြောင့် ဒုက္ခဝေဒနာခေါ်ရသော ဝေဒနာဆိုသည် လည်းရှိ၏။ ဤသို့ သဘာဝခြင်း ခြားနားလျက် ရှိနေသောကြောင့် ကုသလ၊ အကုသလဟူ၍ နှစ်မျိုးခေါ်ရပြန်၏။ ဤသို့သဘာဝနှစ်ပါး ခြားနား ခေါ်ရပြန်၏။

[ဤကား-သဘာဝသစ္စာအလိုတည်း။]

အရိယာသစ္စာဆိုသည်ကား။ ။အဘယ်အခါမှာမှ သဘာဝ ဝေါဟာရအားဖြင့် လှုပ်ရှားခြင်းမရှိသောကြောင့် အရိယသစ္စာ ဆိုပေ သတည်း။

လှုပ်ရှားခြင်းမရှိပုံကား။ ။သဘာဝသစ္စာ၌ လောကီ ကုသိုလ် တစ်ဆဲ့ခုနစ်ခုသည် ကောင်းသောအကျိုးကို ပေးတတ်သည် ဟုဆို၏။ အရိယသစ္စာသို့ ရောက်သည်ရှိသော် ထိုလောကီကုသိုလ် တစ်ဆဲ့ခုနစ်ခုသည်ဖြစ်၊ ချုပ်တတ်သော မကောင်းသောတရားမျိုး ဖြစ်သောကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်ရပြန်၏။ ထိုကုသိုလ်တို့၏ အကျိုးဖြစ် သော ကုသလဝိပါက် တရားများသည်လည်း ဒုက္ခသစ္စာ ဖြစ်ရပြန်၏။ ထိုကုသိုလ်တို့၏အကျိုးဖြစ်သော ကုသလဝိပါက်တရားသည်လည်း ဒုက္ခသစ္စာဖြစ်ရပြန်၏။ မကောင်းသောသစ္စာ၊ မကောင်းသောတရား၊ မချမ်းသာသော တရားများဟူ၍ ဆိုလို၏။

အဘယ်ကြောင့် မကောင်းသနည်း၊ မချမ်းသနည်း၊ မချမ်းသာသနည်းဆိုသော်- ကိလေသာတရားတို့၏ စားဖတ်၊ ဝါးဖတ် သုံးသပ် နှင်းနယ်ရာ အာရုံတရားများ ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ လောဘမီး၊ ဒေါသမီး၊ မောဟမီးအစရှိသော မီးတစ်ဆွဲတစ်ပါးတို့၏ တောက်လောင်ရာ မီးစာတရားများဖြစ်လေသောကြောင့်၎င်းတည်း။

ဤသို့လျှင် သဘာဝသစ္စာသည် အရိယသစ္စာကို ထောက်သော် လှုပ်ရှားခြင်းရှိ၏။ အရိယသစ္စာမူကား- အသင်္ခတဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်သည် သာလျှင် ကောင်းကျိုးချမ်းသာအမှန်ဖြစ်၏။ နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်စေတတ်သော လောကုတ္တရာ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည်သာလျှင် ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ပေးတတ်သော တရားဖြစ်၏။ ဤ၌နိဗ္ဗာန်ကို ကောင်းကျိုးချမ်းသာ ဆိုခြင်းသည် လှုပ်ရှားခြင်းမရှိ၊ အခါခပ်သိမ်းမြဲ၏။ မြဲသောကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ပေးတတ်သောကြောင့် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ပေးတတ်သောတရားအမှန်ဖြစ်၏။ လှုပ်ရှားခြင်းမရှိ၊ ထို့ကြောင့် အရိယာသစ္စာခေါ်ပေသတည်း။

[ဤကား-သဘာဝသစ္စာ၊ အရိယသစ္စာနှစ်ပါးခွဲခန်းတည်း။]

ဤသို့သမ္မုတိသစ္စာ၊ ပရမတ္ထသစ္စာအားဖြင့် နှစ်ပါးရှိသည်တွင် သတ္တ၊ ပုဂ္ဂလအစရှိသော သမ္မုတိသစ္စာဖက်၌ ၎င်းသမ္မုတိသစ္စာကို အစွဲပြု၍ ဖြစ်ပွားသော တရားမျိုးကား- အကုသိုလ်တရား၊ ကုသိုလ်တရားဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။

ထိုနှစ်ပါးမျိုးတို့တွင် -

အကုသိုလ်တရားမျိုးကား-

ဒုစရိုက်တရားဆယ်ပါး၊

အကုသလကမ္မပထတရားဆယ်ပါး၊

မာတုဃာတက၊ ပိတုဃာတက အစရှိသော ပဉ္စနန္တရိယ
ကံကြီးငါးပါး၊

သက္ကာယဒိဋ္ဌိနှစ်ဆယ်၊
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိခြောက်ဆဲ့နှစ်ပါး၊
နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကြီးသုံးပါး၊

ဤတရားတို့သည် သမ္မုတိသစ္စာကို အစွဲပြု၍ဖြစ်ပွားသော
ကုသိုလ်တရားတို့ပေတည်း။

သမ္မုတိသစ္စာကို အစွဲပြု၍ဖြစ်ပွားသော-
ကုသိုလ်တရားမျိုးကား-

ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာတရားသုံးပါး၊
သုစရိုက်တရားဆယ်ပါး၊
သမာပတ်ရှစ်ပါး၊
လာကီအဘိညာဉ်ခြောက်ပါး၊

“စဗ္ဗေသတ္တာ သဗ္ဗေပါဏာ” အစရှိသည်ဖြင့်လာသော
ဗြဟ္မဝိဟာရတရားကြီးလေးပါး၊

ဘုရားအလောင်း၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါလောင်း၊ အရိယာ သာဝက
အလောင်း-ဟူသော လောင်းလျာတို့ ဖြည့်ကျင့် ပွားများကြရသော ဒါနပါရမီ၊
သီလပါရမီ အစရှိသော ပါရမီဆယ်ပါး၊

ဒါနဥပပါရမီ၊ သီလဥပပါရမီ အစရှိသော ဥပပါရမီဆယ်ပါး၊
ဒါနပရမတ္ထပါရမီ၊ သီလပရမတ္ထ အစရှိသော ပရမတ္ထပါရမီဆယ်ပါး၊

ဤတရားတို့သည် သမ္မုတိသစ္စာကို အစွဲပြု၍ ဖြစ်ပွားသော
ကုသိုလ်တရားတို့ပေတည်း။

ပထဝီဓာတ်, အာပေါဓာတ် အစရှိသော ပရမတ္ထသစ္စာဖက်၌၎င်း
ပရမတ္ထသစ္စာကို အစွဲပြု ဖြစ်ပွားသော-

ကုသိုလ်တရားမျိုးကား-

ဝိသုဒ္ဓိ ခုနစ်ပါးတို့တွင်- ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ အစရှိသော အထက်
ဝိသုဒ္ဓိငါးပါး၊

ဝိပဿနာ ဉာဏ်ဆယ်ပါး၊ မဂ်လေးပါး၊

နိဗ္ဗာန်တရားများပေတည်း။

ဤတရားတို့သည် ပရမတ္ထသစ္စာကို အစွဲပြု၍ ဖြစ်ပွားသော
ကုသိုလ်တရားတို့ပေတည်း။

လောက၌ အကြင်သူတို့သည် သမ္မုတိသစ္စာ ငြင်းပယ်ကြကုန်၏။
ထိုသူတို့သည် ဒါန, သီလ, ဘာဝနာ အစရှိသော ကုသိုလ်တရားမျိုး,
အလောင်းအလျာတို့ ဖြည့်ကျင့်ပွားများအပ်သော ပါရမီမျိုးတို့နှင့်
ဝေးကွာကြကုန်၏။

အကြင် သူတို့သည် ပရမတ္ထသစ္စာကို ငြင်းပယ်ကြကုန်၏။ ထိုတို့
သည် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ အစရှိသော တရား, မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ် နိဗ္ဗာန်တရား
တို့မှ ဝေးကွာကြကုန်၏။

ဤအရာ၌ ပရမတ်သဂြိုဟ်ကို လေ့ကျက်ကြကုန်သော
အချို့သောသူတို့သည် သမ္မုတိသစ္စာကို လုံးလုံးပယ်ကြကုန်၏။

ပယ်ပုံကား။ ။လောက၌ ပုဂ္ဂိုလ်, သတ္တဝါ, အတ္တ, ဇီဝ-
ဟူ၍ ရုပ်, နာမ်တရား ခန္ဓာငါးပါးသာအမှန်ရှိ၏။ ခန္ဓာငါးပါးသည်လည်း
ဘဝအဆုံးသို့ကျ၍ စုတိကမ္မရုပ်ချုပ်ရာတွင် အကုန်လုံး ချုပ်ဆုံးကြ
လေကုန်၏။ ဘဝတစ်ပါး ကူးပြောင်း၍ သွားနိုင်သွားတရား-ဟူ၍

တခုမျှမရှိ၊ သတ္တဝါ၊ အတ္တ၊ ဇီဝ-ဟူ၍လည်း ခန္ဓာငါးပါးကို စွဲမှီ၍ သမုတ်အပ်သော ပညတ်တရားသည်လည်း ယခုဘဝသေကြသောအခါ ခန္ဓာငါးပါးပျက်ဆုံးရာတွင် အကုန်ပျက်ဆုံးရာတွင် အကုန်ပျက်ဆုံးကြရ၏။ ဘဝတစ်ပါးသို့ ပြောင်းသွားနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အတ္တ၊ ဇီဝ-ဟူ၍ တစ်စုံတစ်ခုမျှမရှိ၊ လာက၌ပုဂ္ဂိုလ်ရှိသည်၊ သတ္တဝါရှိသည်၊ အတ္တရှိသည်၊ ဇီဝရှိသည်-ဟု မှတ်ယူပြောဆိုကြသော အရာသည် အလွန်မှား၏။

[ဤကား-သမ္မုတိသစ္စာကို လုံးလုံးပယ်ပုံတည်း။]

ဤ၌အဖြေကား။ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အတ္တ၊ ဇီဝ-ဟူသော ပညတ်များသည် ခန္ဓာငါးပါးကို အစွဲပြု၍ဖြစ်၏။

ဖြစ်ပုံကား။ ။ခန္ဓာငါးပါး အပေါင်းအစုကို အစွဲပြု၍ ပုဂ္ဂိုလ်ရှိ၏။ သတ္တဝါရှိ၏။ အတ္တရှိ၏။ ဇီဝရှိ၏ဟု- ဖြစ်၏။ ခန္ဓာငါးပါးသည် မြစ်ရေအယဉ်ကဲ့သို့ အစဉ်မပြတ်ဆက်လက်ဖြစ်ပွားလျက် နေသည်ကို အစွဲ၍ ဤသတ္တဝါသည် အထမအရွယ်မှလည်း ဒုတိယအရွယ်သို့ ရောက်၏။ ဤဘဝမှလည်း ထိုဘဝသို့ရောက်၏။ ထိုဘဝမှလည်း ဤဘဝသို့ရောက်၏-ဟု သမ္မုတိသစ္စာတရားထင်ရှား ရှိနေ၏။ အကြင်မျှ လောက်သော ကာလပတ်လုံး ကိလေသာ အာသဝေါကင်း၍ ပရိနိဗ္ဗာန် စံခြင်းသို့မရောက်သေး ကိလေသာ အာသဝေါကင်း၍ ပရိဗ္ဗာန် စံခြင်းသို့ မရောက်သေး၊ ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး ခန္ဓာငါးပါးက မြစ်ရေအယဉ်ကဲ့သို့ အစဉ်မပြတ်ဖြစ်ပွားလျက်သာနေ၏။ ခန္ဓာငါးပါးသည် မြစ်ရေအယဉ်ကဲ့သို့ အစဉ်အပြတ်ဖြစ်သမျှကာလပတ်လုံး ဤသတ္တဝါသည် ထိုဘဝသို့ရောက်၏။ ထိုသတ္တဝါသည် ဤဘဝသို့ ရောက်လာ၏-

ဟူသော သမ္မုတိသစ္စာတရားသည်လည်း အစဉ်တည်ထွန်းလျက် ရှိသည်သာလျှင်တည်း။

ဤအရာ၌ မေးရန်ရှိ၏။ ။အဘယ်သို့ မေးရန်ရှိသနည်း-

ဟူမူကား- ဤဘတွင် မသေမီအတွင်း၌ ခန္ဓာငါးပါးသည် မြစ်ရေအယဉ် ကဲ့သို့ အစဉ်မပြတ် ဖြစ်နေခြင်းကြောင့် သတ္တဝါပညတ်သည်လည်း ထိုအစဉ်ကိုအမှီပြု၍ တည်နေသည်ကား -မှန်ပေသည်။ ဤလူ့ပြည်မှ စုတေ၍ အထက်နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာပြည်တို့၌ ဖြစ်ရသည်-ဟူသော စကား၊ ဤလူ့ပြည်မှ စုတေ၍ အောက်ငရဲပြည်တို့၌ ဖြစ်ရသည်-ဟူသော စကားများမှာ စုတေရာဌာနနှင့် ဖြစ်ရာ ဌာနများသည် အလွန်ဝေးစွာ ကွာခြားလျက်ရှိသောကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးသည် အစဉ်အပြတ်ကြီးပြတ် သည် မဟုတ်ပါလော၊ ခန္ဓာငါးပါးသည် အစဉ်အပြတ်ကြီးပြတ်ခဲ့သော် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါသည်လည်း အပြတ်ကြီး ပြတ်လေတော့သည် မဟုတ်ပါ လော-ဟု မေးရန်ရှိသည်။

အဖြေကား။ ။ဤလူ့ပြည်မှ စုတေ၍ အထက်နတ်ပြည်၊

ဗြဟ္မာပြည်တို့၌ ဖြစ်ရသည်-ဟူသောစကား၊ ဤလူ့ပြည်မှ စုတေ၍ အောက်ငရဲပြည်တို့၌ ဖြစ်ရသည်-ဟူသော စကားများမှာ စုတေရာဌာနနှင့် ဖြစ်ရာဌာနများသည် အလွန်ဝေးစွာ ကွာခြားလျက်ရှိသောကြောင့်ဌာန၊ ဒေသအလိုအားဖြင့် အလွန်ဝေးစွာ ကွာခြားလျက်ရှိသော်လည်း ခဏ ကာလအလိုအားဖြင့် အစဉ်မပြတ်သည်သာဖြစ်၏။

မပြတ်ပုံကား။ ။ဤလူ့ပြည်မှ စုတေ၍ အထက်နတ်ပြည်၊

ဗြဟ္မာပြည်တို့၌ ဖြစ်ကြရသည်မှာလည်း ဤလူ့ပြည်၌ စုတိစိတ်နှင့် ဘင်ခဏနှင့် နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာပြည်တို့၌ ပဋိသန္ဓေစိတ်၏ဥပါဒ်ခဏသည် မျက်တောင်တစ်ခတ်၊ လျှပ်တစ်ပြက် ခဏကာလကို အစိတ်တစ်ထောင်

စိတ်သော်လည်း တစ်စိတ်စာမျှ ကွာခြားခြင်းမရှိ၊ တစ်စဉ်တည်း၊ တစ်ဆက်တည်းပင် ဆက်လျက် ရှိ၏။ နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့၏နတ်မျက်စိ၊ အဘိညာဉ်ရသော ရသေ့၊ ရဟန်းတို့၏ အဘိညာဉ်မျက်စိတို့ကို လူ့ပြည်၊ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာပြည်၊ ငရဲပြည်တို့၌ အနှံ့အပြားဖြန့်ခင်း၍ ထိုလူ့ပြည်မှ သေသောသူ၏ အလားအလာကို ကြည့်ရှု၍ နေခဲ့သော် ဤသူသည် လူ့ပြည်မှ စုတေ၍ အထက်ဘယ်ဘုံ ဘယ်ဘဝမှာဖြစ်လေ၏-ဟူ၍ တစ်ဆက်တည်း၊ တစ်စဉ်တည်း ထင်နိုင်ကြ၊ မြင်နိုင်ကြသည်သာဖြစ်၏။

ဥပမာကား။ ။တိမ်တိုက်မှာ လျှပ်ပြက်သည်ကို ကြည့်ရှု၍ နေကြရာ၌ လျှပ်ပြက်သည်ကိုကြည့်ရှု၍ နေကြရာ၌ လျှပ်ပြက်ရာဌာနနှင့် လျှပ်ရောင်ရောက်ရာ မြေအပြင်သည် အလွန်ကွာခြားလျက်ရှိသော်လည်း တိမ်တိုက်၌ လျှပ်ဖြစ်ပေါ်သော ခဏနှင့် မြေအပြင်၌ လျှပ်ရောင်ကျရောက်သော ခဏသည် တစ်ပြိုင်နက် တစ်ချက်တည်းကဲ့သို့ ဆက်လျက်ရှိသောကြောင့် တိမ်တိုက်က လျက်သည်ပင်လျှင် မြေအပြင်သို့ ရောက်လာသည်ဟု- မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ မှတ်ယူ နိုင်ကြသကဲ့သို့တည်း။

ဤစကား၌ နတ်မျက်စိ၊ အဘိညာဉ်မျက်စိတို့ဖြင့် ကြည့်ရှု၍ နေသာသတို့မှာ စုတေသောသူ၏ စုတိစိတ်၏ ဘင်ခဏကိုပင် မြင်နိုင်ကြသည်မဟုတ်၊ ထိုသတ္တဝါသည်ပင်လျှင် ထိုခန္ဓာမှထွက်၍ ဘယ်ဘုံ ဘယ်ဘဝမှာ ဖြစ်လေ၏-ဟု တစ်ဆက်တည်း ဆက်လျက်ထင်မြင်ရလေ၏။ အကြား၌မူကား- အတ္တ၊ဇီဝမည်သည် အလွန်သိမ်မွေ့လှ၏။ အကူးအပြောင်းလည်း အလွန်လျင်မြန်လှ၏။ ဤသို့အလွန်သိမ်မွေ့လှ၊ အလွန်လျင်မြန်လှသောကြောင့် ရှေ့ဘဝစုတိနှင့် နောက်ဘဝပဋိသန္ဓေ၏ အကြား၌ကူးပြောင်း၍ သွားသည်ကိုမူကား-မထင်နိုင်ကြ၊ မမြင်နိုင်ကြရှိ၏-ဟု မှတ်ယူကြကုန်၏။

လျှပ်ဥပမာ၌လည်း လျှပ်ဖြစ်ရာဌာနနှင့် လျှပ်ရောက်ရာဌာန၏ အကြားကောင်းကင်ပြင်တွင် လျှပ်သွားသည်ကို မမြင်ရသော်လည်း အလွန်လျင်မြန်လှသောကြောင့်သာလျှင် မမြင်ရသည်။ ထိုလျှပ်သည် မူကား- ဖြစ်ရာ တိမ်တိုက်မှသည် မြေပြင်ကျအောင် ကောင်းကင်မှာပင် လွင့်စင်၍လာခဲ့သည် အမှန်ဖြစ်၏-ဟု မှတ်ယူနိုင်ကြသကဲ့သို့တည်း။

ဤသို့လျှင် လူ့ပြည်မှ စုတေ၍ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာပြည်၊ ငရဲပြည် တို့မှာ ဖြစ်ကြရာ၌လည်း ခန္ဓာအစဉ် မပြတ်ခဲ့သော် ထိုသတ္တဝါ ပညတ်လည်း မပြတ်လေတော့သည်သာလျှင်တည်း။ လောက၌မူကား အချို့ အချို့သောသူတို့သည် စုတိနှင့်ပဋိသန္ဓေသည် ခဏကာလအားဖြင့် တစ်ဆက်တည်း ဆက်လျက်ရှိနေသည်ကို မကြံမိကြမူ၍ ဌာနဒေသ အားဖြင့် အလွန်ဝေးစွာ ကွာခြားလျက်ကိုသာ ထင်မြင်နေကြသဖြင့် ရှေ့ဘဝနှင့် နောက်ဘဝဆက်လက်ရန်မရှိ-ဟု ရောင်ဝါးကြီးဖြစ်၍ နေကြ၏။

ဤတွင်-သစ္စာနှစ်ပါး ခွဲပြခန်း ဒိဋ္ဌိနှစ်ပါး ပြဆိုခန်းတည်း။

လျှောက်လွှာတွင် ပါရှိသော သဿတဒိဋ္ဌိ နှစ်ပါးကိုပြဆိုပေအံ့။

ထိုဒိဋ္ဌိနှစ်ပါးသည် အတ္တဒိဋ္ဌိလျှင် အရင်းရှိ၏။ အတ္တဒိဋ္ဌိရှိနေသော သူတို့၌သာဖြစ်၏။ အတ္တဒိဋ္ဌိရှိနေပုံကား-

အတ္တဒိဋ္ဌိ၏အစွမ်းသတ္တိသည်လည်း-

၁။ ဝီတိက္ကမ အစွမ်းသတ္တိတပါး၊

၂။ ပရိယုဋ္ဌာန အစွမ်းသတ္တိ တပါး၊

၃။ အနုသယ အစွမ်းသတ္တိတပါး-ဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏။

ထိုသုံးပါးတွင်-

ဝိတိက္ကမ အစွမ်းသတ္တိဆိုသည်ကား။ အတ္တဒိဋ္ဌိနှင့် ယှဉ်သော လောဘမှုစိတ်ဖြင့် ကိုယ်အင်္ဂါ၊ နှုတ် အင်္ဂါတို့ကို လှုပ်ရှားစေနိုင်သော သတ္တိဆိုလိုသည်။

ပရိယုဋ္ဌာန အစွမ်းသတ္တိဆိုသည်ကား။ စိတ်မနော၏ အတွင်း၌သာဇောကိစ္စနှင့် ထကြွခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သော အစွမ်းသတ္တိသည် ပရိယုဋ္ဌာနအစွမ်းသတ္တိမည်၏။

အနုသယ အစွမ်းသတ္တိဆိုသည်ကား။ ဇောကိစ္စနှင့်မျှ ထကြွခြင်းမရှိမှု၍ စိတ်အစဉ်၌ အမြဲကိန်းဝပ်ငုံ့ လျိုးလျက် ပါရှိနေသော အစွမ်းသတ္တိသည် အနုသယ အစွမ်းသတ္တိမည်၏။

စိတ်သန္တာန်၌ ထိုအနုသယအစွမ်းသတ္တိ ရှိနေသေးသရွေ့ ကာလပတ်လုံး ထိုသူမှာ အတ္တဒိဋ္ဌိမရှိပြီ-ဟူ၍ မဆိုအပ်။ အတ္တဒိဋ္ဌိမျိုး ပြတ်သည်မဟုတ်သေး၊ နောင် အတ္တဒိဋ္ဌိဖြစ်ပေါ်ခွင့် ဆိုက်ရောက်လာ ခဲ့သော်- ဝိတိက္ကမ ကိစ္စတိုင်အောင် ထကြွသောင်းကျန်း၍ လာလတုံ။

ဥပမာကား။ ။ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ ဖြစ်သောသူတို့မှာ အသက် ထက်ဆုံးဒေါသ-ဟူ၍ ငွေ့အသက်မျှ မထင်၊ အထက်ဆုံးဖြစ်သော ဘဝင်္ဂဘုံ၌ ဖြစ်သော သူတို့၏ စိတ်သန္တာန်မှာ ကမ္ဘာကြီးရှစ်သောင်း လေးထောင်ကာလလုံး ဒေါသ-ဟူ၍ အငွေ့အသက်မျှမထင်၊ သို့သော် လည်း ထိုသူတို့မှာ ဒေါသမရှိ-ဟူ၍ မဆိုရ၊ ထိုသူတို့၏ စိတ်သန္တာန်မှာ ဒေါသသည် အနုသယကိစ္စနှင့်တည်ရှိ၏၊ ထိုသူများသည် ကာမဘုံသို့ ရောက်လာကြ၍ အနိဋ္ဌအာရုံတို့နှင့် တွေ့ကြုံကြသောအခါ ထိုဒေါသ သည် ဝိတိက္ကမ ကိစ္စတိုင်အောင် ထကြွသောင်းကျန်း၍ လာလတုံ။

ထို့အတူ-အတ္တဒိဋ္ဌိသည်လည်း အကြင်မျှလောက်သော ကာလ ပတ်လုံးသမထ၊ ဝိပဿနာဘာဝနာတို့ဖြင့် ဖိနှိပ်ပယ်ရှား၍ထား၏။ ထိုမျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး ထိုသူ၏စိတ်သန္တာန်မှာ အတ္တဒိဋ္ဌိသည် အငွေ့အသက်မျှ မထင်၊ သို့သော်လည်း ထိုသူမှာ အတ္တဒိဋ္ဌိမရှိပြီဟူ၍ မဆိုရ၊ အနုသယကိစ္စနှင့် တည်ရှိသည်သာဖြစ်၏။ နောင်သမထ၊ ဝိပဿနာအလုပ်ကို လက်လွှတ်၍ အတ္တဒိဋ္ဌိဖြစ်ရန် အခွင့်နှင့်တွေ့ ကြုံသောအခါ အတ္တဒိဋ္ဌိသည် ဝီတိက္ကမကိစ္စတိုင်အောင် ထကြွသောင်း ကျန်း၍ လာလတံ။

ဤသို့အနုသယကိစ္စနှင့် တည်ရှိသာသူသည် အတ္တဒိဋ္ဌိရှိနေ သောသူမည်၏။ ဤအတ္တဒိဋ္ဌိရှိနေသော သူ၌သာလျှင် ထိုဒိဋ္ဌိနှစ်ပါး သည်ဖြစ်နိုင်၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်- အကြင်သူသည် ခန္ဓာငါးပါးနှင့် အတ္တ၊ ဇီဝကို တစ်ခုတည်းပြု၍ ယူ၏။ ထိုသူသည် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသို့ရောက်၏။

ရောက်ပုံကား။ ။ခန္ဓာငါးပါးနှင့် အတ္တ၊ ဇီဝသည် တစ်ခုတည်း ဖြစ်၏။ ခန္ဓာငါးပါးသည်လည်း တစ်ဘဝတွင် တစ်ခါ အကုန်ချုပ်ဆုံးလေ တော့သည်သာဖြစ်၏။ ဘုံတစ်ပါး၊ ဘဝတစ်ပါးသို့ပြောင်းသွားခြင်းဟူ၍မရှိ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါသည် သေသည်မှနောက်၌ဘုံတစ်ပါး၊ ဘဝတစ်ပါးသို့ ပြောင်းသွားရသည်ဟူသော အယူစကားသည်မဟုတ်၊ အလွန်မှား၏။

[ဤကား-ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံတည်း။]

ဤဒိဋ္ဌိသည် အလွန်ဆိုးဝါး၏။ ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံ တို့ကို၎င်း၊ ထိုကံ၏ အကျိုးတို့ကို၎င်း ပယ်ဖျက်၏။

ပယ်ဖျက်ပုံကား။ ။ထိုဒိဋ္ဌိအလိုအားဖြင့် ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့မှာ ပစ္စုပ္ပန်တဘဝသာရှိကြ၏။ အတိတ်ဘဝဟူ၍လည်းမရှိ၊ အနာဂတ်ဘဝဟူ၍လည်း မရှိကြသောကြောင့် အနာဂတ်ဘဝအကျိုးငှာ

ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ပြုလုပ်ကြသော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်မှုတို့သည်လည်း အကျိုးမရှိအချင်းနှီးသာ ဖြစ်ကုန်၏။ ကုသိုလ်အရာ၌ ဈာန်သမာပတ်ကြီး တို့ကို ပွားများ၍ထားသော်လည်း နောက်ဘဝအတွက်အကျိုးမရှိ၊ အကုသိုလ်အရာ၌ အမိအဘတို့ကိုသတ်သော်လည်း နောက်ဘဝအတွက် အပြစ်မရှိ၊ ဤကား-ကံကို၎င်း၊ ကံ၏အကျိုးကို၎င်း အချင်းခပ်သိမ်း ပယ်ခြင်းတည်း။

ဤကား-ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ အယူရှိသောသူသည် သေသည်၏အခြားမဲ့၌ သူဂတိဘဝသို့မရောက်နိုင်ပြီ၊ အပါယ်လေးပါး တစ်လမ်းသွားသာရှိ၏။ ထိုမှတစ်ပါးလည်း အတ္တ၊ ဇီဝသည် အထက်နတ်ဘုံ၊ ဗြဟ္မာ့ဘုံတို့တွင် ဘယ်ဘုံသို့ ရောက်မှ ပြတ်သည်ဟူ၍ ယူကြသော ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိအယူများ သည် ရှိသေး၏။

[ဤကား-ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသဘောကို ပြဆိုပုံတည်း။]

သဿတဒိဋ္ဌိ။ ။အကြင်သူသည် ခန္ဓာငါးပါးနှင့် အတ္တ၊ ဇီဝကို တစ်ခြားစီဟု ယူ၏။

ဥပမာကား။ လောက၌ အိမ်ဟူ၍ရှိ၏။ အိမ်ရှင်ဖြစ်သော လူဟူ၍ရှိ၏။ ထိုလူသည် အိမ်နှင့်စပ်သောအမှုကိစ္စတို့ကို စီရင်ဆောင် ရွက်ပေ၏။ အိမ်စောင့်နတ်ဟူ၍လည်းရှိ၏။ ထိုနတ်သည် ရိုသေစွာ ကိုးကွယ်သည်ရှိသော် ထိုအိမ်ကို၎င်း၊ ထိုအိမ်ရှင်ကို၎င်း အန္တရာယ်မရှိ၊ အသက်ရှည်စွာ နေရအောင်စောင့်ရှောက်ပေ၏။

ဤဥပမာ၌ ခန္ဓာငါးပါးသည် အိမ်နှင့်တူ၏။ အတ္တသည် အိမ်ရှင် နှင့်တူ၏။ ခန္ဓာငါးပါးကို အုပ်စိုး၍မြင်ခြင်း၊ ကြားခြင်း၊ သွားခြင်း၊ လာခြင်း၊ ပြောခြင်း၊ ဆိုခြင်း၊ ကြံခြင်း၊ စည်ခြင်းအစရှိသော ကိစ္စတို့ကို စီရင် ဆောင်ရွက်ပေ၏။ ဇီဝသည် အိမ်စောင့်နတ်နှင့်တူ၏။ ထိုခန္ဓာ၊ ထိုအတ္တ

တို့ကို အသက်ရှည်အောင် စောင့်ရှောက်ပေး၏။

သေသောအခါ၌မူကား- ခန္ဓာသည်သာလျှင် ချုပ်ဆုံး၏။ အတ္တ၊
ဇီဝသည်မူကား- ချုပ်ဆုံးသည်ဟူ၍မရှိ၊ ထိုခန္ဓာမှထွက်၍ ကုသိုလ်ကံ၊
အကုသိုလ်ကံ ပစ်ချရာ ခန္ဓာအသစ်သို့ ပြောင်းရွှေ့လေ၏။ ပုဂ္ဂိုလ်၊
သတ္တဝါသည်လည်း အတ္တ၊ ဇီဝ ပြောင်းရွှေ့ရာ အမြဲလိုက်ပါရလေ၏။
အနုမတဂ္ဂသံသရာမှာ ဤနည်းအတိုင်း ကျင်လည်ပြေးသွား၍ နေကြရ
လေ၏။

[ဤကား- သဿတဒိဋ္ဌိဖြစ်ပုံတည်း။]

ဤဒိဋ္ဌိ၌ ကံနှစ်ပါးအကျိုးကို ပြစ်ပယ်ခြင်းမရှိ၊ စုတေသည်မှ
နောက်၌ သုဂတိဘဝသို့လည်း ရောက်နိုင်၏။ ဤဒိဋ္ဌိကို မစွန့်နိုင်သမျှ
ကာလပတ်လုံး ပရမတ္ထသစ္စာနှင့်ဝေးကွာ၏။ ထိုမှတစ်ပါးလည်း အထက်
နတ်ဘုံ၊ ဗြဟ္မာဘုံတို့တွင် ဘယ်ဘုံသို့ရောက်လျှင် အိုခြင်း၊ သေခြင်း၊
ပြောင်းရွှေ့ခြင်းမရှိ၊ ထာဝရအမြဲတည်နေရခြင်း၊ ထိုဘုံသို့မရောက်သမျှ
ကာလပတ်လုံး အိုခြင်း၊ သေခြင်း၊ ပြောင်း ရွှေ့ခြင်းကိုမလွန်ကြဟု
ယူသောသဿတဒိဋ္ဌိ များလည်းရှိကြ၏။

ထိုမှတစ်ပါးလည်း အထက်ဆုံးဖြစ်သော ကောင်းကင်ဘုံကြီးမှာ
အနုမတဂ္ဂသံသရာတွင် အစဉ်ထာဝရအမြဲ တည်နေသော ဗြဟ္မာမင်းကြီး
သည်ရှိ၏။ ကမ္ဘာကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တဝါတို့ကိုလည်းကောင်း ထိုဗြဟ္မာ
မင်းကြီးသည် ဖန်ဆင်းပေး၏။ ထိုဗြဟ္မာမင်းကြီးသည် မိမိကိုယ့်ကြည်စွာ
ကိုးကွယ်ကြသော သူအပေါင်းတို့ သေသည်၏အခြားမဲ့၌ အနန္တတန်ခိုး
တော်ဖြင့်မိမိထံသို့ရောက်အောင် ကယ်တင်ပေး၏။ ထိုသို့ရောက်ကြကုန်
သော သူအပေါင်းတို့သည် ထိုတနန္တ ကောင်းကင်ဘုံကြီးမှာ အိုခြင်း၊
သေခြင်းတို့မှ ကင်းလွတ်၍ ထာဝရချမ်းသာကြီးကိုရကြလေကုန်၏-ဟူ၍

ယူသော သဿတဒိဋ္ဌိလည်း ရှိ၏။

ထိုမှတစ်ပါးလည်း ဤသတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် မဂ်ဉာဏ်၊
ဖိုလ်ဉာဏ်၊ နိဗ္ဗာန်ကိုမရသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး သံသရာမှာ အတ္တ၊ဇီဝ
နှင့်တကွ ကျင်လည်၍နေကြရကုန်၏။ မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ကိုရ၍
ပရိနိဗ္ဗာန်စံသောအခါမှ အတ္တ၊ ဇီဝနှင့်အကွပြတ်ငြိမ်းကြကုန်၏-ဟူ၍
ယူသောသဿဒိဋ္ဌိလည်းရှိ၏။

အချို့သောသူတို့က ပရိနိဗ္ဗာန်စံသောအခါ၌လည်း မပြတ်ကြ
ကုန်သေး၊ အသင်္ခတနိဗ္ဗာန်ဘုံသို့ ကူးပြောင်းကြကုန်၍ ထိုနိဗ္ဗာန်ဘုံမှာ
အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊သေခြင်းမရှိ၊ ထာဝရချမ်းသာကို ခံစား၍ နေကြရကုန်၏-
ဟူသော သဿတဒိဋ္ဌိလည်း ရှိ၏။

(ဤကား-သဿဒိဋ္ဌိသဘောတည်း။)

ဤတွင်-ဒိဋ္ဌိနှစ်ပါး ပြဆိုခန်းပြီး၏။

-----*

ဒိဋ္ဌိနှစ်ပါး ပယ်ပုံပြဆိုခန်း

ထိုဒိဋ္ဌိနှစ်ပါးတို့ကို ပယ်နိုင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်သည်ကား-

၁။ သမ္မုတိသစ္စာဖက်၌ သမ္မုတိသစ္စာအနေနှင့် ဖြောင့်မတ်စွာ
မြင်နိုင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်လည်းတစ်ပါး၊

၂။ ပရမတ္ထသစ္စာအနေနှင့် ဖြောင့်မတ်စွာမြင်နိုင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိ
ဉာဏ်လည်းတစ်ပါး၊

ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်- ပရမတ္ထသစ္စာဖက်၌ သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်တို့သည်-

၁။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်တစ်ပါး၊

၂။ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်တစ်ပါး၊

၃။ ဝိပဿနာဉာဏ်တစ်ပါးဟူ၍ လေးပါးရှိ၏။

ထိုလေးပါးသောဉာဏ်တို့ဖြင့် အတ္တဒိဋ္ဌိကို အယ်ဖျက်ရာ၏။ အတ္တဒိဋ္ဌိသည် အနုသယကိစ္စမျှ အကြွင်းအကျန်မရှိ ချုပ်ငြိမ်းသည်ရှိသော် အထက်နတ်ဘုံ၊ ပြဟ္မာဘုံတို့တွင် သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိနှစ်ပါးတို့သည် လည်း အကြွင်းအကျန်မရှိ ချုပ်ငြိမ်းကုန်၏။

သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်လေးပါးတို့တွင်-

ဒိဋ္ဌိသုဒ္ဓိဉာဏ်ဆိုသည်ကား။ ။ပရမတ္ထတရားနှင့် ပညတ်တရားတို့၏ ခြားနားချက်ကို ကောင်းစွာ မြင်နိုင်သောဉာဏ်တည်း။ ထိုဉာဏ်သည် အတ္တဒိဋ္ဌိမှ အထူးစင်ကြယ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်မည်၏။

ကင်္ခါဝိတရဏ ဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်ဆိုသည်ကား။ ။ပရမတ္ထသစ္စာဖက်၌ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်နည်း၊ ပဋ္ဌာန်းနည်းတို့ဖြင့် အကြောင်းတရား၊ အကျိုးတရားတို့ကို ကောင်းစွာ မြင်နိုင်သောဉာဏ်တည်း။ ထိုဉာဏ်သည် အတ္တဒိဋ္ဌိလျှင် အရင်းရှိသောယုံမှားခြင်း ရှစ်ပါး၊ ယုံမှားခြင်းတစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးတို့မှ အထူးစင်ကြယ်သောကြောင့် ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်မည်၏။

ဝိပဿနာဉာဏ်ဆိုသည်ကား။ ။ပရမတ္ထသစ္စာဖက်၌ လောကီခန္ဓာတရားတို့၏ အနိစ္စအချက်၊ ဒုက္ခအချက်၊ အနတ္တအချက်တို့ကို ကောင်းစွာမြင်နိုင်သောဉာဏ်ပေတည်း။

အရိယမဂ်ဉာဏ်ဆိုသည်ကား။ ။လောကုတ္တရာမဂ္ဂင် ရှစ်ပါးတို့တွင် ပါဝင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်ပေတည်း။

ထိုဉာဏ်သည်-

၁။ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်၊

၂။ သကဒါဂါမိမဂ်ဉာဏ်၊

၃။ အနာဂါမိမဂ်ဉာဏ်၊

၄။ အရဂါမိမဂ်ဉာဏ်၊ လေးပါးရှိ၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင် သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်သည် အတ္တဒိဋ္ဌိနှင့် ဝိစိကိစ္ဆာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ပယ်ဖြတ်နိုင်၏။

အတ္တဒိဋ္ဌိကို ပယ်သည်ဟူသောစကား၌လည်း အတ္တဒိဋ္ဌိ၏ အနုသယကိစ္စကို ပယ်သည်ဟု ဆိုလို၏။

ထိုအနုသယကစ္စသည်လည်း အကြမ်း၊ အလတ်၊ အနု၊ အနုထက် အနုဟူ၍ လေးပါးရှိ၏။

ထိုလေးပါးတို့တွင်-

ဒိဋ္ဌိသုဒ္ဓိဉာဏ်သည် အကြမ်းကိုသာ ပယ်နိုင်၏။

ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိဉာဏ်သည် အလတ်ကိုသာ ပယ်နိုင်၏။

ဝိပဿနာဉာဏ်သည် အနုကိုသာ ပယ်နိုင်၏။

သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်သည် အနုထက်အနုကို အကြွင်း အကျန်မရှိ ပယ်နိုင်၏။

ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်သည်ဟူသည်သောစကား၌လည်း ထို့အတူ- အနုသယကို ပယ်ခြင်းပင်တည်း။

ပရမတ္ထသစ္စာကို ပယ်သည်ဟူသောစကား၌လည်း ထို့အတူ- အနုသယကို ပယ်ခြင်းပင်တည်း။

ပရမတ္ထသစ္စာဖက်၌ ဘယ်မျှလောက်သောတရားကို ကောင်းစွာ မြင်နိုင်သည်ရှိသော် အတ္တဒိဋ္ဌိ၏ အနုသယကိစ္စလေးချက်တို့ကို အစဉ် အတိုင်း ပယ်နိုင်ပါသနည်းဟူမူကား-

ရုပ်တရားဖက်၌-

- ၁။ ပထဝီဓာတ်တစ်ပါး၊
- ၂။ အာပေါဓာတ်တစ်ပါး၊
- ၃။ တေဇောဓာတ်တစ်ပါး၊
- ၄။ ဝါယောဓာတ်တစ်ပါး၊
- ၅။ အာကာသဓာတ်တစ်ပါး ဟူ၍ ငါးပါး။

နာမ်တရားဖက်၌-

- ၁။ ဝိညာဏ်တစ်ပါး၊
- ၂။ ဝေဒနာတစ်ပါး၊
- ၃။ စေတနာတစ်ပါး ဟူ၍ လေးပါး။

ထိုရုပ်,နာမ်တရားတို့၌ရှိနေသော-

- ၁။ ဇာတိတစ်ပါး၊
- ၂။ ဇရာတစ်ပါး၊
- ၃။ မရာနုတရား သုံးပါးဟူ၍။

ထိုရုပ်,နာမ်တရားတို့ကိုဖြစ်စေတတ်သော-

- ၁။ ကံ၊
- ၂။ စိတ်၊
- ၃။ ဥတု၊

၄။ အဟာရ ဟူ၍ အကြောင်းတရားလေးပါး။

ဤတစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော တရားတို့ကို ကောင်းစွာမြင်သည်
ရှိသော် အတ္တဒိဋ္ဌိ၏ အနုသယကိစ္စ လေးချက်တို့ကို အစဉ်အတိုင်း
ပယ်နိုင်၏။

ဤတွင်-ဒိဋ္ဌိနှစ်ပါး ပယ်ပုံပြဆိုခန်း ပြီး၏။

အကြောင်းတရားလေးပါးပြဆိုခန်း

ထိုဒိဋ္ဌိပယ်ခန်းတွင် ပါရှိသောအကြောင်းတရားလေးပါးကို ရှေးဦးစွာ ပြဆိုရာ၏။

ကံဆိုသည်ကား။ ။ကုသိုလ် စေတနာ၊ အကုသိုလ် စေတနာကိုဆို၏။

ထိုကံ၏ အခိုက်အတန့်သည် သုံးပါးရှိ၏။

၁။ စေတနာ အခိုက်အတန့်တစ်ပါး၊

၂။ ပရိယုဋ္ဌာန် အခိုက်အတန့်တစ်ပါး၊

၃။ ကမ္မပစ္စယ အခိုက်အတန့်တစ်ပါး၊

ဟူ၍ သုံးပါးပေတည်း။

ထိုသုံးပါးတွင်-

စေတနာအခိုက်အတန့်ဆိုသည်ကား။ ပါဏာတိပါတ အမှုပြုရာ၌ရိုက်ခြင်း၊ နှက်ခြင်းအစရှိသော အမှုကို ပြုဆဲအခိုက် အတန့် သည် စေတနာအခိုက်အတန့်မည်၏။

ပရိယုဋ္ဌာန်အခိုက်အတန့်ဆိုသည်ကား။ ထိုစေတနာ ချုပ်ပြီးသည်နောက် ထိုသူ၏စိတ်သန္တာန်မှာ ထိုအမှုအတွက်နှင့် လှုပ်ရှား လျက်နေရစ်သော အခိုက်အတန့်သည် ပရိယုဋ္ဌာန် အခိုက်အတန့်မည်၏။

ကမ္မပစ္စယအခိုက်အတန့်ဆိုသည်ကား။ ။ထိုလှုပ်ရှားခြင်း ငြိမ်းသည်မှနောက်၌လည်း အခွင့်သာရာ၌ အကျိုးပေးရန် ထိုပါဏာတိ ပါတအမှုသည်ထိုသူဖြစ်လေရာရာ အစဉ်ပါ၍နေ၏။ ထိုပါရှိ၍နေသော အခိုက်အတန့်သည် ကမ္မပစ္စယအခိုက်အတန့်မည်၏။

ဥပမာကား။ ။ကြမ်းတမ်းလှစွာသော အမိသည်သားငယ်ကလေးကို ပြင်းထန်လှစွာရိုက်ရာ၌ ထိုရိုက်မှုမှာ အခိုက်အတန့်သုံးပါးရှိ၏။

- ၁။ ရိုက်ဆဲကြိယာ အခိုက်အတန့်တစ်ပါး၊
- ၂။ ထိုကြိယာပြတ်စဲပြီးနောက် ထိုသားငယ်မှာ ငါးရက်၊ ဆယ်ရက်စသည်ဖြင့် ကျင်နာ၍နေသော အခိုက်အတန့်တစ်ပါး၊
- ၃။ ကျင်နာခြင်း ပျောက်ငြိမ်းသောအခါ၌ ထိုသားငယ် သန္တာန်မှာ အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သောအခါ၌ ဒဏ်နာကြီး ဖြစ်ပေါ်ရန်ပါရှိ၍နေသော ဒဏ်မှုကြီးအခိုက်အတန့်တစ်ပါး-ဟူ၍ သုံးပါးပေတည်း။

ထိုသုဇာတ်မှာ ဆယ်နှစ်အရွယ်က ရိုက်နက်သောဒဏ်ရာ ဒဏ်ချက်သည် အရွယ်ကောင်းတုန်းအခါ၌ မပေါ်သေး၊ အရွယ်ဆုတ်ယုတ်သောအခါ ထိုဒဏ်နာသည် ပေါ်လာတတ်၏။ မောနာ၊ ပန်းနာ စသည်တစ်ပါးပါး ဖြစ်ပေါ်လာတတ်၏။

ထိုတွင်-သုဇာတ်၌ ရိုက်နက်ဆဲကြိယာ အခိုက်အတန့်နှင့် ကံအရာ၌ စေတနာအခိုက်အတန့်သည်တူ၏။

သုဇာတ်မှာကျင်နာ၍ နေသော အခိုက်အတန့်နှင့် ကံရာ၌ ပရိယုဋ္ဌာန် အခိုက်အတန့်သည်တူ၏။

သုဇာတ်ဒဏ်နာပါ၍နေသော အခိုက်အတန့်နှင့် ကံအရာ၌ ကမ္မ-ပစ္စယ အခိုက်အတန့်သည်တူ၏။

သုဇာတ်မှာ ဒဏ်နာမပေါ်သေးမှီ အခိုက်အတန့်နှင့် ကံအရာ၌ ထိုကံ အကျိုးမပေးသေးသော အခိုက်အတန့်သည်တူ၏။

အထူးကား။ သူငယ်၌ ဒဏ်နာသည် ရုပ်တရားမျိုးဖြစ်၍ ဤ
ဘဝတွင်သာ လိုက်နိုင်၏။ ဘဝတစ်ပါးသို့ မလိုက်နိုင်။

ကံအရာမှာ ပါဏာတိပါတကံသည် နာမ်တစ်မျိုးဖြစ်၍ အကျိုး
ပေးခွင့် မရသေးလျှင် ထိုကံသည် သတ္တဝါတို့မှာ ဘဝများစွာ၊ ကမ္ဘာများစွာ
လိုက်ပါလေ၏။

ကံအရာ၌ ဇောခုနစ်ချက်ရှိသည်တွင် ပထမဇောသည် ဒိဋ္ဌ
ဓမ္မဝေဒ နိယကံမျိုးဖြစ်၍ အကျိုးပေးခွင့်မရလျှင် ယခုဘဝအကျိုးပေး၏။
အကျိုးပေးခွင့်မရလျှင် ယခုဘဝကုန်ဆုံး၏။

သတ္တမဇောသည် ဥပပဇ္ဇဝေဒနိယ ကံမျိုးဖြစ်၍ အကျိုးပေး
ခွင့်မရလျှင် အနန္တရဘဝ၌ အကျိုးပေး၏။

အကျိုးပေးမှုဆိုသည်ကား- ယခုဘဝ သေသည်မှနောက်၌
ထိုသတ္တမဇောကံ၏ ဒဏ်ချက်သည် အပါယ်ဘုံ ပဋိသန္ဓေမှစ၍ ဘဝတစ်ခု
ဖြစ်ပေါ်၍သွားလေ၏။ အကျိုးပေးခွင့်မရလျှင် ဒုတိယဘဝ၏အဆုံးမှာ
ကုန်ဆုံး၏။

အလယ်ဇောငါးချက်သည် အပရာပရိယဝေဒနိယ ကံမျိုးဖြစ်၍
ဒုတိယဘဝ၏နောက်၌ တတိယဘဝမှစ၍ အခွင့်ရရာဘဝ၌ အသီးအသီး
တစ်ဘဝစီ အကျိုးပေး၏။ အခွင့်မရခဲ့သည်ရှိသော် နိဗ္ဗာန်ရသည်
ဘဝတိုင်အောင် လိုက်ပါသည်ဟု ကျမ်းဂန်တို့၌ဆို၏။

[ဤကား- ပဋိသန္ဓေ အကျိုးပေးပုံတည်း။]

ဝိပါက်အကျိုးရှိသေး၏။

။ ထိုငါးချက်သော ဇော
စေတနာတို့တွင် ဒုတိယဇောစေတနာကံသည် ပဋိသန္ဓေ အကျိုးကိုပေး
၍ လူ့ဘဝစသည်၌ ထိုလူဖြစ်၍နေရာမှာ အသက်တိုခြင်း၊ အနာရောဂါ
များခြင်း၊ ရန်သူရန်ဖက်များခြင်း အစရှိသည်တွင် ကြွင်းကျန်သော

ဒုစရိုက်ကံ၊ သုစရိုက်ကံတို့၌လည်း စေတနာအခိုက်အတန့်၊ ပရိယုဋ္ဌာန် အခိုက်အတန့်၊ ကမ္မပစ္စယအခိုက်အတန့်-ဟူ၍ အခိုက်အတန့်သုံးပါး စီရှိကြောင်းကို သိလေ။

[ဤကား- ကံဟူသော အကြောင်းတရား၏ အခြင်းအရာကို ပြဆိုချက်တည်း။]

စိတ်ဆိုသည်ကား။ ။ ကြံမှု၊ သိမှုကိုဆို၏။

အနန္တရပစ္စည်း၊ သမနန္တရပစ္စည်း၊ အာစေဝနပစ္စည်းတို့၏ အစွမ်းဖြင့် စိတ်အစဉ်ကို မြစ်ရေအယဉ်ကဲ့သို့ အစဉ်မပြတ် ဖြစ်ပွားလျက် နေစေရန် ကျေးဇူးပြုပေ၏။

ကိုယ်ခန္ဓာတစ်ကောင်လုံး၌ စိတ္တဇရုပ်တို့ကို အနှံ့အပြားဖြစ်ပွား၍ နေစေရန် အမြဲကျေးဇူးပြုပေ၏။

ကိုယ်အင်္ဂါ၊ နှုတ်အင်္ဂါတို့၏ လှုပ်ရှားမှု၊ သွားလာမှု၊ ပြောမှု၊ ဆိုမှုစသည်တို့၌ စိတ္တဇရုပ်တို့၏ ကိစ္စသည် ထင်ရှား၏။

ထိုစိတ်-ဟူသော အကြောင်းမှာလည်း ကုသိုလ်စိတ်၊ အကုသိုလ် စိတ်တို့၌ အခိုက်အတန့်သုံးပါးစီ ရှိကြ၏။

၁။ အာရုတင်းလင်း၊ အမှုတင်းလင်းနှင့်
ဖြစ်နေဆဲအခိုက်အတန့်တစ်ပါး၊

၂။ ထိုမှနောက်၌ ထိုအာရုံ၊ ထိုအမှုလွန်ပြီးသောအခါ၌
လွန်ပြီးသောထိုအာရုံ၊ ထိုအမှုကိုအာရုံပြု၍ ထကြွကြွ
တရွရွ ထကြွလှုပ်ရှား၍နေသော အခိုက်အတန့်တစ်ပါး၊

၃။ ထိုအခိုက်အတန့်ပျောက်ငြိမ်းပြီးနောက် စိတ်သန္တာန်မှာ
ထိုအလေ့အလာ ဝါသနာအထုံပါ၍နေသော အခိုက်
အတန့်တစ်ပါးဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏။

ထိုသုံးပါးတို့တွင်- ဝါသနာအဦက်အတန့်သည် နောက်နောက်
သော ဘဝသို့ပင် လိုက်ပါ၍နေတတ်၏။

[ဤကား-စိတ်အကြောင်းအရာကို ပြဆိုချက်ပေတည်း]

ဥတုဆိုသည်ကား။ ။ တေဇောဓာတ်ပေတည်း။

တေဇောဓာတ်ဆိုသည်ကား- မီးဓာတ်ပေတည်း။

ထိုမီးဓာတ်သည်-

၁။ သီတ,

၂။ ဥဏှ- ဟူ၍နှစ်ပါးရှိ၏။

သီတဆိုသည်ကား- အေးမှုပေတည်း။

ဥဏှဆိုသည်ကား- ပူမှုပေတည်း။

ပူမှုတွင်လည်း ပူသည်ထက် ပူမှုအဆင့်ဆင့်ရှိ၏။ အေးမှုတွင်
လည်း အေးသည်ထက် အေးမှုအဆင့်ဆင့် ရှိ၏။

ဤဥတုခေါ်သော မီးဓာတ်သည် ရုပ်တရားတို့ကို ပွားများစေမှု၌
အကြီးကျယ်ဆုံးသော အကြောင်းဖြစ်သည်။

ဗဟိဒ္ဓသဏ္ဌာန်မှာ ကမ္ဘာတည်မှု၊ ကမ္ဘာပျက်မှုသည် ဥတုကိစ္စ
ပေတည်း။

ထိုဥတုတွင်လည်း အလွန်သိမ်မွေ့၍ တန်ခိုးအစွမ်းသတ္တိ
အထူးရှိသော ဗီဇခေါ်သော မျိုးစေ့ဓာတ် အထူးသည်လည်းရှိ၏။

သရက်မျိုးစေ့၊ ပိန္နဲမျိုးစေ့ အစရှိသည်ဖြင့် ထိုမျိုးစေ့ဓာတ်သည်
အနန္တများပြား၏။

ထိုမျိုးစေ့ဓာတ်၏ အစွမ်းသည်လည်း အလွန်ကြီးမား၏။

ကြီးမားပုံကား။

။ သရက်ပင်-ဟူ၍ မရှိဘူးသေးသော အရပ်ဒေသ၌ သရက်မျိုးစေ့ကို စိုက်ပျိုး၍ထားခဲ့သော် ထိုအရပ်ဒေသမှာ သရက်ပင်ပေါင်း သိန်း၊ သောင်းမက ဖြစ်ပွားစေတတ်၏။ ဖြစ်ပွားရာ၌လည်း အပင်သဏ္ဌာန်၊ အကိုင်းသဏ္ဌာန်၊ အခက်သဏ္ဌာန်၊ အရွက်သဏ္ဌာန်၊ အပွင်းသဏ္ဌာန်၊ အသီးသဏ္ဌာန်တို့သည် ပထမမျိုးစေ့ရင်း၏ ခြင်္သေ့ဟူသော အနွယ်ကို မကျူးလွန်မူ၍ ထိုအနွယ်အတိုင်းသာ ဖြစ်ကြရကုန်၏။

[ဤကား- မျိုးစေ့ဓာတ်၏ တန်ခိုးသတ္တိ ကြီးကျယ်ပုံတည်း။]

သတ္တဝါတို့၏ အဇ္ဈတ္တသဏ္ဌာန်မှာမူကား-

၁။ ရှေ့ကံဟောင်းသည်လည်း ဗီဇမျိုးတစ်ပါး၊

၂။ အမိ၊ အဘတို့မှ ဆက်နွယ်၍လာသော ဥတု-ဟူသော မီးဓာတ်သည်လည်း ဗီဇမျိုးတစ်ပါး-ဟူ၍ မျိုးဓာတ်နှစ်ပါး ရှိ၏။

ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်-

ရှေ့ကံဟောင်း-ဟူသော မျိုးဓာတ်သည် သတ္တဝါတို့၏ သဏ္ဌာန် မှာ ပဓာနအင်္ဂါဖြစ်သာ စိတ်ဓာတ်၊ စက္ခုဓာတ်၊ သောတဓာတ် အစရှိသော အတွင်းဓာတ်တို့ကို ဖြစ်ပွားစေတတ်၏။

ကျီးတိရစ္ဆာန်မျိုးမှ ဖြစ်ပွားသောသား၊ သမီး အဆက်ဆက်သည် ကျီးအဆင်း၊ ကျီးသဏ္ဌာန်အတိုင်းသာ ဖြစ်ပွားကြရ၏။ ဗျိုင်းတိရစ္ဆာန်မျိုး စသည်တို့၌လည်း ထို့အတူပင်တည်း။

[ဤကား- ဥတုအကြောင်းကို ပြဆိုချက်တည်း။]

အာဟာရဆိုသည်ကား။။ မျိုအပ်သော အရေ၊ မျိုအပ်သော

အဖတ်မျိုးကိုလည်း ဆိုရ၏။ ထိုအရေမျိုး၊ အဖတ်မျိုးတို့၌ ပါရှိသော ဩဇာဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်အပ်သော အဆီဓာတ်မျိုးသည် မုချ အာဟာရမည်၏။

ထိုအာဟာရသည်လည်း-

- ၁။ စားဆဲအခိုက်အတန့်တစ်ပါး၊
- ၂။ ဝမ်းတွင်း၌တည်ရှိဆဲ အခိုက်အတန့်တစ်ပါး၊
- ၃။ တစ်ကိုယ်လုံး၌ ခုနှစ်ရက်တိုင်တိုင် သြဇာ-
ဟူသော အဆီဓာတ်တို့၏ ပျံ့နှံ့မှု အခိုက်
အတန့် တစ်ပါး-ဟူ၍ အခိုက်အတန့် သုံးပါး
ရှိ၏။

[ဤကား- အာဟာရအကြောင်းအရာကို ပြဆိုချက်တည်း။]

ဤတွင်- အကြောင်းတရားလေးပါး ပြဆိုခန်းပြီး၏။

ရုပ်ဓာတ်ငါးပါးပြဆိုခန်း

ကျန်ရှိသော တရားတစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတို့တွင်-

ပထဝီဓာတ် ဆိုသည်ကား။ ။ခက်မာမှုပေတည်း၊ ခက်မာမှု
ဆိုသည်လည်း ခပ်သိမ်းသာရုပ်ကလာပ်တို့၏ အမာခံမှုပေတည်း၊ ခပ်
သိမ်းသောရုပ်ကလာပ်တို့သည် ထိုအမာခံမှုကိုစွဲမှီ၍ ဖြစ်ကြရကုန်၏။ လ-
ရောင်ခေါ်သော ရုပ်ကလာပ်၊ နေရောင်ခေါ်သော ရုပ်ကလာပ်တို့မှာ
လည်း ထိုအမာခံမှုသည် ပါရှိ၏။

ထိုပထဝီဓာတ်သည်လည်း-

- ၁။ ခက်မာသော ပထဝီဓာတ်၊
 - ၂။ နူးညံ့သော ပထဝီဓာတ် ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။
- ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်-

ခက်မာသော ပထဝီဓာတ်သည်လည်း ခက်မာသည်ထက် ခက်မာမှု အဆင့်ဆင့်ရှိ၏။

နူးညံ့သော ပထဝီဓာတ်သည်လည်း နူးညံ့သည်ထက်နူးညံ့မှု အဆင့်ဆင့်ရှိ၏။

ပထဝီဓာတ်၏ အနိစ္စအချက်ကိုရှုသော ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်သည် ခက်မာမှုအဆင့်ဆင့် ပြောင်းရွှေ့ချက်၊ နူးညံ့မှု အဆင့်ဆင့်ပြောင်းရွှေ့ချက်တို့ကို ကိုယ့်ဉာဏ်ဖြင့် စေ့စုံစွာရှာကြံ၍ ကြည့်ရှုရသည်။ ပြောင်းရွှေ့မှုတို့သည်လည်း ကိုယ်အင်္ဂါတို့၏ လှုပ်ရှားမှုတို့မှာ ထင်ရှားကုန်၏။

လှုပ်ရှားမှုဆိုသည်ကား- ရုပ်ကလာပ်ဟောင်းတို့၏ အကုန်ကွယ်ပျောက်၍ ရုပ်ကလာပ်သစ်တို့၏ ဖြစ်ပေါ်မှုကိုဆိုသတည်း။

အာပေါဓာတ်ဆိုသည်ကား။ ဖွဲ့တွယ်မှု၊ စေးကပ်မှု၊ စေးချွေမှု၊ အရည်ကျဲ အရည်ကြည် ဖြစ်မှုတို့ကိုဆိုသတည်း။

ထိုအာပေါဓာတ်သည်လည်း-

၁။ တင်းကျပ်စွာ ဖွဲ့မှု၊

၂။ ရော့ရဲစွာ ဖွဲ့မှုဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။

ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်- ကျပ်တင်းစွာ ဖွဲ့မှုသည်လည်း ကျပ်တင်းသည်ထက်ကျပ်တင်းမှု အဆင့်ဆင့်ရှိ၏။ ရော့ရဲစွာဖွဲ့မှု သည်လည်း ရော့ရဲသည်ထက်ရော့ရဲမှု အဆင့်ဆင့်ရှိ၏။ ဤကျပ်တင်းမှု၊ ရော့ရဲမှုတို့၏ အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲခြင်းသည် အာပေါဓာတ်၏ အနိစ္စအချက်ပေတည်း။

တေဇောဓာတ်ဆိုသည်ကား။ မီးဓာတ်ပေတည်း။

ထိုမီးဓာတ်ဆိုသည်ကား- ပူမှု၊ အေးမှုပေတည်း။

ထိုတေဇောဓာတ်သည်လည်း-

၁။ သီတ၊

၂။ ဥဏှ ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။

သီတဆိုသည်ကား- အေးမှုပေတည်း၊ ဥဏှဆိုသည်ကား- ပူမှုပေတည်း၊ အေးမှုသည်လည်း အေးသည်ထက် အေးမှု အဆင့်ဆင့်ရှိ၏၊ ထိုအေးမှု၊ ပူမှုတို့၏ အဆင့်ဆင့်ပြောင်းလဲခြင်းသည် တေဇောဓာတ်၏ အနိစ္စအချက်ပင်တည်း။

ဝါယောဓာတ်ဆိုသည်ကား။ ။ထောက်ကန်မှု၊ ဖောင်းကြွမှု၊ ကြွရွမှု၊ လှုပ်ရှားမှု၊ တွန်းငွေ့မှု၊ လွင့်ပါးမှုတို့ကို ဆိုသတည်း။
ထိုဝါယောဓာတ်သည်လည်း-

၁။ တောင့်တင်းစွာ ထောက်ကန်မှု၊

၂။ ရော့ရဲစွာ ထောက်ကန်မှု ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။

ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်- တောင့်တင်းစွာ ထောက်ကန်မှုသည်လည်း တောင့်တင်းသည်ထက် တောင့်တင်းမှု အဆင့်ဆင့်ရှိ၏၊ ရော့ရဲစွာ ထောက်ကန်မှုသည်လည်း ရော့ရဲသည်ထက်ရော့ရဲမှု အဆင့်ဆင့်ရှိ၏၊ ထိုအဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲမှုသည်လည်း ဝါယောဓာတ်၏ အနိစ္စအချက်ပင်တည်း။

ထိုဓာတ်လေးပါးတို့တွင်လည်း တစ်ပါးပါးပြောင်းခဲ့လျှင် ကျန်သုံးပါးတို့သည်လည်း ပြောင်းလဲကြကုန်သည်သာတည်း။

အာကာသဓာတ်ဆိုသည်ကား။ ။ရုပ်ကလာပ်တို့၏ အချင်းချင်းခြားမှုတည်း၊ ဤခြားမှုကိုအစွဲပြု၍ ဤသည်ကား-ရုပ်ကလာပ်တစ်ခု၊ ဤသည်ကား-ရုပ်ကလာပ်တစ်ခုဟု ပိုင်းခြားမှု၊ ဤဝတ္ထု၌ ရုပ်ကလာပ်ပေါင်း တစ်ဆယ်ရှိသည်၊ တစ်ရာရှိသည်၊ တစ်ထောင်ရှိသည် စသည်ဖြင့် ရေတွက်မှုများသည် ထင်ရှားရှိနေ၏။

ဥပမာကား။ အလွန်ခက်မာသော မြေဆိုင်ခဲကို ကြည့်ရှုရာ၌
ဤကား-မြေမှုန့်တစ်ခု၊ ဤကား-မြေမှုန့်တစ်ခုဟု ခွဲနိုင်ခြင်းသည်
အာကာသဓာတ်၏ အစွမ်းပေတည်း။

ဤရုပ်ကလာပ်တို့၏ အချင်းချင်း ခြားမှုဆိုသည်ကား - ကလာပ်
တစ်ခုအတွင်း၌ရှိသော ရုပ်တို့၏ အချင်းချင်းခြားမှု မဟုတ်။ တစ်ခုသော
ကလာပ်အတွင်း၌ ရုပ်အချင်းချင်း ခြားမှု အာကာသဟူ၍ မရှိပြီ။

ရှိသည်ဟူ၍ ဆိုငြားအံ့- ကလာပ်တစ်ခုအတွင်း၌ ရှိသောရုပ်
တို့တွင် ဤရုပ်ကား-အထက်၊ ဤရုပ်ကား-အောက်၊ ဤရုပ်ကား- လက်ဝဲ၊
ဤရုပ်ကား-လက်ျာဟူ၍ ပိုင်းခြားနိုင်ရာ၏။ ထိုသို့ပိုင်းခြားနိုင်ကောင်း
သည်မဟုတ်။

လောကမှာ ထိုသို့အထည်၊ ဝတ္ထုတို့ကို ထုခွဲတိုက်နယ်ကြရာ၌
ထိုအာကာသရှိသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး အစိတ်စိတ် အမွှာမွှာ ကွဲလေရာ
၏။ အလွန်သေးနုတ်၍သွားသဖြင့် ကလာပ်တစ်ခုစီ အသီးသီးဖြစ်ကြ
သောအခါ ကွဲပြားခြင်း မရှိပြီ။ ကုန်ဆုံးခြင်းသို့ ရောက်ကြကုန်ရာ၏။
ရုပ်ကလာပ်တို့၏ ကွဲပြားမှုသည် အာကာသဓာတ်၏ အနိစ္စပင်တည်း။

ဤတွင်-ရုပ်ဓာတ်ငါးပါးပြဆိုခန်းပြီး၏။

နာမ်ဓာတ်လေးပါးပြဆိုခန်း

နာမ်ဓာတ်လေးပါးတို့တွင်-စိတ်ဆိုသည်ကား-ကြံ့မှု၊ သိမှု၊ ပေ
တည်း။ ဝိညာဏ်လည်း ခေါ်၏။

ထိုဝိညာဏ်သည်လည်း-

၁။ စက္ခုဝိညာဏ်၊

၂။ သောတဝိညာဏ်၊

၃။ ဃာနဝိညာဏ်၊

၄။ ဇိဝှိဝိညာဏ်၊

၅။ ကာယဝိညာဏ်၊

၆။ မနောဝိညာဏ် ဟူ၍ ခြောက်ပါးအပြားရှိ၏။

ထိုခြောက်ပါးတို့တွင်-မျက်စိ၌ဖြစ်၍ မျက်စိ၌ပျက်ရသော
ဝိညာဏ်သည် စက္ခုဝိညာဏ်မည်၏။ အဆင်း အမျိုးမျိုးကို မြင်မှုပေတည်း။

နားတွင်း၌ဖြစ်၍ နားတွင်း၌ပျက်ရသောဝိညာဏ်သည် သောတ
ဝိညာဏ်မည်၏။ အသံအမျိုးမျိုးကို ကြားမှုပေတည်း။

နှာခေါင်းတွင်း၌ဖြစ်၍ နှာခေါင်းတွင်း၌ပျက်ရသော ဝိညာဏ်
သည် ဃာနဝိညာဏ်မည်၏။ အနံ့အမျိုးမျိုးကို နံမှုပေတည်း။

လျှာပေါ်၌ဖြစ်၍ လျှာပေါ်၌ပျက်ရသော ဝိညာဏ်သည် ဇိဝှိ
ဝိညာဏ်မည်၏။ အရသာအမျိုးမျိုးကို သိမှုပေတည်း။

အောက်၌ ခြေဘဝါးအပြင်မှစ၍ အထက်၌ငယ်ထိပ်အပြင်
တိုင်အောင် တစ်ကိုယ်လုံးတွင် ထိုထိုအပအင်္ဂါ၊ အတွင်းအင်္ဂါတို့၌ ပျက်ရ
သောဝိညာဏ်သည် ကာယဝိညာဏ်မည်၏။ ပထဝီ၏ အတွေ့အထိ၊
တေဇော၏အတွေ့အထိ၊ ဝါယော၏အတွေ့အထိတို့ကို သိမှုပေတည်း။

ရင်တွင်း၊ နှလုံးတွင်း၌ စမ်းရေထွက်သကဲ့သို့ အစဉ်အမြဲ ဖြစ်
ပေါ်၍နေသောဝိညာဏ်သည် မနောဝိညာဏ် မည်၏။ ခပ်သိမ်းသော
အာရုံတို့ကို ကြံမှု၊ သိမှုပေတည်း။

ထိုတွင်-စက္ခုဝိညာဏ်ဟူသောမြင်မှု၌-

၁။ မြင်သေး၏၊

၂။ မမြင်ပြီဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။

မြင်သေး၏ဆိုသည်ကား-စက္ခုဝိညာဏ်၏ဖြစ်ပေါ်မှုပေတည်း။

မမြင်ပြီဆိုသည်ကား-စက္ခုဝိညာဏ်၏ ချုပ်ဆုံးမှုပေတည်း။

ထိုအတူ-သောတဝိညာဏ်ဟူသော ကြားမှု၌လည်း-

၁။ ကြားသေး၏၊

၂။ မကြားပြီ ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။

ဃာနဝိညာဏ်ဟူသော နံမှု၌လည်း-

၁။ နံသေး၏။

၂။ မနံပြီဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။

ဇိဝှိဝိညာဏ်ဟူသော အရသာသိမှု၌လည်း

၁။ အရသာကို သိသေး၏၊

၂။ မသိပြီဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။

ကာယဝိညာဏ်ဟူသော တွေ့ထိမှု၌လည်း

၁။ တွေ့ထိမှု ရှိသေး၏၊

၂။ တွေ့ထိမှု မရှိပြီဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။

ဤဝိညာဏ်လေးပါးတို့၌လည်း ရှိသေး၏ဆိုသည်ကား-ထိုထို
ဝိညာဏ်၏ဖြစ်ပေါ်မှုပေတည်း၊ မရှိပြီ ဆိုသည်ကား- ထိုထိုဝိညာဏ်၏
ချုပ်ဆုံးမှုပေတည်း။

မနောဝိညာဏ်သည်လည်း-

၁။ ကုသိုလ်မနောဝိညာဏ်၊

၂။ အကုသိုလ်မနောဝိညာဏ်၊

၃။ ဝိပါက်မနောဝိညာဏ်၊

၄။ ကြိယာမနောဝိညာဏ် ဟူ၍ လေးပါးရှိ၏။

ထိုလေးပါးတို့တွင်-ကုသိုလ်ဝိညာဏ်မှာလည်း ငါ၌ယခု ကုသိုလ်စိတ်ဖြစ်၍နေသည်။ ယခု ထိုကုသိုလ်စိတ် မရှိပြီဟုသိ ကြ၏။

အကုသိုလ်တွင်လည်း လောဘအကြံဖြစ်မှု၊ ထိုအကြံပျောက်ကွယ်မှု၊ ကုသိုလ်တွင်လည်း သဒ္ဓါစိတ်၊ ပညာစိတ်ဖြစ်မှု၊ ထိုသဒ္ဓါစိတ်၊ ပညာစိတ်ပျောက်ကွယ်မှုတို့ကို ထင်ရှားသိကြ၏။ ထိုလေးပါးသော ဝိညာဏ်တို့တွင်လည်း တစ်ပါးတစ်ပါးသောဝိညာဏ် ချုပ်ကွယ်မှ တစ်ပါးတစ်ပါးသော ဝိညာဏ်ဖြစ်ပေါ်နိုင်၏။ ဤ၌လည်း ချုပ်ဆုံးမှု ဟူသမျှသည် ထိုထိုဝိညာဏ်တို့၏ အနိစ္စအချက်ပင်တည်း။

ဝေဒနာဆိုသည်ကား။ ခံစားမှုပေတည်း။

သညာဆိုသည်ကား။ မှတ်သားမှုပေတည်း။

စေတနာဆိုသည်ကား။ သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို စေ့ဆော်မှုပေတည်း။

ဤတရားသုံးပါးတို့သည် ဝိညာဏ်နှင့်ဖြစ်အတူ၊ ပျက်အတူ အမြဲယှဉ်ဖော်ယှဉ်ဖက်တရားတို့ပေတည်း။ ထိုဝိညာဏ်၏ အနိစ္စအချက်စုသည် ဤတရားတို့၏အနိစ္စအချက်အစုပေတည်း။

တစ်နည်းကား-ဝေဒနာသည်-

၁။ သုခဝေဒနာ၊

၂။ ဒုက္ခဝေဒနာ၊

၃။ သောမနဿဝေဒနာ၊

၄။ ဒေါမနဿဝေဒနာ၊

၅။ ဥပေက္ခာဝေဒနာ ဟူ၍ ငါးပါးရှိ၏။

သုခဝေဒနာဆိုသည်ကား- ချမ်းသာစွာခံစားမှုပေတည်း။

ဒုက္ခဝေဒနာဆိုသည်ကား- ဆင်းရဲစွာ ခံစားမှုပေတည်း။

သောမနဿဝေဒနာဆိုသည်ကား-ဝမ်းမြောက်မှု၊ဝမ်းသာမှုပေတည်း။

ဒေါမနဿဝေဒနာ ဆိုသည်ကား-နှလုံး မသာယာမှုပေတည်း။

ဥပေက္ခာဝေဒနာဆိုသည်ကား-မထင်မရှား လျစ်လျူအားဖြင့် ခံစားမှုပေတည်း။

ထိုငါးပါးတို့တွင်-သုခဝေဒနာ၊ဒုက္ခဝေဒနာနှစ်ပါးသည် ခြေဖဝါးအပြင်မှစ၍ ငယ်ထိပ်အပြင်တိုင်အောင် တစ်ကိုယ်လုံးတွင် အထိအပါးရှိရာဌာန၌ ဖြစ်ပေါ်၏။

သောမနဿ၊ဒေါမနဿနှစ်ပါးသည် နှလုံးအိမ်တွင်း၌သာ ဖြစ်ပေါ်၏။

ဥပေက္ခာသည် စက္ခု၊သောတ၊ ဃာန၊ ဇိဝှိတို့၌၎င်း၊ နှလုံးအိမ်တွင်း၌၎င်း ဖြစ်ပေါ်၏။ ဤဝေဒနာငါးပါးတို့သည် တစ်ပါးချုပ်ဆုံးမှ တစ်ပါးဖြစ်ပေါ်လာကြရကုန်၏။ နှစ်ပါးပြိုင်၍ ဖြစ်သည်မရှိ။

[ဤကား-ဝေဒနာ၏ အနိစ္စပင်တည်း။]

သညာသည် ကုသိုလ်သညာ၊ အကုသိုလ်သညာစသည်ဖြင့်၎င်း၊ ရူပသညာ၊ သဒ္ဒသညာ၊ ဂန္ဓသညာ စသည် ဖြင့်၎င်း အလွန်များပြား၏။ များပြားရာတွင်လည်း တစ်ခုချုပ်ဆုံးမှ တစ်ခုဖြစ်ပေါ်၏။ နှစ်ခုပြိုင်၍ ဖြစ်ပေါ်သည်မရှိ။

[ဤကား- သညာ၏ အနိစ္စပင်တည်း။]

စေတနာသည်လည်း ကုသိုလ်စေတနာ၊ အကုသိုလ်စေတနာ စသည်ဖြင့်၎င်း၊ ရူပသဇ္ဇေတနာ၊ သဒ္ဒသဇ္ဇေတနာ၊ ဂန္ဓသဇ္ဇေတနာ စသည်ဖြင့်၎င်း အလွန်များပြား၏။ များပြားရာတွင်လည်း တစ်ခုချုပ်ဆုံးမှ

တစ်ခုဖြစ်ပေါ်၏။ နှစ်ခုပြိုင်၍ ဖြစ်ပေါ်သည်မရှိ။

[ဤကား- စေတနာ၏ အနိစ္စပင်တည်း။]

ဤတွင်-နာမ်ဓာတ်လေးပါး ပြဆိုခန်းပြီး၏။

-----*-----

ဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရဏ ပြဆိုခန်း

ဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရဏ သုံးပါးတို့တွင်---

ဇာတိဆိုသည်ကား။ ။ ရုပ်၊ နာမ်ခန္ဓာတို့၏ ဖြစ်ပေါ်မှု၊ ပေါက်ပွားမှု၊ ကြီးထွားဖွံ့ဖြိုးမှု၊ တိုးတက်မှု၊ စည်ကားမှုပေတည်း။

ဇရာဆိုသည်ကား။ ။ ရုပ်၊ နာမ်ခန္ဓာတို့၏ အိုမင်းမှု၊ ရင့်ဆွေးမှု၊ ဆုတ်ယုတ်လျော့ပါးမှု၊ ညှိုးနွမ်းပိန်ချိုးမှုများပေတည်း။

မရဏဆိုသည်ကား။ ။ ရုပ်၊ နာမ်ခန္ဓာတို့၏ သေကြေပျက်စီးမှု၊ ကုန်ဆုံးကွယ်ပျောက်မှု၊ ဆုံးပါးပျောက်ပျက်မှုပေတည်း။

သမ္မုတိဇာတိ၊ သမ္မုတိဇရာ၊ သမ္မုတိမရဏ၊

သန္တတိဇာတိ၊ သန္တတိဇရာ၊ သန္တတိမရဏ၊

ခဏိကဇာတိ၊ ခဏိကဇရာ၊ ခဏိကမရဏ-ဟူ၍

သုံးပါးစီရှိကြ၏။

သမ္မုတိ ပြဆိုချက်

ထိုတွင် လောကီဘုံသား လူအများတို့သည် တစ်ဘဝတစ်ခါ ပဋိသန္ဓေနေမြဲဓမ္မတာ၊ တစ်ဘဝတစ်ခါ အိုမြဲဓမ္မတာ၊ တစ်ဘဝတစ်ခါ သေမြဲဓမ္မတာ-ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်သမုတ်လျက်ရှိကြသော ဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရဏသည် သမ္မုတိဇာတိ၊ သမ္မုတိဇရာ၊ သမ္မုတိမရဏမည်၏။ ။ ဤ၌ အသက်တစ်ရာတမ်းမှာ တစ်ကြိမ်တစ်ခါသာ သေမြဲဓမ္မတာရှိ၏။

[ဤကား- သမ္မုတိဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရဏပေတည်း။]

သန္တတိပြဆိုချက်

သန္တတိဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရဏတို့၌ သန္တတိသည် အမျိုးမျိုးရှိ၏။
အသက်တစ်ရာတမ်း၌---

၁။ ပထမအရွယ်၊

၂။ ဒုတိယအရွယ်၊

၃။ တတိယအရွယ်၊

ဟူ၍ အရွယ်သုံးပါး-ဟူသော သန္တတိကြီးသုံးပါး။

မန္တဒသကအရွယ်၊

ခိဉ္စာဒသကအရွယ်၊

ဝဏ္ဏဒသကအရွယ်၊

အစရှိသည်ဖြင့် လာသော အရွယ်ဆယ်ပါး-ဟူသော သန္တတိ
ဆယ်ပါး။

မွေးဖွားသည်မှစ၍ တစ်နှစ်အရွယ်၊ နှစ်နှစ်အရွယ်၊ သုံးနှစ်
အရွယ်စသည်ဖြင့် လာသော နှစ်-သန္တတိတစ်ရာ။

တစ်နှစ် တစ်နှစ်တွင်လည်း နွေဥတု၊ ဆောင်းဥတု၊ မိုးဥတု-
ဟူ၍လာသော ဥတု-သန္တတိပေါင်းသုံးရာ။

တစ်နှစ် တစ်နှစ်တွင်လည်း တန်ခူးလ၊ ကဆုန်လစသည်ဖြင့်
ခေါ်ဆိုကြသော လ-သန္တတိ ပေါင်း တစ်ထောင်နှစ်ရာ။

တစ်လ တစ်လတွင်လည်း တစ်ရက်၊ နှစ်ရက်စသည်ဖြင့် ခေါ်ဆို
ကြသော ရက်-သန္တတိပေါင်း သုံးသောင်း ခြောက်ထောင်၊ တစ်ရက်
တစ်ရက်၌လည်း နေ့အဖို့၊ ညဉ့်အဖို့-ဟူ၍ ခေါ်ဆိုကြသော နေ့၊ ညဉ့်-
သန္တတိပေါင်း ခုနစ်သောင်း နှစ်ထောင်။

နေ့အဖို့၊ ညဉ့်အဖို့မှာလည်း ပထမယာမ်၊ ဒုတိယယာမ်၊ တတိယယာမ်-ဟူ၍ ခေါ်ဆိုကြသော အယာမ်-သန္တတိပေါင်း နှစ်သိန်းတစ်သောင်းခြောက်ထောင်ရှိ၏။

အယာမ် သုံးပါးတို့တွင်လည်း တစ်ပါးတစ်ပါး၌ အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး-ဟူ၍ အပိုင်းအခြား သုံးပါးစီရှိကြ၏။ ထိုသုံးပါးတို့တွင်- အစသည် သန္တတိဇာတိ၏ ခေတ်မည်၏။ အလယ်သည် သန္တတိဇရာ၏ ခေတ်မည်၏။ အဆုံးသည် သန္တတိမရဏ၏ ခေတ်မည်၏။

အရွယ်ဆယ်ပါးစသည်တို့၌လည်း ထို့အတူ သန္တတိဇာတိ၊ သန္တတိဇရာ၊ သန္တတိမရဏ-ဟူ၍ သုံးပါးစီ၊ သုံးပါးစီ ဝေဖန်လေ။

ဤသန္တတိ အမျိုးမျိုးဆိုသည်ကား- အမျိုးမျိုးသော ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာတို့၏ အစဉ်အမျိုးမျိုးကိုဆို၏။ အရွယ်သုံးပါးတို့တွင်-ပထမအရွယ်သည် ပျိုနုသော ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာ အမျိုးမျိုးတို့၏ အစဉ်ပေတည်း။ ထိုအရွယ်၏ ကုန်ဆုံးမှုသည် ပထမအရွယ်၏ သေဆုံးခြင်းဟူသော သန္တတိမရဏကြီးတစ်ပါးပေတည်း။

အသက်တစ်ရာတမ်းတွင် သန္တတိမရဏကြီး သုံးပါးရှိ၏။ သေမြဲမရဏကြီးပေါင်း သုံးခါဖြစ်၏။ သို့သော် ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာ အစဉ်ပြတ်ဆုံးခြင်း မရှိသည့်အတွက် သတ္တဝါသေဆုံးသည်-ဟူ၍ မခေါ်ကြ။ ပထမအရွယ်ဆုံးသည်-ဟူ၍သာ ခေါ်ကြ၏။

ဒုတိယအရွယ်သည် ရင့်သန်သော ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာမျိုးတို့၏ အစဉ်ပေတည်း။ တတိယအရွယ်သည် ဆုတ်ယုတ်သော ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာမျိုးတို့၏ အစဉ်ပေတည်း။ ဤအရွယ်နှစ်ပါး၌လည်း သေဆုံးမှုကြီး အသီးသီးရှိကြ၏။ တတိယအရွယ်၏ သေဆုံးမှုသည် သမ္မုတိမရဏကြီးပင်ဖြစ်သတည်း။

ဤနည်းအတူ- အရွယ်ပါးမှစ၍ အယာမ်သုံးပါး ပိုင်းခြားမှု တိုင်
အောင် အမျိုးမျိုးသော ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာ အစဉ်တို့၏ သေဆုံးမှုကြီး
အသီးသီးရှိသည်ကို သိကြလေ။

ထိုမှတစ်ပါး---

၁။ သွားခြင်း-ဣရိယာပထသန္တတိတစ်ပါး၊

၂။ ရပ်ခြင်း-ဣရိယာပထသန္တတိတစ်ပါး၊

၃။ ထိုင်ခြင်း-ဣရိယာပထသန္တတိတစ်ပါး၊

၄။ အိပ်ခြင်း-ဣရိယာပထသန္တတိတစ်ပါး၊

ဟူ၍ ဣရိယာပထသန္တတိကြီးလေးပါးရှိ၏။

ထိုလေးပါးတို့တွင်လည်း တစ်ပါးတစ်ပါး၌ အဆုံးဟူသော
သန္တတိမရဏကြီး အသီးသီးရှိကြ၏။ သွားမှုတွင်လည်း ပထမခြေလှမ်း၊
ဒုတိယခြေလှမ်း၊ တတိယခြေလှမ်းစသည်ဖြင့် ခြေလှမ်းအပိုင်းအခြား
အရေအတွက်များစွာရှိ၏။ တစ်ခုတစ်ခုသော ခြေလှမ်း၏အဆုံးသည်
တစ်ခုတစ်ခုသောခြေလှမ်း၏ သေဆုံးမှုကြီးပေတည်း။ ခြေလှမ်း
သေဆုံးမှုဆိုသည်လည်း တစ်ခုတစ်ခုသောခြေလှမ်းအတွင်း၌ ရှိနေကြ
ကုန်သော ကိုယ်ခန္ဓာကြီး ငယ်တို့၏ သေဆုံးမှုပေတည်း။

ထိုစကားမှန်၏။ ။တစ်ခုတစ်ခုသော ခြေလှမ်းအတွင်း၌
ရှိနေကြကုန်သော ရုပ်ခန္ဓာ၊နာမ်ခန္ဓာတို့သည် နောက်နောက်သော
ခြေလှမ်းသို့ကူးပြောင်း၍ လိုက်နိုင်သောရုပ်တရား၊ နာမ်တရားဟူ၍
တစ်ခုမှမရှိကြကုန်၊ သူ့ခြေလှမ်းအဆုံးမှာပင် သူတို့အကုန်ကွယ်ကြ
ကုန်လေ၏။

ထိုတွင်-သွားခြင်းဣရိယာပုထ် ဆိုသည်ကား-ပရမတ္ထသစ္စာ
ဖက်၌ အစဉ်အားဖြင့် သွားသော အခြင်းအရာနှင့် ဖြစ်ပွား၍ နေကြကုန်

သော ရုပ်ခန္ဓာ၊နာမ်ခန္ဓာတို့ကို သွားခြင်းဟူ၍ဆို၏။ သမ္မတိသစ္စာဖက်၌ ပုဂ္ဂိုလ်သွား၍နေသည် သတ္တဝါသွား၍နေသည်ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြ၏။

ထို့အတူ-ရုပ်ခြင်း၊ဣဒ္ဓိယာပုထ်၊ ထိုင်ခြင်း၊ဣဒ္ဓိယာပုထ်၊ အိပ်ခြင်း၊ ဣဒ္ဓိယာပုထ်တို့၌လည်း ပရမတ္ထသစ္စာဖက်၌ အစဉ်အားဖြင့် ရုပ်သော အခြင်းအရာနှင့် ဖြစ်ပွား၍နေကြကုန်သော ရုပ်ခန္ဓာ၊နာမ်ခန္ဓာ၊ထိုင်သော အခြင်းအရာနှင့် ဖြစ်ပွား၍နေကြကုန်သော ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာ၊ အိပ်သော အခြင်းအရာနှင့်ဖြစ်ပွား၍နေကြကုန်သော ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာတို့ကို ရုပ်ခြင်း၊ထိုင်ခြင်း၊အိပ်ခြင်းဟူ၍ဆို၏။

သမ္မတိ သစ္စာဖက်၌ကား-ပုဂ္ဂိုလ်ရပ်သည်၊ သတ္တဝါရပ်သည်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ထိုင်သည်၊ သတ္တဝါထိုင်သည်၊ ပုဂ္ဂိုလ်အိပ်သည်၊ သတ္တဝါအိပ်သည် ဟူ၍ခေါ်ဝေါ်ကြ၏။ ထိုဣဒ္ဓိယာပုထ်လေးပါးသည် သစ္စာနှစ်ပါးလုံး၌ပင် တခြားစီဖြစ်ကြ၏။ တစ်ပါးနှင့်တစ်ပါး ကူးစက်ခြင်းမရှိ၊ ရောနှော၍လည်း မရကောင်း။

သမ္မတိသစ္စာဖက်၌လည်း သွားဆဲအခါမှာ ဤသူသွားနေသည် ဟုမျက်မြင်ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြ၏။ နောက်ရုပ်ခြင်းသို့ ရောက်သောအခါ သွား နေသောအခြင်းအရာနှင့်တကွ သွားနေပုံစင်္ဈာန်ကြီး ကွယ်ပျောက်၍ သွားသည်ကိုလည်း မျက်မြင်ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြ၏။

ရုပ်ဆဲအခါမှာ ဤသူရုပ်နေသည်ဟု မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ သိမြင်ကြ၏။ နောက်ထိုင်ခြင်းသို့ရောက်သောအခါ ရုပ်နေသော အခြင်းအရာနှင့်တကွ ရုပ်နေပုံသဏ္ဌာန်ကြီးကွယ်ပျောက်၍ သွားသည်ကိုလည်း မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ သိမြင်ကြ၏

ထိုင်နေဆဲအခါမှာ ဤသူထိုင်နေသည်ဟု မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ သိ မြင်ကြ၏။ နောက်အိပ်ခြင်းသို့ရောက်သောအခါ ထိုင်နေသော

အခြင်းအရာနှင့်တကွ ထိုင်နေပုံသဏ္ဌာန်ကြီး ကွယ်ပျောက်၍ သွားသည်ကိုလည်း မျက်မြင်ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြ၏။

အိပ်နေဆဲအခါမှာ ဤသူအိပ်နေသည်ဟု မျက်မြင်ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြ၏။ နောက်ထိုင်ခြင်းသို့ ရောက်သောအခါ ထိုအိပ်နေသော အခြင်းအရာနှင့်တကွ အိပ်နေပုံ သဏ္ဌာန်ကြီးကွယ်ပျောက်၍ သွားသည်ကိုလည်း မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ သိမြင်ကြ၏။

သွားခြင်းကုရိယာပုထ်၌လည်း ပထမခြေလှမ်းသို့ ရောက်နေဆဲအခါမှာ ဤသူပထမခြေလှမ်းကို လှမ်းနေသည်ဟု မျက်မြင်ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြ၏။ နောက်ဒုတိယခြေလှမ်းသို့ ရောက်နေဆဲသော အခါမှာလည်း ပထမခြေလှမ်း လှမ်းနေသော အခြင်းအရာနှင့်တကွ ပထမခြေလှမ်း လှမ်းနေပုံသဏ္ဌာန်ကြီး ကွယ်ပျောက်၍ သွားသည်ကိုလည်း မျက်မြင်ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြ၏။

ဒုတိယခြေလှမ်းမှ လှမ်းနေဆဲအခါမှာလည်း ဤသူဒုတိယခြေလှမ်းကို လှမ်းနေသည်ဟု မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ သိမြင်ကြ၏။ နောက်တတိယခြေလှမ်းသို့ ရောက်နေဆဲအခါမှာလည်း ဒုတိယခြေလှမ်း လှမ်းနေသော အခြင်း အရာနှင့်တကွ ဒုတိယခြေလှမ်း လှမ်းနေပုံ သဏ္ဌာန်ကြီးကွယ်ပျောက်၍ သွားသည်ကိုလည်း မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ သိမြင်ကြ၏။ နောက်နောက်ခြေလှမ်းတို့၌လည်း ထို့အတူသိလေ။

ခြေတစ်လှမ်းအတွင်းမှာလည်း ချီနေပုံသဏ္ဌာန်ကြီးတစ်မျိုး၊ ချနေပုံသဏ္ဌာန်ကြီးတစ်မျိုးဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိကြ၏။ ချီနေပုံ သဏ္ဌာန်ကြီးကွယ်ပျောက်မှ ချနေပုံသဏ္ဌာန်ကြီးဖြစ်နိုင်သည်ကိုလည်း မျက်မြင်ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြ၏။ ချီနေပုံသဏ္ဌာန်မှာလည်း အဆင့်ဆင့်မြင့်ရာသို့ ပြောင်းရွှေ့၍ သွားသည်ကိုလည်း မျက်မြင်ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြ၏။ ချနေသော သဏ္ဌာန်မှာ

လည်း အဆင့်ဆင့် နိမ့်ရာသို့ပြောင်းရွှေ့၍ သွားသည်ကိုလည်း မျက်မြင်ဒိဋ္ဌသိမြင်ကြ၏။ ဤအရာ၌ ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာတရားတို့သည် မိမိတို့ဖြစ်ရာ ဌာနမှ ဌာနတစ်ပါးသို့ တစ်ဆံဖျားမျှ ပြောင်းရွှေ့ခြင်း မရှိကြကုန်-ဟု ကျမ်းဂန်တို့မှာ အဆိုရှိကြ၏။

ပြောင်းရွှေ့ခြင်းမရှိပုံကား။ ။ ခြေလှမ်း တစ်ခုအတွင်းမှာ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးပေါင်း အရာမက နဘေထပ် စီစဉ်ဆက်လက် ဖြစ်ပွားနိုင်မှ ခြေလှမ်းဖြစ်ပွားနိုင်ရာ၏။ ထိုတွင်-ရှေ့သို့ အဆင့်ဆင့် အသစ်သစ် ဖြစ်ပေါ်၍သွားသော ခန္ဓာကိုယ်ကြီးပေါင်းလည်း အရာမကရှိရာ၏။ နောက်နောက်က အဆင့်အဆင့် ချုပ်ပျက် ကွယ်ပျောက်၍၊ ကွယ် ပျောက်၍သွားသော ခန္ဓာကိုယ်ကြီးပေါင်းလည်း အရာမကရှိရာ၏။ ထို့ကြောင့် မျက်မြင်မှာ ခန္ဓာကိုယ်ကြီး တစ်ခုသာ ထင်မြင်ရ၏။ ဒိဋ္ဌသက် သေမှာမူကား-ခြေလှမ်း တစ်ခုအတွင်းမှာ ခန္ဓာကိုယ်ကြီးတစ်ခုလုံး အနံ့အပြား လှုပ်ရှားမှုကြီး ထင်ရှားရှိနေသည်ကား- ဒိဋ္ဌသက်သေပေ တည်း။ ဤစကား၌ လှုပ်ရှားမှုဆိုသည်ကား- ရုပ်တရား အသစ်၊ အဟောင်းပြောင်းလဲမှုပေတည်း။ လှုပ်ရှားမှု အကြိမ်ပေါင်း အရာမကရှိ၍ ရုပ်တရား ပြောင်းလဲမှုပေါင်း အရာမကရှိမှ ခြေတစ်လှမ်းဆုံးရာ၏။ ဤအရာ၌ ကျမ်းဂန်တို့မှာ “နဒီသောတောဝိယ=မြစ်ရေအယဉ်ကဲ့သို့- ဟူ၍၎င်း၊ ဒီပသောတောဝိယ=ဆီမီးလျှံ ဆီမီးတောက်ကဲ့သို့-ဟူ၍၎င်း” ဥပမာကို ပြဆိုကြပေ၏။

ထိုတွင်-မြစ်ရေဥပမာ၌ အစဉ်မပြတ် သွား၍နေသော မြစ်ရေ ကိုကြည့်ရှု၍ နေကြရာမျက်မြင်ဒိဋ္ဌအလိုမှာ ရေသည်စီးသွား၍နေ၏။ ဤအရပ်မှရေသည်ပင် ထိုအရပ်သို့ရောက်လေ၏-ဟု ပြောရိုး ဆိုရိုး ရှိကြ၏။ ဉာဏ်အမြင် အလိုမှာ မြစ်ရေကိုအနီးမှကပ်၍ ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ရာ

လှုပ်လှုပ်ရွရွရှိနေသည်ကို သိမြင်ရသဖြင့် အဆင့်ဆင့် အသစ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်တိုး ပွား၍နေသော ရေကိုင်း၊ နောက်နောက်က အဆင့်ဆင့် ကွယ်ပျောက်၍သွားသော ရေကိုင်း အမှန်သိမြင်နိုင်လေ၏။

မြစ်ရေသည် ဖြစ်ရာဌာနမှ ဌာနတစ်ပါးသို့ တစ်ဆံဖျားမျှ ရွေ့ရှား ခြင်းမရှိ၊ ဖြစ်ရာဌာန၌သာ ကွယ်ပျောက်လေသည်- ဟု အမှန်ဆိုနိုင်၏။ ဤအရာ၌ လှုပ်ရှားမှုသည် အသစ်၊ အဟောင်းပြောင်းလဲမှုမှာ ခိုင်လုံစွာ သော ဒိဋ္ဌသက်သက်ဖြစ်၏။ လှုပ်ရှားမှုရှိသည်-ဟုဆိုခဲ့လျှင် အသစ်၊ အဟောင်းပြောင်းလဲမှုရှိသည်-ဟု အမှန်ဆိုနိုင်၏။ လှုပ်ရှားမှုရှိသည်-ဟု ဆိုလျှင် အခြေပျက်၊ အနေပျက်ရှိသည်-ဟု အမှန်ဆိုနိုင်၏။

အခြေပျက်၊ အနေပျက်ဆိုသည်ကား- ရုပ်ခန္ဓာဟောင်းတို့ ပျက်ဆုံးမှုပင်ဖြစ်၏။

ဆီမီးလျှံ ဥပမာ၌။ ။ တစ်ညလုံး အစဉ်မပြတ်တောက်၍ နေသောမီးတောက်မီးလျှံကို ကြည့်ရှု၍နေကြရာ မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ အလိုမှာ ညဉ့်ဦးယာမ်ကမီးတောက်သည်ပင်လျှင် သန်းခေါင်ယာမ် တိုင်အောင် ရှိနေ၏။ ဤအရာမှာ ညဉ့်ဦးယာမ်က မီးတောက်သည် သန်းခေါင်ယာမ်၊ မိုးသောက်ယာမ်တိုင်အောင်ရှိ၏-ဟု ပြောရိုး ဆိုရိုးရှိကြ၏။ စိတ်၌လည်း ထင်၍နေ၏။

ဉာဏ်အမြင်အလိုမှာ မီးတောက်ကို အနည်းငယ်ကပ်၍ ကြည့်ရှု ဆင်ခြင်ရာ လှုပ်လှုပ်ရွရွရှိနေသည်ကို မြင်ရသဖြင့် ရှေ့သို့အဆင့် ဆင့်ဖြစ်ပေါ်တိုးပွား၍နေသောမီးကိုင်း၊ နောက်နောက်က အဆင့်ဆင့် ကွယ်ပျောက်၍ သွားသော မီးကိုင်း အမှန်သိမြင်နိုင်ကြလေ၏။

မီးဓာတ်သည် ဖြစ်ရာဌာနမှ ဌာနတစ်ပါးသို့ တစ်ဆံဖျားမျှ ရွေ့ရှား ခြင်းမရှိ၊ ဖြစ်ရာဌာန၌သာ ကွယ်ပျောက်လေသည်-ဟု အမှန်ဆိုနိုင်၏။

ဤမီးဓာတ်၌လည်း ဖြစ်ရာအယဉ်ကဲ့သို့ ဒိဋ္ဌသက်သေ ထောက်ခံမှု အပြည့်အစုံဆိုလေ။

ဤသို့ ကျမ်းဂန်တို့၌လာသော မြစ်ရေဥပမာ၊ ဆီမီးလျှံ ဥပမာအတိုင်း ခြေလှမ်းတစ်ခုအတွင်း၌လည်း ကိုယ်ခန္ဓာကြီးပေါင်း အရာမကပြောင်းလဲဆက်လက်သွားပုံတို့ကို သိလေ။

ဤနည်းအတိုင်း-သွားခြင်းကုရိယာပုတ် ကွယ်ဆုံး၍ ရပ်ခြင်း ကုရိယာပုတ်သို့ ပြောင်းလဲရာ၌၎င်း၊ ရပ်ခြင်းကုရိယာပုတ် ကွယ်ဆုံး၍ ထိုင်ခြင်းကုရိယာပုတ်သို့ ပြောင်းလဲရာ၌၎င်း၊ ထိုင်ခြင်းကုရိယာပုတ် ကွယ်ဆုံး၍ အိပ်ခြင်း ကုရိယာပုတ်သို့ ပြောင်းလဲရာ၌၎င်း၊ လှုပ်ရှားမှု၊ ပြောင်းလဲမှု၊ အခြေအနေပျက်မှုတို့ကို စေ့စုံစွာသိမြင်လေ။

တစ်ဖန်-အိပ်ခြင်း ကုရိယာပုတ်မှထ၍ ထိုင်ခြင်းကုရိယာပုတ်သို့ ပြောင်းရာ---

၁။ အိပ်ရုပ်၊ အိပ်ဟန်၊ အိပ်သဏ္ဌာန်ကတစ်မျိုး၊

၂။ ထိုင်ရုပ်၊ ထိုင်ဟန်၊ ထိုင်သဏ္ဌာန်ကတစ်မျိုး၊

၃။ ထ-ရုပ်၊ ထ-ဟန်၊ ထ-သဏ္ဌာန်ကတစ်မျိုး၊

ဟူ၍ သုံးမျိုးရှိ၏။

ထိုသုံးပါးတို့တွင်-အိပ်ရုပ်၊ ထိုင်ရုပ်တို့သည် လှုပ်ရှားခြင်းမရှိ၊ ငြိမ်သက်ကြကုန်၏။ အကြား၌ ထ-ရုပ်သည် ငြိမ်သက် ခြင်းမရှိ၊ လှုပ်ရှား ၏။

အိပ်နေသော သူသည် ထ-တော့မည်-ဟု အားယူလိုက်သော အခါ၌ တစ်ကိုယ်လုံး လှုပ်ရှားမှုကြီးသည် မျက်တောင်တစ်ခတ် လျှပ် တစ်ပြက်အတွင်းမှာပင် တစ်ကိုယ်လုံး ပျံ့နှံ့လှုပ်ရှား၍ သွား၏။ လှုပ်ရှား သော ရုပ်တို့သည်ကား-အိပ်ခြင်း ကုရိယာပုတ်၏ ဆိုင်ရာ မဟုတ်၊

ထခြင်းကုရိယာပုထ်၏ ဆိုင်ရာသာဖြစ်ကုန်၏။ အိပ်ခြင်း ကုရိယာပုထ်၌ တည်ရှိသော ရုပ်ခန္ဓာကြီးသည် ထိုလှုပ်ရှားမှုကြီး ပျံ့နှံ့သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် မျက်တောင်တစ်ခတ် လျှပ်တစ်ပြက် အတွင်းမှာပင် အကုန်လုံးကွယ်ဆုံးလေ၏။

ဤအရာ၌ ကိုယ်ခန္ဓာကြီး တစ်ကောင်လုံးသည် မျက်တောင်တစ်ခတ် လျှပ်တစ်ပြက်အတွင်းမှာ ရုတ်တရက်ဖြစ် ပေါ်နိုင်ရာ၊ ကွယ်ပျောက်နိုင်ရာတို့၌---

ဥပမာကား။ ။ ဓာတ်ရှင်ရုပ်စုံပွဲ ကျင်းပရာ၌ လူလောက်ရှိသော လူရုပ်သဏ္ဌာန်ကြီး၏ အရိပ်တို့သည် တခဏချင်း ဖြစ်ပေါ်မှု၊ ကွယ်ပျောက်မှုသည် လုံလောက်သောဥပမာ၊ လုံလောက်သော သက်သေကြီးပေတည်း။ မျက်မြင်ဒိဋ္ဌပြောင်းလဲပုံ ထင်ရှားစွာ ပြဆိုချက်ပေတည်း။

ရှေ့၌ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ခြေတစ်လှမ်း၏အတွင်း၌ ခန္ဓာကိုယ်ပေါင်း အရာမက ဆက်လက်ရသည်ဟူသော စကားမှာလည်း ဤဓာတ်ရှင်ရုပ်ကြီးခြေတစ်လှမ်း လှမ်းသွားရာ၌ ဓာတ်ရှင်ရုပ်ကြီးပေါင်း အကြိမ်များစွာ ဆက်လက် ရခြင်းသည် လုံလောက်သောဥပမာ၊ လုံလောက်သော သက်သေကြီးပေတည်း။

ဝိပဿနာယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာကား- ဤသို့ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ကုရိယာပုထ်လေးပါးတို့၏ ပြောင်းရွှေ့မှု၌လည်း အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးဟူ၍ အသီးသီးရှိသည်ကို သိကြ၏။ အဆုံးဟူသမျှသည် အနိစ္စ၏ အချက်ကြီးပေတည်း။

ထိုတွင်-အိပ်ခြင်း ကုရိယာပုထ်၏အတွင်း၌ ထွက်သက်ရှုမှုနှင့် လှုပ်ရှားခြင်း၊ ဝင်သက်ရှိုက်မှုနှင့် လှုပ်ရှားခြင်း၊ ကိုယ်အင်္ဂါတို့ကို မှောက်မှု လှန်မှု၊ ဝဲ-ယာစောင်းမှု၊ ကွေးမှု၊ ဆန့်မှုစသည်ဖြင့် လှုပ်ရှားခြင်း အမျိုးမျိုး ရှိပြန်၏။

ထိုင်ခြင်း၊ ကုန်ရိယာပုတ်၌လည်း ရှေ့သို့ထိုင်ခြင်း၊ နောက်သို့ ဆုတ်ခြင်း လက်ဝဲ-လက်ျာ ကိုင်းရှိုင်းခြင်း၊ ကွေးခြင်း၊ ဆန့်ခြင်း အစရှိ သည်ဖြင့် လှုပ်ရှားခြင်းအမျိုးမျိုးရှိပြန်၏။ ရပ်ခြင်းကုန်ရိယာပုတ်၌လည်း ထို့အတူပင်တည်း။

ဤကား သန္တတိဇာတိ၊ သန္တတိဇရာ၊ သန္တတိမရဏတို့ကို ပြဆိုချက်ပေတည်း။

ဤ၌ အရွယ်သုံးပါးမှစ၍ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သန္တတိတို့တွင် ဝိပဿနာယောဂီတို့မှာ ကုန်ရိယာပထသန္တတိသည် လိုရင်းပဓာနဖြစ်၏။
သန္တတိပြဆိုချက်ပြီး၏

ခဏိကပြဆိုချက်

ခန္ဓာငါးပါးသည် ဒုက္ခမျိုးအစစ်အမှန်ဖြစ်သည်ဟု အတတ် သိနိုင်ရန် အကျဉ်းအမြတ်မျှ ပြဆိုပေအံ့။

၁။ ခဏိကဇာတိ၊

၂။ ခဏိကဇရာ၊

၃။ ခဏိကမရဏ ဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏။

ထိုသုံးပါးတွင်-

ခဏိကဇာတိဆိုသည်ကား။ တစ်ခုသောရုပ်၊ တစ်ခုသော နာမ်တရားတို့၏အစ၌ ဖြစ်ပေါ်မှုကို ခဏိက ဇာတိဆိုသတည်း။

ခဏိကဇရာဆိုသည်ကား။ အလယ်၌ ရင့်ရော်ဆုတ်ယုတ် မှုကို ခဏိကဇရာဆိုသတည်း။

ခဏိကမရဏဆိုသည်ကား။ အဆုံး၌ချုပ်ကွယ်မှုကို ခဏိက မရဏဆိုသတည်း။

ဤခဏိကဇာတိ၊ဇရာ၊မရဏတို့သည်ကား-မျက်တောင်တစ်ခတ် လျှပ်တစ်ပြက်အတွင်းမှာ အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေအရာမကဖြစ်မှု၊ ပျက်မှု လျင်မြန်လှကုန်သည်ဟု ကျမ်းဂန်တို့၌ လာရှိသောကြောင့်သာ ပြဆိုသည်။ သာဝက ဝိပဿနာယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့ ဉာဏ်မှီနိုင်ကြသော အရာမဟုတ် ကုန်၊ ထို့ကြောင့် ဤအရာ၌ ကျယ်ဝန်းစွာ မဆိုလိုက်ပြီ။

(ဤကား-ပရမတ္ထသစ္စာဖက်၌ အကျဉ်းအားဖြင့် ရုပ်၌ငါးပါး- နာမ်၌လေးပါး ဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရဏသုံးပါး-ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု အာဟာရ တည်းဟူသော အကြောင်းတရားလေးပါး-ဤတစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော အရာအချက်တို့ကို ကောင်းကောင်းကြီးသိနိုင် မြင်နိုင် ထင်နိုင်ကြလျှင် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိစသော အထက်ဝိသုဒ္ဓိကြီးငါးပါးပေါက်ရောက်နိုင်ရန် အစီ အရင်ကို ပြဆိုချက်ပေတည်း။)

ဤတွင်-ခဏိက ဇာတိ ဇရာ မရဏ ပြဆိုခန်းပြီး၏

လက္ခဏာရေးသုံးပါးပြဆိုခန်း

လက္ခဏာရေး သုံးပါးဆိုသည်ကား-

၁။ အနိစ္စလက္ခဏာတစ်ပါး၊

၂။ ဒုက္ခလက္ခဏာတစ်ပါး၊

၃။ အနတ္တလက္ခဏာတစ်ပါးပေတည်း။

ထိုသုံးပါးတို့တွင်-

အနိစ္စဆိုသည်ကား။ မမြဲတတ်သော တရားမျိုးပေတည်း။

အနိစ္စလက္ခဏာဆိုသည်ကား။ ထိုအနိစ္စ တရားမျိုး၌ ပါရှိ၍ နေသောဇာတိအချက်၊ ဇရာအချက်၊ မရဏ အချက်များပေတည်း။

ထိုအချက်များကိုမြင်၍ ဤတရားမျိုးသည် မမြဲတတ်သော တရားမျိုးတည်းဟု အတတ် သိမြင်နိုင်၏။ ဤသို့လျှင် မမြဲတတ်သော တရားမျိုးတို့ကို ဤတရားကား-မမြဲတတ်သောတရားဟု အတတ်သိနိုင်ရန် အကြောင်းမျိုးဖြစ်၍ ဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရဏသုံးပါးကို အနိစ္စလက္ခဏာဟု ဆိုအပ်၏။

“လက္ခဏာ” သဒ္ဒါသည် အတတ်သိကြောင်း အနက်ကိုဟော၏။ ဤလက္ခဏာသုံးပါးတို့ကို အချက်ကျကျ မသိတတ်၊ မမြင်တတ်၊ မထင်တတ်ကြသော လောကီဘုံသား လူအများတို့မှာ တစ်နေ့တစ်ရက်မျှ မမြဲတတ်သော ပထဝီဓာတ်ကိုပင် တစ်သက်လုံး တစ်ဘဝလုံးမြဲသည်ဟု စွဲလမ်းမှုကြီး ရှိနေ၏။

ထိုစွဲလမ်းမှုကြီးကို ပယ်ဖျောက်၍ ပထဝီဓာတ်သည် တစ်နေ့တစ်ရက်မျှ မြဲသောတရားမဟုတ်ဟု အတတ်သိနိုင်ကြစေခြင်းငှါ ပထဝီဓာတ်၌ ရှိနေသော ဤဇာတိအချက်၊ ဇရာအချက်၊ မရဏအချက်တို့ကို သက်သေပြ၍ ပထဝီဓာတ်သည် တစ်နေ့တစ်ရက်မျှမြဲနိုင်သော ဓါတ်မဟုတ်၊ မမြဲတတ်သောတရားတည်းဟု ပြောကြ-ဟောကြရ ကုန်၏။

ဤအနိစ္စလက္ခဏာကိုလည်း အရွယ်ကြီးသုံးပါး ပိုင်းခြားသည်မှ စ၍ ဣရိယာပထခန်းတွင် မြစ်ရေအယဉ် ဥပမာ၊ ဆီမီးလျှံ ဥပမာများတိုင် အောင် သေခြာစွာပြဆိုခဲ့ပြီ။

(ဤကား-အနိစ္စဖြစ်ပုံကို အကျဉ်းအမြစ်မျှ ပြဆိုခြင်းတည်း။)

ဒုက္ခလက္ခဏာဆိုသည်ကား။ ထိုအနိစ္စ အချက်စုပင်လျှင် ကြောက်ဖွယ်ကောင်းသော အနက်ကြောင့် ဒုက္ခလက္ခဏာမည်။ ဤ၌လည်း ပထဝီဓာတ်သည် ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းသော တရားမျိုး ဖြစ်၍ ဒုက္ခတရားမျိုး အမှန်ဖြစ်၏။ ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းကြောင်းကိုလည်း

ထိုပထဝီဓာတ်၌ ပါရှိ၍နေသော ဇာတိအချက်၊ ဇရာအချက်၊ မရဏအချက်တို့ကို မြင်သဖြင့် သိအပ်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုအချက်တို့ကို ဒုက္ခလက္ခဏာဆို၏။

ကြောက်မက်ဖယ်ကောင်းပုံကား။ ။သတ္တဝါအပေါင်းတို့မှာ ပဋိသန္ဓေစွဲနေသည်မှစ၍ ပထမရက်၊ ဒုတိယရက် အစရှိသည်ဖြင့်ရှိနေကြသော ရက်အစဉ်တို့တွင် မသေနိုင်သောရက်၊ မသေတတ်သောရက်ဟူ၍ တစ်နေ့တစ်ရက်မျှ မရှိ၊ ဤနေ့၊ ဤရက်သည်ကား-မသေနိုင်သောရက်၊ မသေတတ်သောရက်သည်ဟု စိတ်ချ၍ နေချင်တိုင်းနေနိုင်သောရက်၊ ကျင့်ချင်တိုင်း ကျင့်သောရက်၊ တစ်ရက်မျှမရှိဟု ဆိုလိုသည်။

ထိုစကားမှန်၏။ ပဋိသန္ဓေစွဲနေသော ပထမရက်အတွင်း၌ ပင်လျှင် အမိဖြစ်သူသည် နေချင်တိုင်းနေ၊ ကျင့်ချင်တိုင်းကျင့်ခဲ့ငြားအံ့၊ သူငယ်၏ရုပ်အစဉ်၊ နာမ်အစဉ်သည် ဖောက်ပြန်ဖြစ်၍ ထိုနေ့အတွင်းမှာ ပင် ပျက်ဆုံး လေရာ၏။

နောက်နောက်သော ရက်တို့မှာလည်း ထို့အတူပင်တည်း၊ ဖွားမြင်ပြီသော နောက်၌လည်း ထိုသူငယ်ကို တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူမျှ ပြုစုစောင့်ရှောက်သူ မရှိငြားအံ့၊ ထိုသူငယ်သည် ဖွားမြင်ရာဌာန၌ပင် ဖောက်လဲ ဖောက်ပြန်ဖြစ်၍ သေဆုံးလတုံ၊ ဤ၌ ဖောက်လဲဖောက်ပြန်ဟူသောစကားသည် ဇာတိ၊ဇရာ၊ မရဏတို့ကို ဆိုသော စကားပင်တည်း။

ထိုသုံးပါးတို့တွင်-

ဇာတိဆိုသည်ကား။ ။ပကတိ ညီညွတ်စွာဖြစ်၍နေသော ရုပ်အစဉ်၊ နာမ်အစဉ်သည်ပင်လျှင် မညီညွတ်သောအနေနှင့် ဖြစ်၍လာသည်ကို ဆိုသတည်း။

ဇရာဆိုသည်ကား။ ညီညွတ်စွာဖြစ်၍နေသော ရုပ်အစဉ်၊ အစဉ်တို့၏ ဆုတ်ယုတ်လျော့ပါးခြင်းကို ဆိုသတည်း။

မရဏဆိုသည်ကား။ ညီညွတ်စွာဖြစ်နေသော ရုပ်အစဉ်၊ နာမ်အစဉ်တို့၏ ကုန်ဆုံးခြင်းကို ဆိုလိုတည်း။

ဤသို့လျှင် ထိုသူငယ်မှာ ပထမရက်အတွင်း၌ပင်လျှင် ဇာတိဘေး၊ ဇရာဘေး၊မရဏဘေးဟုဆိုအပ်သော ဘေးကြီးသုံးပါးသင့်နိုင်သော အခွင့်၊သင့်တတ်သောအခွင့်ကြီး ပါရှိလျက်နေ၏။

ထို့ကြောင့် ထိုပထမရက်အတွင်း၌ရှိနေသော ရုပ်အစဉ်၊နာမ် အစဉ်သည်လည်း စိုးရိမ်ကြောင့်ကြဖွယ်ရှိနေသော ရုပ်အစဉ်ဖြစ်ချေ၍ ဒုက္ခသာ အမှန်ဖြစ်၏။ နောက်နောက်သော ရက်တို့၌လည်း ထို့အတူပင် တည်း။ ဖွားမြင်ပြီး နောက်၌လည်း ထိုသူငယ်ကို တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူမျှ ပြုစုစောင့်ရှောက်သူ မရှိငြားအံ့။ ထိုသူငယ်သည် ဖွားမြင်ရာ ဌာန၌ပင်လျှင် ဖောက်လွှဲ ဖောက်ပြန်ဖြစ်၍သေဆုံးလတုံ၊ ဤဖောက်လွှဲ ဖောက်ပြန်ဟူသောစကားသည် ဇာတိ၊ ဇရာ၊ မရဏတို့ကို ဆိုသောစကား ပင်တည်း။

ဤ၌နောက်နောက်သော ရက်တို့၌လည်း အစာအဟာရ စား သောက်ခြင်းအစရှိသော ပြုပြင်စောင့်ရှောက်မှုကို မပြု မမှု၍ နေချင် တိုင်းနေ၊ ကျင့်ချင်တိုင်းကျင့်ခဲ့သော် ထိုသူ၏ ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာ အစဉ်သည် ထိုရက်၊ ထိုခဏ၌ပင် ဖောက်လဲဖောက် ပြန်ကြီးဖြစ်၍ သေဆုံးလတုံ၊ ဘယ်အခါ၌မဆို သေဆုံးပြန်လျှင်လည်း ထိုခန္ဓာသည် သေသည်၏ အခြားမဲ့၌ ပရမ်းပတာကျ ရောက်တတ်သောအလေ့ရှိ၏။

ပရမ်းပတာ ကျရောက်ခြင်းဆိုသည်ကား- ပုထုဇဉ်ဖြစ်ကြသော လူ၊ နတ်၊ဗြဟ္မာသတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် သေသည်မှနောက် ဘယ်ဘုံသို့ ငါသွားရမည်၊ ဘယ်သတ္တဝါမျိုး၌ငါဖြစ်မည်ဟု ရည်ရွယ်မှန်းထား၍ သွားနိုင်သော သတ္တဝါမည်သည် အလွန်နည်းပါးကြကုန်၏။ သတ္တဝါ

တစ်သိန်း, တစ်သန်းတွင် တစ်ယောက်တစ်လေမျှသာ ရှိလေရာ၏။ ကျန်ရှိသောသတ္တဝါတို့မှာ ဘယ်ဘုံ-ဘယ်ဘဝသို့ ကျရောက်မည်မသိ။

ထန်းပင်ပေါ်, အုန်းပင်ပေါ်တို့မှ ထန်းသီးခိုင်, အုန်းသီးခိုင်များ ကျသကဲ့သို့ ဤခန္ဓာကြီးသည် အပါယ်ဘုံသို့သာ ပရမ်းပတာ ကျတတ်သောအလေ့ရှိ၏။ ခန္ဓာကျလျှင်လည်း ထိုခန္ဓာကို ငါ၏ကိုယ်, ငါ၏အတ္တဟု စွဲလမ်းသူ သတ္တဝါလည်း ပါရလေတော့သည်။

အပါယ်ဘုံသို့ တစ်ကြိမ်ကျပြန်လျှင်လည်း လူ့ဘုံ-လူ့ဘဝသို့ ပြန်ရရန်အရေး အလွန်ဝေးလှပေ၏။ အပါယ်ဘုံ တွင်သာ ယုတ်နိမ့်သည် ထက် ယုတ်နိမ့်ရာသို့ ဘဝအဆက်ဆက် လျှောကျ၍ ဘဝပေါင်း အသောင်းများစွာ ထိုခန္ဓာသည် အပါယ်ဘုံ၌သာ အဆက်ဆက် ဖြစ်လေ၏။

[ဤကား-ခန္ဓာငါးပါးသည် ဒုက္ခမျိုးအစစ်အမှန်ဖြစ်သည်ဟု အတတ်သိ နိုင်ရန် အကျဉ်းအမြတ် ပြဆိုချက်တည်း။]

အနတ္တလက္ခဏာ၌။ ပဋိသန္ဓေနေပြီး၍ ပထမနေ့အတွင်းမှာ သေရသောသူ၌ သမ္မုတိသစ္စာအလိုအားဖြင့် တစ်ရက်မျှ အသက်ရှည်သောသတ္တဝါတည်ရှိ၏။ ထိုသတ္တဝါ၏အတ္တသည်ရှိ၏။ ဇီဝသည်ရှိ၏- ဟုစွဲလမ်းချက်ကြီးရှိကြ၏။ ဘယ်ဝတ္ထုကို အတ္တ, ဇီဝခေါ်သနည်းဟု မေးခဲ့သော် ရုပ်ခန္ဓာ, နာမ်ခန္ဓာတို့ကိုပင် အတ္တ, ဇီဝခေါ်သည်ဟု ပြောကြကုန်ရာ၏။

ဤ၌အတ္တဟူသည်ကား။ သတ္တဝါ၏အမာခံအနှစ်သာရဟု ဆိုလို၏။ အမာခံအနှစ်သာရဆိုသည်ကား- ထိုအတ္တမရှိခဲ့သော် သတ္တဝါမည်သည် မရှိနိုင်၊ မြေရှိမှ မြေအိုးမည်သည် ရှိနိုင်၏။ မြေမရှိခဲ့

သော် မြေအိုးမည်သည် မရှိနိုင်သကဲ့သို့တည်း။

ထိုအတ္တသည် မချုပ်မပျက် အသက်ရှည်စွာတည်နေပါမှ သတ္တဝါမည်သည်လည်း မချုပ်မပျက်တည်နေနိုင်၏။ ထိုအတ္တချုပ်ရာ၌ သတ္တဝါသည်လည်း ချုပ်ဆုံးရလေ၏။

[ဤကား-သတ္တဝါ၏ အမာခံအနှစ်သာရဟူသောစကား၏အဓိပ္ပါယ်တည်း။]

ဤသမ္မုတိသစ္စာအလို၌ ထိုသတ္တဝါ၊ အတ္တ၊ ဇီဝများသည် တစ်ဘဝအတွင်းမှာ တစ်ကြိမ်သာ သေရမြဲဓမ္မတာရှိ၏။ တစ်ဘဝအတွင်းမှာ အခါခါသေဆုံးသည်ဟူ၍ မရှိကြ။

[ဤကား-သမ္မုတိသစ္စာ၏ အလိုသာတည်း။]

ပရမတ္ထသစ္စာ အလိုမှာမူကား။ ပထမ နေ့ရက်မျှနေ၍ သေဆုံးရသော ထိုသတ္တဝါမှာ ထိုပထမနေ့ ရက်အတွင်း၌ အမိဖြစ်သူ၏ က္ကရိယာပုတ်ပြောင်းရွှေ့ချက်၊ ထွက်သက် ရှူချက်၊ ဝင်သက်ရှိုက်ချက် စသော လှုပ်ရှားချက် အမျိုးမျိုးကိုအစွဲပြု၍ ထိုနေ့ရက်အတွင်းမှာပင် ထိုသူ၏ ရုပ်ခန္ဓာအစဉ် လှုပ်ရှားပြောင်းလဲချက်ပေါင်း ထောင်၊ သောင်း မက ရှိလေရာ၏။ ဇာတိမှု၊ ဇရာမှု၊ မရဏမှုပေါင်းလည်း ထောင်၊ သောင်း မက ရှိလေရာ၏။

ထို့ကြောင့် ထိုရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာတို့သည် ထိုနေ့ရက်အတွင်းမှာ ပင်အကြိမ်ပေါင်းများစွာ သေဆုံးမှု ရှိနေသည်ဖြစ်၍ ထိုနေ့ရက်အတွင်းမှာ အနိစ္စမျိုးသာဖြစ်လေ၏။ ဤသို့လျှင် ထိုသတ္တဝါ၊ အတ္တ၊ ဇီဝများသည် နိစ္စမျိုးဖြစ်၏။ ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာသည်ကား-အနိစ္စမျိုးဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် အနိစ္စမျိုးဖြစ်သော ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာသည် နိစ္စမျိုး ဖြစ်သော ထိုသတ္တဝါ၊ အတ္တ၊ ဇီဝ၏ အမာခံ အနှစ်သာရ ဖြစ်သည်ဟူသော အယူသည်လွဲ၏။ ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာသည်ပင်လျှင် သတ္တဝါဖြစ်၏။

ဇီဝဖြစ်၏ဟူသော အယူသည် အလွန်မှား၏။

ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာသည် သတ္တဝါမဟုတ်၊ ဇီဝလည်းမဟုတ်၊ အနတ္တသာဖြစ်၏-ဟူသောအယူသည်ပြောင့်မှန်၏။ နိစ္စမျိုးနှင့် အနိစ္စမျိုးသည် အလွန်ကွာခြားကြသည်ဖြစ်၍ ဤရုပ်ခန္ဓာ နာမ်ခန္ဓာသည်ပင်လျှင် ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၏၊ သတ္တဝါဖြစ်၏၊ ငါဖြစ်၏၊ သူဖြစ်၏-ဟုတခုတည်းပြုခြင်းငှါ မထိုက်ချေ။

[ဤကား-“အသာရကဋ္ဌေန အနတ္တာ” ဟူသော စကား၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်တည်း။]

“အဝသဝတ္ထနဋ္ဌေန” ဟူသောစကား၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကား။ ထိုသူငယ်သည် တစ်နေ့တစ်ရက်မျှသာနေ၍ သေခြင်းကိုအလိုမရှိ၊ သူတစ်ပါးများကဲ့သို့ အသက်ရှည်ရှည် နေခြင်းငှါ အလိုရှိ၏။ ထိုသူငယ်၏ ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာသည်မူကား-ထိုသူငယ်၏အလိုသို့မလိုက်၊ တစ်ရက်မျှ နေ၍ သေဆုံးလေ၏။ ထိုသူငယ်၏အလိုနှင့် အလွန်ဝေးကွာလျက်ရှိ၏။ ထိုသို့ဝေးကွာလျက်ရှိသောကြောင့် ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာသည်ပင်လျှင် ငါဖြစ်၏-ဟု မှတ်ယူခြင်းသည် အလွန်မှား၏။

ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာသည် ငါမဟုတ်၊ ငါ၏အတ္တလည်းမဟုတ်၊ ဇီဝလည်းမဟုတ်၊ အနတ္တသာဖြစ်၏-ဟုမှတ်ယူခြင်းသည်မှန်၏။ တစ်သက်လုံး နေ့ရှည်သမျှတို့မှာ ဤနည်းအတိုင်းစစ်လေ။

ဤစစ်နည်း၌-

၁။ အနတ္တ-အစိုးမရဟူသော အနက်တစ်ချက်၊

၂။ အနတ္တ-အလိုသို့မလိုက်ဟူသော အနက်တစ်ချက်၊

ဤနှစ်နက်သည် အတူတူပင်တည်း။ အလိုသို့လိုက်မှာသာလျှင် အစိုးရသည်ဟု ဆိုနိုင်၏။ အလိုသို့မလိုက်လျှင် အစိုးရသည်ဟု မဆိုနိုင်။

“အနတ္တ” ငါ၏ကိုယ် မဟုတ်ဟူသော အနက်သည်ကား-
အနှစ်သာရ မဟုတ်ဟူသောအနက်၊ အလိုသို့မလိုက်ဟူသော အနက်နှစ်
ချက်နှင့် ဆက်ဆံ၏။

[ဤကား-အနတ္တဟူသောစကား၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်တည်း။]

ဤတွင်-လက္ခဏာရေးသုံးပါးပြဆိုခန်းပြီး၏။

ဒုက္ခကြီးမားပုံ ပြဆိုခန်း

ထိုမှတစ်ပါးလည်း အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဘဝအဆက်ဆက်
ဖြစ်ပွားလျက်နေသော ဤခန္ဓာကိုယ်ကြီးမှာ-

၁။ စုန်လမ်း၊

၂။ ဆန်လမ်းဟူ၍ နှစ်လမ်းရှိ၏။

၃။ ဓမ္မတာလမ်း၊

၄။ သင်္ခါရလမ်းဟူ၍လည်း နှစ်လမ်းရှိ၏။

ထိုလမ်းတို့တွင်-အပါယ်လေးဘုံသည် ဤခန္ဓာကြီး၏ စုန်လမ်း
မည်၏။ ဓမ္မတာလမ်းလည်းမည်၏။

လူ့ဘုံ၊ နတ်ဘုံ၊ ဗြဟ္မာ့ဘုံ ဟူသော သုဂတိဘုံသည် ဆန်လမ်း
မည်၏။ သင်္ခါရလမ်းမည်၏။

ထိုလမ်းတို့တွင်-စုန်လမ်း၊ ဓမ္မတာလမ်းသည်လည်း ယုတ်ညံ့
သည်ထက် ယုတ်ညံ့ရာ၊ မိုက်မဲသည်ထက်မိုက်မဲရာ၊ ဆင်းရဲဒုက္ခကြီးမား
သည်ထက်ကြီးမားရာသို့ ကျရောက်ခြင်းသည် စုန်လမ်း၊ ဓမ္မတာလမ်း
ပင်မည်၏။

ဆန်လမ်း၊ သင်္ခါရလမ်းသည်လည်း မြင့်မြတ်သည်ထက် မြင့်မြတ်ရာ၊ လိမ်မာသည်ထက်လိမ်မာရာ၊ ချမ်းသာသုခ ကြီးမားသည် ထက်ကြီးမားရာသို့ဆန်တက်ခြင်း၊ ရောက်နိုင်ခြင်းသည်ဆန်လမ်း၊ သင်္ခါရလမ်းမည်၏။

အဘယ့်ကြောင့် သင်္ခါရလမ်းဖြစ်သနည်း၊ အထက်အထက်သို့ ဆန်တက်မှုမည်သည် ဒါနမှု၊ သီလမှု၊ ဘာဝနာမှုကို ပြုနိုင်ပါမှ ဆန် တက်နိုင်၏။ ဆန်တက်နိုင်ပါသော်လည်း ဒါနအဟုန်၊ သီလအဟုန်၊ ဘာဝနာအဟုန် ရှိနေခိုက်သာ တည်တံ့နိုင်၏။ ထိုအဟုန် ကုန်ဆုံးခဲ့သော် စုန်လမ်း၊ ဓမ္မတာလမ်းသို့သာ ကျရောက်လာရပြန်၏။ ထို့ကြောင့် ဤခန္ဓာကြီးသည် အနိစ္စမျိုးသာ အမှန်ဖြစ်သည်ဟု သိရ၏။

အဘယ့်ကြောင့်စုန်လမ်းကို ဓမ္မတာလမ်းဟု ဆိုသနည်းဟူမူကား- စုန်လမ်းမည်သည် နိမ့်ရာသို့ လျှောကျလမ်းဖြစ်၍ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သင်္ခါရမှုနှင့် ကင်းကွာခဲ့သည်ရှိသော် မကျချင်သော်လည်းမနေနိုင်၊ ကျရောက်မြဲဖြစ်သော နိယာမတရားမျိုးဖြစ်၍ ဓမ္မတာလမ်းမည်၏။

သို့သော်လည်း အပါယ်ခန္ဓာ၊ အပါယ်ဘဝများသည်လည်း သင်္ခါရမျိုးပင် မဟုတ်ပါလောဟုဆိုရန်ရှိ၏။ သင်္ခါရမျိုးပင် မှန်၏။ ထိုသင်္ခါရ မျိုးသည်မူကား-နိမ့်သည်ထက် နိမ့်ရာ၊ နက်သည်ထက်နက်ရာသို့ တွင် တွင်ကြီးပို့နိုင်ရန် သင်္ခါရမျိုးဖြစ်ကြ၏။

ထိုစကားမှန်၏။ အပါယ်ဘုံသားတို့၏သဏ္ဌာန်၌ နေ့၊ ညဉ့်မစဲ ဖြစ်ပွား၍နေသော ကာယကံမှု၊ ဝစီကံမှု၊ မနောကံ မူများသည် ဘဝအ ဆက်ဆက်နိမ့်သည်ထက်နိမ့်ရာ၊ နက်သည်ထက်နက်ရာသို့ ဘဝအဆက် ဆက်တွင် ကျဖို့သာ ဖြစ်လေ၏။

ထို့ကြောင့် အပါယ်သို့တစ်ကြိမ်ကျလေသောသူသည် တစ်ဘဝထက် တစ်ဘဝ ယုတ်နိမ့်ရာသို့သာ မြုပ်မျော၍ သွားလေတော့သည်။ သုဂတိဘဝသို့ ပြန်ရောက်ရန်အရေး အဝေးကြီး ဝေးလေတော့သည်။ လိပ်ကဏ္ဍးပမာဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော ကာဏကဏ္ဍာပမ သုတ္တန်ဒေသနာတော်ကြီးကို ထောက်၍မြော်လေ။

ဆန်တက်မှုဟူသော သင်္ခါရလမ်းမှာလည်း ဒါနမှု၊ သီလမှု၊ ဘာဝနာမှုမည်သည် အလွန်ဖြစ်နိုင်ခဲ့၏။ ကုသိုလ်မှန်၊ အကုသိုလ်မှန်၊ သုဂတိမှန်၊ ဒုဂ္ဂတိမှန် သိနိုင်သောဘဝသည် အလွန်နည်းပါးလှ၏။

ဘဝထောင်၊ သောင်းတွင် သိနိုင်သောဘဝ တစ်ကြိမ်တစ်ခါမျှ အလွန်ကြုံကြိုက်ခဲ့လှ၏။

ဤအရာ၌ သင်္ခါရလမ်းနှင့် ဓမ္မတာလမ်းနှစ်ပါးတို့၏ အားရှိ၊ အားမဲ့ကို သိနိုင်ရန် ဥပမာကား- ဂင်္ဂါမြစ်ရေမှာ စုန်လမ်း၊ ဆန်လမ်းဟူ၍ နှစ်လမ်းရှိ၏။ ဓမ္မတာလမ်း၊ သင်္ခါရလမ်းဟူ၍လည်း နှစ်လမ်းရှိ၏။

ထိုနှစ်လမ်းတွင်- စုန်လမ်းဆိုသည်ကား- နိမ့်သည်ထက်နိမ့်ရာသို့စီးသွားမှု၊ လျှောကျမှုပေတည်း။ ဆန်လမ်းဆိုသည်ကား- အထက်မြစ်ညာသို့ ဆန်တက်မှုပေတည်း။

စုန်လမ်းသည် ဓမ္မတာလမ်းမည်၏။ အဆီးအတားမရှိခဲ့သော် မျက်တောင်တစ်ခတ် လျှပ်တစ်ပြက်မျှ ရပ်တန့်၍ နေနိုင်သောလမ်းမျိုးမဟုတ်။ ထိုမြစ်ရေသည် အောက်မြစ်စဉ်တစ်လျှောက်သို့ မရပ်မနား စီးသွားပြီးလျှင် ကမ်းမမြင်သော ပင်လယ်ပြင်ကြီးသို့ ဆိုက်ရောက်၍ တစ်ဝဲလည်လည်နေရလေတော့သည်။

[ဤကား- ဂင်္ဂါမြစ်ရေ၏ ဓမ္မတာလမ်းကိုပြဆိုချက်တည်း။]

သင်္ခါရလမ်းဆုံသည်ကား။

ထိုမြစ်ရေကို အညာသို့ ဆန်တက်စေရန်လျှော်မှု၊ ပက်မှု၊ ခပ်မှု၊ ပိတ်မှုများ ပေတည်း။ ထိုအမှုများကို ပြုမှပင်ဆန်တက်၏။ ဆန်တက်သော်လည်း ထိုပြုပြင်မှု၏ အရှိန်ရှိသမျှ သာလျှင်ဆန်တက်၏။ အရှိန်ကုန်လျှင် စုန်မြဲ၊ မျောမြဲဓမ္မတာအတိုင်းသာ စုန်လေ၊ မျောလေ၏။

သံသရာကြောင်းကြီးသည် ဂင်္ဂါမြစ်ကြောင်းနှင့်တူ၏။ အပါယ်ဘုံကြီးသည် ကမ်းမမြင်သော ပင်လယ်ကြီးနှင့် တူ၏။ ပုထုဇဉ်သတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာတွေသည် ဂင်္ဂါမြစ်ရေသည် ကမ်းမမြင်သော ပင်လယ်ရေပြင်ကြီးသို့ ရောက်သောအခါ ပင်လယ်ကြီး၌သာတစ်ဝဲလည်လည် စီးသွား၍ နေလေဘိသကဲ့သို့ ဤခန္ဓာတွေသည်လည်းအပါယ်ဘုံ အပါယ်ဘဝသို့ ကျရောက်သောအခါ အပါယ်ဘုံကြီးအတွင်း၌သာ ဘဝအဆင့်ဆင့် ဖြစ်ပွား၍ နေရတော့သည်။

အကြောင်းမူကား။ ထိုခန္ဓာအစဉ်မှာ အနီးအစပ်ဖြစ်သော ဘဝတို့၌ ဖြစ်ခဲ့သော အကုသိုလ်ကံမျိုးသိန်း၊ သန်း၊ ကုဋေ၊ အသင်္ချေများစွာပါရှိလျက် နေသည်ကတစ်ကြောင်း၊ အပါယ်ဘဝတို့၌လည်း အကုသိုလ်ကံတရား နေ့စဉ်ဖြစ်ပွားသဖြင့် ထိုအပါယ်ဘုံဘဝ၌ဖြစ်သော အကုသိုလ်ကံသစ်တွေ တစ်ဘဝထက် တစ်ဘဝပွားများ၍ သွားသည်တစ်ကြောင်း ထိုအကြောင်းများကြောင့် ထိုခန္ဓာမှာ “အပရာပရိယဝေဒနီယ” ကုသိုလ်ကံဟောင်းများ ပါရှိသော်လည်း ထိုကံဟောင်းများ အခွင့်ရနိုင်ရန် အလွန်ဝေးကွာလျက် ရှိလေ၏။

[ဤကား-လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ ပုထုဇဉ် သတ္တဝါတို့၏ခန္ဓာကြီး ငယ်သည် သုခမျိုးမဟုတ်၊ အလွန်ကြီးကျယ်သောဒုက္ခမျိုးသာဖြစ်သည်ဟု ဒုက္ခအချက်ကြီးကိုပြဆိုပုံတည်း။]

ဤတွင်-ဒုက္ခကြီးမားပုံ ပြဆိုခန်းပြီး၏။

စွဲလမ်းမှု၊ ထင်မြင်မှုပြဆိုခန်း

အတ္တစွဲလမ်းမှု၏အပြစ်၊ အတ္တထင်မြင်မှု၏အကျိုးကို ပြဆိုရာ၏။
စွဲလမ်းမှုသည် သုံးပါးရှိ၏-

၁။ တဏှာ၏စွဲလမ်းမှု တစ်ပါး၊

၂။ မာန၏စွဲလမ်းမှု တစ်ပါး၊

၃။ ဒိဋ္ဌိ၏စွဲလမ်းမှု တစ်ပါး ဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏။

ထိုသုံးပါးတို့တွင်-

တဏှာ၏စွဲလမ်းမှုမည်သည်ကား။ ငါ၏ကိုယ်အင်္ဂါ၊ ငါ၏ဦးခေါင်းအင်္ဂါ၊ ငါ၏ခြေအင်္ဂါ၊ ငါ၏လက်အင်္ဂါ၊ ငါ၏မျက်စိအင်္ဂါ၊ ငါ၏နှာအင်္ဂါစသည်ဖြင့်၎င်း၊ ငါ၏အမိ၊ ငါ၏အဘ၊ ငါ၏မယား၊ ငါ၏သား၊ ငါ၏သမီး စသည်ဖြင့်၎င်း၊ ငါ၏နွား၊ ငါ၏ကျွဲ၊ ငါ၏မြင်း စသည်ဖြင့်၎င်း၊ ငါ၏အိမ်၊ ငါ၏တိုက်၊ ငါ၏လယ်၊ ငါ၏ယာ၊ ငါ၏ရွှေ့၊ ငါ၏ငွေ စသည်ဖြင့်၎င်း၊ မိမိကိုယ်ကို အပိုင်အရှင်ပြု၍ ကိုယ်အင်္ဂါ၊ ဦးခေါင်း အင်္ဂါစသည်တို့ကို ပိုင်နိုင်ရာ ဥစ္စာပြု၍ စွဲလမ်းမှုသည် တဏှာ၏စွဲလမ်းမှုမည်၏။

မာန၏စွဲလမ်းမှုမည်သည်ကား။ ဤကိုယ်အင်္ဂါသည် ပင်လျှင် ငါဖြစ်၏၊ ဤဦးခေါင်းသည်ပင်လျှင် ငါဖြစ်၏-စသည်ဖြင့် မိမိကိုယ်အင်္ဂါ၌ ထောင်ထောင်လွှားလွှား ငါတကား-ဟု စွဲလမ်းမှုသည် မာန၏စွဲလမ်းမှုမည်၏။

ဒိဋ္ဌိ၏စွဲလမ်းမှုမည်သည်ကား။ ဤကိုယ်အင်္ဂါသည်ပင်လျှင် ငါ၏အနှစ်သာရ အတ္တဖြစ်၏-စသည်ဖြင့် ကိုယ်ခန္ဓာကို အမာခံအနှစ်သာရ အတ္တအနေနှင့်စွဲလမ်းမှုသည် ဒိဋ္ဌိ၏စွဲလမ်းမှုမည်။

ထိုသုံးပါးသော စွဲလမ်းမှုတို့တွင်-

တဏှာ၏ စွဲလမ်းမှုသည် လျော့သေး၏။ မိမိကိုယ်ခန္ဓာမှ အပ ဝတ္ထုများသို့ ထွက်၍ စွဲလမ်း၏။

မာန၏ စွဲလမ်းမှုသည် တဏှာ၏ စွဲလမ်းမှုထက် တင်းကြပ်၏။ အပဝတ္ထုသို့ မထွက်ပြီ။

ဤမာန၏ စွဲလမ်းမှုထက် ဒိဋ္ဌိ၏ စွဲလမ်းမှုသည် အလွန်တင်းကြပ်၏။

ဥပမာကား။ မာန၏ စွဲလမ်းမှုသည် ဂင်္ဂါရေနှင့် ယမုနာရေကို တစ်ခုတည်းဖြစ်အောင် ရောနှောသကဲ့သို့ ငါနှင့်ခန္ဓာကိုယ် တစ်ခုတည်း ဖြစ်အောင် ရောနှောခြင်းမျှသာ ဖြစ်၏။

ဒိဋ္ဌိ၏ စွဲလမ်းမှုသည်။ ခဲနှင့် ငွေကို၎င်း၊ တစ်ခုတည်းဖြစ်အောင် ရောနှောရာ၌ ခဲသည်ကား-အကာမျှသာ ဖြစ်၏။ ရွှေ၊ ငွေသည်ကား- အနှစ်သာရ ဖြစ်၏-ဟုဆိုသကဲ့သို့ ငါသည်ကား-အကာကဲ့သို့ဖြစ်၏။ ငါ၏ရုပ်ခန္ဓာ၊ နာမ်ခန္ဓာသည်ကား-ငါ၏အနှစ်သာရ အတ္ထဖြစ်၏-ဟု စွဲလမ်းမှုဖြစ်၏။

ဤဒိဋ္ဌိ၏ စွဲလမ်းမှုသည် မာန၏ စွဲလမ်းမှု၊ တဏှာ၏ စွဲလမ်းမှု ထက် အလွန်တင်းကြပ်၏။ ခင်တွယ်မှု အပေါင်းတို့တင် ကမ်းကုန်၊ လမ်းကုန်-ခင်တွယ်ခြင်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်“အတ္တသမာ ပေမာ နတ္ထိ” ဟု ဆိုရိုးကြီးရှိကြ၏။

[ဤကား-အတ္တစွဲလမ်းမှု၏ နက်နဲပုံ၊ နက်နဲချက်တို့ကို ပြဆိုခြင်းတည်း။]

ဤမျှလောက် နက်နဲသော စွဲလမ်းမှုဖြင့် မိမိခန္ဓာကိုယ်ကို၊ ငါ၏အတ္တ-ဟု အခိုင်အမြဲ စွဲလမ်းမှုသည် မိမိ၏အလိုကို လုံးလုံး လွတ်ထား၍ ခန္ဓာ၏ အလိုကိုသာ ငါလိုက်မည်-ဟု သံသရာစာချုပ်ကြီး ချုပ်လုပ်မှုဖြစ်၏။ ထိုသံသရာ စာချုပ်ကြီးအတိုင်း ခန္ဓာ၏အလိုကို လိုက်စား၍

နေကြသည့်အတွက် မိမိကိုယ်ခန္ဓာ သွားရာဓမ္မတာ လမ်းကြီးသို့ ယနေ့ထက်တိုင် လိုက်ပါ၍နေကြကုန်၏။

ထိုသံသရာစာချုပ်ကြီးသည် အဘယ်မျှလောက် ခိုင်မြဲသနည်း ဟူမူကား-အပယ်လေးဘုံ၌ ကျရောက်နေကြကုန်သော သတ္တဝါတို့ကို အဘယ်သူပစ်ချ၍ ရောက်ကျလေသနည်းဆိုသော် . . . အဘယ်သူ တစ်ဦးတစ်ရောက်မျှ ပစ်ချနိုင်သည်မဟုတ်၊ မိမိကိုယ်ခန္ဓာသာလျှင် ပစ်ချ၍ ကျရောက်ကြလေကုန်၏။ အစီစီငရဲထဲမှာ အနှစ်တစ်သိန်း၊ နှစ်သိန်းစသည်ဖြင့် နှစ်မြုပ်၍နေကြသော သတ္တဝါတို့ကိုလည်း အဘယ်သူ တစ်ယောက်မျှ ပစ်ချရသည် မဟုတ်၊ မိမိကိုယ်ခန္ဓာသည်သာလျှင် ပစ်ချရသည်။

ထိုငရဲ၌ အနှစ်တစ်သိန်း၊ နှစ်သိန်းစသည်ဖြင့် အလွန်ကာလ ရှည်ကြာစွာ လောင်ထားမှုသည်လည်း သူတစ်ပါး လှောင်ထားသည် မဟုတ်၊ မိမိကိုယ်ခန္ဓာသည်ပင်လျှင် လှောင်ထား၏။ ထိုငရဲသားတို့သည် ထိုမျှလောက်နှိပ်စက်တတ်သော ခန္ဓာကိုယ်ပင်လျှင် အပြစ်မထင်နိုင်၊ ထိုစာချုပ်ကိုမဖျက်နိုင်၊ ငါ၏အတ္တ၊ ငါ၏အတ္တ-ဟု မိမိခန္ဓာကိုယ်ကိုပင် အခိုင်အမြဲ စွဲလမ်းလျက်ပင်ရှိ၏။

ဤစကားရပ်ဖြင့် မိမိတို့မှာ မိမိတို့၏ခန္ဓာကိုယ်ထဲသို့ ကြီးကျယ် သော ရန်သူဟူ၍မရှိ၊ မိမိတို့၏ခန္ဓာသာလျှင် မိမိတို့မှာ အကြီးကျယ် ဆုံးသော ရန်သူဖြစ်၏-ဟုထင်ရှားလေ၏။ ထို့ကြောင့် “အတ္တသမာ ဝေရီနာမ နတ္ထိ” ဟုဆိုရိုးကြီးရှိ၏။

(ဤကား-အတ္တစွဲလမ်းမှုကြီး၏ အပြစ်ကြီးပုံကို ပြဆိုချက်တည်း)

အကြင်အခါ၌ အနတ္တဉာဏ်သည် ပေါက်ရောက်၏။ ထိုအခါ၌ အတ္တဒိဋ္ဌိသည် အကြွင်းမဲ့ချုပ်ငြိမ်း၏။ အတ္တဒိဋ္ဌိချုပ်ငြိမ်းသည်နှင့် တစ်ပြိုင်

နက် အနမတဂ္ဂသံသရာ၌ အတ္တ၏ သိမ်ပိုက်ချက်တွင် ထိုခန္ဓာမှာ အစဉ်ပါရှိ၍ နေကြကုန်သော ဒုစရိုက်ကံဟောင်းပေါင်းအနန္တတို့သည် အကုန်ချုပ်ငြိမ်ကြရကုန်၏။ အတ္တဒိဋ္ဌိကို အကြီးအမှူးပြု၍ ထိုခန္ဓာမှာ သောင်းကျန်း၍ နေကြကုန်သော ကိလေသာ အပေါင်းတို့သည်လည်း ကမ္မပထ မြောက်လောက်အောင် ထကြွသောင်းကျန်းခြင်း မရှိကြကုန်ပြီ။

ထိုအခါမှစ၍ ဤခန္ဓာကြီးမှာ အောက်သို့လျှောကျခြင်း-ဟူသော ဓမ္မတာလမ်းကြီး ကွယ်ဆုံးလေ၏။ အထက်သို့ဆန်တက်ခြင်း-ဟူသော သင်္ခါရလမ်းကြီးသည် အတည်အမြဲဖြစ်၍ ထိုသတ္တဝါသည် တစ်ဘဝထက် တစ်ဘဝ၊ မြတ်သည်ထက် မြတ်ရာ၊ မြင့်သည်ထက် မြင့်ရာသို့သာ ဆန်တက်သွားလေတော့၏။

(ဤကား-အနတ္တဉာဏ်ပေါက်ရောက်မှု၏ အကျိုးကြီးပုံကို ပြဆိုချက်တည်း။)

-----*-----

သံသရာပြဆိုခန်း

သံသရာဒုက္ခမှ ကျွတ်လွတ်ခြင်း၊ ထွက်မြောက်ခြင်းတို့ကို ဆိုပေအံ့။

ဤစကား၌-

၁။ သံသရာသည်ရှိ၏၊

၂။ သံသရာဝဋ်သည်ရှိ၏၊

၃။ သံသရာဝဋ်ဒုက္ခသည်ရှိ၏၊

၄။ သံသရာဝဋ်ဒုက္ခမှ ကျွတ်ခြင်းသည်ရှိ၏။

ထိုလေးပါးတို့တွင်-

၁-သံသရာဆိုသည်ကား။ ။တစ်ယောက် တစ်ယောက် သော သတ္တဝါ-ဟုခေါ်ဝေါ်အပ်သော ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်တို့၏ အနုမတဂ္ဂ သံသရာကာလ၌ ဘဝအဆက်ဆက်၊ ကမ္ဘာအဆက်ဆက်အားဖြင့် မပြတ်မလပ် ဆက်လက်ဖြစ်ပွားလျက်နေသောအစဉ်သည် သံသရာ မည်၏။

ထိုသံသရာသည်-

၁။ အောက်သံသရာ၊

၂။ အလယ်သံသရာ၊

၃။ အထက်သံသရာ-ဟူ၍သုံးကြောင်း သုံးသွယ် ရှိ၏။

အပါယ်သံသရာ၊ ကာမသုဂတိ သံသရာ၊ ဗြဟ္မာ သံသရာ-ဟူ၍လည်းဆို၏။

ထိုသုံးပါးတို့တွင်-

အပါယ်လေးဘုံနယ်ပယ်ကြီးသည် အောက်သံသရာမည်၏။

လူ့ပြည်နှင့် နတ်ပြည် ခြောက်ထပ်သည် အလယ်သံသရာမည်၏။

ဗြဟ္မာ့ပြည် နှစ်ဆယ်သည် အထက်သံသရာမည်၏။

[ဤကား- သံသရာသုံးကြောင်းကို ပြဆိုချက်တည်း။]

၂။ သံသရာဝဋ်ဆိုသည်ကား-

၁။ ကိလေသဝဋ်တစ်ပါး၊

၂။ ကမ္မဝဋ်တစ်ပါး၊

၃။ ဝိပါကဝဋ်တစ်ပါး- ဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏။

ထိုသုံးပါးသည်လည်း-

၁။ အောက်သံသရာကြီး၏ဆိုင်ရာဖြစ်သော ဝဋ်သုံးပါးတစ်မျိုး၊

၂။ အလယ် သံသရာကြီး၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ဝဋ်သုံးပါးတစ်မျိုး၊

၃။ အထက်သံသရာကြီး၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ဝဋ်သုံးပါးတစ်မျိုး-
ဟူ၍ သုံးမျိုး သုံးလီရှိ၏။

ထိုသုံးပါးတို့တွင်-

အောက် သံသရာကြီး၏ဆိုင်ရာဖြစ်သော -ဝဋ်သုံးပါး၌-

ကိလေသဝဋ်ဆိုသည်ကား။ ။အတ္တဒိဋ္ဌိကြီးကိုဆို၏။

ကမ္မဝဋ်ဆိုသည်ကား။ ။တစ်ယောက်သော သတ္တဝါ၏

သဏ္ဌာန်မှာ ရှေးရှေးသော ဘဝအနန္တတို့၌၎င်း၊ ယခုဘဝ၌၎င်း၊ အမိုက်
အမှားဖြစ်ပွားခဲ့၍ အတ္တဒိဋ္ဌိ၏ သိမ်းပိုက်ချက်ဖြင့် အတ္တဒိဋ္ဌိ၏ လက်
ဆုပ်ထဲတွင် ယနေ့ထက်တိုင် ပါရှိ၍နေကြကုန်သော အပါယ်လား
ကြောင်း အကုသိုလ်ကံဟောင်း အနန္တတို့သည်လည်းရှိကုန်၏။ နောက်
အတ္တဒိဋ္ဌိ ရှိနေသမျှ ကာလပတ်လုံး ထိုအတ္တဒိဋ္ဌိမှ ဖြစ်ပွားလတ်ကုန်သော
အပါယ်လားကြောင်း အကုသိုလ်ကံပေါင်း အနန္တကို ကမ္မဝဋ်ဆို၏။

ဝိပါကဝဋ်ဆိုသည်ကား။ ။ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊

အသုရကာယ်ဟုဆိုအပ်သော အပါယ်လေးဘုံသားတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်တွေကို
ဝိပါကဝဋ်ဆို၏။

အဘယ်ကြောင့် အတ္တဒိဋ္ဌိကို အပါယ်သံသရာကြီး၏ဆိုင်ရာ
ဖြစ်သော ကိလေသဝဋ်-ဟူ၍ ဆိုသနည်းဟူမူကား-ထိုအတ္တဒိဋ္ဌိရှိ
နေသောသူသည် လူ့ဘုံ၊ လူ့ဘဝမှာဖြစ်နေသော်လည်း အပါယ်ဘုံသို့
တလဲလဲသာကျ ရောက်ရ၏။ ထို့အတူ-နတ်ဘုံ နတ်ဘဝ၊ ဗြဟ္မာ့ဘုံ
ဗြဟ္မာ့ဘဝဖြစ်နေသော်လည်း အပါယ်ဘုံသို့ တလဲလဲသာကျ ရောက်ရ၏။
ထို့ကြောင့် အတ္တဒိဋ္ဌိကို အပါယ်သံသရာကြီး၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော
ကိလေသဝဋ်ဆိုသတည်း။

နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ် (ဒု-တွဲ)

၈၈

အလယ်သံသရာကြီး၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ကိလေသဝဋ်ဆိုသည်ကား ကာမတဏှာကြီးကိုဆို၏။

ကာမတဏှာဆိုသည်ကား-

- ၁။ မျက်စိအရသာ အကောင်းကြိုက်မှုကြီးတစ်ပါး၊
- ၂။ နားအရသာ အကောင်းကြိုက်မှုကြီးတစ်ပါး၊
- ၃။ နှာခေါင်းအရသာ အကောင်းကြိုက်မှုကြီးတစ်ပါး၊
- ၄။ လျှာအရသာ အကောင်းကြိုက်မှုကြီးတစ်ပါး၊
- ၅။ ကိုယ်အင်္ဂါ အရသာ အကောင်းကြိုက်မှုကြီးတစ်ပါး၊

ဤအကောင်းကြိုက်မှုကြီး ငါးပါးတို့ကို ကာမတဏှာကြီး-ဟု ဆို၏။ ကာမဂုဏ်ငါးပါးတို့၌ သာယာမက်မောမှုကြီး ငါးပါးတို့ပေတည်း။ အလယ်သံသရာကြီး၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ကမ္မဝဋ်ဆိုသည်ကား-လူ့ချမ်းသာ၊ နတ်ချမ်းသာကို တောင့်တ၍ ပြုအပ်သော ဒါနမှု၊ သီလမှု၊ ဘာဝနာမှုတို့ကို အလယ်သံသရာကြီး၏ဆိုင်ရာဖြစ်သော ကမ္မဝဋ်ဆို၏။ ထိုကမ္မဝဋ်သည်လည်း ကံဟောင်း၊ ကံသစ်နှစ်မျိုးရှိ၏။

အလယ်သံသရာကြီး၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ဝိပါကဝဋ်ဆိုသည်ကား လူ့ဘုံသား၊ နတ်ပြည်ခြောက်ထပ် နတ်ဘုံသားတို့၏ ခန္ဓာတွေကို ဝိပါကဝဋ်ဆို၏။

အဘယ်ကြောင့် ကာမတဏှာကြီးကို အလယ်သံသရာကြီး၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ကိလေသဝဋ်-ဟူ၍ ဆိုသနည်းဟူမူကား- ထိုကာမတဏှာနုဿကြီးရှိနေသောသူသည် အထက်ဘဝကတို့မှာ ဖြစ်နေသော်လည်း အောက်လူ့ဘုံ၊ နတ်ဘုံတို့ကို တလဲလဲသာကျရောက်ရ၏။ ထို့ကြောင့် ကာမတဏှာနုဿကြီးကို အလယ်သံသရာကြီး၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ကိလေသဝဋ်- ဆိုသတည်း။

နောက်၌လည်း ထို့အတူပင်တည်း။

အထက်သံသရာကြီး၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ကိလေသဝဋ်ဆိုသည်ကား-ဘဝတဏှာကြီးကိုဆို၏။

ဘဝတဏှာကြီးကိုဆိုသည်ကား-

၁။ ပြဟ္မာတို့၏ သန္တာန်၌ရှိသော ဈာန်, အဘိညာဉ်, သမာပတ်ဟု ဆိုအပ်သော ကမ္မဘဝ၌ သာယာသော တဏှာတစ်ပါး,

၂။ ထိုကမ္မဘဝ၏ အကျိုး တန်ခိုးကုဒ္ဓိပါဒ်တို့၌ သာယာသော တဏှာတစ်ပါး,

ဤတဏှာနှစ်ပါးကို အထက်သံသရာကြီး၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ကိလေသဝဋ်ဆို၏။

ကမ္မဝဋ်ဆိုသည်ကား-ပထမဈာန်ကုသိုလ်, ဒုတိယဈာန်ကုသိုလ်, အစရှိသော ရူပကုသိုလ်ငါးပါး, အရူပကုသိုလ်လေးပါး, ဤမဟဂ္ဂုတ်ကုသိုလ်ကိုးပါးကို ကမ္မဝဋ်ဆိုသည်။

ဝိပါကဝဋ်ဆိုသည်ကား-ရူပပြဟ္မာ, အရူပပြဟ္မာတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်ကို ဝိပါကဝဋ်ဆို၏။

[ဤကား-ဝဋ်သုံးပါး သုံးလီကို ပြဆိုချက်တည်း]

၃။ သံသရာဝဋ်ဒုက္ခဆိုသည်ကား-

၁။ ဇာတိဒုက္ခတစ်ပါး,

၂။ ဇရာဒုက္ခတစ်ပါး,

၃။ မရဏဒုက္ခတစ်ပါး,

၄။ သောကဒုက္ခတစ်ပါး,

၅။ ပရိဒေဝဒုက္ခတစ်ပါး,

၆။ ဒုက္ခ, ဒုက္ခတစ်ပါး,

- ၇။ ဒေါမနဿဒုက္ခတစ်ပါး၊
- ၈။ ဥပယာသဒုက္ခတစ်ပါး၊
- ၉။ အပိယ သမ္ပယောဂဒုက္ခတစ်ပါး၊
- ၁၀။ ပိယ ဝိပ္ပယောဂဒုက္ခတစ်ပါး၊
- ၁၁။ ဣစ္ဆာဝိယာတဒုက္ခတစ်ပါး၊

ဤဆယ်တစ်ပါးသော အချက်ကြီးတို့ကို သံသရာဝဋ်ဒုက္ခ ဟုဆို၏။

[ထိုသံသရာဝဋ်ဒုက္ခ၏ အကျယ်ကိုမူကား-ဒုက္ခသစ္စာမှာ သစ္စနိဒ္ဒေ၌လေ။]

ထိုသံသရာဝဋ်ဒုက္ခသည်လည်း-

- ၁။ အောက်သံသရာကြီး၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော သံသရာဝဋ်ဒုက္ခတစ်မျိုး၊
- ၂။ အလယ်သံသရာကြီး၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော သံသရာဝဋ်ဒုက္ခတစ်မျိုး၊
- ၃။ အထက်သံသရာကြီး၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော သံသရာဝဋ်ဒုက္ခတစ်မျိုးဟူ၍ ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ သုံးမျိုးစီ ရှိကြ၏

[ဤကား-သံသရာဝဋ်ဒုက္ခသုံးမျိုးကို ပြဆိုချက်တည်း။]

ဤတွင်-သံသရာပြဆိုခန်းပြီး၏။

-----*-----

နိဗ္ဗာန်ပြဆိုခန်း

သံသရာဝဋ်ဒုက္ခမှ ကျွတ်လွတ်ခြင်းဆိုသည်ကား- နိဗ္ဗာန်ကို ဆိုသတည်း။

ထိုနိဗ္ဗာန်သည်လည်း-

- ၁။ ပထမနိဗ္ဗာန်၊
- ၂။ ဒုတိယနိဗ္ဗာန်၊
- ၃။ တတိယနိဗ္ဗာန်- ဟူ၍ သုံးပါးရှိ၏။

ထိုသုံးပါးတို့တွင်-

ပထမနိဗ္ဗာန်ဆိုသည်ကား။ ။ အပါယ်သံသရာ၏ ဆိုင်ရာ ဝဋ်ဒုက္ခတို့၏ နောင်ဖြစ်ပေါ်ရန် အကြွင်းအကျန်မရှိ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကို ပထမနိဗ္ဗာန်ဆို၏။

ဒုတိယနိဗ္ဗာန်ဆိုသည်ကား။ ။ လူ့ဘဝ၊ နတ်ဘဝ အဆက်ဆက်ဟုဆိုအပ်သော အလယ်သံသရာကြီး ၏ ဆိုင်ရာဖြစ်သော ဝဋ်ဒုက္ခတို့၏ နောင်ဖြစ်ပေါ်ရန် အကြွင်းအကျန်မရှိ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကို ဒုတိယနိဗ္ဗာန်ဆို၏။

တတိယနိဗ္ဗာန်ဆိုသည်ကား။ ။ ရူပ၊ အရူပ ဗြဟ္မာ့ဘဝ အဆက်ဆက်ဟုဆိုအပ်သော အထက်သံသရာကြီး၏ဆိုင်ရာဖြစ်သော ဝဋ်ဒုက္ခတို့၏ နောင်ဖြစ်ပေါ်ရန် အကြွင်းအကျန်မရှိ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကို တတိယနိဗ္ဗာန်ဆို၏။

ထိုသုံးပါးတို့တွင်-မိမိခန္ဓာ၌ အနတ္တဉာဏ်အမြင်ပေါက်ရောက်၍ အတ္တဒိဋ္ဌိအကြွင်းအကျန်မရှိ ချုပ်ငြိမ်းပြီး သောသူသည် ခပ်သိမ်းသော ဒိဋ္ဌိအမှောက်အမှားတို့မှလည်း ကျွတ်လွတ်ကြလေ၏။ ခပ်သိမ်းသော အပါယ်လားကြောင်း မကောင်းမှု ကံဟောင်း၊ မကောင်းမှု ကံသစ်တို့မှ လည်းကျွတ်လွတ်ကြလေ၏။ နောင်အပါယ်သံသရာ၌ ဖြစ်လတုံသော အပါယ်ခန္ဓာ၊ အပါယ်ဘဝအနန္တတို့မှလည်း အတ္တဒိဋ္ဌိ ကျွတ်လွတ်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် အကြွင်းအကျန် မရှိ ကျွတ်လွတ်ကြလေ၏။

ထိုသူများ၏ ခန္ဓာအစဉ်မှာ အပါယ်ဘုံ၊ အပါယ်ဘဝ၊ အောက်ဘုံ၊ အောက်ဘဝသို့ လျှောကျမြဲဓမ္မတာ လမ်းကြီးသည်လည်း ကွယ်ပျောက်လေ၏။ မိမိအလိုရှိရာ သုဂတိဘုံဘဝမြင့်သည်ထက် မြင့်ရာ ဘဝအဆက်ဆက်သို့ ဆန်တက်ခြင်းဟူသော ဓမ္မတာလမ်းသစ်ကြီး တစ်ခုတည်းသာ တည်ရှိလေ၏။ လူ့ဘုံ၊ လူ့ဘဝတွင်လည်း သီလ၊ သိက္ခာ၊ အလိမ္မာယုတ်ညံ့သော လူ့ဘဝ၊ စည်းစိမ်ချမ်းသာ ကိုယ်အင်္ဂါယုတ်ညံ့သော လူ့ဘဝတို့မှ လည်းကျွတ်လွတ်လေ၏။ သီလ၊ သိက္ခာ၊ အလိမ္မာ၏ကြီးမြတ်သော လူ့ဘဝ၊ စည်းစိမ်ချမ်းသာ ကိုယ်အင်္ဂါမြင့်မြတ်သော လူ့ဘဝတို့၌သာ ဖြစ်ရလေ၏။ နတ်ဘုံ၊ နတ်ဘဝတို့၌လည်း ထို့အတူပင်တည်း။ ထိုပထမ နိဗ္ဗာန်၌တည်သောသူသည် ပုထုဇဉ်အဖြစ်မှ ကျွတ်လွတ်၍ အရိယာအဖြစ်၌တည်လေ၏။ လောကီဘုံသားအဖြစ်မှ ကျွတ်လွတ်၍ လောကုတ္တရာဘုံသားအဖြစ်၌ တည်လေ၏။ ပထမနိဗ္ဗာန်ဘုံသားအဖြစ်၌ တည်လေ၏။ ထိုသူသည် လူ့ဘုံ၊ နတ်ဘုံ၊ ဗြဟ္မာဘုံတို့၌ ဘဝများစွာ၊ ကမ္ဘာများစွာ သံသရာ၌ ကျင်လည်ရငြားသော်လည်း သံသရာအယဉ်၌ မြုပ်သောသွားခြင်း၊ မျောသောသွားခြင်းဟူ၍ မရှိလေပြီ။

အတ္တဒိဋ္ဌိရှိနေကြသောသူတို့၏ သံသရာ၌ ကျင်လည်ခြင်းသည် မြစ်ရေအယဉ်၌ ကျရောက်ခြောက်သွေ့သော သစ်တုံးကဲ့သို့ မြုပ်သော ကျင်လည်ခြင်း၊ မျောသောကျင်လည်ခြင်းဖြစ်လေ၏။ အတ္တဒိဋ္ဌိအကြွင်းအကျန်မရှိ ကျွတ်လွတ်ကုန်သောသူတို့၏ ကျင်လည်ခြင်းမှာ မူကား-မြုပ်သော ကျင်လည်ခြင်း၊ မျောသောကျင်လည်ခြင်းလည်း မဟုတ်။ မြစ်ရိုးမြစ်စဉ်တလျှောက်၌ သင်္ဘောကြီးငယ်တို့သည် အလိုရှိရာ မြစ်ရိုးမြစ်စဉ် တလျှောက်သို့သွားလာ၍ နေဘိသကဲ့သို့ မိမိတို့အလိုရှိရာ သုဂတိဘုံဘဝတလျှောက်သို့ သွားလာ၍သာ နေကြကုန်၏။ ဖြစ်လေရာ

ဘုံဘဝ၌လည်း လောကီချမ်းသာ၊ လောကုတ္တရာချမ်းသာနှစ်ပါးကို အစုံခံစားရလေ၏။ လူ့ဖြစ်သောဘဝ၌ လူ့ချမ်းသာ၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာဟု ဆိုအပ်သော ချမ်းသာနှစ်ပါးကို အစုံခံစားရလေ၏။

[ထိုတွင်-လူ့ချမ်းသာကို ခံစားမှုကား ထင်ရှားသိသာပြီ။]

နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို အဘယ်သို့ ခံစားသနည်းဟူမူကား- ဒုစရိုက် မှုကို ပြုကျင့်၍ နေသော သူများကို မြင်ရ၊ ကြားရသည်ရှိသော် ဤသူများ သည် ဒုစရိုက်အမှုကို ပြုကြပေ၏။ အပါယ်သို့ ကျရှာကြရလိမ့်မည်။ ငါ့မှာကဲ့သို့သော ဒုစရိုက်မှ ဘဝအဆက်ဆက် လွတ်ငြိမ်းပေပြီဟု ဝမ်း မြောက်ခြင်း ကြီးစွာဖြစ်ရလေ၏။ ခွေး၊ ဝက်၊ ကြက်၊ ငှက်အစရှိသော အပါယ်ဘုံသား သတ္တဝါများကို တွေ့မြင်ရာ၌ ဤသတ္တဝါများသည် ဆင်းရဲတွင်းကြီး နက်နဲလေစွ၊ ငါ့မှာဤကဲ့သို့သော အပါယ်ဆင်းရဲ ဒုက္ခမှလွတ်ငြိမ်းပေပြီဟု ဝမ်းမြောက်ခြင်းကြီးစွာ ဖြစ်ရလေ၏။

[ဤကား-နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ခံစားရပုံတည်း]

ဤ၌ လောကီချမ်းသာမှာ မျက်မြင်ဒိဋ္ဌဖြစ်ကြ၍ အလွန်ကြီး ကျယ်ကောင်းမြတ်သည်ဟု ထင်တတ်ကြ၏။ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာမှာ လွတ်ငြိမ်း မှုဖြစ်၍ အထည်ဝတ္ထုကို မမြင်ရသောကြောင့် ကြီးမြတ်သည်ဟု မထင်တတ်ကြ၊ ထိုသို့ကား မဟုတ် လောကီချမ်းသာတို့ထက် လွတ်ငြိမ်းမှု ဟူသော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသည် ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်၏။

လေးကျွန်းလုံးကို အစိုးရသော စကြမန္တာတ်မင်းတို့၏ စည်းစိမ် ချမ်းသာထက် ငရဲဘဝမှ အစဉ်ထာဝရ လွတ်ငြိမ်းမှုသည် အဆသိန်း၊ သန်း၊ ကုဋေမရေတွက်နိုင်အောင် ကြီးမြတ်၏။ ထို့အတူ- နတ်မင်း၊ သိကြားမင်း၊ ဗြဟ္မာမင်းတို့၏ လောကီစည်းစိမ် ချမ်းသာထက် အဆသိန်း၊ သန်း၊ ကုဋေမရေတွက်နိုင်အောင် ကြီးမြတ်၏။

မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်ကြီးကို တွေ့ကြုံလိုသည်ဟု လွန်မင်းစွာ တောင့်တကြရာ၌ လောကီချမ်းသာအတွက်နှင့် တောင့်တကြရသည်မဟုတ်၊ ဤလွတ်ငြိမ်းမှုဟူသော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာအတွက်နှင့်သာ တောင့်တကြရကုန်၏။

**[ဤကား- ပထမနိဗ္ဗာန်ဘုံသူ၊ ဘုံသားတို့၏
ပထမနိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ခံစားရပုံတည်း။]**

ဒုတိယနိဗ္ဗာန်၌။ ။ ကာမတဏှာကြီးကိုပယ်ဖြတ်ခြင်းငှါ လူ့ခန္ဓာ၊ နတ်ခန္ဓာတို့၏ ဒုက္ခအချက်တို့ကို ထင်လင်းစွာ ကြည့်ရှုရာ အနာဂါမိမဂ်ကိုရသဖြင့် ထိုကာမတဏှာကြီးသည် အကြွင်းအကျန်မရှိ ချုပ်ငြိမ်းလေ၏။

ကာမတဏှာကြီး ချုပ်ငြိမ်းသည်နှင့် တပြိုင်နက် ဗြဟ္မာအဖြစ်ကို ပေးနိုင်သော ကုသိုလ်ကမ္မဘဝတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မာ့ခန္ဓာ အဆက်ဆက်တို့သည်လည်းကောင်း အကြွင်းအကျန်မရှိ ချုပ်ငြိမ်းကြလေကုန်၏။

လူ့ခန္ဓာ၊ နတ်ခန္ဓာတို့၏ ဒုက္ခအချက်ကို မြင်ရာ၌ ဥပမာကား မစင်ပုတ်သေတ္တာကြီးသည်ရှိလေရာ၏။ ထိုသေတ္တာ၏ပြင်ပ၌အနီ၊ အဝါစသော ဆေးအမျိုးမျိုး၊ ပိုးဖဲ၊ ကတ္တီပါအစရှိသော အထည်အမျိုးမျိုး ခြယ်လယ်လျက်ရှိ၏။ အတွင်း၌မူကား-မစင်ဘင်ပုပ်တွေအပြည့်ရှိ၏။ ဘီလူးကြီး၊ သရဲကြီး၊ သဘက်ကြီး သုံးကောင်လည်းရှိ၏။ အဆိပ်ထန်သောမြွေဆိုး၊ ကင်းဆိုးအမျိုးမျိုးလည်းရှိ၏။ မစင်ဘင်ပုပ်ကို စားသောက်၍နေသော ပိုးမျိုးလည်း အပြည့်ရှိလေ ရာ၏။

ဤဥပမာ၌ ကာမဘုံသားတို့၏ခန္ဓာသည် မစင်ဘင်ပုပ်တို့ဖြင့် ပြည့်သော သေတ္တာကြီးငယ်နှင့်တူ၏။ တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိသုံးပါးသည်

သေတ္တာတွင်း၌ ရှိနေသောဘီလူးကြီး၊ သရဲကြီး၊ သဘက်ကြီး သုံးကောင် နှင့်တူ၏။

ကျန်ရှိနေသော ကိလေသာ တရားများသည် သေတ္တာတွင်း ၌ရှိနေသော အဆိပ်ထန်သောမြွေဆိုး၊ ကင်းဆိုး အမျိုးမျိုးနှင့်တူ၏။

[ဤကား- ဒုတိယနိဗ္ဗာန်ဘုံသူ၊ ဘုံသားတို့၏ လူ့ခန္ဓာ၊

နတ်ခန္ဓာတို့၌ ဒုက္ခထင်မြင်ပုံတည်း။]

တတိယနိဗ္ဗာန်၌။

။ဘဝတဏှာကြီးကို ပယ်ဖျောက် ခြင်းငှါ ဗြဟ္မာခန္ဓာတို့၏ ဒုက္ခအချက်ကြီးကို ထင်လင်းစွာ ကြည့်ရှုကြ လေရာ၏။

အရဟတ္တမဂ်ကို ရသဖြင့် ဘဝတဏှာကြီးသည် အကြွင်းအကျန် မရှိ ချုပ်ငြိမ်းလေ၏။

ဗဟ္မဒုခန္ဓာတို့၏ ဒုက္ခအချက်ကိုမြင်ရာ၌ ဥပမာကား ဖွဲသေတ္တာ ကြီးတစ်ခုသည် ရှိလေရာ၏။ ထိုဖွဲသေတ္တာကြီး၏ ပြင်ပ၌ အနီ၊ အဝါ စသော ဆေးအမျိုးမျိုး၊ ပိုးဖဲ၊ ကတ္တီပါအစရှိသော အသည်အမျိုးမျိုး ခြယ်လယ်လျက်ရှိ၏။ အတွင်း၌မူကား-ဖွဲကြမ်းတွေလည်းရှိ၏။

ဘီလူးကြီး၊ သရဲကြီး၊ သဘက်ကြီး သုံးကောင်လည်းရှိ၏။ အဆိပ်ထန်သောမြွေဆိုး၊ ကင်းဆိုးအမျိုးမျိုးလည်းရှိ၏။ ဖွဲကြမ်းကို စားသောက်၍နေသော ပိုးမျိုးလည်းအပြည့်ရှိ၏။

ဤဥပမာ၌ ဗြဟ္မာတို့၏ခန္ဓာသည် ဖွဲနု၊ ဖွဲကြမ်းတို့ဖြင့် ပြည့်သော သေတ္တာကြီးငယ်နှင့်တူ၏။ တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိသုံးပါးတို့သည် ထိုသေတ္တာ တွင်း၌ရှိနေသော ဘီလူးကြီး၊ သရဲကြီး၊ သဘက်ကြီး သုံးကောင်နှင့်တူ၏။

ထိုမှတစ်ပါးသော ကိလေသာ တရားများသည် သေတ္တာတွင်း၌ ရှိနေသော အဆိပ်ထန်သောမြွေဆိုး၊ ကင်းဆိုး အမျိုးမျိုးနှင့်တူ၏။

ဇာတိ၊ ဇရာ၊မရဏဒုက္ခများသည် ထိုသေတ္တာအတွင်း၌ ဖွဲ့နု၊
ဖွဲ့ကြမ်းတို့ကို စားနေကြသော ပိုးနှင့်တူ၏။ ဗြဟ္မာ့ခန္ဓာသည် ဖွဲ့နု၊ ဖွဲ့ကြမ်း
တို့ဖြင့်ပြည့်သော သေတ္တာကြီးနှင့်တူပုံကား- ဖွဲ့ကြမ်းမည်သည် ဘယ်ဟာမှ
အသုံးမကျ၊ ပိုးစာ၊ မွှားစာ၊ မီးစာမျှသာဖြစ်လေ။။ ထိုအတူ ဤသတ္တဝါများ
သည် အနုမတဂ္ဂ သံသရာ၌ ဘဝခန္ဓာကိုရခဲ့ကြသည်မှာ အနန္တရှိကြလေပြီ၊
သို့သော်အပါယ်ဝဋ်ဒုက္ခ အပေါင်းတွင် ယနေ့ထက်တိုင် အဘယ်ဝဋ်
ဒုက္ခတစ်ခုကိုမျှ ပယ်ဖြတ်နိုင်ပြီဟု-မရှိသေး၊ ဇရာ၊ မရဏမီးစာမျှသာ
ဖြစ်၍ကုန်ဆုံးခဲ့လေ၏။ ထို့ကြောင့် ဗြဟ္မာ့ခန္ဓာသည် ဖွဲ့ကြမ်းသေတ္တာ
ကြီးနှင့်တူလှ၏။

[ဤကား- တတိယနိဗ္ဗာန်ဘုံသူ၊ ဘုံသားတို့၏
ဗြဟ္မာ ခန္ဓာတို့၌ ဒုက္ခထင်မြင်ပုံတည်း။]
ဤတွင်- နိဗ္ဗာန်ပြဆိုခန်းပြီး၏။

-----*

စဉ်းစားကြရန်အချက်ကြီး

ဤနိဗ္ဗာန်သုံးရပ်တို့တွင် ယခုအခါ ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာတော်
အတွင်း၌ ပထမနိဗ္ဗာန်ကိုရခြင်းငှါ အလွန်အရေး ကြီးလှ၏။ ထိုနိဗ္ဗာန်ကို
လည်း ယခုလူ့ဘဝ၌သော်လည်း ရနိုင်သော အခွင့်ကာလရှိနေ၏။
နတ်ပြည်သို့ရောက်၍ နတ်ဘဝ၌သော်လည်း ရနိုင်သောအခွင့်ကာလ
ရှိနေ၏။ နတ်ပြည်သို့ရောက်၍ နတ်ဘဝ၌သော်လည်း ရနိုင်သော
အခွင့်ကာလရှိနေ၏။

ဘုရားသာသနာတော်ကြီးနှင့် တွေ့ကြုံပါလျက် ဤပထမနိဗ္ဗာန်
ကိုမျှ မရရှိသော် ဗုဒ္ဓပြုဒ ဒုလ္လဘကို တွေ့ကြုံရပါလျက် လိုရင်းအကျိုးကို
မရဘဲရှိကြလေ၏။

ယခုကာလ၌ လူအများတို့သည် မိမိတို့ကိုယ်ကို ယခုဘုရား သာသနာတော်အတွင်းမှာ နိဗ္ဗာန်ကို မရနိုင်ကြကုန်ပြီ၊ နောက် အရိ မေတ္တေယျ မြတ်စွာဘုရားသာသနာတော်သို့ ရောက်မှရနိုင်ကြလိမ့် မည်ဟု မှတ်ထင်လျက် ရှိကြကုန်၏။ ထိုမှတ်ထင်ချက်သည် နိယတဗျာဒိတ် ရပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှသာ မှတ်ထင်ချက်အတိုင်းရကုန်လတံ့၊ နိယတ ဗျာဒိတ်ကို မရဘူးသော အနိယတပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာမူကား-မှတ်ထင်ချက် အတိုင်း ရနိုင်ကြရန် အလွန်ခဲယဉ်းလှ၏။

ခဲယဉ်းပုံကား။ ယခုအခါ ဘုရားသာသနာ ကွယ်လွန်ပြီး သည့်နောက် အရိမေတ္တေယျမြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူရာကာလသည် အလွန်ဝေကွာလျက်ရှိသေး၏။ လူ့ဘဝပေါင်း၊ နတ်ဘဝပေါင်း သိန်း၊ သောင်းများစွာ ကျင်လည်ကြရသော်လည်း ထိုမြတ်စွာဘုရားသာသနာ တော်သို့ ရောက်နိုင်ကြမည်မဟုတ်သေး၊ စပ်ကြား၌လည်း သာသနာပ အမိုက်တောကြီးမှာ ကျင်လည်ကြရလိမ့်မည်။

အတ္တဒိဋ္ဌိကြီး တင်းလင်းနှင့် ထိုအမိုက်တောကြီးအတွင်းမှာ ဘဝပေါင်းများစွာ ကျင်လည်ရသည်ရှိသော် အပါယ်ဘုံသို့ဘဝပေါင်း မည်မျှကျရလိမ့်မည် မသိ၊ အပါယ်ဘုံသို့ တစ်ကြိမ်တစ်ခါ ကျခဲ့ပြန်လျှင် လည်း ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ခန္ဓာဓမ္မတာလမ်းကြီးအတိုင်း အပါယ်နယ်မှာပင် ဘဝပေါင်း သိန်း၊သောင်းများစွာကျင်လည်၍ နေရသည်ရှိသော် ထို မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်နှင့်တွေ့ကြုံရန် အဝေးကြီးဝေးကွာ၍ နေကြရလိမ့်မည် မသိ။

[ဤကား-ပညာရှိတို့ အထူးစဉ်းစားကြရန် အချက်ကြီးပေတည်း။]

စာစာ

နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ် (ဒု-တွဲ)

၉၈

ဤတွင်ရွှေကား---သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိတို့၏ သဘာ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်၏သဘောကို သိလိုပါသည်ဟု “ရှင်ကုသလ” လျှောက်ထားချက်ကို ဖြေဆိုခြင်း အရင်းပြုသဖြင့်၎င်း၊ အထူးပြဆိုရာဖြစ်သော အနတ္တဒီပနီကျမ်းသစ်သည် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၈၀-ပြည့် ပြာသိုလဆန်း ၈-ရက် ဗုဒ္ဓဟူးနေ့တွင် အောင်မြင် ပြီးစီးပေသတည်း။

ရွှေဥဒေါင်း ပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

-----*

နိဗ္ဗာန ပုစ္ဆာဝိသုဒ္ဓိနာ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဝန်ထောက်မင်း ဦးရွှေစံအောင် လျှောက်ထားစာ

ဘုရားတပည့်တော် မောင်ရွှေစံအောင် ရှိခိုးလျှောက်ထား
ပါသည်ကျေးဇူးရှင်ဘုရား. . . .

တေနာဟ ဧကဉ္စိ သစ္စံ န ဒုတိယ မထွီတိ။

ဟူ၍ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ ဥပသမာနုဿတိ အဖွင့်တင်ပါရှိပါ
ကြောင်း။

မြစ်ရေအယဉ်ခဲ့သို့ တသန်တည်း စီးလျက်နေသော ရဟန်းသာ
၏ပရမတ္ထခန္ဓာအစဉ်တစ်ခုကို အပြင်ဘက်ကနေ၍ ရှုသော ဉာဏ်အား
၎င်းခန္ဓာသည် ခဏတ္တယသို့ ရောက်တတ်သော တရားဟု ထင်လိမ့်မည်။
မြစ်ထဲ၌ စီးနေသော ရေတစ်ပေါက်သည်တစ်နေရာမှ တစ်နေရာသို့
ရွေ့သည်တွင် ပထမနေရာ၌ဖြစ်သော ရေပေါက်သည် ဒုတိယနေရာ
သို့ရောက်သော် ရှေးရေပေါက်ချုပ်၍ နောက်ရေပေါက်ဥပါဒ်သည်ဟု
ပြောဆိုရကဲ့သို့ ခန္ဓာအစဉ်၌လည်း ပရမတ္ထတရားတို့ အစဉ်မပြတ်
ပြောင်းလဲရွေ့လျားနေသည်တွင်ရှေးခဏ၌ဖြစ်သော ပရမတ္ထတရား
တို့သည် ချုပ်ပြီးမှ နောက်ခဏ၌ တရားသစ်ဥပါဒ်သည်ဟု ပြောဆိုကြ၏။

ဤအရာ၌ သမန္တရပစ္စည်းဆက်ပုံကို ကောင်းစွာ နားလည်လျှင်
ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင်ဟူသောအခိုက်အတန့် ခဏငယ်တို့သည်လည်း မဟာ
ကာလကြီးကို စိတ်ဖြင့်ခွဲစိတ်၍ရအပ်သောကာလ ပညတ်ပင်ဖြစ်

ကြောင်းကို သိရလေတုံ၊ ဤသို့ပညတ်ဖြင့်တင်၍ ဥပါဒ်သည်ဟုဆိုရသောကြောင့် ခန္ဓာအစဉ်ကို ဇာတိဓမ္မဟူ၍၎င်း၊ ဌီ၊ ဘင်တို့ဖြင့် ရင့်ရော်ပျက်စီးသည်ဟူ၍ ဆိုရသောကြောင့် ဝိပရိကာမဓမ္မ ဟူ၍၎င်း ခေါ်ဝေါ်ရပြန်၏။ ထို့ကြောင့် ထိုခန္ဓာအစဉ်သည် အကြောင်းနှင့် စပ်၍ဖြစ်သည်ဟုထင်မြင်ရသောကြောင့် သင်္ခတဓမ္မဟူ၍၎င်း၊ ပစ္စည်းတို့နှင့် စပ်လျက်ဖြစ်မည်ဟု ထင်မြင်ရသောကြောင့် သပစ္စယဓမ္မ ဟူ၍၎င်း ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုရပြန်၏။ ၎င်းပရမတ္ထခန္ဓာသည် သံဝိဇ္ဇမာန တရားဖြစ်သောကြောင့်ကောင်းစွာဖြစ်ဆဲဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန်ဓမ္မဟု ထင်ရမည်။

သို့ရာတွင် ထိုခန္ဓာအစဉ်ကိုပင် အတွင်းကနေ၍ ဝါ၊ ထိုးထွင်း၍ သိသော ပဋိဝေဓဉာဏ်အား အဇာတိ၊ အဝိပရိကာမ၊ အသင်္ခတ၊ အပစ္စယ၊ ကာလဝိမုတ်ဟု ထင်လိမ့်မည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ရဟန္တာတစ်ပါးသည် ဖိုလ်ဝင်၍ နိဗ္ဗာန်ဟုဆိုအပ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ကို အာရုံပြုခိုက် ကာလပညတ်၊ အာကာသပညတ်စသော ပညတ်ဟူသမျှကို လွှတ်၍ ဝါ=လွန်၍ အတွင်းကနေ၍ သိလိမ့်မည်။ ဤသို့ မိမိအာသဝေါကုန်ပြီးသောခန္ဓာကို မိမိအတွင်းကဝင်၍ ဝါ=ထိုးထွင်း၍သိသည့်အခိုက်သင်္ခါရ၏ အကြောင်းနမိတ် တစ်စုံတရာကို အာရုံမပြုပေပြီ။ ထို့ကြောင့် အပြင်ကသိမှု၊ အတွင်းကသိမှုဟု ဆိုအပ်သောသိပုံ နှစ်မျိုးကိုလိုက်၍ ပရမတ္ထတရားတစ်ခုတည်းပင် သင်္ခတ၊ အသင်္ခတဟု ပရိယာယ်နှစ်မျိုးကိုရသည်။ ထိုနည်းအတူ နိဗ္ဗာန်သည် တစ်ခုသောတရားဖြစ်ပါလျက် သိပုံနှစ်မျိုးကိုလိုက်၍ သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်၊ အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ဟု ပရိယာယ်နှစ်မျိုးထွက်ပြန်သည်။ ထို့ကြောင့် ပရိယာယ်ဝေဝုဉ်ကိုလွှတ်၍ ပရမတ်ဆတ်ဆတ်ကို ပြောဆိုရမည်ဆိုလျှင် ရဟန္တာ၏ ခန္ဓာသည်ပင် နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်သည်ပင် ခန္ဓာဖြစ်တော့သည်။ ဤသို့ယူမှသာလျှင်-

- (က) နိဗ္ဗာန်မှိခန္ဓပဋိဗဒ္ဓမေဝဟူ-၍ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဋီကာ၌လာသော စကားရပ်၊
- (ခ) နိဗ္ဗာန်မှိ ဟိ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ပညာပနတော သရီရသ္မိယေဝပညပေသိ-ဟူ၍ သာရတ္ထဒီပနီ၌လာသော စကားရပ်၊
- (ဂ) အညေ ခန္ဓာ၊ အညံ နိဗ္ဗာနံ၊ အညော ပုဂ္ဂလောတိ၊ နဟေဝံဝတ္ထဗေဒ-ဟူ၍ ကထာဝတ္ထု၌ လာသော စကားရပ်၊
- (ဃ) ဣမသ္မိံ ယေဝ ကဋ္ဌေဝရေ ဗျာမမတ္တေ သသညိမှိ သမနကေသဝိညာဏကေ လောကဉ္စေဝ ပညပေမိ၊ လော ကသမုဒယဉ္စ၊ လောကနိရောဓဉ္စ၊ လောက နိရောဓဂါမိနိဉ္စပဋိပဒိ-ဟူ၍ သဂါထာဝဂ္ဂ သံယုတ်ပါဠိ တော်၌လာသော စကားရပ်

တို့နှင့် ညီညွတ်မည်၊ ၎င်းစကားတို့၌ သဉ္ဇပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ဟူ၍ မဆိုဘဲ နိဗ္ဗာန်ဟူ၍သာဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့်ပရိယာယ်နိဗ္ဗာန် တစ်စိတ် တစ်ဒေသကိုသာ မမှတ်သင့်။

ဤသို့ယူသည်ရှိသော် အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်၌ခန္ဓာရှိရာ ရောက်သောကြောင့် ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်ဟူသောစကားနှင့် မဆန့်ကျင်ပြီလော ဟူငြားအံ့၊ ဆန့်ကျင်မည်မထင်၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန် ဟူသောစကားသည် အပြင်ဘက်က သိကြရုံကြသော သူအပေါင်း အတွက် ပြောဆိုသောစကားဟုမှတ်ရန်ရှိ၏၊ အပြင်ဘက်က သိရှိကြ ရပြီးသော ဥပဓိဟုဆိုအပ်သော ခန္ဓာကြမ်းကြီးသည် ချုပ်ငြိမ်းလေငြား သော်လည်း အလွန်သိမ်မွေ့နက်နဲလှ၍ အတွင်းကသာ သိုထိုက်သိ အပ်သော သန္တိဝန္တခန္ဓာနု၏အစဉ်သည်ကား-ထင်ရှားရှိသည်သာဟု

ယူရန်သင့်၏။ ဤသို့ထင်ရှားရှိသော်လည်း ခန္ဓာဟူသော ပညတ်ဟောင်းကိုစွန့်၍ “ ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တိ ” ဟု မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်မြတ်သည် ကောသလမင်းကြီးအား ဟောတော်မူလေသည်။ ဤသို့ဟောတော်မူခြင်းမှာ အပြင်ဘက်ကသိသော သူတို့အဘို့ဖြစ်ပေသည်။

“ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တိ” ဆိုသော်လည်း အနုဋီကာဆရာက “နိဗ္ဗာနံ သုခမရူပဂတိကန္တိ ဝိညာယတိ” ဆိုသောကြောင့် “သညာသင်္ခါဝိမုတ္တိ၊ လ၊ ဝိညာဏသင်္ခါဝိမုတ္တိ” ဟုဆိုသော်လည်း မူလယမိုက် အဋ္ဌကထာဆရာ အလိုအားဖြင့် “နာမဓမ္မာ တိ စတ္တာရော အရူပိနော ခန္ဓာနိဗ္ဗာနဉ္စ” ဟုဆိုသောကြောင့်နိဗ္ဗာန်ကို နာမ်ဘက်သို့ ဆွဲ၏။ ထို့ကြောင့်ရုပ် နာမ်ကြမ်းမဟုတ်သော်လည်း ရုပ်နာမ်အလားရှိသော အသင်္ခတဓာတ် ပရမတ္ထတရားကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်၏ပရိယာယ် အသွယ်သွယ်ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ အပြင်ဘက်က သိကြသောပုထုဇဉ် လောကီသားတို့အဖို့ ဟောရပေသည်။

ဤသို့ဆိုအပ်ပြီးသော သန္တိဝန္တခန္ဓာအစဉ်သည် သဿတလည်းမဟုတ်၊ ဥစ္ဆေဒလည်းမဟုတ်ဖြစ်ပါလျှက် အဘယ့် ကြောင့် သဿတဝေဟု ဆရာတို့ဆိုကြပြန်သနည်းဟူမူကား- အတွင်းကဝင်၍ သိသောသူ၏ အသိဉာဏ်မှာ ဥပါဒိ၊ ဌီ၊ ဘင်ဟူသော ပညတ်မထင်သော်လည်း အစဉ်မပြတ်ဖြစ်ဖြစ်နေသောကြောင့် “ ဓုဝန္တိ နိဗ္ဗာနဿေဝ အဓိဝစနံ ဘဝိတုံ အရဟတံ ” ဟူသော သဒ္ဓနီတိဆရာ စကားအရ ဓုဝဟု ခေါ်ထိုက်သည်။ ဤသို့ အတွင်းအပြင်သိခြင်းဖြင့် ပရမတ်တစ်ခုတည်းသည် သင်္ခတ၊ အသင်္ခတဟု နှစ်မျိုးကွဲနေပုံကို ယူလျှင်သင့်မည်၊ မသင့်မည်ကို သိလိုပါသည်ဘုရား။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးဖြေဆိုချက်

နိုင်ငံခြား ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာပြုအသင်းကြီးတွင် အကြီးအချုပ် ဖြစ်တော်မူသော လယ်တီဆရာတော်ထံမှ ပေးစာ။

၁၂၇၉-ခု၊ တန်ဆောင်မုန်းလဆန်း ၄-ရက်နေ့။

ပထမပုစ္ဆာအဖြေ

မောင်ရွှေစံအောင် လျှောက်လွှာပါ “ တေနာဟ ဧကဉ် သစ္စံန ဒုတိယမတ္တိတိ-ဟူသော ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ ဥပသမာနုဿတိ-အဖွင့်စာ မျက်နှာနံပါတ် ၂၉၂-စာကြောင်းရေ ၂၃-၌ အဓိပ္ပါယ်ကား-တဏှာ၏ အကြွင်းအကျန်မရှိ- ချုပ်ငြိမ်း ခြင်းတစ်ခုသာလျှင် ဒုက္ခ၏ချုပ်ငြိမ်းခြင်း အမှန်အစစ်ဖြစ်၏၊ ဤမှတစ်ပါး တိတ္ထိဆရာတို့ဟောအပ်သော ၂-ခုမြောက်ဖြစ်သော ဒုက္ခ၏ချုပ်ငြိမ်းခြင်း အမှန်အစစ်မည်သည် မရှိ ဟုဆိုလိုသည်။

ပထမပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

ဒုတိယပုစ္ဆာအဖြေ

ပြင်သီ၊ အတွင်းသိ-ဟူသော သိခြင်းနှစ်ပါး၌-

၁။ ပြင်သီ ဆိုသည်ကား- ပုထုဇဉ်အဘို့၌ တည်ရှိကြ ကုန်သော ဝိပဿနာ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အနုပောဓ ဉာဏ် ကိုဆိုသတည်း၊ အနုပောဓဉာဏ်ဆိုသည်ကား- မဂ်ဉာဏ်၏ ကိစ္စဖြစ်သော ပဋိဝေဓခေါ်သော ထိုးထွင်း ခြင်းသို့ မရောက်မီ ရှေးအဘို့၌ လက္ခဏာရေး ၃-ပါးကို

နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ် (ဒု-တွဲ)

၁၀၄

အာရုံပြုဖြစ်သော ဝိပဿနာဉာဏ် ၃-ပါးကို အနုဗောဓ
ခေါ်သည်။

- ၂။ အတွင်းသိ ဆိုသည်ကား- မဂ်ဉာဏ်၏ကိစ္စဖြစ်သော
ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသို့ရောက်သော အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏
ပဋိဝေဓဉာဏ်ကို ဆိုသတည်း။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်
အရိယာမဂ်ဉာဏ်၏ခဏ၌ သစ္စာ ၃-ပါးကို ထိုးထွင်း၍
သိခြင်းတည်း-ဟူသော ပဋိဝေဓဉာဏ်သို့ ရောက်ကြ
လေကုန်၏။

ထိုသိခြင်းနှစ်ပါးတို့တွင်-

- ၁။ ဒုက္ခသစ္စာကို ထိုထွင်း၍သိခြင်းဆိုသည်ကား-ဒုက္ခ
သစ္စာကို ဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိနေသော မောဟတရားကို
ပယ်သတ်ခြင်းတည်း။
- ၂။ သမုဒဒယသစ္စာကို ထိုထွင်း၍သိခြင်းဆိုသည်ကား-
တဏှာကိုပယ်ခြင်းတည်း။
- ၃။ နိရောဓသစ္စာကို ထိုထွင်း၍ သိခြင်းဆိုသည်ကား-မဂ္ဂင်
၈-ပါးတို့ကို တလုံးတစည်းတည်း ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း
တည်း။
- ၄။ မဂ္ဂသစ္စာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဆိုသည်ကား-တဏှာ
၏ချုပ်ငြိမ်းခြင်း-ဟူသော နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုခြင်း
တည်း။

ဤသို့ကိစ္စ ၃-ပါးသည် မဂ်ခဏ၌ တစ်ပြိုင်နက် တစ်ချက်တည်း
ပြီးစီး၍ သွားသည်ရှိသော် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်မှာ ထိုခဏမှစ၍ သစ္စာ၄-

ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော အမှိုက်တရားသည် ပျောက်ကင်း၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မှာ သစ္စာ ၄-ပါး တရားတို့သည် အခါခပ်သိမ်း အထင်အလင်းဖြစ်၍ တည်လေကုန်၏။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ဘယ်အခါမဆို အလိုရှိသောအခါ အလိုရှိသော သစ္စာကို လွယ်ကူစွာ အာရုံပြု၍ ကြည့်ရှုနိုင်၏။ ဤသို့ဖြစ် သည်ကို သစ္စာ ၄-ပါးကို ထိုထွင်း၍ သိခြင်း-ဟု ဆိုသတည်း။

မျက်စဉ်းဆေး ဥပမာ

ဥပမာကား။ တစ်ယောက်သော သူမှာမျက်စိ ၂-ဘက်တို့၌ တိမ်သလာတွေ ထူထပ်စွာ ဖုံးလွှမ်း၍နေ၏။ တစ်ခုသော အဆင်းကိုမျှ မမြင်ရ ရှိနေ၏။ တစ်ခုသော ဝိဇ္ဇာမယ ပညာလမ်းမှဖြစ်သော အလွန် ကောင်းမြတ်သော မျက်စဉ်းဆေးတစ်ခုကို ရလေ၏။ ထိုသူသည် အိပ်ရာ၌ လျောင်း၍ ထိုမျက်စဉ်းကို မျက်စိနှစ်ဘက်၌ ခတ်၍ အိပ်လေ၏။ ထိုသူသည် မျက်စိနာဒုက္ခဖြင့် နေ့ရက်များစွာ မအိပ်ရရှိသည်နှင့် ထိုမျက်စဉ်းအတွက် ချမ်းသာသုခရသဖြင့်အိပ်စက်၍ ထင်မြင် ရသော ကြောင့် “သပစ္စယဓမ္မ” ဟူ၍၎င်း ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုရပြန်၏” ဟူသော စကား၌-

ခန္ဓာအစဉ်၌ အသစ်အသစ်ဖြစ်ပေါ်ခြင်း တည်းဟူသော ပရမတ္ထတရားသည် ဧကန္တရှိသည်ဖြစ်၍ ထိုသဘော အားလျော်သော ဥပါဒ်ဟူသောပညတ်၊ ဇာတိဓမ္မဟူသောပညတ်၊ ဇာတိဓမ္မဟူသောပညတ် တို့သည် ဉာဏ်၌ ပေါ်လာရကုန်၏။ ထို့အတူ ထိုခန္ဓာအစဉ်၌ ရင့်ရော် ပျက်စီးခြင်းဟူသော ပရမတ္ထသဘောသည် ဧကန္တ ရှိသည်ဖြစ်၍ ထိုသဘောအားလျော်စွာ ဝိပရိဏာမ ဓမ္မဟူသောပညတ်သည် ဧကန္တ ဉာဏ်၌ ပေါ်လာရ၏။ ထိုခန္ဓာအစဉ်သည် အကြောင်းနှင့်စပ်၍

ဧကန္တစင်စစ် ဖြစ်သည်ဖြစ်၍ ထိုသဘောအားလျော်စွာ “ သင်္ခတဓမ္မ ”
ဟူ၍၎င်း “ သပစ္စယဓမ္မ ” ဟူ၍၎င်း ခေါ်ဆိုရပြန်၏။

စတုတ္ထပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

ပဉ္စမပုစ္ဆာအဖြေ

၎င်းနောက် “ ပရမတ္ထခန္ဓာသည် သံဝိဇ္ဇာမာနတရားဖြစ်သော
ကြောင့် ကောင်းစွာဖြစ်ဆဲဖြစ်သော ပစ္စုပ္ပန္နဓမ္မဟု ထင်ရမည် ” ဟူသော
စကား၌-

သံဝိဇ္ဇာမာန-ဟူသော ဝေါဟာရသည် ကောင်းစွာဖြစ်ဆဲဖြစ်
သော ပစ္စုပ္ပန္နဓမ္မကိုသာ ဆိုလိုရင်း မဟုတ်၊ အတိတ်၊ အနာဂတ် ဖြစ်သော
ကာလသုံးပါး၌ပင် ပရမတ္ထသဘောအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသည်ကို ဆိုသော
ဝေါဟာရ ဖြစ်သည်။

ပဉ္စမပုစ္ဆာအဖြေ ပြီး၏။

ဆဌမပုစ္ဆာအဖြေ

၎င်းနောက် “ ထိုခန္ဓာအစဉ်ကိုပင် အတွင်းကနေ၍၊ ဝါ-ထိုးထွင်း
၍သိသော ပဋိဝေခဉာဏ်အား အဇာတိ၊ ဝိပရိဏာမ၊ အသင်္ခတ၊
အပစ္စယ၊ ကာလဝိမုတ်ဟု ထင်လိမ့်မည် ” ဟူသောစကား၌-

ဗာလပုထုဇဉ်တို့၏ စိတ်၌မှာသာ သန္တတိပညတ် ဖုံးလွှမ်းမှု
ကြောင့်အဇာတိ၊ အဝိပရိဏာမ၊ အသင်္ခတ၊ အပစ္စယ ဟုထင်ရ၏။
အရိယာတို့၏ဉာဏ်၌မူကား- ထိုသန္တတိပညတ်ကိုဖောက်ထွင်းနိုင်သော
ပဋိဝေခဉာဏ်သို့ ရောက်သည်ဖြစ်၍ ထိုခန္ဓာအစဉ်သည် အမြဲလျှင်

ဇာတိဓမ္မ၊ ဝိပရိကာမဓမ္မ၊ သင်္ခတဓမ္မ၊ သပစ္စယဓမ္မဟု ဟုတ်မှန်တိုင်း
ထင်ရ၏။

ဆဋ္ဌမပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

သတ္တမပုစ္ဆာအဖြေ

၎င်းနောက် “အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ရဟန္တာတစ်ပါးသည်
ဖိုလ်ဝင်၍ နိဗ္ဗာန်ဟုဆိုအပ်သော အရဟတ္တဖိုလ် ကိုအာရုံပြုခိုက် ကာလ
ပညတ်၊ အာကာသပညတ်စသော ပညတ်ဟူသမျှကိုလွှတ်၍၊ ဝါးလွန်၍
အတွင်းကနေ၍ သိလိမ့်မည်။ ဤသို့ မိမိအာသဝေါကုန်ပြီးသောခန္ဓာကို
မိမိအတွင်းဝင်၍၊ ဝါးထိုးထွင်း၍ သိသည်အခိုက် သင်္ခါရ၏အကြောင်း
နိမိတ် တစ်စုံတစ်ရာကို အာရုံမပြုပေပြီ ” ဟူသောစကား၌-

ဖိုလ်ဝင်သောရဟန္တာသည် ဖိုလ်ဝင်စားဆဲခဏ၌ နိဗ္ဗာန်ကိုသာ
အာရုံပြု၏။ အရဟတ္တဖိုလ်ကိုအာရုံမပြု။ နိဗ္ဗာန်သည်ကား- အသင်္ခတ
တရားတည်း။ အရဟတ္တဖိုလ်သည်ကား- စိတ်၊ စေတသိတ်တရားအစု
ဖြစ်သောသင်္ခတတရားပေတည်း။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ထိုခဏ၌ ကာလ
ပညတ်၊ အာကာသပညတ်စသော ပညတ်ဟူသရွေ့တို့ကိုလည်းကောင်း၊
အရဟတ္တ ဖိုလ်စသောခန္ဓာဟူသော သင်္ခတပရမတ်တရားတို့ကို
လည်းကောင်း လွှတ်၍၊ ဝါးလွန်၍ ပဋိဝေဓဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကိုသာ
အာရုံပြုလေ၏။ အာသဝေါကုန်ပြီးသော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် ဖိုလ်ဝင်
စားဆဲခဏ၌ မိမိခန္ဓာ အလွတ်ဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ကိုသာအာရုံပြု၏။
မိမိခန္ဓာကို အာရုံမပြု။

သတ္တမပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

---*---

အဌမပုစ္ဆာအဖြေ

၎င်းနောက် “အပြင်ကသိမှု၊ အတွင်းကသိမှုဟု ဆိုအပ်သော သိပုံနှစ်မျိုးကိုလိုက်၍ ပရမတ္ထတရား တစ်ခုတည်းပင် သင်္ခတ၊ အသင်္ခတဟု ပရိယာယ်နှစ်မျိုးကိုရသည်” ဟူသောစကား၌-

အပြင်သိမှု၊ အတွင်းသိမှုနှစ်ပါးကို ရှေး၌ထင်ရှားစွာပြဆိုခဲ့ပြီ။ ထိုသိမှုနှစ်ပါးသည် သင်္ခတတရားတို့ကို လျော်ကန်စွာသိမှု၊ ထိုးထွင်း၍သိမှု ဤမျှသာ ခြားနားကြကုန်သည်။ ထို့ကြောင့် ပရမတ္ထတရားတစ်ခုသည် သိပုံနှစ်မျိုးကိုလိုက်၍ သင်္ခတတရား၊ အသင်္ခတတရားဟုပရိယာယ် နှစ်မျိုးမရှိ၊ သင်္ခတတရားမျိုးသည် ဘယ်အခါမှာမှ အသင်္ခတ ဟူသော ပရိယာယ်ကိုမရနိုင်၊ အသင်္ခတတရားမျိုးသည်လည်း ဘယ်အခါမှာမှ သင်္ခတဟူသော ပရိယာယ်ကိုမရနိုင်လေ။ အဘယ့်ကြောင့် ဤသို့ဆိုနိုင်ပါ သနည်းဟူမူ- ဓမ္မသင်္ဂဏီ ဒုကမာတိကာ၌-

၁။ သပစ္စယာဓမ္မာ၊

၂။ အပစ္စယာဓမ္မာဟူ၍၎င်း၊

၁။ သင်္ခတာဓမ္မာ၊

၂။ အသင်္ခတာ ဓမ္မာဟူ၍လည်းကောင်း နှစ်ဘို့နှစ်စုသာ လာရှိ ချေသည်။ သင်္ခတ၊ အသင်္ခတနှစ်မည်ရသော တတိယအဖို့အစု မလာချေ။

“အဘိဓမ္မေ အဘာဝေါပိ နိသေဓော ယေဝ သဗ္ဗတာ။”

ဟူသော ဋီကာကျော်စကားနှင့်အညီ အဘိဓမ္မာတွင် တစ်စုံတစ်ခု သောနေရာမှာမှ မဟောသည်ရှိသော် ထိုတရားသည်မရှိပြီဟု မြစ် ပယ်ခြင်းဖြစ်လေသောကြောင့် သင်္ခတ၊ အသင်္ခတနှစ်မည်ရသော တစ်ခု သောတရားမျှ မရှိဟု မြစ်ပယ်အပ်လေသည်။

သုတ္တန်၌လည်း-

ဒွေမာ ဘိက္ခုဝေ ဓာတုယော သင်္ခတာ စ ဓာတု အသင်္ခတာ

စ ဓာတု၊ ဣမာ ခေါ ဘိက္ခုဝေ ဒွေ ဓာတုယော။

ဟူ၍ နှစ်ဘို့နှစ်စုသာ လာရှိချေသည်။ သင်္ခတ၊ အသင်္ခတ နှစ်မည်ရသော တတိယအဘို့ဟူ၍ မလာချေ။ ဤအရာ၌ ကထာဝတ္ထု ပါဠိတော်ပုဂ္ဂလကထာကြီး ရှိလေပြီ။

အဋ္ဌမပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

နဝမ ပုစ္ဆာအဖြေ

၎င်းနောက် “ပရိယာယ်ဝေဝုဉ်ကိုလွှတ်၍ ပရမတ်ဆတ်ဆတ်ကို ပြောဆိုရမည်ဆိုလျှင် ရဟန္တာ၏ခန္ဓာသည်ပင် နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်သည်ပင် ခန္ဓာဖြစ်တော့သည်” ဟူသောစကား၌-

ပရိယာယ်ဝေဝုဉ်ဆိုသည်ကား- အပြင်သိတွင် ပြဆိုခဲ့သော ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင် ခဏဇယအစဉ် ဇာတိဓမ္မ၊ ဝိပရိဏာမဓမ္မ၊ သင်္ခတဓမ္မ၊ သပစ္စယ ဓမ္မ တို့ကို ဆိုလိုသည်။

ပရမတ်ဆတ်ဆတ် ဆိုသည်ကား- အတွင်းသိတွင် ပြဆိုခဲ့သော အဇာတိ၊ အဝိပရိဏာမ၊ အသင်္ခတ၊ အပစ္စယ၊ ကာလဝိမုတ်တို့ကို ဆိုလို၏။

ဤအဖြေတွင် ရှေ့၌ ရှင်းလင်းခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ရဟန္တာ၏ခန္ဓာသည် နိဗ္ဗာန်မဟုတ်၊ နိဗ္ဗာန်သည် ရဟန္တာ၏ ခန္ဓာမဟုတ်ဟု ထင်ရှားလေပြီ။

နဝမပုစ္ဆာ အဖြေပြီး၏။

ဒသမပုစ္ဆာအဖြေ

၎င်းနောက်“ ဤသို့ ယူမှသာလျှင်-

(က) နိဗ္ဗာနမို့ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓမေဝ-ဟူ၍ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဋီကာ၌လာသောစကားရပ်။

(ခ) နိဗ္ဗာနမို့ ဟိ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ပညာပနတော သရီရသ္မိယေဝပညပေသိ-ဟူ၍ သာရတ္ထဒီပနီ၌ လာသောစကားရပ်။

(ဂ) အညေ ခန္ဓာ၊ အညံနိဗ္ဗာနံ၊ အညော ပုဂ္ဂလောတိ၊ နဟေဝံတ္တဗ္ဗေ-ဟူ၍ ကထာဝတ္ထု၌ လာသောစကားရပ်။

(ဃ) ဣမသ္မိံ ယေဝ ကဠေဝရေ ဗျာမမတ္တေ သသညိမိ သမနကေသဝိညာဏကေ လောကဉ္စေဝ ပညပေမိ လောကသမုဒယဉ္စ လောကနိရောဓဂါမိနိဉ္စပဋိပဒံ-ဟူ၍ သဂါထာဂဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်၌ လာသော စကားရပ်တို့နှင့် ညီညွတ်မည်” ဟူသောစကား၌-

(က) ခန္ဓာသည်ပင်လျှင် နိဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်သည်ပင်လျှင် ခန္ဓာ-ဟု ယူခဲ့သည် ရှိသော် “ နိဗ္ဗာနမို့ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓမေဝ” ဟူသော မိမိကိုးကားရင်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကာနှင့်ပင် မညီညွတ်လေ၊ မညီညွတ်ပုံကား- ကာယပဋိဗဒ္ဓ-ဟူသော စကားမျိုး၌-

၁။ “ကာယ” ဟူသော စကားဖြင့် ခြေ၊ လက်စသော ကိုယ်အင်္ဂါကို ယူရမည်။

၂။ “ကာယပဋိဗဒ္ဓ” ဟူသော စကားဖြင့် ကိုယ်အင်္ဂါ မဟုတ်သော ကိုယ်အင်္ဂါနှင့်စပ်သော အဝတ်သင်္ကန်း စသည်ကို ယူရသည်။

ထို့အတူ ဤ၌လည်း “ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓမေဝ” ဟူသော စကားဖြင့် ခန္ဓာမဟုတ်သော ခန္ဓာနှင့်စပ်သော တရားကို နိဗ္ဗာန်-ဟု ယူရမည်။ ခန္ဓာနှင့်စပ်သော တရားဆိုသည်ကား- အဝိဇ္ဇာ၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း၊ ကိလေသာတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း၊ နာမ်ရုပ်တရားတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း-ဟူသော စကားမျိုး၌ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း-ဟူသော နိဗ္ဗာန်ကို အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ကိလေသာ၊ နာမ်ရုပ် -ဟူသော ခန္ဓာတို့နှင့် ဖက်စပ်၍သိရ၊ ပြောဟောရသောကြောင့် “နိဗ္ဗာနမှ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓမေဝ” ဟူသော စကားကို ဆိုပေသတည်း။ ထို စကားဖြင့်ပင်လျှင် ခန္ဓာသည် နိဗ္ဗာန်မဟုတ်၊ နိဗ္ဗာန်သည် ခန္ဓာမဟုတ်-ဟု ထင်ရှားလေသတည်း။

(က) နိဗ္ဗာနမှ ဟိ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ပညာပနတော သရီရသ္မိယေဝ ပညပေသိ-ဟူသော ဒုတိယစကားသည် “ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓမေဝ” ဟူသော ပထမစကားနှင့် တထပ်တည်းပင် တည်း။

(ဂ) အညေခန္ဓာ၊ အညံနိဗ္ဗာနံ၊ အညော ပုဂ္ဂလော၊ နဟေဝ ဝတ္ထဗ္ဗေ-ဟူသောတတိယစကားမှာလည်း “အညေ ခန္ဓော၊ အညံ နိဗ္ဗာနံ ” ဟူသော စကားနှစ်ရပ်ကား- အမှန်ပင်ဖြစ်၏။ အညော ပုဂ္ဂလော-ဟူသော စကား သည်ကား-အမှန်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် “န ဟေဝ ဝတ္ထဗ္ဗေ” ဟု ပယ်ချက်ထွက်ရလေသတည်း။ ထို့ကြောင့် ရဟန္တာ၏ ခန္ဓာသည် နိဗ္ဗာန်မဟုတ်၊ နိဗ္ဗာန်သည် ရဟန္တာ၏ ခန္ဓာမဟုတ်-ဟု ယူသော်လည်း ဤပါဠိနှင့် မဆန့်ကျင်လေ။

- (ဃ) ကုမသို့ ယေဝ ကဠေဝရေ ဗျာကမတ္တေ သသညိမ္ပိ သမနကေသဝိညာဏကေ လောကဉ္စေဝ ပညပေမိ လောကသမုဒယဉ္စ လောကနိရောဓဉ္စ လောက နိရောဓဂါမိနိဉ္စပဋိပဒံ-ဟူသော စတုတ္ထစကားမှာလည်း “ကုမသို့ ယေဝကဠေဝရေ” ဟူသော အာဓာရပုဒ်နှင့် လောကဉ္စ-ဟူသောပုဒ်၊ လောက သမုဒယဉ္စ-ဟူသော ပုဒ်၊ လောကနိရောဓဂါမိနိဉ္စ ပဋိပဒံ-ဟူသောပုဒ် တို့သည် အပေါင်းအစိတ်၊ အာဓာရ၊ အာဓေယ် ဖြစ်ကြကုန်၏။ လောကနိရောဓဉ္စ-ပုဒ်သည်ကား- ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓမေဝ-ဟူသောပုဒ်၌ ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း အဝိဇ္ဇာ၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်း၊ တဏှာ၏ချုပ်ငြိမ်းခြင်း စသည်ဖြင့် ခန္ဓာနှင့်စပ်လျက် ရှိသောကြောင့် “ကုမသို့ ယေဝ ကဠေဝရေ လောကနိရောဓဉ္စ ပညပေမိ”ဟူ၍ ဟောတော်မူပေ၏။ ထို့ကြောင့်ခန္ဓာ နိဗ္ဗာန်မဟုတ်၊ နိဗ္ဗာန်သည်ခန္ဓာ မဟုတ်ဟု ယူသော်လည်း ဤ ပါဠိတော်နှင့် မဆန့်ကျင်လေ။

ဒသမပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

ကောဒသမပုစ္ဆာ အဖြေ

၎င်းနောက် “၎င်းစကားတို့၌ သဥပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်-ဟူ၍ မဆိုဘဲ နိဗ္ဗာန်-ဟူ၍သာ ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် ပရိယာယ်နိဗ္ဗာန် တစ်စိတ် တစ်ဒေသကိုသာ မမှတ်သင့်”ဟူသောစကား၌ ပရိယာယ် နိဗ္ဗာန်

တစ်စိတ်တစ်ဒေသ ဆိုသည်ကား- သဥပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်ကိုဆိုလို၏။ ထိုသဥပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်သည် ပရိယာယ်နိဗ္ဗာန်မဟုတ်၊ မုချဆတ်ဆတ် ပရမတ်နိဗ္ဗာန်ပင် ဖြစ်သတည်း။ ဖြစ်ပုံကား-အရဟတ္ထမဂ်ခဏ၌ အဝိဇ္ဇာစသော ကိလေသာတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းသည် ပရိယာယ် ချုပ်မဟုတ်၊ တစ်ဖန်ဖြစ်ပေါ်ခြင်း အကြွင်းအကျန်မရှိသော ပရမတ္ထ ချုပ်ကြီးပင် ဖြစ်ပေသတည်း။ ထိုနိဗ္ဗာန် တစ်စိတ်တစ်ဒေသကိုမမှတ်သင့်၊ အနုပါဒိ သေသ နိဗ္ဗာန်နှင့်တစ်ကွ အကုန်လုံးကို “နိဗ္ဗာန်” ဆိုသည်-ဟု မှတ်သင့် သည်-ဟု ဆိုလို၏။

ထိုစကားမှန်လှပေ၏။ ရဟန္တာ၏ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီး သည်မှ နောက်၌ အနန္တရဘဝမှစ၍ နောင်အနမတဂ္ဂ သံသရာ၌ အနာဂတ် ခန္ဓာတို့၏ချုပ်ငြိမ်းမှုသည်လည်း ထိုရဟန္တာ၏သန္တာန်တွင် အဝိဇ္ဇာချုပ် ငြိမ်းမှုနှင့်တစ်ခုတည်းပင် ဖြစ်လေသောကြောင့် ထိုအနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်ကို ပြောဆိုရာ၌လည်း အဝိဇ္ဇာ၊ တဏှာ၊ ကိလေသာ၊ နာမ်ရုပ် ဟူသော ခန္ဓာတို့နှင့် ဘက်စပ်၍ပင် ပြောဆိုရလေသတည်း။ နောင် အနာဂတ်ကို မြော်၍ပြောရာ၌လည်း အနန္တရဘဝမှစ၍ နောင်ဘဝ အဆက်ဆက်တို့သည် ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်မှာ အကြွင်းအကျန် မရှိချုပ်ငြိမ်းလေကုန်၏-ဟု ဘဝအဆက်ဆက်ဟူသော ခန္ဓာနှင့် စပ်လျဉ်း ၍ ပြောဆိုရလေသတည်း။

ဤသို့ ပြောဆိုမှု၌ ခန္ဓာနှင့် အမြဲစပ်လျဉ်းလျက်ရှိသောကြောင့်-

(က) နိဗ္ဗာမ္ပိ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓမေဝ- ဟူသောစကား၊

(ခ) နိဗ္ဗာနမ္ပိ ဟိ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ပညာပနတော-

ဟူသောစကားတို့ကို ဆိုကြပေကုန်၏။

ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန် စံပြီးသည်မှနောက်၌ ကိလေသာ အာသဝေါ ကုန်ပြီးသော ထိုရဟန္တာ၏ အလွန်သိမ်မွေ့သော ခန္ဓာအစဉ်သည် နောင် အနမတဂ္ဂ သံသရာနှင့်အမျှ အနုပါဒိသေသ နိဗ္ဗာန်နှင့်အတူတကွ နိစ္စဓုဝအဖြစ်ဖြင့်ပါရှိ၍ နေသောကြောင့်ဆိုသည်မဟုတ်ပေ။ ဤမျှသော စကားရပ်တို့ဖြင့်-

ဤသို့ ယူသည်ရှိသော် အနုပါဒိသေသနိဗ္ဗာန်၌ ခန္ဓာရှိရာရောက်သောကြောင့် ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်ဟူသော စကားနှင့် မဆန့်ကျင်ပြီလော ဟူငြားအံ့။ ဆန့်ကျင်မည်မထင်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်ဟူသော စကားသည် အပြင်ဘက်က သိကြရှုကြသောသူ အပေါင်းအတွက် ပြောဆိုသောစကားဟု မှတ်ရန်ရှိ၏။ အပြင်ဘက်က သိရှိရကြပြီးသော ဥပစာဟု ဆိုအပ်သော ခန္ဓာကြမ်းကြီးသည် ချုပ်ငြိမ်းလေငြားသော်လည်း အလွန်သိမ်မွေ့နက်နဲလှ၍ အတွင်းကသာ သိအပ် သိထိုက်သော သန္တိဝန္တ ခန္ဓာစု၏ အစဉ်သည်ကား- ထင်ရှားရှိသည်သာ ဟုယူရန်သင့်၏ ဟူသောစကားတို့ကို ဖြေဆိုခြင်းကိစ္စပြီးလေ၏။

ဧကာဒသမပုစ္ဆာ အဖြေပြီး၏။

ဒွါဒသမပုစ္ဆာအဖြေ

၎င်းနောက်၌

“ရူပါဒိသင်္ခါဝိမုတ္တော ခေါ မဟာရာဇ တထာဂတော
အပ္ပမေယျော ဂမ္ဘီရော၊ သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဒေါ။
ဝေဒနာ သင်္ခါဝိမုတ္တော ။လ။ သညာသင်္ခါဝိမုတ္တော ။လ။
သင်္ခါရသင်္ခါဝိမုတ္တော ။လ။ ဝိညာဏ သင်္ခါဝိမုတ္တော ။လ။

ဝိညာဏသင်္ခါရိမုတ္တော ။လ။ သေယျထာပိ မဟာသမုဒ္ဒေါ”
ဟူသော ကောသလသံယုတ် ပါဠိတော်၌အဓိပ္ပါယ်ကား-

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌ သတ္တဝါဟူသော ပညတ်သဘော
အားဖြင့် ရှိသည်မဟုတ်၊ သဘောအားဖြင့်ရှိသော ပရမတ္ထတရားကို
အမှီပြု၍ သိအပ် ခေါ်ဝေါ်အပ်သော ပညတ်တရားမျှသာဖြစ်၏။
ထိုပညတ်သည်လည်း ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်မစံမီ ရှေးအဘို့၌ သင်္ခတဖြစ်သောရုပ်၊
နာမ် ခန္ဓာတို့၏ အပေါ်၌သာလျှင် ထင်မြင်နိုင်၏၊ ပညတ်နိုင်၏၊ ခန္ဓပရိ
နိဗ္ဗာန်စံပြီးသည်နောက် အသင်္ခတဖြစ်သော နိဗ္ဗာန်ဟူသော ပရမတ္ထ
တရားသည်ကား- အလွန်သိမ်မွေ့သောတရား ဖြစ်ချေ၍ ထိုတရား၏
အပေါ်၌ မထင်မြင်နိုင်၊ မပညတ်နိုင်။

မဟာသမုဒ္ဒရာတွင်းသို့ သက်ဆင်းသောသူသည် ထောက်ရာ
တည်ရာဟူ၍ တစ်စုံတစ်ခုမျှ မရနိုင်သကဲ့သို့ ထိုနိဗ္ဗာန်သို့ ဆိုက်ရောက်
သောသတ္တဝါသည် ထိုနိဗ္ဗာန်၌ ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါဟူသော ပညတ်၏
တည်ရာ မှီရာတစ်စုံတစ်ခုသော ထောက်ရာတည်ရာကို မရလေပြီ၊
နိဗ္ဗာန်သည်မဟာသမုဒ္ဒရာသဘွယ် နက်နဲသကဲ့သို့ ထိုပညတ်သည်လည်း
မဟာသမုဒ္ဒရာသဘွယ် နက်နဲလေ၏။ ထို့ကြောင့် အပ္ပမေယျော
ဂစ္ဆိရောသေယျထာပိ-ဟူ၍ဟောတော်မူသည်ဟုမှတ် ရမည်၊ ပြင်ဘက်
သိသောသူတို့အဘို့ဟု မမှတ်ရာ။

နိဗ္ဗာန် သုခုမရူပဂတိကန္တိ ဝိညာယတိ-ဟူသောအနုဋီကာ
ပါဌ်မှာလည်း နိဗ္ဗာန်ကို သုခုမရုပ် ၁၆-ခုနှင့် ဓမ္မာယတန၊ ဓမ္မဓာတ်၌
အကျုံးဝင်ခြင်း တူသောကြောင့် “သုခုမရူပဂတိကံ ”ဟုဆိုလိုသည်၊
နိဗ္ဗာန်သည် အလွန်သိမ်မွေ့သော ရုပ်နှင့် အလားတူသောကြောင့်
ဆိုသည်မဟုတ်။

နိဗ္ဗာန်ကိုနာမ်-ဟု ခေါ်ရသည်မှာလည်း စိတ်နာမ်၊ စေတသိက် နာမ်မျိုးဖြစ်၍ ခေါ်ရသည်မဟုတ်။ ရုပ်တရားကဲ့သို့ စမ်းသပ်တွေ့ ထိ၍သိနိုင်သော တရားမျိုးမဟုတ်။ အမည်နာမကို အစဉ်မှီးလျက် အနက်သဘောကို ဆင်ခြင်၍ သိရသောကြောင့် နာမ်-ဟူ၍ ခေါ်လေ သည်။

ဒွါဒသမပုစ္ဆာ အဖြေပြီး၏။

တေရသမပုစ္ဆာ အဖြေ

၎င်းနောက် “ထို့ကြောင့် ရုပ်နာမ်ကြမ်း မဟုတ်သော်လည်း ရုပ်နာမ်အလားရှိသော၊ ဝါ-ခန္ဓာ-ဟု မခေါ်ဆိုအပ်သော်လည်း ခန္ဓာ အလားရှိသော အသင်္ခတဓာတ် ပရမတ္ထတရားကိုနိဗ္ဗာန်-ဟူ၍ ၎င်းနိဗ္ဗာန် ၏ ပရိယာယ် အသွယ်သွယ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ အပြင်ကသိကြသော ပုထုဇဉ်လောကီသားတို့အဘို့ ဟောရပေသည် ” ဟူသော စကား၌-

နိဗ္ဗာန်သည် ရုပ်နာမ်ကြမ်းလည်း မဟုတ်။ ရုပ်နာမ်အလား လည်းမရှိ။ ရုပ်နာမ်ကြမ်းတို့နှင့် အလွန်ဝေးကွာသော သဘောရှိ၏။ ခန္ဓာဟူ၍လည်း မဆိုအပ်။ ခန္ဓာအလားလည်းမရှိ။ ခန္ဓာအလားနှင့် အလွန်ဝေးကွာသော သဘောရှိ၏။ ရုပ်နာမ်အလားရှိသော၊ ခန္ဓာအလား ရှိသော အသင်္ခတဓာတ် ပရမတ်-ဟူ၍လည်း မရှိ။ ၎င်းနိဗ္ဗာန်ကို ပရိယာယ် အသွယ်သွယ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ ဟောတော်မူခြင်းသည် အပြင်ဘက်ကသိကြသော ပုထုဇဉ် လောကီသားတို့အဘို့ ဟောရသည် မဟုတ်။ “ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟိ” ဟူသော တရားဂုဏ်တော် ပုဒ်နှင့်အညီ ကလျာဏပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်တကွ ပဋိဝေခဉာဏ်သို့

ပေါက်ရောက်ပြီးသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဘို့ဟောရပေသည်။
တေရသမပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

စုဒ္ဓသမပုစ္ဆာ အဖြေ

၎င်းနောက် “ဤသို့ဆိုအပ်ပြီးသော သန္တိဝန္တခန္ဓာအစဉ်သည် သဿတလည်း မဟုတ်၊ ဥစ္ဆေဒလည်း မဟုတ် ဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် သဿတ၊ ဓုဝ-ဟု ဆရာတို့ ဆိုကြပြန်သနည်းဟူမူ အတွင်းက ဝင်၍ သိသောသူ၏ အသိဉာဏ်မှာ ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင်-ဟူသော ပညတ် မထင်သော်လည်းအစဉ်ဖြစ် ဖြစ်နေသောကြောင့် “ဓုဝန္တိ နိဗ္ဗာနဿေဝ အဓိဝစနံ ဘဝိတုံ အရဟတိ” ဟူသော သဒ္ဓနီတိဆရာစကားအရ “ဓုဝ-ဟုခေါ်ထိုက်သည်” ဟူသောစကား၌-

သန္တိဝန္တ ခန္ဓာအစဉ်ဆိုသည်ကား- မိမိ၏အလိုအားဖြင့် အနုပါဒိ သေသနိဗ္ဗာန်၌ တည်ရှိသော အလွန်သိမ်မွေ့သော၊ ရုပ်ဝိသေသ၊ နာမ်ဝိသေသ-ဟူသော ခန္ဓာအစဉ်ကို ဆိုလို၏။ ထိုခန္ဓာအစဉ်သည် ဝဋ်ဒုက္ခဘေးတို့မှငြိမ်းအေး ခြင်း-ဟူသောသန္တိဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသောကြောင့် သန္တိဝန္တ ခန္ဓာမည်၏။ ထိုခန္ဓာသည်ပင်လျှင် နိဗ္ဗာန်ဖြစ်၏။ ထိုခန္ဓာသည် ပင်လျှင် ပရိနိဗ္ဗာတပုဂ္ဂိုလ်လည်းဖြစ်၏-ဟု ဆိုလိုသည်။

ဤစကား၌ အမှန်အားဖြင့်-

- (က) ဝဋ်ဒုက္ခဘေးတို့မှ ငြိမ်းအေးခြင်း-တည်းဟူသော သန္တိ သဘောသည်သာလျှင် အသင်္ခတနိဗ္ဗာန် အမှန်ဖြစ်၏။
- (ခ) ထိုနိဗ္ဗာန်မှာ တည်ရာ မှီရာ ခန္ဓာ-ဟူ၍ တစ်စုံတစ်ခုမျှ မရှိပြီ။

- (ဂ) ခန္ဓာမရှိသည့် အတွက်ကြောင့် ပရိနိဗ္ဗာန်-ဟူ၍လည်း
ခေါ်စရာပညတ် မရှိပြီ။

အကယ်၍ ထိုနိဗ္ဗာန်မှာ ထိုခန္ဓာသည်၎င်း၊ ထိုပရိနိဗ္ဗာန် ပုဂ္ဂိုလ်
သည်၎င်း ဧကန်ရှိသည်ဆိုငြားအံ့၊ သဿတဒိဋ္ဌိအမှန်ဖြစ်၏။ သဿတ
ဒိဋ္ဌိဆိုသည်ကား-ထိုခန္ဓာကိုပင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏အတ္တပြု၍ ထိုအတ္တနှင့်
ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်စံရာ၌ ချုပ်ဆုံးခြင်းမရှိမူ၍ အနုပါဒိသေသ
နိဗ္ဗာန်ဘက်သို့ ကူးပြောင်းတည်နေသည်-ဟု ယူခြင်းသည်သဿတဒိဋ္ဌိ
မည်၏။

[ဤလျှောက်လွှာ၌ “အတွင်းကဝင်၍ သိသောသူ၏ အသိဉာဏ်
တွင်ထင်မြင်ချက်”ဆိုသမျှသည် သဿတဒိဋ္ဌိ အခြင်းအရာချည်းပေ
တည်း။]

ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဆိုသည်ကား-ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်မစံမီ ရှေးအဘို့၌ ထိုခန္ဓာ
ကိုပင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အတ္တ-ဟူ၍ စွဲယူခဲ့ပြီးလျှင် ထိုအတ္တနှင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်
ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်စံရာတွင်အကုန်ချုပ်ဆုံးလေ၏-ဟုယူခြင်းသည် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ
မည်၏။

သဿတဥစ္ဆေဒမဇ္ဈိမပဋိပဒါ ၃-ပါး အထူး

ဤအရာ၌-

၁။ သဿတဒိဋ္ဌိ၊

၂။ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ-ဟူသော-အယုတ်တရားနှစ်ပါးနှင့်-

၃။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ-ဟူသော မဇ္ဈိမပဋိပဒါတို့၏အထူးကို

ပြဆိုရာ၏။

အထူးဆိုသည်ကား-ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်းသို့ မရောက်မီ ရှေးကာလ၌ ခန္ဓာကိုပင် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၏ အတ္တပြု၍ ပုဂ္ဂိုလ်သည် အမှန်ရှိ၏။ သတ္တဝါသည်အမှန်ရှိ၏။ အတ္တသည်အမှန်ရှိ၏-ဟုခိုင်မြဲစွာ ယူကြသောသူတို့၏ အယူမှာ ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်နှင့်စပ်လျှင် သဿတဒိဋ္ဌိသော်လည်း ဖြစ်ရမည်။ သို့မဟုတ် ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသော်လည်း ဖြစ်ရမည်။ ထိုအယုတ် တရား ၂-ပါးဟူသော လမ်းလွဲလမ်းမှားကို ဘယ်လိုနည်းနှင့်မှ မရှောင်သာပြီ။

အဘယ်ကြောင့်နည်းဆိုသော် ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်မစံမီ ရှေးကာလကပင် ခန္ဓာကိုယ်ကိုပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၏အတ္တပြု၍ အမှန်ရှိ၏။ အတ္တသည်အမှန်ရှိ၏-ဟုခိုင်မြဲစွာ ယူခြင်းဟူသောအတ္တဒိဋ္ဌိကြီး အရင်းခံရှိနေသောကြောင့်တည်း။ ထိုအတ္တဒိဋ္ဌိ အရင်းခံရှိနေသောသူတို့မှာ သေသောအခါနှင့်စပ်လျှင် သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ ၂-ပါးတွင် တစ်ပါးပါးသို့ ရောက်လေတော့သည်။ ထို့ကြောင့် ကထာဝတ္ထုပါဠိတော်၌-

ပရိနိဗ္ဗတော ပုဂ္ဂလော အတ္တတ္တမှီတိ၊ အာမန္တာ၊ ပရိနိဗ္ဗတော ပုဂ္ဂလော သဿတောတိ၊ နဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ ဟူ၍၎င်း၊ နတ္တတ္တမှီတိ၊ အာမန္တာ၊ ပရိနိဗ္ဗတော ပုဂ္ဂလော ဥစ္ဆေဒန္တောတိ၊ နဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ-ဟူ၍၎င်း အစွန်း ၂-ဘက် မလွတ်နိုင်ချက်ကို ဟော်တော်မူပေ၏။

မဇ္ဈိမပဋိပဒါ သမ္မာဒိဋ္ဌိ

ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်မစံမီ ရှေးကာလကပင် ထိုခန္ဓာသည် ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမဟုတ်၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါ၏အတ္တလည်းမဟုတ်၊ သဘာဝဓမ္မသက်သာဖြစ်၏။ ထိုခန္ဓာမှအလွတ် ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍၊ သတ္တဝါဟူ၍၊ အတ္တဟူ၍ သဘောအားဖြင့် မရှိပြီ- ဟု သိမြင်သောဉာဏ်သည် သမ္မာဒိဋ္ဌိမည်၏။ ထိုသမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်အမြင်ရှိသောသူတို့မှာ အတ္တဒိဋ္ဌိ အရင်းခံ မရှိသည်

အတွက်ကြောင့် ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်နှင့်စပ်၍ သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိသို့ ရောက်ဘွယ်မရှိပြီ။ မဇ္ဈိမပဋိပဒါ၌ တည်လေ၏။

မဇ္ဈိမပဋိပဒါဆိုသည်ကား- အဝိဇ္ဇာရှိသည်ရှိသော် သင်္ခါရ စသောဝဋ်တရားတို့သည် ဘဝအဆက်ဆက် ဆက် လက်ဖြစ်ပွား၍သာ နေကုန်၏။ ဥစ္ဆေဒသို့ရောက်သည်မရှိ၊ အရဟတ္တမဂ်သို့ရောက်၍ အဝိဇ္ဇာ အကုန်ချုပ်ငြိမ်းလျှင် သင်္ခါရစသောဝဋ်တရားတို့သည် ထိုဘဝမှ နောက်၌ ဖြစ်ပေါ်ခြင်း မရှိကြကုန်ပြီ။ ဤကား-မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်းပေတည်း။

ဤမဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်း၌ အတ္တဒိဋ္ဌိဟူသော အရင်းခံမရှိသည့် အတွက်ကြောင့် သေကြသောအခါနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ၎င်းသဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိဟူသော အကိုင်းအခက် ဒိဋ္ဌိ ၂-ပါး ဖြစ်ဘွယ်မရှိပြီ။ ဤအချက်၌ ကြွင်းကျန်သော စကားရပ်မှာ အထူးဖြေဆိုဘွယ် မရှိလှပြီ။

စုဒ္ဒသမပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

ပန္နရသမပုစ္ဆာအဖြေ

“ဤသို့အတွင်း၊ အပြင် သိခြင်းဖြင့် ပရမတ်တစ်ခုတည်းသည် သင်္ခါတ၊ အသင်္ခါတဟု နှစ်မျိုးကွဲနေပုံကိုယူလျှင် သင့်မည်၊ မသင့်မည်” ဟူသော နောက်ဆုံးစကား၌-

ပရမတ္ထဓမ္မတစ်ခုတည်းသည်ပင်လျှင် အပြင်သိအစွမ်းဖြင့် သင်္ခါတဖြစ်၏။ အတွင်းသိအစွမ်းဖြင့် အသင်္ခါတဖြစ်၏-ဟု ဆိုလို၏။

အမှန်မှာမူကား- ခန္ဓာ တရားတို့တွင် တစ်ခုခုသော တရားသည် အပြင်မှသိကြသော လောကီဘုံသားတို့၏ဘက်၌သာ ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင်ကို မမြင်နိုင်ကြသည်ဖြစ်၍ နိစ္စသညာစသော ဝိပလ္လာသတရားတို့၏

ဖုံးလွှမ်းမှုကြောင့် အသစ်တစ်ခု အရိပ်အသွင် ထင်မြင်ကြလျက်ရှိ၏။ နိစ္စသညာဆိုသည်ကား- ဤသတ္တဝါတို့မှာ မွေးတစ်နေ့-သေတစ်နေ့ဟု အဆိုရှိကြ၏။ မွေးတစ်နေ့ဆိုသည်ကား- တစ်သက်လုံးတွင်အစဆုံးနေ့၌ ဖြစ်ပေါ်ပေါက်ပွားမှု တစ်ကြိမ်သာရှိ၏။ သေတစ်နေ့ဆိုသည်ကား- ထိုဘဝတွင် နောက်ဆုံးနေ့တစ်နေ့၌ သေဆုံးမှုတစ်ကြိမ်သာရှိ၏။ ထိုမွေးနေ့-သေနေ့နှစ်ပါးတို့၏ အကြား၌ နှစ်သင်္ချေပင် ရှည်သော်လည်း အသစ်အသစ် ဖြစ်ပေါ်ပေါက်ပွားမှု ဟူ၍လည်း မရှိလေပြီ။ သေဆုံးမှုဟူ၍လည်းမရှိလေပြီဟူ၍ ယခုလောကတွင်ဗဟုသုတ မရှိသောသူများတို့ မှတ်ထင်သိမြင်၍ နေကြသောအရာသည် နိစ္စသညာ၊ နိစ္စစိတ္တ၊ နိစ္စဒိဋ္ဌိဟု ပေတည်း။ ပုဂ္ဂလ၊ သတ္တ၊ အတ္တ၊ ဇီဝများသည် ပညတ်မျိုးဖြစ်၍ အသစ်တစ်မျိုးပေတည်း။

ခန္ဓာကို ပုဂ္ဂိုလ်ဟူ၍ စွဲလမ်းခြင်းသည် သင်္ခတဖြစ်သော ခန္ဓာကို အသစ်တစ်ခုဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ပြုလုပ်၍ ယူခြင်းဖြစ်၏။ ထိုအတူ ခန္ဓာကို သတ္တဝါဟူ၍ အတ္တဟူ၍၊ ဇီဝဟူ၍ စွဲလမ်းခြင်းသည် သင်္ခတဖြစ်သော ခန္ဓာကို အသစ်တစ်ခုဖြစ်သော သတ္တဝါ၊ အတ္တ၊ ဇီဝဟု စွဲလမ်းခြင်းဖြစ်၏။ ခန္ဓာတရားတို့တွင် တစ်ခုခုသောတရားသည် အတွင်းမှသိကြသော ဝိပဿနာယောဂီဖြစ်သော ကလျာဏပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် တို့ဘက်၌မူကား- ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင်တို့ကို အလင်း မြင်နိုင်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍ နိစ္စသညာစသော ဝိပလ္လာသတရားတို့ကို တဒင်္ဂပဟာန်၊ ဝိက္ခမ္ဘန ပဟာန်သမုဇ္ဈေဒပဟာန်အားဖြင့် ပယ်ရှားနိုင်ခြင်းကြောင့် သင်္ခတအသွင် အလင်းထင်မြင်ကြလျက်ရှိ၏။

ဤသို့လျှင် ဥပါဒ်၊ ဌီ၊ ဘင်တို့နှင့် အစဉ်အဆက် ဖြစ်တုံ့ပျက်တုံ နေကြသော ခန္ဓာတရားတို့သည် ဝိပလ္လာသ အပြည့်အစုံရှိနေသော

ပုထုဇဉ်တို့၏ ထင်မြင်ချက်၌သာ အသင်္ခတအရိပ်အသွင် ရှိနေကြကုန်၏။ မိမိတို့၏ သဘာဝအားဖြင့်မူကား-ဘယ်အခါမှာမှ အသင်္ခတ မဖြစ်နိုင်ကြကုန်၊ အနုဗောဓဉာဏ်၊ ပဋိဝေဒဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဉာဏ်၌မူကား-ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါစသောကို အသင်္ခတအရိပ်အသွင် ထင်ချက်မရှိကြကုန်ပြီ။ အခါခပ် သိမ်းဖြစ်ခြင်း၊ ရင့်ခြင်း၊ ပျက်ဆုံးခြင်း ဟူသော ဇာတိမီး၊ ဇရာမီး၊ မရဏမီး အမြဲတောက်လောင်၍နေသော သင်္ခတ အရိပ်အသွင် ထင်ရှားလျက်ရှိနေကြကုန်၏။

ထို့ကြောင့် အတွင်းအပြင် သိခြင်းဖြင့် ပရမတ်တစ်ခုတည်းသည် သင်္ခတ၊ အသင်္ခတနှစ်မျိုး ကွဲရိုးမရှိ၊ မိမိတို့၏ သဘာဝအားဖြင့်သာလျှင် ခန္ဓာတရားတို့သည် သင်္ခတသာအမှန်ဖြစ်ကုန်၏။ ဘယ်အခါမှာမှ အသင်္ခတအဖြစ်သို့ မရောက်ကြကုန်၊ ခန္ဓာတရားတို့နှင့် သဘောအားဖြင့် အလွန်ဝေးကွာလျက်ရှိသော ဝဋ်ဒုက္ခတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းဟူသော နိဗ္ဗာန်တရားသည်မူကား-နိစ္စဓူဝအားဖြင့် အသင်္ခတအဖြစ်၌သာ အမြဲတည်၏။ ဘယ်အခါမှာမှ သင်္ခတအဖြစ်သို့ မရောက်လေပြီ။

ဤအရာ၌ ဝဋ်ဒုက္ခတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းဟူသော နိဗ္ဗာန်ဘက်၌ ခန္ဓာဟူသော ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားမရှိကြောင်းကို ဤပါဠိတော်တို့ဖြင့် ပြဆိုရာ၏။

ဧဝဉ္စ ခေါ ဧသော ဘိက္ခု ပဉ္စေ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော။

(က) ကတ္တ အာပေါစ ပထဝီ၊ တေဇော ဝါယော န ဂါဓတိ။

ကတ္တ ဒီယဉ္စ ရဿဉ္စ၊ အဏုံ ထူလံ သုဘာသုဘံ။

ကတ္တ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ၊ အသေသံ ဥပရုဇ္ဈတီတိ။

တတြ ဝေယျာကရဏံ ဘဝတိ။

- (ခ) ဝိညာဏ် အနိဒဿနံ၊ အနန္တံ သဗ္ဗတောပဘံ။
 ဧတ္ထ အာပေါစ ပထဝီ၊ တေဇော ဝါယော န ဂါတိ။
 ဧတ္ထ ဒီဃဉ္စ ရဿဉ္စ၊ အဏုံ ထူလံ သုဘာသုဘံ။
 ဧတ္ထ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ၊ အသေသံ ဥပရုဇ္ဈတိ။
 ဝိညာဏဿ နိရောဓေန၊ ဧတ္ထတံ ဥပရုဇ္ဈတိတိ။
 ဟူသော ဒီဃနိကာယ် သုတ်သီလက္ခန်ပါဠိတော် ကေဝဋ္ဋသုတ်။
 အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ တဒါယတနံ၊ ယတ္ထ နေဝ ပထဝီ၊ န အာပေါ၊ န
 တေဇော၊ န ဝါယော၊ န အာကိဉ္စညာယတနံ၊ န နေဝသညာ
 နာသညာယတနံ၊ နာယံလောကော၊ န ပရလောကော၊ နဥဘော
 စန္ဒိမဿရိယာ၊ တတြာပါဟံ ဘိက္ခဝေ နေဝအာဂတိံ ဝဒါမိ၊ န ဂတိံ၊ န
 ဌိတိံ၊ န စုတိံ၊ န ဥပပတ္တိံ၊ အပ္ပတိဌံ အပ္ပဝတ္တံ အနာရမ္မဏ မေဝတံ၊
 ဧသေဝန္တော ဒုက္ခဿာတိ။
 ဟူသော ဥဒါန်းပါဠိတော် ပါဠိလိဂါမဝဂ် တဒါယတနသုတ်။
 ဤပါဠိတော်များကို ထောက်၍ နိဗ္ဗာန်၌ အလွန်သိမ်မွေ့သော
 ခန္ဓာအလားရှိသော တစ်စုံတစ်ခုသော တရားမရှိပြီဟု သိအပ်၏။
 ကေဝဋ္ဋသုတ်ပါဠိ၌ အနက်ကား-ဘိက္ခု=ရဟန်း၊ ဧသော
 ပဉ္စော=ဤပြသနာကို၊ ဧဝဉ္စခေါ=ဤသို့လျှင်၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော= မေးအပ်၏။

နိဗ္ဗာနပုစ္ဆာ ဝိသနုနာ

(က) ကတ္ထ=အဘယ်၌၊ အာပေါစ=ရေဓာတ်သည်၎င်း၊ ပထဝီစ=
 မြေဓာတ်သည်၎င်း၊ တေဇောစ=မီးဓာတ်သည်၎င်း၊ ဝါရောစ= လေဓာတ်
 သည်၎င်း၊ နဂါဓတိ=ထောက်ရာတည်ရာ မရနိုင်သနည်း၊ ကတ္ထ= အဘယ်
 ၌၊ ဒီဃဉ္စ=အရှည်သည်၎င်း၊ ရဿဉ္စ=အတိုသည်၎င်း၊ အဏုံစ=အသေး

သည်၎င်း၊ ထူလွှာ=အကြီးသည်၎င်း၊ သုဘဉ္စ=တင့်တယ်သော ဝတ္ထု
သည်၎င်း၊ အသုဘဉ္စ=မတင့်တယ်သောဝတ္ထုသည်၎င်း၊ နဂါဓတိ=
ထောက်ရာတည်ရာ မရနိုင်သနည်း၊ ကတ္ထ=အဘယ်၌၊ နာမဉ္စ=နာမ်
ခန္ဓာသည်၎င်း၊ ရူပဉ္စ=ရုပ်ခန္ဓာသည်၎င်း၊ အသေသံ=အကြွင်းမရှိ၊
ဥပရုဇ္ဈ=ချုပ်သနည်း၊ ဣတိ=ဤသို့၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော=မေးအပ်၏။

တကြ=ထိုအမေး၌၊ ဝေယျာကရဏံ=အဖြေသည်၊ ဘဝတိ=
ဖြစ်၏။

(ခ) ယံဓမ္မဇာတံ=အကြင်တရားသဘောသည်၊ ဝိညာဏံ=
အရိယာတို့၏ ဉာဏ်ဖြင့်သာ အထူးသိအပ်၏၊ အနိဒဿနံ= ဤကဲ့သို့-
ဟုညွှန်းပြစရာ ဥပမာလည်းမရှိ၊ အနန္တံ=ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်း မရှိသည်ဖြစ်၍
ရှေ့အစွန်း၊ နောက်အစွန်းလည်းမရှိ၊ သဗ္ဗတောပဘံ=ခပ်သိမ်းသော
အရပ်တို့၌ ထွန်းတောက်ပလျက်ရှိ၏၊ ဧတ္ထ=ဤသဘောတရား၌၊
အာပေါစ=ရေဓာတ်သည်၎င်း၊ ပထဝီစ=မြေဓာတ်သည်၎င်း၊ တေဇောစ=
မီးဓာတ်သည်၎င်း၊ ဝါယောစ=လေဓာတ်သည်၎င်း၊ နဂါဓတိ=ထောက်ရာ
တည်ရာ မရနိုင်၊ ဧတ္ထ=ဤတရား၌၊ ဒီဃဉ္စ=အရှည်သည်၎င်း၊ ရဿဉ္စ=
အတိုသည်၎င်း၊ အဏုံစ= အသေးသည်၎င်း၊ ထူလွှာ=အကြီးသည်၎င်း၊
သုဘဉ္စ=တင့်တယ်သောဝတ္ထုသည်၎င်း၊ အသုဘဉ္စ=မတင့်တယ်သော
ဝတ္ထုသည်၎င်း၊ နဂါဓတိ=ထောက်ရာတည်ရာ မရနိုင်၊ ဧတ္ထ=ဤတရား၌၊
နာမဉ္စ=နာမ်ခန္ဓာသည်၎င်း၊ ရူပဉ္စ=ရုပ်ခန္ဓာသည်၎င်း၊ အသေသံ=
အကြွင်းမရှိ၊ ဥပရုဇ္ဈတိ=ချုပ်၏၊ ဝိညာဏဿ=ပဋိသန္ဓေဝိညာဏ်၏၊
နိရောဓေန=ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမရှိသောအားဖြင့် ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ ဧတ္ထ=
ဤဝိညာဏ်၏ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းမရှိ ချုပ်ခြင်း-ဟူသော နိဗ္ဗာန်၌၊ ဧတံ=
ဤရေဓာတ်၊ မြေဓာတ်အစရှိသော အလုံးစုံသည်၊ ဥပရုဇ္ဈတိ= ချုပ်ငြိမ်း

လေ၏။ ကူတိ=ဤသို့၊ ဝေယျာကရဏံ= အဖြေသည်၊ ဘဂတိ=ဖြစ်၏။

(က) ဤပါဠိတော်၌ နိဗ္ဗာန်မှာရေဓာတ်၊ မြေဓာတ်၊ မီးဓာတ်၊ လေဓာတ်များသည် ထောက်ရာတည်ရည်ရာမရ-ဆိုသောကြောင့် အလုံးစုံသော ရုပ်-ဟူသမျှသည် နိဗ္ဗာန်မှာ မရှိ-ဟုသိအပ်၏။

(ခ) နိဗ္ဗာန်မှာ အရှည်၊ အတို၊ အကြီး၊ အငယ်၊ တင့်တယ်သော ဝတ္ထု၊ မတင့်တယ်သော ဝတ္ထုများသည် ထောက်ရာတည်ရာမရ-ဆိုသောကြောင့် ပုဂ္ဂိုလ်၊ သတ္တဝါ၊ အတ္တ၊ ဇီဝစသော ပညတ်များသည်လည်း နိဗ္ဗာန်မှာမရှိ ဟုသိအပ်၏။

(ဂ) နိဗ္ဗာန်မှာ နာမ်ခန္ဓာ၊ ရုပ်ခန္ဓာများသည် အကြွင်းမရှိချုပ်ငြိမ်းသည်-ဟု ဆိုခြင်းကြောင့် ရုပ်ကြမ်း၊ နာမ်ကြမ်းမဟုတ်သောလည်း ရုပ်နာမ် အလားရှိသော အလွန်သိမ်မွေ့သောတရား အကြွင်းအကျန်-ဟူ၍လည်း နိဗ္ဗာန်မဟာမရှိ၊ ခန္ဓာ-ဟုမခေါ်ဆိုအပ်သော်လည်း ခန္ဓာအလားရှိသော အလွန်သိမ်မွေ့သောတရား အကြွင်းအကျန်ဟူ၍လည်း နိဗ္ဗာန်မှာ မရှိ-ဟုဆိုအပ်၏။

ချုပ်ခြင်း-ဟူသော နိရောဓသည် နှစ်မျိုးရှိ၏။

(၁) အကြောင်းတို့၏ ညီညွတ်ခြင်းကိုစွဲ၍ ဖြစ်ပေါ်ပြီးသောတရား၏ ပျက်ဆုံးခြင်း-ဟူသော ဘင်္ဂနိရောဓလည်းတစ်ပါး။

(၂) အကြောင်းတို့၏ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်ခြင်း-ဟူ၍ပင် မရှိခြင်းတည်းဟူသော အနုပ္ပါဒ်နိရောဓလည်းတစ်ပါး။

ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်-ဝိညာဏသနိရောဓေ-ဟူသော ပါဠိ၌ ဘင်္ဂနိရောဓ-ကို မလိုအပ်၊ အနုပ္ပါဒနိရောဓ-ကိုသာ လိုအပ်၏။ ဤပါဠိတော်၌ ဝိညာဏသဒ္ဓါနှစ်ချက်ပါသည်တွင်-ရှေ့ဝိညာဏသဒ္ဓါ၌ အာရုံကို သိခြင်း-ဟူသော အနက် ကိုမယူအပ်၊ အရိယာတို့၏ ဉာဏ်ဖြင့်အထူးသိအပ်၏-ဟူသော အနက်ကိုသာ ယူအပ်၏။

ဥဒါန်းပါဠိတော်၌အနက်ကား-

ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတို့၊ တဒါယတနံ=ထိုသို့ သဘောရှိသော မှီခိုရာ၊ ခိုကိုးရာ တရားအထူးသည်၊ အတ္ထိ=ရှိ၏၊ ယတ္ထ=အကြင်တရား၌၊ ပထဝီ=မြေဓာတ်သည်လည်း၊ နေဝအတ္ထိ=မရှိ၊ အာပေါ=ရေဓာတ်သည်လည်း၊ နအတ္ထိ=မရှိ၊ တေဇော=မီးဓာတ်သည်လည်း၊ နအတ္ထိ=မရှိ၊ ဝါယော=လေဓာတ်သည်လည်း၊ နအတ္ထိ=မရှိ၊ အာကာသာနဉ္စယတနံ=အာကာသာနဉ္စယတနာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးသည်လည်း၊ နအတ္ထိ=မရှိ၊ ဝိညာဏဉ္စယတနံ=ဝိညာဏဉ္စယတနာမက္ခန္ဓာ ၄-ပါးသည်လည်း၊ နအတ္ထိ= မရှိ၊ အာကိဉ္စညာယတနံ=အာကိဉ္စညာယတနာ မက္ခန္ဓာ ၄-ပါးသည်လည်း၊ နအတ္ထိ=မရှိ၊ နေဝသညာနာသညာယတနံ=နေဝသညာနာသညာယတနာ မက္ခန္ဓာ ၄-ပါးသည်လည်း၊ နအတ္ထိ=မရှိ၊ အယံ လောကော=ဤပစ္စုပ္ပန်လောကမည်သည်လည်း၊ နအတ္ထိ=မရှိ၊ ပရလောကော=တမလွန်လောကမည်သည်လည်း၊ နအတ္ထိ=မရှိ၊ ဥဘော=နှစ်ပါးကုန်သော၊ စန္ဒိမသုရိယာ=လ၊ နေ တို့သည်လည်း၊ နသန္တိ=မရှိကုန်၊ ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတို့၊ အပိ=စင်စစ်၊ တတြ=ထိုတရားအထူး၌၊ အာဂတိ=တစ်ခြားတစ်ပါးမှ လာရောက်ခြင်းကိုလည်း၊ အဟံ=ငါဘုရားသည်၊ နေဝ ဝဒါမိ=မဟော၊ ဂတိ=ထိုမှဘဝတစ်ပါးသို့လားခြင်းကိုလည်း၊ နဝဒါမိ=ငါမဟော၊ ဌိတိ=ထိုတရား၌ တည်နေခြင်းကိုလည်း၊ နဝဒါမိ=ငါမဟော၊

စုတိ=ထိုမှဘဝတစ်ပါးသို့ ရွှေ့ရှားခြင်းကိုလည်း၊ နဝဒါမိ= ငါမဟော၊ ဥပပတ္တိ=ထိုမှရွှေ့ရှား၍ဘဝတစ်ပါးသို့ ကပ်ရောက်ခြင်းကိုလည်း၊ နဝဒါမိ=ငါမဟော၊ ဇတံ=ဤတရားအထူးသည်၊ အပ္ပတိဋ္ဌံ=မဟာ သမုဒ္ဒရာကဲ့သို့ ထောက်ရာတည်ရာလည်းမရှိ၊ အပ္ပဝတ္ထံ=အစဉ် မပြတ်ဖြစ်၊ ဖြစ်နေခြင်းလည်းမရှိ၊ အနာရမ္မဏမေဝ=စိတ်၊ စေတသိက် တရားတို့ကဲ့သို့ တစ်ခြားတစ်ပါးသော တရားတို့ကို အာရုံပြုခြင်း မရှိသည် သာလျှင်တည်း၊ ဧသေဝ-ဧသောဧဝ=ဤတရားအထူးသည်သာလျှင်၊ ဒုက္ခဿ=သံသရာ ဝဋ်ဒုက္ခ၏၊ အန္တော= အဆုံးတရားပေတည်း။ [အဓိပ္ပါယ်သိသာပြီ။]

ပန္နရသမ ပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

နိဂုံးချုပ်အဖြေ

လျှောက်လွှာ၌ “ရုပ်နာမ်ကြမ်း မဟုတ်သော်လည်း ရုပ်နာမ် အလားရှိသော၊ ဝါ-ခန္ဓာဟု မဆိုအပ်သော်လည်း ခန္ဓာအလားရှိသော အသင်္ခတဓာတ်ပရမတ်ကို နိဗ္ဗာန်ဟူ၍ ဟောရပေသည်”-ဟူသော စကားသည်-

အဘိဓမ္မာနှင့် ဆန့်ကျင်၏။ ဆန့်ကျင်ပုံကား- အဘိဓမ္မာ၌ ရူပိနော ဓမ္မာ၊ အရူပိနော ဓမ္မာ-ဟူ၍ ရုပ်ဟုတ်၊ မဟုတ် နှစ်ဘို့နှစ်စုသာ လာသောကြောင့် ရုပ်ကြမ်းမဟုတ်သော်လည်း ရုပ်ကြမ်းအလားရှိသော နေဝရူပီ၊ နာရူပီ-ဟူ သော တတိယကောဋ် မရှိကြောင်းကို သိအပ်၏။

စိတ္တာ ဓမ္မာ၊ နော စိတ္တာဓမ္မ-ဟူ၍၎င်း၊ စေတသိကာ ဓမ္မာ၊ နော စေတသိကာ ဓမ္မာဟူ၍၎င်း စိတ်ခန္ဓာ ဟုတ်၊ မဟုတ်၊ စေတသိက်ခန္ဓာ ဟုတ် မဟုတ် နှစ်ဘို့နှစ်စုသာလာသောကြောင့် နာမ်ခန္ဓာကြမ်း မဟုတ်

သော်လည်း နာမ်ခန္ဓာ အလား ရှိသော နေဝစိတ္တနာစိတ္တ၊ နေဝစေတသိက နာစေတသိက-ဟူသော တတိယကောဠိ မရှိသောကြောင်းကို သိအပ်၏။

**ဤတွင်ရွှေ.ကား- မောင်ရွှေစံအောင်၏
လျှောက်လွှာကို ဖြေဆိုချက်ပြီး၏။**

[ဤဖြေဆိုချက်နှင့် မကျေမလည်ရှိသေးလျှင် ထပ်မံ၍လျှောက်။]

နိဂုံးချုပ်အဖြေပြီး၏။

သတိပေးချက်

ဤကဲ့သို့နက်နဲသော တရားအချက်ကြီးများကို ဆုံးဖြတ်ရာ၌ အစွန့်အဖျားဖြစ်သော ဋီကာစကား အတိုအနှောင်းများကို အားကိုး အားထား မပြုရ။ ပါဠိတော်ကြီးများကိုသာ အားကိုးအားထားပြုရ၏။

နိဗ္ဗာနပုစ္ဆာဝိသဇ္ဇာနာပြီးပြီ။

-----*

ဇေယျပူရ ပုစ္ဆာအဖြေ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဇေယျပူရဇာမရီ ရှင်စန္ဒာဝရ လျှောက်ချက်

၁။ မြတ်စွာဘုရားသည် အကြည်အပြု ခွင့်ပြုတော်မူ
အပ်သော ပုဏ္ဏိယာလောပ ဆွမ်းပစ္စည်း၊ ပံသုကူလ
သင်္ကန်းပစ္စည်း၊ ရုက္ခမူလကျောင်းပစ္စည်း၊ ပုတိမုတ္တ
ဆေးပစ္စည်း ဤလေးပါးတစ်ရပ်။

၂။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဝေနေယျဇ္ဈာသယကို ဝံသဖြင့်
ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော အတိရေက လောဘ မျိုးဖြစ်
သော ပစ္စည်းလေးပါးတစ်ရပ်။

၁။ ဤသို့ ပစ္စည်းလေးပါးနှစ်ရပ်ရှိနေရာရဟန်းတော်တို့မှာ
ဣဏပရိဘောဂမဖြစ်စေရန် ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်ရာ၌ ပထမပစ္စည်း
ရပ်မှာ မြတ်စွာဘုရား၏ အလိုတော်ကျ ခွင့်ပြုတော်မူသော ပစ္စည်းများ
ဖြစ်ပေ၍ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်ဘွယ်မရှိ၊ မဆင်ခြင်သော်လည်း ဣဏ
ပရိဘောဂ မဖြစ်၊ အတိရေက လောဘပစ္စည်းမျိုး၌သာ မြတ်စွာဘုရား
၏အလိုတော်ကျမဟုတ်၊ ဝေနေယျဇ္ဈာသယကို ဝံသဖြင့် ခွင့်ပြုတော်
မူအပ်သော ပစ္စည်းမျိုးဖြစ်ချေ၍ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်ရမည်၊ မဆင်ခြင်
လျှင် ဣဏပရိဘောဂ ဖြစ်မည်-ဟူ၍ တစ်ဝါဒ။

၂။ ရှေ့ပစ္စည်းရပ်၊ နောက်ပစ္စည်းရပ် နှစ်ရပ်လုံး၌ပင် ပစ္စဝေက္ခ-
ဏာဆင်ခြင်ရမည်၊ မဆင်ခြင်လျှင် ဣဏပရိဘောဂ ဖြစ်မည်-ဟူ၍
တစ်ဝါဒ။

ဤဝါဒနှစ်ရပ်တွင် ဘယ်ဝါဒ သင့်မြတ်သည်-ဟု ဆုံးဖြတ်တော်
မူပါမည့်အကြောင်းနှင့် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၇၈-ခု၊ တော်သလင်း
လအတွင်း စစ်ကိုင်းချောင် ဇာမရီတိုက်-ရှင်စန္ဒာဝရ လျှောက်ထားချက်။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးဖြေဆိုချက် ဝါဒနှစ်ပါးကို ရှင်းလင်းချက်

ဤဝါဒနှစ်ပါးတွင် လိုရင်းမှာ- ပိဏ္ဍိယာလောပ ဆွမ်းစသော
ရှေ့ပစ္စည်းရပ်၌ ပစ္စဝေက္ခဏာ မဆင်ခြင်ဘဲသုံး ဆောင်၍နေလျှင်
ဣန္ဒာပရိဘောဂ ဖြစ်မဖြစ် မေးလိုရင်းပေတည်း။ ထို့ကြောင့် ပရိဘောဂ
၏အရကို ရှေးဦးစွာ ပြဆိုရာ၏။

ပရိဘောဂ ၄-ပါး

လောက၌ လူတို့မှာ ပစ္စည်းဝတ္ထုတို့ကို သုံးဆောင်ခြင်းသည်
လေးမျိုးရှိ၏။

လေးမျိုးဆိုသည်ကား-

- ၁။ ခိုး၍ တိုက်၍ လိမ်လည်စဉ်းလဲ၍
ရသောပစ္စည်းကို သုံးဆောင်ခြင်းတစ်ပါး၊
- ၂။ သူတစ်ပါးပစ္စည်းကို နောင်ပေးဆပ်ပါမည်-ဟု
အကြွေးယူ၍ သုံးဆောင်ခြင်းတစ်ပါး၊
- ၃။ မိဘတို့၏ပစ္စည်းဝတ္ထုတို့ကို သားသမီးတို့က
အမွေခံကိစ္စနှင့် ရယူ၍ သုံးဆောင်ခြင်းတစ်ပါး၊
- ၄။ မိမိကိုယ်တိုင်လုပ်ကိုင် ရှာကြံ၍ ရရှိသော
ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းကို သုံးဆောင်ခြင်းတစ်ပါး၊

ဟူ၍ လေးမျိုးရှိ၏။

ထို့အတူ သာသနာ၌လည်း ရဟန်းတော်များမှာ ပစ္စည်းလေး
ပါးတို့ကို သုံးဆောင်ခြင်းသည် လေးပါးရှိ၏။

၁။ ထေယျ ပရိဘောဂတစ်ပါး၊

၂။ ဣဏ ပရိဘောဂတစ်ပါး၊

၃။ ဒါယဇ္ဇ ပရိဘောဂတစ်ပါး၊

၄။ သာမိ ပရိဘောဂတစ်ပါး၊

ထိုလေးပါးတို့တွင် ထေယျ ပရိဘောဂကို ရှေးဦးစွာပြဆိုရာ၏။

ထေယျ ပရိဘောဂ

၁။ ထေယျ ဆိုသည်ကား။ ။သူတစ်ပါးပစ္စည်းကို လိမ်
လည် စဉ်းလဲ၍ ယူခြင်းတည်း။ ရဟန်းသိက္ခာ လုံးလုံး မရှိပါဘဲလျက်
ငါ့ရဟန်းဟု ဝန်ခံ၍ ရဟန်းအနေနှင့် ခံယူသုံးဆောင်ခြင်းသည် အလွန်
နက်နဲသော စဉ်းလဲမှုကြီးနှင့် ရယူသုံးဆောင်ခြင်းဖြစ်၍ ထေယျပရိဘောဂ
မည်၏။

စတုတ္ထပါရာဇိကနိဒါန်းတွင်လာသော ပါပဘိက္ခု မဟာစောရ
ကြီးငါးဦးတို့၏ ပစ္စည်းလေးပါးကို သုံးဆောင်မှုသည်လည်း ဤထေယျ
ပရိဘောဂတွင် ပါဝင်၏။ ပါပဘိက္ခု ဆိုသည်ကား-ရဟန်းသိက္ခာလုံး
လုံးမရှိသော ဒုဿီလရဟန်းကို ဆိုလိုရင်းတည်း။ ထိုတွင်-

ပထမ မဟာစောရဆိုသည်ကား-

ရဟန်းစစ်မဟုတ်၊ ရဟန်းတု ရဟန်းယောင် ဖြစ်လျက် အခြံအရံ
အကျော်အစော လာဘ်လာကို တောင့်တ၍ ရဟန်းစစ်အနေနှင့်
သာသနာပြုဆရာ၊ ဓမ္မကထိကဆရာပြုလုပ်၍ မြို့၊ ရွာ လှည့်လည်သော
သူပေတည်း။ ရဟန်းစစ် ဖြစ်ခဲ့ပေမူကား-ထိုသို့ပင် တောင့်တ၍ လှည့်

လည်ရရှိသုံးဆောင်သော်လည်း နက်နဲသော စဉ်းလဲမှုကြီးမပါသော ကြောင့် မဟာစောရ- ဟူ၍လည်း မဆိုရ၊ ထေယျပရိဘောဂလည်းမဖြစ်။

ဒုတိယ မဟာစောရဆိုသည်ကား-

တရားတော်ကို ခိုးယူသော ဓမ္မထေနက မဟာစောရကြီး ပေတည်း။ ဘုရားဟောသောတရားကိုသင်ကြား၍ တတ်သိသောအခါ သူတစ်ပါးတို့ကို ဘုရားဟော- ဟု မသိစေဘဲ မိမိကိုယ်တိုင်သိ ပြုလုပ်၍ ပြောဟောသော သူပေတည်း။ ဤဓမ္မထေနက ပုဂ္ဂိုလ်သည်မူကား- ရဟန်းစင်စစ်ပင် ဖြစ်သော်လည်း မဟာစောရထေယျပရိဘောဂတို့မှ လွတ်ခွင့်မရှိ၊ အဝီစိသို့ ကျရောက်တတ်သည်-ဟူ၍ ပဿရဝတ္ထုတွင် ဟောတော်မူ၏။

တတိယ မဟာစောရဆိုသည်ကား-

တစ်ပါးသော ရဟန်းစစ်ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရဟန်းဘောင်မှ ပျက်စီးစေလို၍ ဒိဋ္ဌ၊ သုတ၊ ပရိသင်္ကတ-မြင်ခြင်း၊ ကြားခြင်း၊ ယုံမှားခြင်း အရင်းမူလ မရှိဘဲလျက် ငါမြင်သည်၊ ငါကြားသည်၊ ငါယုံမှားကာရှိသည်- ဟု မဟုတ်တရုတ် လုပ်ကြံ၍ ပါရာဇိကမှုကြီးနှင့် စွပ်စွဲဖျက်ဆီးသော မုသားဒမြကြီးပေတည်း။ သူတစ်ပါးတို့၏ ရဟန်းသီလကို တိုက်ခိုက်သော ဝါဒ ဖျက်ဆီးသောဒမြကြီး ဆိုလိုသည်။

စတုတ္ထ မဟာစောရဆိုသည်ကား-

မစွန့်ထိုက် မဝေဖန်ထိုက်သော သံဃိကဂရုဘဏ်ပစ္စည်း ဝတ္ထုများကို မိမိကိုယ်ပိုင်အနေနှင့် လူတို့အား ပေစွန့် ချီးမြှောက် ထောက်ပံ့၍ သံဃိကကို ခိုးယူဖျက်ဆီးသော သူခိုးဒမြကြီးပေတည်း။ ဤ တတိယ၊ စတုတ္ထနှစ်ဦးတို့ကို ဒုကနိပါတ် အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်၌ အပါယ်ငရဲသို့ မလွဲမသွေဧကန်မုချ ကျရောက်လိမ့်မည်-ဟူ၍ ဟော

တော်မူချက်ရှိ၏။

ဒွေမေ ဘိက္ခုဝေ ပုဂ္ဂလာ ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ
နိရုဇေ၊ ကတမေ ဒွေ၊ ယောစ သုဒ္ဓိံ ဗြဟ္မစာရိံ အမူလကေန
အန္တိမ ဝတ္ထုနာ အနုဒ္ဓိံသေတိ၊ ယောစ သဒ္ဓါဒေယျံ
ဝိနိပါတေတိ၊ ဣမေခေါ ဘိက္ခုဝေ ဒွေ ပုဂ္ဂလာ ဘတံ
နိက္ခိတ္တော ဒဝံနိရယေ။

[ပါဠိတော်]

ဤသုတ္တန်ပါဠိတော် ရှိပြန်သောကြောင့် ထိုတတိယ၊ စတုတ္ထ
မူကြီးများကို ကံမြောက်အောင်ပြုပြီးသောသူသည် ရဟန်းစင်စစ်ပင်
ဖြစ်သော်လည်း မဟာစောရ ထေရပရိဘောဂမှ လွင့်မရှိရာချေ။

၎င်းပါဠိတော်တွင် သဒ္ဓါဒေယျ ဆိုသည်ကား-သက်သက်
ကုသိုလ်ကိုလို၍ ကုသိုလ်ဖြစ်ချင်လှ၍ လှူဒါန်းအပ်သော ပစ္စည်းလေး
ပါးကို ဆိုသည်။ ဝိနိပါတေတိဆိုသည်ကား- ပါဠိအဋ္ဌကထာများ၌
လာသော စွန့်ထိုက်၊ ပေးထိုက်သော အကြောင်းအခွင့်တို့မှ လွတ်၍
သဒ္ဓါဒေယျ ပစ္စည်းဝတ္ထုကို မလျော်ရာ၌ သုံးခြင်း-တည်းဟူသော အယုတ္တ
ပရိဘောဂဖြစ်အောင် စွန့်မှု၊ သုံးစွဲမှု၊ ပေးကမ်းမှုကို ဆိုသည်။

စတုတ္ထမူမှာ ဝိနည်းပါဠိတော်၌ ဂရုဘဏ်သံဃိက ဝတ္ထုများကို
ဝိသေကထုတ်ဖော်လျက် ဟောတော်မူ၏။ သုတ္တန်ပါဠိတော်၌ သဒ္ဓါဒေယျ-
ဟု သာမညလာ၏၊ သံဃိက၊ ပုဂ္ဂလိက၊ ဂရုဘဏ်၊ လဟုဘဏ်များနှင့်
ဆက်ဆံ၏။ ဝိနည်းပါဠိတော်၌ ဂရုဘဏ်သံဃိက-ဟု ဝိသေသထုတ်
ဘော်သည်မှာ မဟာစောရ-ဟု ဝိသေသဆိုထိုက်သူကို ယူလိုသည်။
သုတ္တန်၌ သာမညလာသည်မှာ စောရ၊ မဟာစောရ-ဟု အကုန်လုံး သိမ်း
ကျုံး၍ ယူလိုသည်။ ဂရုဘဏ် သံဃိက သဒ္ဓါဒေယျဝတ္ထုကို အယုတ္တ

ပရိဘောဂပြုလျှင် မဟာစောရဖြစ်ရ၏။ ဂရုဘဏ်သံဃိက ဝတ္ထုမှတစ်ပါး သော သဒ္ဓါဒေယျ-ဟူသမျှကို အယုတ္တပရိဘောဂပြုလျှင် လောက၌ အစိုးရဥပဒေများတွင် သူတစ်ပါးတို့က အတိုးအပွား ဖြစ်စေရန် အပ်နှံသောပစ္စည်းစုကို အလွဲသုံးစားမှု၊ မတော်မတရား သုံးစားမှုများကဲ့သို့ မသင့်မလျော် မတော်မတရား သုံးစွဲမှုအတွက် စောရသာမညဖြစ်၏-ဟု ခွဲခြမ်းရန်ရှိ၏။

သုတ္တန်၌ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် အပါယ်ငရဲသို့ မလွဲမသွေ ဧကန်မချ ကျရောက်လိမ္မည်-ဟု ဟောတော်မူသည်မှာ ဂရုဘဏ်သံဃိက သဒ္ဓါ ဒေယျဝတ္ထုများကိုရည်၍ ဟောတော်မူသည်-ဟု ယူရန်လည်းရှိ၏။ စွပ်စွဲမှု၌ အန္တိမဝတ္ထုဖြင့် စွပ်စွဲသည်-ဟူ၍ ဝိသေသထုတ်ဖော်သကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ယောစ သံဃိကံ သဒ္ဓါဒေယျံ ဂရုဘဏ္ဍံ ပရိက္ခာရံ ဝိနိပါတေတိ၊ ဟု ဝိသေသထုတ်ဖော်ချက် မပါသောကြောင့် ကျန်ရှိသော သဒ္ဓါဒေယျဝတ္ထုများမှာလည်း မပေါ်သာချေ။ ထို့ကြောင့် သဒ္ဓါဒေယျ ပစ္စည်းမျိုးဖြစ်ခဲ့လျှင် မိမိ၏ပုဂ္ဂလိကရရှိသော အပ်ချည်မျှင်တမျှင်မျှပင် ဖြစ်သော်လည်း အယုတ္တ ပရိဘောဂမဖြစ်စေရန် သတိပြုထိုက်လှချေ၏။

ပဉ္စမ မဟာစောရ ဆိုသည်ကား-

ဈာန်မဂ်ဖိုလ်တရားတို့ကို မရဘဲလျက် ငါရသည်ဟုလှည့်စားမှုဖြင့် ပြောကြားသော ရဟန်းပေတည်း။ လောကသုံးပါး၌ အကြီးဆုံးသော အဂ္ဂမဟာစောရကြီးဟု ဟောတော်မူ၏။ အကြီးဆုံးသော ထေယျ ပရိဘောဂကြီးတည်း။ သိက္ခာပုဒ် နိဒါန်းပါဠိတော်ကြီး ထင်ရှားရှိလေပြီ။ ဤပဉ္စမအဂ္ဂမဟာစောရကြီး၏ အခြံအရံဖြစ်သော စောရမူ၊ ထေယျမူ တို့သည်လည်း ရှိကုန်၏။ ကုဟနဝတ္ထုသုံးပါးတို့ပေတည်း။ ကုဟနဝတ္ထု ဆိုသည်ကား- မဟုတ်မမှန်ဘဲ စဉ်းလဲလိမ် လည်မှုဖြင့် လူအများတို့၏

အံ့သြဖွယ်ကို ပြုလုပ်ခြင်းတည်း။

လိုရင်းအချုပ်ကား တဏှာ-

၁။ မဟိစ္ဆာတဏှာ၊

၂။ ပါပိစ္ဆာတဏှာ၊

ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။ ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်-

၁။ မိမိ၌အမှန်ရှိသော သဒ္ဓါဂုဏ်၊ သီလဂုဏ်၊ သုတဂုဏ်၊ စာဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်၊ ဟိရိဩတ္တပ္ပဂုဏ် စသည်ကို သူတစ်ပါးတို့ သိစေလိုခြင်း၊ လူအများတို့အား ပြလိုခြင်း၊ ပြောလိုခြင်းသည် မဟိစ္ဆာတဏှာမည်၏။ ဤမဟိစ္ဆာ တဏှာမူကား လိမ်လည်စဉ်းလဲမှု မဟုတ်ပေ။

မိမိ၌မရှိသော သဒ္ဓါဂုဏ် စသည်ကို မိမိ၌ရှိသည်ဟု သူတစ်ပါးတို့မှတ်ယူစေလိုခြင်း၊ ပြောလိုခြင်းသည် ပါပိစ္ဆာတဏှာမည်၏။ ဤပါပိစ္ဆာတဏှာသည်ကား- လိမ်လည်စဉ်းလဲခြင်းဟူသော ထေယျမျိုးပင် ဖြစ်၏။ ထိုထေယျမျိုး ကိုပြု၍ ရရှိသော ပစ္စည်းလေးပါးကို သုံးဆောင်ခြင်းသည်လည်း ထေယျပရိဘောဂဖြစ်၏။ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်သော်လည်း ထေယျပရိဘောဂမှမလွတ်၊ ဤထေရပရိဘောဂ၏ အပြစ်ကို အဂ္ဂိခန္ဓောပမသုတ်၊ စတုတ္ထပါရာဇိကတို့ မှာ ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ ဟောတော်မူ၏။ ဝတ္ထုတို့မှာ စတုတ္ထပါရာဇိက၌လည်းကောင်း၊ ပေတဝတ္ထုတို့၌လည်းကောင်း၊ လက္ခဏသံယုတ်၌လည်းကောင်း ကြောက်မက်ဖွယ်ရာများစွာ လာရှိကုန်၏။

[ဤကား- ထေယျပရိဘောဂကို အကျဉ်းပြဆိုချက်တည်း။]

ဣဏပရိဘောဂ

၂။ ဣဏပရိဘောဂ၌ ဣဏဆိုသည်ကား- ကြွေးတင်မှု၊ မြီတင်မှု၊ ဝန်တင်မှု၊ အပြစ်ကြီးငယ် အဖတ်တင် မှုကို ဆိုသည်။ လောက၌ ရက်၊ လပိုင်းခြား၍ ပဋိညာဉ်စာချုပ်နှင့် ကြွေးမြီယူကြရာ၌ ရက်၊ လစေ့ရောက်သည့်အခါ ကျေလည်စွာပေးဆပ်နိုင်သောသူလည်း ရှိသည်။ မပေးဆပ်နိုင်၍ အတိုးထက်အတိုး၊ အစီးအပိုးခံရသောသူလည်း ရှိသည်။ ထိုတွင် ရဟန်းတော်တို့မှာ တရားသဖြင့်ရရှိသော ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို အာရုံစိုက်ဖြင့်ပိုင်းခြား၍ သူ့နေရာနှင့် သူကြေလည်စွာ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်မှု ရှိနေသောရဟန်းသည် ရက်လစေ့ရောက်သည့်အခါ ကြေလည် စွာဆပ်ပေးနိုင်သောသူနှင့် တူ၏။ သူ့နေနှင့်သူ ကြေလည်စွာ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်မှု မရှိသောရဟန်းသည် မဆပ်မပေးနိုင်၍ အတိုးထက်အတိုး အစီးအပိုးခံနေရသောသူနှင့် တူ၏။ ဤနောက် ရဟန်း၏သုံးဆောင်မှုကို ဣဏပရိဘောဂ ဆိုသည်။ အတ္တဒိဋ္ဌိ ရှိနေကြသော ပုထုဇဉ်ရဟန်းတို့မှာ ပစ္စည်းလေးပါးကို အလျှူခံမှုသည် ကြွေးမြီ ယူမှုနှင့် တူသည်။ အကျဉ်းချုပ် အဓိပ္ပါယ်တည်း။

ရဟန်းတော်တို့မှာ ပစ္စည်းလေးပါးမှဖြစ်သော ကြွေးမြီတင်မှု နှစ်ပါးရှိ၏။

၁။ လျှူဒါန်းသူ ဒါယကာ၌ အကျိုးယုတ်လျော့ခြင်းတစ်ပါး၊

၂။ အလျှူခံ၍ သုံးဆောင်သူမှာ သမ္မောဟ၊ ဂေဓ၊ မဒ၊ ပမာဒ ဟူသော ကိလေသာအညစ် အပြစ်လေးချက် တိုးတက်ပွားများခြင်းတစ်ပါး၊

ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် လျှူဒါန်းသူဒါယကာ၌ ဒါနအကျိုးယုတ်လျော့ခြင်းဆိုသည်ကား-ပစ္စဝေက္ခဏာ မဆင်ခြင်လျှင် ထိုရဟန်းမှာ စတုပါရိ

သုဒ္ဓိ သီလလေးပါးတွင် ပစ္စယသန္နိသိတ သီလမရှိ၊ ထိုသီလ မရှိသည့် အတွက်ကြောင့် ဒက္ခိဏဝိသုဒ္ဓိအင်္ဂါတွင် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် သီလရှိစေ ရမည်ဟူသော ပဓာန အင်္ဂါယုတ်လျော့၏။

ဥပမာ- ထိုသီလမရှိခဲ့ပါလျှင် တစ်ထောင်တန် အကျိုးပေး မည့်ဒါနသည် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်က ထိုသီလမရှိသည့် အတွက် ငါးရာတန်မျှ ပေးနိုင်တော့သည်။ ငါးရာတန်မျှ ယုတ်လျော့လေ၏။ ဒါယကာဘက်၌ ထိုမျှလောက် အကျိုးပေးယုတ်လျော့ခြင်းသည် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ဖြစ်ချေ၍ ထိုအမှုသည် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၏အပေါ်၌ ပညာရှိတို့ကဲ့ ရဲ့ဖွယ် သော အပြစ်တာဝန်ကြီးတစ်ခု အဖတ်တင်လေ၏။ ဥပမာ ထိုရဟန်းသည် ထိုကြွေးမြီလွတ်ခဲ့ပါလျှင် တာဝတိံသာဘုံမှာ ဖြစ်ဖို့ရှိလေရာ၊ ထိုကြွေးကြီး မြီကြီးဖိစီးသည့်အတွက် စတုမဟာရာဇ်ဘုံမှာ ဖြစ်ရလေ၏။ အထက် စတုမဟာရာဇ်ဘုံမှာ ဖြစ်ဖို့ရှိလေရာ ဤမြေအပြင်မှာ ဘီလူးကြီး၊ သားရဲကြီး၊ သားဘက်ကြီး ဖြစ်လေ၏။ စသည်ဖြင့် အလှူခံ ရဟန်းအတွက် ကြောင့် နှစ်ဖက်အကျိုးယုတ်လျော့၍ သွားပုံကို သိရ၏။ ဤစကားရပ်၌ ထိုရဟန်းမှာ ထိုသီလမရှိ ဆိုသည်ကား- ထိုဒါယကာ၏အလှူကို မခံမိက ပင် ထိုသီလမရှိသည်ကို ဆိုလိုသတည်း။ ဤကား-

ဣဏဝသေန ပရိဘောဂေါ ဣဏပရိဘောဂေါ၊
ပဋိဂ္ဂါဟကတော ဒက္ခိဏဝိသုဒ္ဓိယာ အဘာဝတော ဣဏံ
ဂဟေတွာ ပရိဘောဂေါ ဝိယာတိ အတ္ထော။

ဟူသော မဟာဋီကာနှင့်အညီ လှူဒါန်းသူဒါယကာ၌ ဒါနအကျိုး ယုတ်လျော့ခြင်းသည် အလှူခံရဟန်းမှာ ကြွေးမြီတင်မှုကြီးတစ်ပါး ဖြစ်ကြောင်းကို ပြဆိုချက်တည်း။

ဤအရာ၌ စိစစ်ဖွယ်ရှိချေ၏။

သီလဝတော အပစ္စဝေကိုတွာ ပရိဘောဂေါ ဣဏ
ပရိဘောဂေါ နာမ။

ဟု အဋ္ဌကထာဆိုသောကြောင့် ဣဏပရိဘောဂသည် သီလဝန္တ
ပုဂ္ဂိုလ်မှာရ၏။ ဒက္ခိဏဝိသုဒ္ဓိအရာ၌ သီလ ဝန္တရဟန်းသည် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်
အတွက် အကျိုးကြီးသောဘက်မှာ လာရှိ၏။ ဒုဿီလရဟန်းသည်သာ
အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အတွက် အကျိုးယုတ်လျော့သောဘက်မှာ လာရှိ၏။
ပစ္စဝေက္ခဏာ မဆင်ခြင်၍ ပစ္စယသန္နိဿိတေ သီလမရှိရုံမျှနှင့် လည်း
သီလဝန္တမဟုတ်၊ ဒုဿီလဖြစ်ပြီဟု မဆိုရ၊ ထိုဒီကာအလို ဒုဿီလဆိုရာ
ကျနေဘိ၏။ ပါဠိအဋ္ဌကထာများနှင့် မညီ-ဟု ဆိုရန်ရှိ၏။

အဖြေကား-ပါရာဇိက လေးပါးလုံးခြုံ၍ ရဟန်းစစ်မှန်ပေလျှင်
ဒုဿီလမဆိုရ၊ သီလဝန္တ ဆိုရပေပြီ။ သို့သော် ထိုသီလဝန္တ သည် အဆင့်
ဆင့်ရှိပြန်၏။ ပါရာဇိက လေးပါးတွင်လုံခြုံ၍ အထက်သိက္ခာပုဒ်တွေ
အားလုံးမလုံခြုံသော သီလဝန္တ၊ ပါရာဇိကလေးပါးနှင့် သံဃာဒိသေသ
တစ်ဆယ့်သုံးပါးတွင် လုံခြုံ၍ အထက်သိက္ခာပုဒ်တွေ အားလုံး မလုံခြုံ
သော သီလဝန္တ စသည်ဖြင့် အဆင့်ဆင့်များပြားလျက် ရှိပြန်ရာ၏။

စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ လေးပါးတွင်လည်း-

၁။ ပထမသီလတွင်မျှ လုံခြုံသောသီလဝန္တ၊

၂။ နှစ်ပါးသာ လုံခြုံသော သီလဝန္တ၊

၃။ သုံးပါးသာ လုံခြုံသော သီလဝန္တ၊

၄။ လေးပါးသာလုံခြုံသော သီလဝန္တ-

ဟူ၍ အဆင့်ဆင့်ရှိရာချေသည်။ သီလဝန္တအဆင့်ဆင့်
ရှိကြသည့်အတွက် အလှူဒါယကာ၌လည်း အကျိုးပေးအဆင့်ဆင့်

ရှိရာ၏။ ထို့ကြောင့် ဒို့ကာဆရာသည်လည်း သီလတစ်ပါးယုတ်လျော့
ခဲ့လျှင်ယုတ်လျော့သည့် သီလအတွက် ဒါယကာမှာ အကျိုးပေးယုတ်
လျော့ရန်ရှိသည်ဖြစ်၍ ထိုစကားကို ဆိုပေသည်ဟုဖြေလေ။

ပထမ ကြွေးမြီ အချက် ပြီး၏။

ဒုတိယ ကြွေးမြီအချက်၌-

သမ္မောဟ၊ ဂေဓ၊ မဒ၊ ပမာဒ-ဟူသော အညစ်အကြေး
လေးပါးတွင်-

- ၁။ သမ္မောဟ-ဆိုသည်ကား မသိမှုတွေဝေမှုတည်း။
ထိုတွေဝေမှုသည်အကြမ်းအားဖြင့် ပုတီးစိပ်လေးပုဒ်
မှာလာသော ပစ္စည်းလေးပါး၏ အကျိုး၊ အပြစ်ကိုမျှ
မသိမှုတည်း။ အလတ်အားဖြင့် ပဋိကူလ မနသိကာရ၊
သမ္ပဇဉ်မသိကာ ရအချက်ကိုမျှ မသိမှုတည်း။
- ၂။ ဂေဓ-ဆိုသည်ကား မသိသည့်အတွက်ကြောင့် ပစ္စည်း
လေးပါး၌ ခင်မင်မှုတည်း။
- ၃။ မဒ-ဆိုသည်ကား ပစ္စည်းလေးပါး ပြည့်စုံသည့် အတွက်
နှင့်တက်ကြွယစ်မှုတည်း။
- ၄။ ပမာဒ-ဆိုသည်ကား ယစ်မှုအတွက်ကြောင့် ကုသိုလ်
ဘက်နှင့်ဝေးကွာ၍ အကုသိုလ်ဘက်မှာ အချိန်ကာလ
များစွာကုန်ဆုံးမှုတည်း။

ဤသို့လျှင် ရဟန်းတော်တို့မှာ ပစ္စည်းလေးပါးနှင့် စပ်လျဉ်း၍
ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်မှု ကင်းသဖြင့် ကိလေသာ အညစ်အကြေးလေးပါး
နေ့စဉ် တိုးပွားမှုသည်လည်း ကြွေးမြီတင်မှုကြီး တစ်ပါးပေတည်း။ ဤကား
အကျဉ်းပြချက်တည်း။

ဤအရာ၌ ပုတီးစိပ်လေးပုဒ်၏ အဓိပ္ပါယ်ကို အကျဉ်းပြဆိုပေအံ့၊ သင်္ကန်းပစ္စည်း၌ ယာဝဒေဝ သီတဿ ပဋိဃာတာယ၌-

ယာဝဒေဝါတိ ပယောဇနာဝဓိပရိစ္ဆေဒိယမဝစနံ၊ ဧတ္ထကမေဝဟိ
ယောဂိနော စီဝရပဋိသေဝနေ ပယော ဇနံ။ ယဒိဒံ သီတဿ
ပဋိဃာတာယာတိအာဒိ၊ န ဣတော ဘိယျော။ [ဝိသုဒ္ဓိမဂ်]

ဆိုလိုရင်းကား- ယာဝသဒ္ဓါသည် အကျိုးတို့၏ အဆုံးစွန်
စည်းကမ်းကို ပိုင်းခြားသော သဒ္ဓါတည်း၊ ဧဝသဒ္ဓါသည် ထိုအပိုင်းအခြားကို
မလွန်ကျူးစေရန် ခိုင်မြဲစေသော သဒ္ဓါတည်းဟု ဆိုလိုသည်။ ဧတ္ထကမေဝ
ဟိ စသည်ဖြင့် ထိုအနက်ကိုပင် ထင်ရှားစေသည်။ ထိုတွင် န ဣတော
ဘိယျော ဟူသော ပါဠိဖြင့် ပိဏ္ဏပါတ ပုတီးစိပ်မှာကဲ့သို့ နေဝ ဒဝါယ၊
နမဒါယ၊ နမဏ္ဍနာယ၊ နဝိဘူသနာယ-ဟူသော ဧဝအနက် ဧဝတ္ထ
လေးချက်ကိုပြဆိုသည်။ ဋီကာ၌ပြသော ဧဝတ္ထလေးချက်သည်လည်း
အသံမျှသာကွဲ၏။ အနက်မှာ ဤလေးချက်အတိုင်းပင်ကျ၏။

ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပါယ်ကား-

ဆောင်းရာသီ၌ လူတစ်ယောက်သည် သင်္ကန်းကြီးနှစ်ထည်ကို
ယူခဲ့၍ ရဟန်းတော်အား အလိုရှိရာတစ်ထည် ထည်ကိုဖြစ်စေ၊ နှစ်ထည်
လုံးကိုဖြစ်စေ အလှူခံတော်မူပါဟု ဆို၏။ နှစ်ထည်တွင်လည်း တစ်
ထည်ကားပိုးချည်သင်္ကန်းတည်း၊ တစ်ထည်ကား ဝါချည်သင်္ကန်းတည်း၊
ထိုအခါ ရဟန်းတော်မှာ ယာဝဒေဝ သီတဿ ပဋိဃာတာယနှင့် ညီစွာ
ခံယူရာ၏။ ပိုးချည်သင်္ကန်းကို မခံလိုဟု ပယ်လိုက်ရာ၏။ သို့မှ ယာဝဒေဝ
နှင့်လည်းညီမည်။ ယောနိသောလမ်းလည်း ပြောင့်မည်၊ ညီပုံ ပြောင့်ပုံကား
ရဟန်းတော်၌ ထိုသင်္ကန်းအတွက် လိုအပ်သော အကျိုးမှာ-

၁။ ဟိရီဩတ္တပ္ပကို စောင့်ရှောက်ရန်တစ်ချက်၊

၂။ ဆောင်းရာသီဖြစ်၍ အေးချမ်းမှုကို ကာကွယ်ရန်တစ်ချက်၊

ဤနှစ်ချက်သာ လိုရင်းဖြစ်၏။ ဤနှစ်ချက် လုံလောက်လျှင် ဆောင်းရာသီ၌ သင်္ကန်းအတွက် ကိစ္စကုန်၏။ ကိစ္စကုန်ရုံမျှတွင် စည်းကမ်းပိုင်းပိုင်းခြားခြား ခိုင်မြဲစွာထားရမည်။ စည်းကမ်းကို ကျူးလွန်၍ တဏှာအတွက်နှင့် မရောင့် တက်ရ ယာဝသဒ္ဒါကိုကြည့်။ ထို လိုရင်းနှစ်ချက်တွင်လည်း အေးချမ်းခြင်းကို ကာကွယ်မှုမှာ ဝါချည်သင်္ကန်းသည်သာ၍စွမ်းနိုင်၏။ ဟိရီဩတ္တပ္ပကို စောင့်ရှောက်မှုမှာလည်း စွမ်းနိုင်သည်သာ ဖြစ်၏။ ထိုလိုရင်းအကျိုးနှစ်ချက်မှာပိုး ချည်သင်္ကန်းက ဝါချည်သင်္ကန်းလောက်မစွမ်းနိုင်။

ဧဝ-သဒ္ဒါဖြင့် ပယ်လှန်ရသော အပြစ်စုနှင့် မြှော်ရှုပြန်သော် ဒဝတဏှာ၊ မဒမာန၊ မဏ္ဍနတဏှာ၊ ဝိဘူသန တဏှာစသည် ဝါချည်သင်္ကန်းမှာ နည်းပါး၏။ ပိုးချည်သင်္ကန်းမှာ အလွန်အားကြီး၏။ အထက်ကပြဆိုခဲ့သော သမ္မောဟ၊ ဂေဓ၊ မဒ၊ ပမာဒ-ဟူသော ကိလေသာအညစ်အပြစ်လေးချက် တိုးတက်ပွားများရန်မှာလည်း ဝါချည်သင်္ကန်းမှာ နည်းပါး၍ ပိုးချည်သင်္ကန်းမှာ အလွန်အားကြီး၏။ ပျောက်မည်၊ ပျက်မည်အတွက် ကြောင့်ကြဗျာပါရ ပိုမိုမှုသည်လည်း ဝါချည်သင်္ကန်းမှာ နည်းပါး၏။ ပိုးချည်သင်္ကန်းမှာ များပြား၏။ ရဟန်းတော်တို့ အထူးနှစ်သက်အပ်သော ဂုဏ်တော် သုံးပါးနှင့်လည်း ဝါချည်သင်္ကန်းက ညီညွတ်၏။ ပိုးချည်သင်္ကန်းက မညီညွတ်။

ဂုဏ်သုံးပါးဆိုသည်ကား-

အပ္ပဋ္ဌါနိစ ဟောန္တိ သုလဘာနိစ အနဝဇ္ဇာနိစ။

ဟုဟောတော်မူအပ်သော ဂုဏ်သုံးပါးပေတည်း။

နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ် (ဒု-တွဲ)

၁၄၂

- ၁။ အဘိုးမထိုက်ခြင်းဂုဏ်တစ်ပါး၊
 ၂။ ဘယ်အခါမဆို ဘယ်အရပ်မဆို ရလွယ်ခြင်းဂုဏ်တစ်ပါး၊
 ၃။ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အပြစ်မျိုးတို့မှ ကင်းလွတ်ခြင်း ဂုဏ်တစ်ပါး-
 ဟူလိုသည်။

ဤသို့စသည်ဖြင့် ပိုးချည်သင်္ကန်းဘက်မှ အလွန်အပြစ်များ၏။
 ထို့ကြောင့် ပိုးချည်သင်္ကန်းကို ပယ်လှန်၍ ဝါချည်သင်္ကန်းကို ခံယူမှ
 ယာဝဒေဝနှင့်လည်း ညီမည်၊ ယောနိသော လမ်းလည်းဖြောင့် မည်ဟု
 ဆိုပေသတည်း။

ဥက္ကဿပဋိယာတာယမှာ နွေလအခါ၌ နေပူကိုကာကွယ်
 ရန်ကိစ္စ၊ ခံသ၊ မကသ။လ။ ပဋိယာတာယမှာ မိုးလအခါ၌ ခြင်၊ မှက်
 စသည်ကို ကွယ်ကာရန်ကိစ္စတို့နှင့် ဟိရိသြတ္ထပူကိုစောင့်ရှောက်ရန်
 ကိစ္စဘက်တွဲ၍ ယောနိသော အနက်သွား၊ ယာဝဒေဝ အနက်သွားကို
 ဖြောင့်မတ်စွာဆိုလေ၊ နောက် ပုတီးစိပ်သုံးမျိုးတို့မှာလည်း ဤနည်းကိုမှီး၍
 ကြံကြလေ။ အထက်စကား၌-

ဒဝ-ဆိုသည်ကား ထိုသင်္ကန်းကိုဝတ်ရုံ၍ စိတ်နောက်ကိုယ်ပါ
 အပျော်အပါး လိုက်စားမှုတည်း၊

မဒ-ဆိုသည်ကား ထိုသင်္ကန်းကိုဝတ်ရုံ၍ စိတ်၏တက်ကြွ
 ယစ်မှုတည်း၊

မဏ္ဍာန-ဆိုသည်ကား အသွေးအရောင်ပြောင်မှု ရွှန်းမှုကို
 သာယာ၍ဝတ်ရုံခြင်းတည်း၊

ဝိဘူသန-ဆိုသည်ကား လုံးရပ်သဏ္ဌာန်တင့်တယ်ရန် သာယာ၍
 ဝတ်ရုံမှုတည်း၊

[ဤကား ပုတီးစိပ်ပါဠိတွင်လာသော အပြစ်လေးပါးတည်း။]

လောက၌ လူအများတို့သည် အဝတ်ကိုဝတ်ကြ ရုံကြရာ၌ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်မှုဟူ၍ မရှိကုန်ပြီ။ ဝတ်မြဲ၊ ရုံမြဲ အများနဲ့ အတိုင်းသာ ဝတ်ကြ၊ ရုံကြ၏။ သမ္မောဟ အမှုကြီးပေ တည်း။ ရဟန်းတို့မှာ ပစ္စဝေက္ခဏာ မဆင်ခြင်မှု၍ ဝတ်မြဲ၊ ရုံမြဲအများနဲ့အနေနှင့် ဝတ်ရုံမှုကြီး သည် သမ္မောဟအမှုကြီးပေတည်း။ သမ္မောဟရှိနေလျှင် ဂေဓ၊ မဒ၊ ပမာဒ တို့လည်း ပါရှိကြကုန်တော့သည်။ ဤသတ္တဝါတို့မှာ အဝတ်အရုံကို စွဲ၍ ဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာနုသယ၊ တဏှာနုသယ၊ မာနာနုသယတို့သည် တစ်နေ့ တစ်ခြားတိုးပွား၍သာ နေကုန်၏။

ဤသာသနာ၌ ရဟန်းပြုကြရသည်မှာ အနုသယဟောင်းတို့ကို အကုန်ပယ်သတ်ရန် ပြုကြရ၏။ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်မှုသည် အသစ်တိုးပွားသည့် အနုသယတို့ကို မတိုးပွားရအောင် ပယ်ရှားမှုကြီး ပေတည်း။ အသစ်တိုးပွားမှုကို ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်မှုဖြင့် သုတ်သင် ပယ်ရှင်း၍ အနုသယဟောင်းတို့ကို ဝိပဿနာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ်တို့ဖြင့် ပယ်ဖြတ်ရသတည်း။ ဝိပဿနာကို မလုပ်နိုင်သေး၍ အနုသယဟောင်း တို့ကို မပယ်နိုင်သေးလျှင် ရှိစေဦး။ ရဟန်းပြုလုပ်ရာမှ အနုသယသစ် တွေနေ့စဉ်မတိုးပွားစေအပ်-ဟူလိုသည်။

သီလဝန္တဆိုရသော ရဟန်းတော်တို့မှာ ပစ္စဝေက္ခဏာ မဆင်ခြင် လျှင် ဣဏပရိဘောဂဖြစ်သည့်အတွက် အပါယ်သို့ ကျရောက်ကြောင်းကို ဓမ္မပဒပါဠိတော်၌ ဟောတော်မူ၏။

အယသာဝ မလံ သမုဋ္ဌာယ၊

တဒုဋ္ဌာယ တမေဝ ခါဒတိ။

ဧဝံ အတိဓောန ခါရိနံ၊

တာနိ ကမ္မာနိ နယန္တိ ဒုဂ္ဂတိ။

၎င်းပါဠိတော်အနက်ကား-အယသာ=သံတုံးသံခဲမှ၊ မလံ= သံချေးသည်၊ သမုဋ္ဌာယ=ဖြစ်ပွား၍၊ တဒုဋ္ဌာယ=ထိုသံတုံးသံခဲမှတ၍၊ တမေဝ=ထိုသံတုံးသံခဲကိုသာလျှင်၊ ခါဒတိဣဝ= စားသကဲ့သို့၊ ဧဝံတထာ= ထို့အတူ၊ အတစော နခါရိနံ=ပစ္စည်းလေးပါး၌ သမ္မောဟ၊ ဂေစသော အညစ်အကြေးတို့ကို ခါတွက်ဆေးလျှော်ကြောင်းဖြစ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်ပညာကို ကျူးလွန်၍ကျင့်သော ဣဏပရိဘောဂအမှုတို့သည်၊ ဒုဂ္ဂတိ=အပါယ်လေးပါးသို့၊ နယန္တိ=ပို့ချကြကုန်၏။

ဤဂါထာတွင် အတိဓောနရိနံပုဒ်၌- ကိလေသာမလာနိ ဓုနိန္တိ ဧတေနာတိ ဓောနံ-ဟူ၍၎င်း၊ ဓောဝန္တိ ဧတေနာ တိ ဓောနံ-ဟူ၍၎င်း ဝိပြိဟ်ပြု၍ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်ပညာကို ဓောနဟူ၍ ဆိုသည်။ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်မှုနှင့်ကင်း လွတ်၍သုံးဆောင်သည်ကို အတိဓောတ ခါရိဆိုသည်။ ဝတ္ထုမှာ ဇေတဝန်ကျောင်းတော်တွင်း၌ တိဿအမည်ရှိသော ရဟန်းတော်သည် ရုတ်တရက်ရောဂါနှင့် သေဆုံး လေရာ သင်္ကန်း၌ သာယာသောတဏှာကြောင့် ထိုသင်္ကန်းမှာပင် သန်း တိရစ္ဆာန် ဖြစ်၍ အပါယ်သို့ကျလေသော ဝတ္ထုကို အဋ္ဌကထာ၌ ထိုဂါထာ၏ နိဒါန်းတွင်ပြဆိုသည်။

ရှေး၌သမ္မောဟ၊ ဂေ၊ မဒ၊ ပမာဒ-ဟူသော ကိလေသာ အညစ်အပြစ်လေးပါး နေ့စဉ်ပွားမှု စကားကိုလည်း ဤဂါထာ၌ လာသော သံချေးဥပမာကိုမြှော်၍ ဆိုသည်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာများမှာလည်း ထိုအပြစ်လေးပါး လာရှိ၏။ ရဟန်းတော်တို့မှာ ဣဏပရိဘောဂ အတွက် အပါယ်သို့ ကျရောက်ကြောင်းကို ဧကနိပါတ်ဇာတ်အဋ္ဌကထာ၌လည်း အသေအချာလာသည်။

လိတ္တံ ပရမေန တေဇသာတိ ဣဒံ သတ္တာ ဇေတဝနေ
ဝိဟရန္တော အပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘောဂံ ဘိက္ခု အာရပ္ပ
ကထေသိ၊ တသ္မိံ ကိရ ကာလေ ဘိက္ခု စီဝရာဒီနိ လဘိတွာ
ယေဘုယျေန အပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ၊ တေ စတ္တာရော
ပစ္စယေ အပစ္စဝေက္ခိတွာ ဘုဉ္ဇမာနာ ယေဘုယျေန နိရယ
တိရစ္ဆာနယောနိတော န မုစ္ဆန္တိ။^၁။
အစရှိသည်ဖြင့် ဧကကနိပါတ်လိတ္တဇာတ် အဋ္ဌကထာ၌လာ၏။

အနက်ကား- လိတ္တံ ပရမေန တေဇသာတိ=ဟူသော၊ ဣဒံ=
ဤလိတ္တဇာတ်ကို၊ သတ္တာ=မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဇေတဝနေ=ဇေတဝန်
ကျောင်း၌၊ ဝိဟရန္တော=နေတော်မူစဉ်၊ အပစ္စဝေက္ခိတွာ=ပစ္စဝေက္ခဏာ
မဆင်ခြင်မူ၍၊ ပရိဘောဂံ=သုံးဆောင်သော၊ ဘိက္ခု=ရဟန်းကို၊ အာရပ္ပ=
အကြောင်းပြု၍၊ ကထေသိ=ဟောတော်မူ၏၊ ကိရ=အစဉ်စကား ကြားရ
ဘူးသည်ကား၊ တသ္မိံကာလေ=ထိုအခါ၌၊ ဘိက္ခု=ရဟန်းတို့သည်၊
စီဝရာဒီနိ=သင်္ကန်းစသော ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို၊ လဘိတွာ=ရကုန်သည်
ရှိသော်၊ ယေဘုယျေန=များသောအားဖြင့်၊ အပစ္စဝေက္ခိတွာ=
ပစ္စဝေက္ခဏာ မဆင်ခြင်ကုန်မူ၍၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ=သုံးဆောင်ကြကုန်၏၊ တေ=
ထိုရဟန်းတို့သည်၊ စတ္တာရောပစ္စယေ=ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို၊ အပစ္စဝေက္ခိ-
တွာ=ပစ္စဝေက္ခဏာမဆင်ခြင်ကြကုန်မူ၍၊ ပရိဘုဉ္ဇမာနာ=သုံးဆောင်ကြ
ကုန်သောကြောင့်၊ ယေဘုယျေန=များသောအားဖြင့်၊ နိရယတိရစ္ဆာန
ယောနိတော=ငရဲဘဝ၊ တိရစ္ဆာန်ဘဝတို့မှ၊ နမုစ္ဆန္တိ=မလွတ်ကြလေကုန်။

ဤပါဠိ၌ယေဘုယျေန-ဆိုသည်ကား ထိုလက်ထက်တော်
အခါမှာပင် ပစ္စဝေက္ခဏာမဆင်ခြင်သောရဟန်းတို့သည် ပျံလွန်တော်မူ
ကြသည့်အခါ တစ်ကျိပ်မှာ ၆-ပါး၊ ၇-ပါး-မနည်းဘဲ ငရဲ တိရစ္ဆာန်ဘဝသို့

ကျရောက်ကြလေကုန်၏။ တစ်ရာမှာ ၆၀, ၇၀-မနည်းဘဲ၊ တစ်ထောင်မှာ ၆၀၀, ၇၀၀-အောက်မနည်းဘဲ ငရဲ တိရစ္ဆာန်ဘဝသို့ ကျရောက်ကြလေကုန်၏-ဟူလိုသည်။ လက်ထက်တော်မှာပင် ထိုမျှလောက်ရှိနေသေး၏။ ယခုအခါ ငါတို့လက်ထက်မှာ ဘုန်းကြီးပျံတွေ ဘယ်လိုနေကြမည်မသိဟု သံဝေဂရဘို့ကောင်းလှ၏။

နမူစွန္နိဆိုသည်ကား- ယထာဘတံ နိက္ခိတ္တော ဧဝံ နိရယေ-ဟူသည်နှင့်အတူပေတည်း။ ရေနက်ထဲ၌ခဲထုတ်ကို ချလိုက်ဘိသကဲ့သို့-ဟူလိုသည်။

ဘိက္ခဝေ စတ္တာရော ပစ္စယေ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခိတ္တာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဉ္စတိ။ အပစ္စဝေက္ခိတ္တာ ပရိဘောဂေါနာမ ဟလာဟလဝိသ ပရိဘောဂသဒိသော။

[၎င်းအဋ္ဌကထာ။]

အနက်ကား- ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတို့၊ စတ္တာရော ပစ္စယေ=ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို၊ ဧဝံ= ဤသို့၊ ပစ္စဝေက္ခိတ္တာ= ဆင်ခြင်၍၊ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ=သုံးဆောင်ခြင်းငှါ၊ ဝဉ္စတိ=အပ်၏။ အပစ္စဝေက္ခိတ္တာ=မဆင်ခြင်မူ၍၊ ပရိဘောဂေါနာမ=သုံးဆောင်ခြင်းမည်သည်၊ ဟလာဟလဝိသပရိဘောဂသဒိသော=လတ်တလောသေစေတတ်သော အဆိပ်ဆေးကို သုံးဆောင်သည်နှင့် တူ၏။

သဒ္ဓါဒေယျလှူဒါန်းအပ်သော ပစ္စည်းလေးပါးများသည် ထေယျပရိဘောဂမှာ ရဲရဲငြိသောသံထွေခဲနှင့် တူ၏။ ဤဣဏပရိဘောဂမှာ လတ်တလောသေစေတတ်သော အဆိပ်ဆေးနှင့် တူ၏။ ဤမျှသာကွဲကြ၏ မိမိတို့သန္တာန်၌ အတ္တဒိဋ္ဌိဟူသော အနာဆိုးကြီး၊ ရောဂါဆိုးကြီး ရှိနေကြသည့်အတွက်ပေ တည်း။ သင်္ကန်းမည်သည် အရဟတ္တဓဇ

ရဟန္တာတို့၏ တန်ခွန်ပေတည်း။ သင်္ကန်းဝတ်ရုံမူသည် ငါးကားရဟန္တာတို့၏ အနွယ်ပေတည်းဟု ဝန်ခံချက်ကြီးပေတည်း။ ထိုဝန်ခံချက်ကြီးကို ယုံကြည်အားကိုး၍ လှူဒါန်းကြသည့်အတွက် ထိုမျှလောက်နက်နဲလျက် ရှိလေသတည်း။

၎င်းဧကကနိပါတ် ဝိဿာသဘောဇန ဇာတ်၌လည်း-

တသ္မိံဂိရသမယေ ယေဘုယျေန ဘိက္ခု မာတရာ
 နောဒိန္နံ ပိတရာ နော ဒိန္နံ ဘာတရာ ဘဂိနိယာ စူဠမာတရာ
 စူဠပိတရာ မာတုလေန မာတုလာနိယာ ဒိန္နံ အမှာကံ
 ဂိဟိကာလေပိ ဘိက္ခုကာလေပိ ဧတေ ဒါတုံ ယုတ္တရူပါဝါတိ
 ဉာတီဟိဒိန္နေ စတ္တာရော ပစ္စယေ ဝိဿတ္တာ ဟုတွာ
 အပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ၊ သတ္တာ တံကာရဏံ ဥတွာ
 မယာ ဓမ္မဒေသနံ ကာတုံဝဉ္ဇတီတိ ဘိက္ခု သန္နိပါတာ
 လေတွာ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခုနာမ ဉာတီဟိပိ အညာတီဟိပိ
 ဒိန္နကေ စတ္တာရော ပစ္စယေ ပစ္စဝေက္ခိတွာပ ပရိဘောဂေါ
 ကာတဗျော၊ အပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘောဂံ ကတွာ
 ဟိကာလင်္ကျရူမာနော ဘိက္ခု ယက္ခပေတ အတ္တဘာဝတော
 နမုစ္စတိ၊ အပစ္စဝေက္ခိတ ပရိဘောဂါနာမေသ ဝိသရိဘောဂ
 သဒိသော။

စသည်ဖြင့်လာ၏။

ပါဌလျှောက်အဓိပ္ပါယ်ကား-ထိုလက်ထက်တော်အခါ၌ပင်လျှင် ရဟန်းတို့သည် များသောအားဖြင့် ငါ့အမေကလျှံသော ပစ္စည်းဖြစ်သည်၊ ငါ့အဘေက၊ ငါ့ဘထွေးက၊ ငါ့ဦးရီးက၊ ငါ့အရီးကလျှံသော ပစ္စည်း ဖြစ်သည်၊ ငါတို့မှာ လူဖြစ်သောအခါ၌သော်၎င်း၊ ရဟန်းဖြစ်သောအခါ၌

သော်၎င်း ထိုသူတို့သည်ငါတို့အား ပေးထိုက်သောသူများဖြစ်ကြကုန်သည်ဟု နှလုံးပြုကြကုန်၍ ဆွေမျိုးဖြစ်ကြကုန်သော သူတို့က လှူဒါန်းအပ်သော ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို ရဲရဲဝံ့ဝံ့မရွံ့ကြကုန်မူ၍ ပစ္စဝေက္ခဏာ မဆင်ခြင်ဘဲ သုံးဆောင်ကြကုန်၏။ ထိုအကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရား သိတော်မူ၍ ငါသည် ရဟန်းတို့အား တရားဒေသနာ ဟောခြင်းငှါသင့်၏ဟု အကြံပြုတော်မူ၍ ရဟန်းတို့ကိုစည်းဝေးစေပြီးလျှင် ရဟန်းတို့ ရဟန်းမည်သည် ဆွေမျိုးတို့ကပင်ဖြစ်စေ၊ ဆွေမျိုးမဟုတ်သူတို့ကပင်ဖြစ်စေ လှူဒါန်းအပ်သော ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်၍သာ သုံးဆောင်ခြင်းကိုပြုအပ်၏။ ပစ္စဝေက္ခဏာမဆင်ခြင်ဘဲ သုံးဆောင်၍သေလွန်သော ရဟန်းသည် ဘီလူးဘဝ၊ တိရစ္ဆာန်ဘဝ တို့မှမလွတ်နိုင်။ ပစ္စဝေက္ခဏာမဆင်ခြင်ဘဲ သုံးဆောင်မှုမည်သည် လတ်တလော သေစေတတ်သော အဆိပ်ဆေးကို သုံးဆောင်သည်နှင့် တူ၏-စသည်ဖြင့်ဟောတော်မူသည်ဟူလို။

အစဉ်ယေဘုယျပုဒ်ကို အပစ္စဝေက္ခိတ္တာ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ၊ ယက္ခပေတ အတ္တဘာဝတောနမုစ္စတိ-တို့၌စပ်၊ တစ်ကျိပ် မှာ ၆-ပါး၊ ၇-ပါး ဘီလူး၊ သားရဲ၊ သဘက်၊ ပြိတ္တာဖြစ်လေ၏။ တစ်ရာမှာ ၆၀၊ ၇၀၊ တစ်ထောင်မှာ ၆၀၀၊ ၇၀၀-ဘီလူး၊ သားရဲ၊ သဘက်၊ ပြိတ္တာဖြစ်လေ၏-ဟု အဓပ္ပာယ် ဆိုလေ။ လက်ထက်တော်မှာပင် ထိုမျှလောက်ရှိနေသေး၏။ ယခုကာလ ငါတို့လက်ထက်မှာ ဘုန်းကြီးပျံတွေ ဘယ်လိုနေကြမည်မသိဟု သတိ သံဝေဂယူကြလေ။ လက်ထက်တော် ဆိုရာမှာလည်း ပစ္စဝေက္ခဏာကို ဘုရားမဟောမီဆိုလိုသည်။ ဤအဋ္ဌကထာ၌ ဘီလူးနှင့်ပြိတ္တာ ဖြစ်ကြောင်းလာသည်။ ရှေ့ဇာတ်အဋ္ဌကထာ၌ ငရဲနှင့်တိရစ္ဆာန်ဖြစ်ကြောင်း လာသည်။ နှစ်ချက်စပ်မိလျှင် လေးမျိုးရ၏။ ဘုန်းကြီးသေ၍ ဘီလူး

ဖြစ်သောဝတ္ထုတို့မှာ ဟေမဝတာ၊ သာတာဂိရိ၊ အာဠာဝက၊ သူစိလောမ၊ ခရလောမတို့ဝတ္ထု၊ ပြိတ္တာဖြစ်ကြသော ဝတ္ထုမှာ ပေတဝတ္ထုရှိလေပြီ။

၁၂၆၅-ခုနှစ်မှစ၍ အထက်အောက် မြန်မာနိုင်ငံမှာ နှစ်ရှည် လများ တရားဟောလှည့်လည်ရာ ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် တွေ့မြင်ကြား သိရသော ဘုန်းကြီးပုံတွေကို သက်သေထုတ်ပြရန် အချက်ကြီးပေတည်း။ ဤနှစ် ဇာတ်လုံးမှာပင် လိုရင်းမျှကို ထုတ်ပြလိုက်သည်။ အဆိပ်ဆေးကို မျိုမိကြသည့်အတွက် ဒုက္ခကြီးရောက်ကြ၊ သေဆုံးကြသော ဇာတ် ဝတ္ထု တို့နှင့် အကျယ်ကိုအလိုရှိလျှင် ထိုနိပါတ်၊ ထိုဇာတ်တို့မှာ ယူကြလေ။

သီလဝန္တရဟန်းတို့ အပါယ်ကျရန်အကြောင်းစုကား-

- ၁။ ဤပစ္စည်းလေးပါး၌ တွယ်ငြိသော ဣဏပရိဘောဂ မှုကြီးတစ်ပါး၊
- ၂။ ဝိနည်းတရားစီရင်ရာ၌ ဆန္ဒာဂတိ လိုက်စားမှုကြီး တစ်ပါး၊
- ၃။ မာန်မာနကြီးတစ်ပါး၊
- ၄။ ဣဿာမစ္ဆရိယကြီးမှုတစ်ပါး၊
- ၅။ အမဲသားငါး အစားကောင်း အသောက်ကောင်း ကြိုက် မှုကြီးတစ်ပါး၊

ဤကား- ဘုန်းကြီးသေလျှင် ဘီလူး၊ သဘက်ဖြစ်ကြောင်း စုတည်း၊ ဘယ်လိုပင် ဝိနည်းသိက္ခာသီလ ကောင်းသော်လည်း၊ ဘယ်လိုပင် စာပေကျမ်းဂန်တတ်သော်လည်း ထိုအမှုစုတစ်ခု ခုအားကြီး လျက် ရှိနေခဲ့လျှင် ဝိနည်း သိက္ခာ သီလကောင်းမှုလည်း မကယ်နိုင်၊ စာပေကျမ်းဂန်တတ်မှုလည်း မကယ်နိုင်၊ ဘီလူး၊ သားရဲ၊ သဘက်နှင့် ထိုက်သက်ရာ ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာမလွဲနိုင်ပြီ။

ဤအရာ၌ အချို့သူတို့သည် ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ် လုံခြုံလျှင် အပါယ်သို့မကျနိုင်-ဟု ထင်နေကြကုန်၏။ အချို့သူတို့သည် ကမ္မပထ မြောက်လောက်သော ဒုစရိုက်မှု ကင်းလွတ်လျှင် အပါယ်သို့မကျနိုင်-ဟု ထင်နေကြကုန်၏။ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်လုံခြုံသော်လည်း အပါယ်သို့ ကျနိုင်သည်သာ အမှန်ဖြစ်၏။ အဘယ်သို့ ကျနိုင်သနည်း-ဟူမူ ဤသတ္တဝါတို့မှာ အနမတဂ္ဂ သံသရာမှ ကမ္မပထမြောက်ပြီး ဒုစရိုက်ကံကြီးပေါင်း အသောင်း အသိန်းမက ဖြစ်လေရာရာ အစဉ်ပါရှိ၍ နေကြ၏။ လူတို့မှာ ယစ်မျိုးစွဲလမ်းမှုများသည် ထိုကဲ့သို့သော ကံဟောင်းမျိုး၏ ဥပနိဿယ ကြီးဖြစ်၍ ထိုကံဟောင်းက ဇနကကိစ္စ၊ ယစ်မျိုးစွဲမြဲမှုက ဥပနိဿယကိစ္စ ဘက်တွဲကြပြီးလျှင် ထိုသူကိုအပါယ်ငရဲသို့ မချွတ်မလွဲ အမြဲချနိုင်သကဲ့သို့ ရဟန်းတို့မှာလည်း ကံဟောင်းက ဇနကကိစ္စ၊ ဣဏပရိဘောဂမှု စသည် တို့က ဥပနိဿယကိစ္စ ဘက်တွဲကြပြီးလျှင် ထိုရဟန်းကိုအပါယ် ငရဲသို့ မချွတ်မလွဲ အမြဲချနိုင်ကြကုန်၏။

ရှေးကံဟောင်းသည် စပါးမျိုးစေ့နှင့်တူ၏။ ယခုလက်ငင်း ရှိနေကြသော ဣဏပရိဘောဂမှုစသည်များသည် တောင်သူ ယောက်ျား နှင့်တူ၏။ တောင်သူယောက်ျားသည် မျိုးစေ့ကိုလက်ကိုင်ပြု၍ ကောက် စပါးများကို ဖြစ်ပွားစေရ၏။ မျိုးစေ့သည် တောင်သူယောက်ျား၏ ပြုလုပ်ချထားရာမှာ အပင် အညှောက်ပေါက်ပွားရ၏။ ယစမျိုးသောက်မှု သည် ကမ္မပထမှုမျိုး မဟုတ်ဆိုသော်လည်း သေခါနီး တိုင်အောင်စွဲ မြဲသောသူမှာ ထိုယစ်မျိုးမှုအတွက် အပါယ်ငရဲသို့ မလွဲနိုင်ရာပြီ။ သတ္တဝါတို့မှာ အကုသိုလ်ကံဟောင်းသာရှိကြသည်မဟုတ်။ ကုသိုလ် ကံဟောင်းများလည်းရှိကြသည်ပင် မဟုတ်လော-ဟူမူ အတ္တဒိဋ္ဌိရှိ နေကြသောသူတို့မှာ ကုသိုလ်၏အင်အားထက် အကုသိုလ်၏အင်

အားက အထောင်အသောင်း မကကြီးကျယ်လျက် ရှိနေကြ၏။ ထို့ကြောင့် ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်လုံခြုံသော်လည်း ဣဏပရိဘောဂမှ အားကြီးစွာရှိနေကြသော ရဟန်းတို့မှာ ထိုအမှုအတွက်ယေဘုယျအားဖြင့် အပါယ်သို့ ကျရောက်ကြကုန်၏။ နောက်ကမ္မပထဒုစရိုက် ဆရာတို့ အထင်သည်လည်း ဤအဖြေမှာ ပါဝင်လေပြီ။

မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း ဣဏပရိဘောဂ အတွက် ယေဘုယျ အပါယ်ကျအပြစ်ကြီးကို မြင်တော်မူသည် ဖြစ်၍ ဓမ္မဒါယာဒသုတ်၌-

ဓမ္မဒါယာဒါမေ ဘိက္ခဝေ ဘဝထ၊ မာ အာမိသ
ဒါယာဒါ၊ အတ္ထိ မေ တုမေသု အနုကမ္မာ၊ ကိန္တိ မေ သာသကာ
ဓမ္မဒါယာဒါ ဘဝေယျုံ၊ နော အာမိသဒါယာဒါ။

ဟူ၍ဟော်တော်မူသည်။

အနက်ကား-ဘိက္ခဝေ=ရဟန်းတို့၊ တုမေ=သင်တို့သည်၊ မေ=ငါဘုရား၏၊ ဓမ္မဒါယာဒါ=ဗောဓိပက္ခိယတရားတည်း-ဟူသော ဓမ္မအမွေကိုသာ ခံယူကြကုန်သည်၊ ဘဝထ=ဖြစ်ကြကုန်လော၊ အာမိသဒါယာဒါ=ပစ္စည်းလေးပါး-တည်းဟူသော အာမိသအမွေကို ခံယူကြကုန်သည်၊ မာဘဝထ=မဖြစ်ကြကုန်လင့်၊ မေ=ငါဘုရားအား၊ တုမေသု=သင်တို့၌၊ အနုကမ္မာ=အစဉ်သနားခြင်းသည်၊ အတ္ထိ=ရှိ၏၊ ကိအတ္ထိ=အဘယ်သို့ရှိသနည်း-ဟူမူကား၊ မေ=ငါ၏၊ သာဝကာ=တပည့်သားအဆက်ဆက်တို့သည်၊ ကိန္တိ=အဘယ်သို့လျှင်၊ ဓမ္မဒါယာဒါ=တရားအမွေကိုသာ ခံယူကြကုန်သည်၊ ဘဝေယျုံ=ဖြစ်ကြကုန်အံ့နည်း၊ အာမိသဒါယာဒါ=ပစ္စည်းလေးပါး-တည်းဟူသော အာမိသအမွေကိုခံယူကြကုန်သည်၊ နောဘဝေယျုံ=မဖြစ်ကြကုန်အံ့နည်း၊ ဣတိ=ဤသို့၊ အနုကမ္မာ=အစဉ်သနားခြင်းသည်၊ အတ္ထိ=ရှိ၏။

ဤအာမိသအမွေကိုခံယူဆိုသည်ကား-

ဣဏပရိဘောဂ အနေနှင့် ခံယူသုံးဆောင်မှုကို ဆိုသတည်း၊
ထိုအာမိသ အမွေကို ခံယူမှုမှ ကင်းလွတ်ကြစေရန် ပုတီးစိပ်လေးပုဒ်နှင့်
ပစ္စယသန္နိဿိတသီလအစီအရင်ကို စီရင်ဟောကြား ထားတော်မူခဲ့
ပေသတည်း။

အနုကမ္မိဆိုသည်ကား-

မြတ်စွာဘုရားတို့၏ ကြောင့်ကြတော်ကြီးဆိုလိုသည်။

ဤအရာ၌ ဣဏပရိဘောဂမှ လွတ်ကင်း၍ ပစ္စယသန္နိဿိတ
သီလဖြစ်စေခြင်းငှါ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်ရာ၌ အချို့ဆရာတို့သည်
ပဋိသင်္ခါယောနိသောအစရှိသော ပုတီးစိပ်ပါဠိကို အခေါက်များစွာ
ရွတ်ဆို၍ ပုတီးစိပ်ကိစ္စပြီးစီး၏ ဟုပြောဆိုကြကုန်၏။ အချို့ဆရာတို့သည်
အနက်ပါဆင်ခြင်နိုင်မှ ကိစ္စပြီးစီးသည်ဟု ပြောဆိုကြကုန်၏။ အမှန်မှာ
မူကား-ပဋိသင်္ခါယောနိသော ဟူသည်နှင့်အညီ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလ
ဆိုသည်ကား-ပဋိသင်္ခါနဉာဏ်ကို ဆိုလိုသည်။ ရှေး၌ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့်
အတိုင်း ယောနိသောအနက်သွားလမ်း၊ ယာဝဒေဝအနက်သွားလမ်းတို့ကို
ဖြောင့် တန်းစွာမြှော်မြင်နိုင်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ပညာပေတည်း။
ထိုဉာဏ်ပညာဖြင့်ဆင်ခြင်၍ စင်ကြယ်မှု တည်ရှိနေသည်ကိုလည်း ပစ္စယ
သန္နိဿိတသီလဆိုရာ၏။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာတို့၌-

ပစ္စယသန္နိဿိတသီလံ ပညာယ သမ္မာဒေတဗ္ဗံ၊
ပညာသာဓနံ ဟိ တံ၊ ပညာဝတော ပစ္စယေသု အာဒိနဝါနိ
သံသဒဿနသမတ္ထ ဘာဝတော။ ။

နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ် (ဒု-တွဲ)

၁၅၃

ဟူ၍မိန့်ဆိုကြပေ၏။ ထို့ကြောင့် ပုတီးစိပ်ပါဠိမျှကို အခေါက်များစွာရွက်ဆို၍ ပုတီးစိပ်ရုံမျှနှင့် ကိစ္စမပြီးလေ။ ဆင်ခြင်မှုဉာဏ် ပညာမပါဘဲ ကျက်အံ့၍ကြေလည်စွာရသဖြင့် အနက်မျှကို ရွက်ဆို၍ ပုတီးစိပ်သော်လည်း ကိစ္စမပြီးလေ။ ဣဏပရိဘောဂမှ မလွတ်ဟူလိုသည်။

ယောနိသောအနက်လမ်း ပြောင့်တန်းစွာ မြှော်မြင်နိုင်ပါ၏။ ပစ္စည်းလေးပါး၌ ဂေဓ၊ မဒ၊ ပမာဒတို့သည်မူကား-မလွတ်ကင်းကုန်၊ ပစ္စည်းလေးပါး၌ အကောင်းထက်အကောင်းခံယူမှု၊ သိမ်းဆည်းမှုတို့သည်ကား ရှိနေပြန်၏။ ထိုရဟန်းမှာ ပစ္စယသန္နိဿိတသီလ တည်ပါမည်လောဟု မေးရန်ရှိ၏။

သမ္မောဟလွတ်ကင်းသည့်အတွက် တစ်စိတ်တစ်ဒေသမျှ တည်ရှိပါ၏။ ဂေဓ၊မဒ၊ပရိနေသည့်အတွက် ဣဏပရိဘောဂမှ မလွတ်ဟု ဖြေလေ။

အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် နဂိုစရိုက် စင်ကြယ်သည့် အတွက် ပစ္စည်းလေးပါး၌ ဂေဓ၊ မဒ၊ ပမာဒတို့မှ လွတ်ကင်းပါ၏။ ဆင်ခြင်မှုကား မရှိ၊ ထိုသူမှာ ထိုသီလတည်ရှိပါမည်လောဟူမူ-မြောက်ကျွန်းသူများ၏ ငါးပါးသီလသည် စေတနာသီလ၊ ဝိရတီသီလ၊သံဝရသီလကားမဟုတ်၊ ပကတိသီလဟူ၍ ဆိုရသကဲ့သို့ ပဋိသင်္ခါနသီလကားမဟုတ်၊ ပကတိသီလဆိုရ၏။ သမ္မောဟအတွက် ဣဏပရိဘောဂအစွန်း မလွတ်ချေ။ သို့သော် သီလအရာမျှဖြစ်၍ သမ္မောဟကို သုတ်သင်မှုသည်လည်း အရေးကြီးလှသော ဂေဓ၊ မဒ၊ ပမာဒတို့ကို သုတ်သင်နိုင်ရန်အတွက်ပေတည်း။ ထို့ကြောင့် သမ္မောဟအတွက်ဝန်မလေးလှပေ။

အချို့သောသူတို့သည်ကား စာပေကျမ်းဂန်မှုနှင့်သော်၎င်း၊ ဘာဝနာမှုနှင့်သော်၎င်း နေ့နေ့ညည အချိန်ကုန်ကြ သောရဟန်းတို့မှာ

ပစ္စဝေက္ခကာ အထူးစင်ခြင်ဘွယ်မရှိ၊ ထိုကုသိုလ်နှင့်ပင် ဣဏပရိဘောဂ မှလွတ်ကင်း စင်ကြယ်လေတော့သည်ဟု အယူရှိကြကုန်၏။ ထိုသူတို့မှာ အလွန်အရေးကြီးလှသော ဂေဓ၊ မဒ လွတ်ကင်းကြ၏လော-ဟု ဆင်ခြင် ရန်ရှိချေ၏။ ပမာဒမူမရှိကြသည့်အတွက် အပြစ်မူကား-ပေါ်ရာ၏။

ဣဏပရိဘောဂအမြွက် ပြီး၏။

ဒါယဇ္ဇ ပရိဘောဂ

၃။ ဒါယဇ္ဇပရိဘောဂ၌ အမွေခွဲမှုနှင့် ရရှိ၍ သုံးဆောင်မှုကို ဒါယဇ္ဇပရိဘောဂဆိုသည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ အမွေတော်ကို ခံယူသုံး ဆောင်ခြင်းဟုလိုသည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ အမွေတော်သည် အာမိသ အမွေ၊ ဓမ္မအမွေဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။

ထိုတွင်-

၁။ ပစ္စည်းလေးပါးကို အာမိသ အမွေဆိုသည်။

၂။ ဗောဓိပက္ခိရတရား ၃၇-ပါးကို ဓမ္မအမွေဆိုသည်။

ရဟန်းန္တာပုဂ္ဂိုလ်မှတစ်ပါး သေက္ခအရိယာ ပုဂ္ဂိုလ် ၇-ယောက် တို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏ သားတော်အစစ်ဖြစ်ကြကုန်၍ အမွေခံပုဂ္ဂိုလ် တို့ပေတည်း။ သားတော်အစစ် ဖြစ်ပုံကား-ဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာရှိနေကြ ကုန်သော ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရဟန်းတော်ပင် ဖြစ်ကြကုန်သော်လည်း သားတော်အစစ် မဟုတ်ကြကုန်၊ အကြောင်းမူကား ထိုသူတို့သည် ထိုတရားနှစ်ပါးရှိကြသည့်အတွက် ယခုနေ့မှာ ဘုရားတပည့်၊ နက်ဖြန်မှာ ဘုရားရန်သူ ဖြစ်နိုင်သောအတို့၌ တည်နေလျက်ရှိကြကုန်သော ကြောင့်တည်း။ ထိုဒိဋ္ဌိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာကို အမြစ်ပါပယ်ရှင်းကြကုန်ပြီးသော

ထိုအရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်မူကား- ထိုပယ်ရှင်းသော ခဏမှစ၍ နိဗ္ဗာန် ဝင်ကြသည့်ဘဝတိုင်အောင် ဘုရား၏ သားတော်အဖြစ်အစဉ် မြကြလေ တော့သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုအရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်သာလျှင် ပရမတ္ထသား တော်အစစ် ဖြစ်ကြပေကုန်သည်။ သားတော်အစစ်ဖြစ်ကြကုန်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ဣဏာပရိဘောဂနယ်ကိုလည်း လွန်မြောက်ကြကုန်၏။ မြတ်စွာ ဘုရား၏ အမွေခံသားတော်အဖြစ်သို့ရောက်ကြကုန်၏။

ဣဏာပရိဘောဂကိုလွန်မြောက်ပုံကား-

ထိုအရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ သီလသိက္ခာ ပျက်ကွက်လျော့ပါး သောပုဂ္ဂိုလ်၊ သီလသိက္ခာ တည်ခိုင်ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်-ဟူ၍ အထူး မရှိကြကုန်ပြီ။ သီလသုပရိပူရကာရီ ပုဂ္ဂိုလ်ချည်းဖြစ်ကြ၍ သီလသိက္ခာ တည်ခိုင် ပြည့်စုံသည်ချည်းဖြစ်ကြကုန်၏။ သို့အတွက် လှူဒါန်းသူ ဒါယကာတို့၌ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အတွက်နှင့် အကျိုးပျက်ကွက် ယုတ် လျော့ခြင်းမရှိလေပြီ။ သောတာပန် ရဟန်းကိုလှူလျှင် သောတာပန် အလိုက်ရထိုက်သော အကျိုးကို ရနိုင်ကြကုန်တော့သည်။ သကဒါဂါမ် ရဟန်းကိုလှူလျှင် သကဒါဂါမ်အလိုက်၊ အနာဂါမ်ရဟန်းကို လှူလျှင် အနာဂါမ်အလိုက် ရထိုက်သောအကျိုးကို ရနိုင်ကြကုန်တော့သည်။ ထို့ကြောင့် အလှူဒါယကာတို့၌ အကျိုးပေးပျက်ကွက် ယုတ်လျော့မှု အတွက်နှင့် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်မှာ ကြွေးမြီအတင်အရှက် မရှိပြီ။ သင်္ကန်း- ဟူသော အရဟတ္တဓဇကို ဝတ်ဆင်သော ပဋိညာဉ်မှုကြီးလည်း ပြေကုန် လေတော့သည်။

အနတ္တသမ္မာဒိဋ္ဌိ ဉာဏ်ကြီးအလင်းပေါက်သည့်အတွက် အတ္တဒိဋ္ဌိ နှင့်ယှဉ်သော အလွန်နက်နဲသော သမ္မောဟ၊ ဂေဓ၊ မဒ၊ ပမာဒ အညစ် အမှိုက်အပြစ်ကြွေးမြီတို့သည် မရှိကြကုန်ပြီ။ အတ္တဒိဋ္ဌိနှင့် မယှဉ်သော

သမ္မောဟ၊ ဂေဓ၊ မဒ၊ ပမာဒ အညစ် အပြစ် ကျန်ရှိကြရာမှာလည်း
ဗောဓိပက္ခိယ ဓမ္မအမွေကြီး ခိုင်မြဲပြီးဖြစ်၍ သုဂတိဘဝ၏ အန္တရာယ်၊
ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မ၏ အန္တရာယ်ကို မပြုကြကုန်ပြီ။

[ဤကား-ဣဏပရိဘောဂနယ်ကို လွန်ကြပုံတည်း]

မြတ်စွာဘုရား၏ အမွေခံအစစ်အဖြစ်သို့ရောက်ပုံမှာ သားတော်
အစစ်အဖြစ်သို့ရောက်ပုံအတိုင်းပင်တည်း။ ဥပမာကား-လောက၌
ပစ္စည်းဥစ္စာကုဋေများစွာ ချမ်းသာသော သူဌေးကြီး၏ သားပင်ဖြစ်
သော်လည်း မိဘအမွေကို ရရှိပြီးနောက် အနွယ်ကို မစောင့်ရှောက်ဘဲ
ပစ္စည်းဥစ္စာတို့ကို အတ္တဟိတမပြု၊ ပရဟိတမပြု ဖြုန်းတီးမှု၌ စိုးရိမ်ဘွယ်
ရှိနေသော သားသည် အမွေခံထိုက်သော သားမဟုတ်၊ အနွယ်ကို
စောင့်ရှောက်၍ ပစ္စည်းဥစ္စာတို့ကို အတ္တဟိတ၊ ပရဟိတတို့၌ဖြောင့်မတ်စွာ
ကြီးပွားစေနိုင်လိမ့်မည်-ဟု ယုံကြည်ရသော သားသည်သာလျှင် အမွေကို
ခံထိုက်သော သားကောင်းရတနာ ဖြစ်ပေသကဲ့သို့တည်း။

ဤအရာ၌ အာမိသအမွေတော်ဘက်မှာ စောဒနာရန်ရှိ၏။

ဤပရိဘောဂအရာတွင်ပစ္စည်းလေးပါး-ဟူသော အာမိသအမွေ
တော်ကိုခံယူသုံးဆောင်မှုကို ဒါယဇ္ဇပရိ ဘောဂဖြစ်၍ အပြစ်မရှိသော
သုံးဆောင်ခြင်းဟု ဆို၏။ ဓမ္မဒါယာဒသုတ်၌မူကား- တပည့်သား
အဆက်ဆက်တို့ သည်အာမိသအမွေတော်ကို ခံယူကြမည်ကို အကြောင့်
ကြကြီး ကြောင့်ကြတော်မူကြောင်း ဟောတော်မူသည်နှင့် မဆန့်ကျင်
ပါလော-ဟုဆိုရန်ရှိ၏။

ဓမ္မဒါယာသုတ်၌ အကြောင့်ကြကြီး ကြောင့်ကြတော်မူသည်မှာ
ဣဏပရိဘောဂ နယ်သားများအတွက်-ဟုယူလျှင် မဆန့်ကျင်-
ဟုဖြေလေ၊ အကြောင်းမူကား-အတ္တဒိဋ္ဌိရှင် ပုထုဇဉ်ရဟန်းများမှာ

ဣန္ဒာဓိဘောဂဖြစ်ခဲ့သော် အတ္တဟိတ၊ ပရဟိတနှစ်ပါး ပိုင်းပိုင်းလဲ၍ သွား၏။

အနတ္တသမ္မာဒိဋ္ဌိ ရှင်အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ထိုအကျိုးနှစ်ပါး ပျက်ကွက်လမ်းမရှိကြကုန်ပြီ။ သို့သော် ထိုဒါယဇ္ဇ ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ပစ္စည်း လေးပါးကိုသုံးဆောင်ကြရာ၌ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်မှု မရှိကြပြီလား၊ မရှိဟုဆိုခဲ့သော် ထိုပစ္စယသန္နိ သိတသီလတည်နိုင်မည်လား-ဟု မေး ရန်ရှိ၏။

သင်္ခါယ သေဝေ ဝရပညသာဝကော-ဟူသော ပုဒ်အတွင်း မဟာဋီကာ၌ကား-ဥတ္တမပညဿ ဘဂဝတော သာဝကော သေက္ခောဝါ ပုထုဇ္ဇနောဝါ-ဟုဆင်ခြင်သောပုဂ္ဂိုလ်စုမှာ သေက္ခအရိယာများလည်း လာပေ၏။ သို့သော် ထိုပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်မှုဟူသော ဉာဏ်အစိတ် သည် အနိစ္စ ထင်မြင်မှု၊ ဒုက္ခ ထင်မြင်မှု၊ အနတ္တ ထင်မြင်မှု-ဟူသော သမ္မာဒိဋ္ဌိနယ်ကြီးအတွင်း၌ ပါဝင်လေပြီးဖြစ်၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ပစ္စဝေက္ခဏာ အထူးဆင်ခြင်သည်ဖြစ်စေ၊ မဆင်ခြင်သည်ဖြစ်စေ ထိုသီလ အမြဲတည်လေတော့သည်ဟုဖြေ။

ပစ္စဝေက္ခဏာ ကြေလည်စွာဆင်ခြင်၍ ပစ္စယသန္နိသိတသီလ နှင့်ပြည့်စုံသောပုထုဇ္ဇနရဟန်းကို သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်၌ ထည့်သွင်းမြဲ ကျမ်းဂန် ထုံးစံရှိသည်ဖြစ်၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ သုံးဆောင်မှုကိုလည်း ဒါယဇ္ဇပရိဘောဂ တွင် ထည့်သွင်းရမည်-ဟူ၍ အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုပေသည်။

ဒါယဇ္ဇပရိဘောဂအမြွက်ပြီး၏။

သာမိပရိဘောဂ

၄။ သာမိပရိဘောဂ ဆိုသည်ကား-စိုးစိုးပိုင်ပိုင် သုံးဆောင်ခြင်းတည်း။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ပစ္စည်းလေးပါး သုံးဆောင်မှုကိုဆိုသည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ အမွေခံသားတော်ကြီး ဖြစ်ကြကုန်၍ သူတို့၏ သုံးဆောင်မှုသည် ဒါယဇ္ဇ ပရိဘောဂပင်ဖြစ်၏။ သို့သော်တဏှာ မရှိသည့် အတွက် တဏှာ၏ကျွန်အဖြစ်မှ ကျွတ်လွတ်ကြကုန်ပြီဖြစ်၍ ပစ္စည်းလေးပါးကို သုံးဆောင်ရာ၌ မိမိတို့၏စိတ်ကို မိမိတို့စိုးပိုင်မှု အထူးရှိကြသည့်အတွက် သာမိပရိဘောဂဟု ဆိုရပြန်သည်။

တဏှာရှိနေကြသော သေက္ခပုထုဇဉ်တို့မှာ ပစ္စည်းလေးပါးကို သုံးဆောင်ကြရာ၌ မိမိတို့စိတ်ကိုမိမိတို့က အစိုး မရကြကုန်၊ တဏှာကသာ အစိုးရ၏။ တဏှာ၏အစာ၊ တဏှာ၏အာရုံ၊ တဏှာ၏အကြိုက်နှင့် တွေ့ကြုံကြလျှင် မိမိတို့ဉာဏ်က ရွံ့ဘွယ်၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်ဟုသိ၏။ ပြော၏။ ဟော၏။ စိတ်ကမူကားမရွံ့လေ၊ မစက်ဆုပ်လေ၊ ထိုအာရုံသို့သာ ဆွဲ၏။ စိတ်ရောကိုယ်ပါ မြိန်ရှက်စွာခံစား၏။ မိမိတို့ဉာဏ်က ကြောက်ဘွယ်၊ ထိတ်ဘွယ်၊ လန့်ဘွယ်ဟုသိ၏။ ပြော၏။ ဟော၏။ စိတ်ကမူကား မကြောက်လေ၊ မလန့်လေ၊ မထိတ်လေ၊ ထိုအာရုံသို့သာဆွဲ၏။ စိတ်ရောကိုယ်ပါ ခင်မင်စွာ ခံစား၏။ ရဟန်းကိစ္စမကုန်ကြသေးသောရဟန်းတို့မှာ ပံသုကူလသင်္ကန်း၊ ပဏ္ဍိယာလောပဆွမ်း၊ ရုက္ခမူလကျောင်း၊ ပူတိမုတ္တဆေးများသည် အကောင်းဆုံးအမြတ်ဆုံးပေဟု သိကြ၏။ ပြောတတ်ဟောတတ်ကြ၏။ စိတ်ကမူကားမကြိုက်၊ အတိရေကလာဘဘက်၌သာ နှစ်မြုပ်၍နေကြ၏။ ဤကား-မိမိတို့၏စိတ်ကို မိမိတို့က အစိုးမရ၊ တဏှာကသာ အစိုးရပုံ၊ တဏှာကျွန်ဖြစ်နေကြပုံတည်း။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာမူကား- ထိုကဲ့သို့မဟုတ်ကြကုန်ပြီ၊ မိမိတို့ ဉာဏ်ကရွံ့ဘွယ်၊ စက်ဆုပ်ဘွယ်ဟုရှုလိုက်လျှင် စိတ်ကလည်းရွံ့၍၊ စက်ဆုပ်၍လိုက်တော့သည်၊ ဤအရာ၌သုတ္တန်ပါဠိတော်ရှိ၏။

ဣဓာနန္ဒ ဘိက္ခုနော စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနာပံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ အမနာပံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနာပံ အမနာပံ၊ သေ သစေအာကင်္ခတိ ပဋိကူလေ အပ္ပဋိကူလသည် ဝိဟရေယန္တိ၊ အပ္ပဋိကူလသည် တတ္ထ ဝိဟရတိ။ သစေ အာကင်္ခတိ အပ္ပဋိကူလပဋိကူလသည် ဝိဟရေယန္တိ၊ ပဋိကူလသည် တတ္ထ ဝိဟရတိ။ သစေ အာကင်္ခတိ ပဋိကူလေစ အပ္ပဋိကူလေစ အပ္ပဋိကူလသည် ဝိဟရေယန္တိ၊ အပ္ပဋိကူလသည် တတ္ထ ဝိဟရတိ၊ သစေ အာကင်္ခတိ အပ္ပဋိကူလေစ ပဋိကူလေစ ပဋိကူလသည် ဝိဟရေယန္တိ ပဋိကူလသည် တတ္ထ ဝိဟရတိ၊ သစေ အာကင်္ခတိ ပဋိကူလဉ္စ အပ္ပဋိကူလဉ္စ တဒုဘယံ အဘိနိဝဇ္ဇိတွာ ဥပေက္ခကော ဝိဟရေယျံ သတော သမ္ပဇာနောတိ၊ ဥပေက္ခကော တတ္ထ ဝိဟရတိ သတောသမ္ပဇာနော။

အဆင်းဟူသော ရူပါရုံနှင့်တွေ့ကြုံရာ၌ စိတ်ကိုအစိုးရပုံ ငါးချက်တည်း၊ နောက်အာရုံငါးပါးတို့နှင့် တွေ့ကြုံရာ တို့၌လည်း စိတ်ကို အစိုးရပုံ ငါးချက်စီလာ၏၊ အကျဉ်းချုပ် အဓိပ္ပါယ်ကား- အာရုံခြောက်ပါး တို့တွင် တစ်ပါးတစ်ပါး၌ ဣဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံဟူ၍ နှစ်မျိုးစီရှိကြ၏၊ ထိုနှစ်မျိုးတို့တွင်-

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ-ဣဋ္ဌာရုံခြောက်မျိုးတို့နှင့်သော်လည်း ကောင်း၊ အနိဋ္ဌာရုံ ခြောက်မျိုးတို့နှင့်သော်လည်း

ကောင်း၊ ကုဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌာရုံအရောအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း
 တွေ့ကြုံရာ၌ မိမိတို့စိတ်ကို အာရုံအလိုသို့မလိုက်စေ မူ၍ မိမိတို့
 အလိုရှိတိုင်း ထားနိုင်ကြကုန်၏။ ရွံ့ရှာဖွယ်ရှိသော အနိဋ္ဌာရုံကိုပင် ကုဋ္ဌာရုံ
 အနေဖြင့် နှလုံးထားလိုက်သော် စိတ်သည် ရွံ့ရှာတော့သည်။ ကုဋ္ဌာရုံ
 အနိဋ္ဌာရုံနှစ်မျိုး၌ပင် လျစ်လျူရှုလိုက်သော် ဥပေက္ခာစိတ်တည်လေ
 တော့သည်။ ကုဋ္ဌာရုံမှာ ကုဋ္ဌာရုံအတိုင်း၊ အနိဋ္ဌာရုံမှာ အနိဋ္ဌာရုံအတိုင်း
 စိတ်ထားမှုနှစ်ပါးမှာ သာ၍လွယ်ကူတော့သည်။ ဘုရား အဆင်းတော်၊
 အသံတော်အစရှိသော ကုဋ္ဌာရုံမျိုးမှာ ကုဋ္ဌာရုံအတိုင်း ကြည်ညိုစိတ်
 နှစ်သက်စိတ်ကိုထား၏။ ကာမဂုဏ်ငါးပါးနှင့်စပ်သော ကုဋ္ဌာရုံမျိုးမှာ
 ရွံ့ရှာစိတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ လျစ်လျူစိတ်ကိုသော်လည်းကောင်း
 ထား လိုရာထားနိုင်၏- စသည်ဖြင့် ဆိုလေ။

သာမိပရိဘောဂအမြွက်ပြီး၏။

[ဤပရိဘောဂ အနက်၌ကျန်ရှိသော အနက်အဓိပ္ပါယ်
 အကျယ်ကိုမူကား- ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာတို့မှာယူကြလေ။]

ပရိဘောဂလေးပါးအမြွက်စကားပြီး၏။

-----*

ရှင်းလင်းချက်

ယခုအခါ အထက်လျှောင်လွှာတွင် ပါရှိသည့် အချက်စုကို
 ရှင်းလင်းပေအံ့။ မြတ်စွာဘုရားသည်အကြည်အဖြူ ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော
 ပိဏ္ဍိယာလောပဆွမ်း၊ ပံသုကူလသင်္ကန်း၊ ရုက္ခမူလကျောင်း၊ ပူတိမုတ္တ
 ဆေး-ဤပစ္စည်းလေးပါးတို့၌ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်ဖွယ်ရှိမရှိ၊ မဆင်သော်
 လည်း ဣဏပရိဘောဂဖြစ်၊မဖြစ်။

[ဤကား လိုရင်းအချက်ပေတည်း။]

အထက်က ပရိဘောဂလေးပါးကို ထင်ရှားစွာဖော်ပြရသည်မှာ ဤအချက် ရှင်းလင်းဖို့ပင်ဖြစ်၏။ ထိုအချက်၌ အကြည်အဖြူခွင့်ပြု တော်မူသော- ဟူသောဟေတုဝိသေသန စကားဖြင့်ရဟန်းတို့၏ အသုံး အဆောင်ဖြစ်သော ပစ္စည်းလေးပါးသည် မြတ်စွာဘုရား၏ အမွေတော် ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရားသည် အမွေရှင်ဖြစ်၏။ အမွေရှင်ကြည်ဖြူစွာ ခွင့်ပြု သည့်အတွက်ကြောင့် ထိုပဏ္ဍိယာလောပဆွမ်းစသော ပစ္စည်းများ၌ ပစ္စဝေက္ခဏာ မဆင်ခြင်သော်လည်း ဣဏပရိဘောဂမဖြစ်၊ မြတ်စွာ ဘုရားသည် အလိုတော်ရှိရင်းမဟုတ်ဘဲ မလွဲသာ၍သာ ခွင့်ပြုတော် မူရသော အတိရေကလာဘ ပစ္စည်းမျိုး၌မူကား- ပစ္စဝေက္ခဏာ မဆင်ခြင် လျှင် အမွေရှင်မြတ်စွာဘုရား အလိုတော်မကျသည့်အတွက် ဣဏ ပရိဘောဂဖြစ်၏။ ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်မှ အလိုတော်ကျသည့်အတွက် ဣဏပရိဘောဂမှလွတ်၏- ဟုဆိုလိုရိပ်ထွက် ၏။

ဤအလို၌မြတ်စွာဘုရား အလိုတော်မကျမှု၊ မြတ်စွာဘုရား အပြစ်တင်တော်မူရန်အမှုကို ဣဏဟူ၍ဆိုလို၏။ ဆိုထိုက်ပေ၏။ ပိဏ္ဍိယာလောပစသော ပစ္စည်းများမှာ လှူဒါန်းသူ ဒါယကာအတွက်နှင့် လည်း တာဝန်ကြီးစွာမရှိ၊ သမောဟ၊ ဂေဓ၊ မဒ၊ ပမာဒအတွက်နှင့်လည်း တာဝန်မရှိသောကြောင့်လည်း ဣဏပရိဘောဂဖြစ်ဘွယ်မရှိဟုဆို လို၏။ ဆိုခွင့်လည်းရှိပေ၏။ သို့သော်ပိဏ္ဍိယာလောပဆွမ်းမှာ လှူဒါန်းသူ ဒါယကာအတွက်နှင့်လည်း မပေါ့သာချေ၊ သမ္မောဟ၊ ဂေဓ၊ မဒတို့ အတွက်လည်း မပေါ့သာချေ၊ တစ်အိမ်မှတစ်လုပ်စာမျှ ဖြစ်သော်လည်း လတ်တလော သေစေတတ်သော အဆိပ်ဆေးနှင့် အလားတူမျိုးမဟုတ်- ဟူ၍လည်းမဆိုသာချေ၊ လှူဒါန်းသူမရှိဘဲ ရနိုင်သောပံသုကူလ သင်္ကန်း၊ ရုက္ခမူလကျောင်း၊ ပူတိမုတ္တဆေးတို့မှာလည်း သမ္မောဟအဖြစ်နှင့်

လျဉ်းပါးဘွယ်ရှိချေသည်။ ရှေးပညာရှိတို့သည်လည်း သောက်ရေ၊ သုံးဆောင်ရေတို့၌ပင် ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်စမှတ်ပြုကြကုန်သည်။

ပုဏ္ဏိ ဝိဟာရံ သယနာသနဉ္စ၊

အာပဉ္စ သံဃာဋီ ရဇူပဝါဟနံ။

သုတ္တာန ဓမ္မံ သုဂတေန ဒေသိတံ၊

သင်္ခါယ သေဝ ဝရပညသာဝကော။ ။

[ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ။]

အနက် ကား- ဝရပညသာဝကော=မြတ်သောသဗ္ဗညုတ ဉာဏ်ရှင်ကြီး၏ တပည့်သားတော်ဖြစ်သော ရဟန်း သည်၊ သုဂတေန= မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဒေသိတံ=ဟောတော်မူအပ်သော၊ ဓမ္မံ=တရားကို၊ သုတ္တာန=ကြားနာ ၍၊ ပုဏ္ဏဉ္စ=ဆွမ်းကို၎င်း၊ ဝိဟာရဉ္စ=ကျောင်းကို၎င်း၊ သယနာသနဉ္စ=အိမ်ရာနေရာကို၎င်း၊ အာပဉ္စ=သောက်ရေကို၎င်း၊ သံဃာဋီရဇူပဝါဟနဉ္စ=သင်္ကန်း၌လိမ်းကပ်သော မြူအညစ်အကြေးတို့ကို ဆေးလျှော်မျှောချကြောင်းဖြစ်သော ဆေးရေကြောရေကို၎င်း၊ သင်္ခါယ= ပစ္စဝေက္ခဏာဆင်ခြင်၍၊ သေဝ=မှီဝဲသုံးဆောင်ရာ၏။

ဤသို့လာသောကြောင့် ပိဏ္ဏိယာလောပဆွမ်း၊ ပံသုကူလ သင်္ကန်းတို့မှာလည်းမပေါ်သာချေ။ သံဃရက္ခိတသာ မဏောရ ဝတ္ထု၌ လည်း-

ဥပဇ္ဈာယော မံ ဘုဉ္ဇမာနံ၊

သာလိကူရံ သုနိဗ္ဗုတံ။

မာဟေဝတံ သာမဏောရ၊

ဇိဝံ ဈာပေဟိ အသညတော။ ။

ဟုလာ၏။

အနက်ကား- ဥပဇ္ဈာယော=ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာသည်။ သုနိဗ္ဗုတံ= ကောင်းကောင်းကြီး အေးလေပြီးသော၊ သာလိကူရံ=သလေးဆွမ်းကို၊ ဘုဉ္ဇမာနံ=စား၍ နေသော၊ မံ=ငါ့ကို၊ သာမဏေရ=သာမဏေ၊ တွံ=သင်သည်၊ အသညတော=မစောင့်စည်းမှု၍၊ ဇိဝံ=လျှာကို၊ မာဟေဝဈာပေဟိ=ဆွမ်းပူမလောင်စေနှင့်၊ ဣတိ=ဤသို့၊ အာဟ= ဆိုလေ၏။

အသညတောတိ အပစ္စဝေက္ခဏံ သန္ဓာယာဟ။^၁

[မဟာဋီကာ]

ကောင်းကောင်းကြီး အေးလေပြီးသော ဆွမ်းဖြစ်ပါလျက် လျှာကိုဆွမ်းပူမလောင်စေနှင့်ဆိုသည်ကား အလွန်ပူလောင်သော အဆိပ်ဆေးဥပမာအတိုင်းဆိုပေသည်။ အသညတော- ဟူသည်နှင့်အညီ ပစ္စဝေက္ခဏာ မဆင်ခြင်က ပိဏ္ဍိယာလောပဆွမ်း-ဟူ၍ လျှာကို မလောင်နိုင်ဘူး-ဟု မဆိုသာချေ၊ မဆိုသာရုံမျှမက ပိဏ္ဍိယာလောပဆွမ်းအတွက် ပျက်စီးဘူးသော ပိဏ္ဍိပါတ် ဓုတင်ဆောင် ရဟန်းဝတ္ထုနှင့်တကွ တဏှာတကွ တဏှာတွင် ဤရသတဏှာသည် အကြီးကျယ်ဆုံး ဖြစ်ကြောင်းကို ဧကကနိပါတ် ဝါတမိဂဇာတ်၌ လာပေ၏။

လာပုံကား- မြတ်စွာဘုရားသည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်၌ နေတော်မူစဉ် အလွန်ကြွယ်ဝသော သူဌေး၏သား တိဿအမည်းရှိသော လုလင်သည် မြတ်စွာဘုရားထံ တရားတော်ကို ကြားနာရသဖြင့် သံဝေဂရ၍ ရဟန်းပြုခြင်းငှါ လျှောက်ထားရာ မိဘတို့အခွင့်ပြုသူကိုမှ အခွင့်ပေးသည်-ဟု မိန့်တော်မူ၏။ သူဌေးသားသည်မိဘ တို့ထံပြန်၍ ခွင့်တောင်းလေရာ တစ်ယောက်ထည်းသော သားဖြစ်၍ မိဘတို့က အခွင့်မပေးနိုင်ရှိနေ၏။ ထိုအခါ ရဟန်းမပြုရလျှင် သည်နေရာအသေခံတော့မည်-ဟု အစာမစားဘဲ ထိုနေရာတွင်

ခုနစ်ရက်ပတ်လုံးအိပ်နေလေ၏။ ထိုအခါ မိဘတို့သည် အခွင့်ပေးရကုန်၏။ မိဘတို့ထံမှအခွင့်ရသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားထံသို့သွား၍ ရဟန်းပြုလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် သူဌေးသားကို ရဟန်းပြုစေပြီးနောက် တစ်ဆယ့်ငါးရက်မျှ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်၌ နေတော်မူ၍ သာဝတ္ထိပြည်သို့ပါလေ၍ဇေတဝန်ကျောင်းတော်မှာ နေပြီးလျှင် ဓုတင်တစ်ဆယ့်သုံးပါးကို ဆောက်တည်၍ သာဝတ္ထိ ပြည်၌ အိမ်စဉ်အတိုင်း ပိဏ္ဍပါတ်ဆွမ်းအမြဲခံလေ၏။ စူဠပိဏ္ဍပါတိကတိဿ အမည်နှင့် သာဝတ္ထိပြည်တွင် ထင်ရှား ကျော်စောလေ၏။

ကုလပုတ္တော တေရသဓုတင်္ဂီနိ သမာဒါယ သာဝတ္ထိယံ
သပဒါနံ ပိဏ္ဍယ စရမာနော ကာလံဝီတိနာမေတိ၊
စူဠပိဏ္ဍပါတိကတိဿတ္ထေရေနာမာတိဖုတ္တေကာနတလေ
ပုဏ္ဏစန္ဒောဝိယ ဗုဒ္ဓသာသနေ ပါကတော ပညာတော
အဟောသိ။

[၎င်းဇာတ်အဋ္ဌအတာ။]

ထိုအခါ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်မှာ မိဘဖြစ်သူများသည် ပူဆွေးဒုက္ခဖြစ်ကြ၍ငိုယိုမြည်တမ်းကြရာ အရွယ်အဆင်းနှင့် ပြည့်စုံသော သူငယ်မတစ်ယောက်က ကျွန်တော်မကို စည်းစိမ်ဥစ္စာနှင့်တကွ အပ်နှင်းကြမည် ဖြစ်ပါလျှင် အရှင်သားကို ကျွန်တော်မ ဤအိမ်သို့ရောက်အောင် သွေးဆောင်မည်ဟုဆိုပေ၏။ မိဘတို့ကလည်း အပ်နှင်းမည်ဟုဆိုကြ၏။ ထိုအခါ ထိုသူငယ်မသည် ပစ္စည်းဥစ္စာကို၎င်း၊ သင့်လျော်ရာ အဖော်အသင်းပင်းကို၎င်းတောင်းယူ၍ သာဝတ္ထိပြည်သို့သွားပြီးလျှင် ထိုရဟန်းငယ် ဆွမ်းခံလမ်းတွင် အိမ်ဆောက်လုပ်၍ နေထိုင်ကြလျက် အလွန်ကောင်းမွန်စွာ ကျိုချက်၍ တစ်မုတ်စာသော ယာဂုကို၎င်း၊ တစ်ဇွန်းကြီးမျှ

သော အလွန်အရသာရှိသောဆွမ်းကို၎င်း လောင်းလေ၏။

ရဟန်းငယ် ထိုဆွမ်းအရသာကို လွန်စွာစွဲလမ်းခြင်းဖြစ်၍ ထိုသူငယ်မ ပြောဆိုရာပါလေ၏။ ထိုအခါအိမ်ပေါ်သို့ ပင့်တင်၍ ထိုင်နေစေပြီးလျှင် လောင်းလှူ၏။ ထိုသူငယ်မသည် မိမိအလိုရှိရာ ပါရာပြီဟု သိလတ်သော တစ်နေ့သ၌ မကျန်းမမာယောင်ပြု၍ တိုက်ခန်းမှ မထွက်ဘဲနေလင့်၏။ ရဟန်းငယ်ရောက်လာသော် မမြင်၍မေးမြန်းလေရာ အိမ်သားတို့က သူငယ်မ မကျန်းမမာရှိကြောင်း၊ အရှင်ဘုရားကိုလည်း ဖူးမြင်ရန်အလွန်တောင့်တကြောင်း လျှောက်ကြရာ သူငယ်မ တိုက်ခန်းသို့ ဝင်ရောက်သဖြင့် ရဟန်းသိက္ခာပျက်ဆုံးပြီးလျှင် မိဘတို့ရှိရာ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ပြန်ရလေ၏။

[ဤကား-ဝိဇ္ဇာယာလောပဆွမ်းအတွက်နှင့် ပျက်စီးဘူးသောဝတ္ထုပေတည်း။]

ထိုအခါ၌ တရားသဘင်မှာ ထိုရဟန်းငယ်၏ အကြောင်းကို ရဟန်း ပရိသတ်တို့ပြောဆို၍နေကြရာ မြတ်စွာဘုရား ကြွလာတော်မူပြီးလျှင် ထိုအကြောင်းကိုမေးတော်မူ၍ လျှောက်ထားကြသဖြင့် ဤသူငယ်မသည် ဤရဟန်းငယ်ကို ယခုမှာသာ ဖျက်ဆီးသည် မဟုတ်။ ရှေးဘဝကလည်းဖျက်ဆီးဘူးလေပြီဟု မိန့်တော်မူပြီး၍ ဝါတမိဂဇာတ်ကို ဟောတော်မူ၏။ ဝါတမိဂဆိုသည်ကား- လေအဟုန်ကဲ့သို့ အပြေးလျင်မြန်သော သမင်တစ်မျိုးတည်း။ သမင်ပျံဟု ခေါ်ကြ၏။

လွန်လေပြီးသောအခါ၌ မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော်သည် ဗာရာဏသီမင်းဖြစ်တော်မူစဉ် မင်းဥယျာဉ်၌ သဉ္ဇယ မည်သောသူကို ဥယျာဉ်မျိုးခန့်ထားလေ၏။ ထိုသမင်သည်တောမှလာ၍ ထိုဥယျာဉ်၌ မြက်နုတို့ကိုစား၏။ ဥယျာဉ်မျိုးသည် ထိုသမင်ကို မချောက်မလှန့်မှု၍ ယဉ်ပါးအောင်ပြု၏။ ဥယျာဉ်၌ဖြစ်သော ပန်းသစ်သီးများကို မင်းကြီးအား

ဆက်သရန် နန်းတော်သို့ဝင်၍ မင်းအားထိုသမင်အကြောင်းကိုပြော၏။ သင်ရအောင်ဖမ်းနိုင်မည်လောဟု မေးလေရာ ပျားရည်လုံလောက်စွာ ရပါလျှင် ဖမ်းနိုင်ပါ၏။ နန်းတော်တွင်းသို့ဝင်အောင်ပင် တတ်နိုင်ပါ၏- ဟုလျှောက်၏။

ပျားရည်လုံလောက်စွာရ၍ ဥယျာဉ်သို့ ပြန်ရောက်လေသော် ထိုသမင်စားရာဌာန၌ မြက်နုတို့ကိုပျားရည်ဆွတ် လူး၍ထား၏။ သမင်သည်ပျားရည်လူးသော မြက်နုတို့ကိုစား၍ ပျားအရသာ၌ စွဲလမ်းသောအခါတောသို့မပြန်ဘဲ ဥယျာဉ်ထဲမှာနေ၍ တစ်ခြားမြက်ကိုမစားနိုင်ပျားရည်လူးသောမြက်ကိုသာ စား၏။ ယဉ်ပါးလတ်သော် ဥယျာဉ်မှူး၏ လက်၌ရှိသော မြက်ကိုပင်လာ၍စား၏။ ထိုအခါ နန်းတော်တွင်းသို့ သွင်းရန် မင်းကြီးအားပြောကြား၍ လမ်းတစ်လျှောက်၌ စိမ်းရှင်သော သစ်ကိုင်းသစ်ခက်တို့ကိုကာရန်စေပြီးလျှင် ဥယျာဉ်မှူးသည် ပျားရည်လူးသော မြက်စိမ်းတို့ကို ကိုင်ယူ၍ သမင်ကိုပြုလျက် ရွှေ့ကသွားလေရာ သမင်သည် နန်းတော်တွင်းသို့ ရောက်လေ၏။ ထိုအခါ များစွာသော လူတွေကိုမြင်၍ ကြောက်လန့်ခြင်းပြင်းစွာဖြစ်သဖြင့် ထိုမှဤမှ မရပ်မတည်ပြေး၍နေ၏။ မင်းကြီးမြင်တော် မူလတ်သော် သနားခြင်းဖြစ်ပြီးလျှင် ရသတဏှာ၏အပြစ်ကို မြင်တော်မူ၍ တရားဂါထာဖွဲ့ပြီးလျှင် မင်းပရိသတ်အပေါင်းတို့အား ဟောကြားပေ၏။

တရားဂါထာကား-

နက်ရတ္ထိ ရသေဟိ ပါပိယော၊

အာဝါသေဟိ ဝါ သန္တဝေဟိ ဝါ။

ဝါတမိဂံ ဂဟန နိဿိတံ၊

ဝသမာနေသိ ရသေဟိ သဉ္ဇယော။

အနက်ကား- ကိရ=ပညာရှိသောစကားကြားရဘူးသည်ကား၊

ရသေဟိ=ရသာရုံတို့ထက်၊ ပါပိယော=လွန်၍ ယုတ်မာသော တရားသည်၊
နတ္ထိ=မရှိ၊ အာဝါသေဟိဝါ=တိုက်အိမ်ဘုံနန်း စသည်တို့ထက်၎င်း၊
သန္တဝေဟိဝါ=သားမယားစသောချစ်ကျွမ်းဝင်သူတို့ထက်၎င်း၊ ရသာဇဝ=
ရသာရုံတို့သည်သာလျှင်၊ ပါပိယာ=ထောင်သောင်းမက အဆများစွာ
သာလွန်ထူးကဲ၍ယုတ်မာလှကုန်၏၊ ဂဟနနိသ္မိတံ=တောရပ် ဂနိုင်မြိုင်
ကြီးအတွင်း၌ မှီတင်းနေထိုင်သော၊ ဝါတမိဂံ=သမင်ပျံကို၊ သဉ္ဇယော=
ဥယျာဉ်မျိုးသဉ္ဇယသည်၊ ရသေဟိ=ပျားရည်ဟူသောရသာရုံတို့ဖြင့်၊ ဝသံ=
မိမိအလိုသို့၊ အာနေသိ=ဆောင်နိုင်ပါ၏။

အဘယ့်ကြောင့် ရသာရုံ၊ ရသတဏှာတို့သည် အယုတ်မာဆုံး
ဖြစ်ကြကုန်သနည်းဟူမူကား-မိမိအသက်ကိုလည်း ဆုံးရှုံးစေတတ်
ကုန်၏၊ သူတစ်ပါးတို့၏ အသက်တို့ကိုလည်း များစွာဆုံးရှုံးစေ
တတ်ကုန်၏၊ တစ်ဦး တစ်ယောက်သော သတ္တဝါ၏ရသတဏှာကြောင့်
မိမိအသက်လည်းဆုံးရှုံးတတ်၏၊ အထောင်အသောင်းမကသော
သတ္တဝါတို့၏ အသက်တို့သည်လည်း ဆုံးရှုံးရကုန်၏၊ ထို့ကြောင့်
အယုတ်မာဆုံးဖြစ်ကြကုန်၏၊ ထိုတွင်သမင်ပျံဝတ္ထုသည် မိမိအသက်ကို
ထိခိုက်ရာ၌သက်သေဖြစ်၏၊ တရားစောင့်သောမင်းနှင့်တွေ့သောကြောင့်
အသက်ချမ်းသာရာရ၏။

အဋ္ဌကထာအဖွင့်ကား-

ကိရာတိ အနုဿဝနတ္ထေ နိပါတော၊ ရသေဟိတိ
ဇိဝှိဝိညေယျေတိ မဓုရဓိဗ္ဗိလာဒီဟိ၊ ပါပိယောတိ ပါပတရော၊
အာဝါသေဟိဝါ သန္တဝေဟိဝါတိ နိဗဒ္ဓဝသနဋ္ဌာန
သင်္ခါတေသု အာဝါသေသုပိ မိတ္တသန္တဝေသုပိ ဆန္ဒရာဂေါ

နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ် (ဒု-တွဲ)

၁၆၈

ပါပကောဝ၊ ဧတေဟိ ပန သဆန္ဒရာဂပရိဘောဂေဟိ
 အာဝါသေဟိဝါ မိတ္တသန္တဝေဟိ ဝါ သတဂုဏေန စ
 သဟဿဂုဏေန စ သတသဟဿဂုဏေန စ
 ဓုဝပဋိသေဝနဌေန အာဟာရံ ဝိနာ ဇီဝိတိန္ဒြိယ ပါလနာယ
 အဘာဝေန စ သဆန္ဒရာဂပရိဘောဂရသာဝ ပါပတရာ။

အနက်ကား။ ။ ကိရာတိ- ကိရဟူသည်ကား၊ အနုဿဝ

နတ္ထေ=အဆင့်ကြားဖူးခြင်းအနက်၌၊ နိပါတော=နိပါတ်ပုဒ်တည်း၊
 ရသေဟိတိ=ရသေဟိဟူသည်ကား၊ ဇိဝှိဝိညေယျဟိ=လျှာဖြင့်သိ
 အပ်ကုန်သော၊ မဓုရမ္ပိလာဒီဟိ=အချို့အချဉ်စသည်တို့ထက်၊ ပါပိရောတိ=
 ပါပိရောဟူသည်ကား၊ ပါပတရော=အလွန်ယုတ်မာသည်တည်း၊
 အာဝါသေဟိဝါသန္တဝေဟိဝါတိ=ဟူသည်ကား၊ နိဗဒ္ဓဝသနဌာနသင်္ခါ
 တေသု=အမြဲနေရာဌာနဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ အာဝါသေသုပိ=အိမ်ရာ
 တိုက်တာဘုံနန်းဗိမာန်တို့၌လည်းကောင်း၊ မိတ္တသန္တဝေသုပိ=သား
 မယားစသော မိတ်ဆွေခင်ပွန်း ချစ်ကျွမ်းဝင်သူတို့၌လည်းကောင်း၊
 ဆန္ဒရောဂါ=အားကြီးသော တဏှာရာဂသည်၊ ပါပကောဝ=ယုတ်မာလှ
 သည်သာတည်း၊ ပန=ထိုထက် အထူးအချွန် အလွန်ကို ဆိုပြန်သည်ရှိ
 သော်ကား၊ သဆန္ဒရာဂ ပရိဘောဂေဟိ=ဆန္ဒရာဂနှင့်တကွ သုံးဆောင်
 ကြကုန်သော၊ ဧတေဟိအာဝါသေဟိဝါ=ထိုအိမ်ရာတိုက်တာဘုံနန်း
 ဗိမာန်တို့ထက်လည်းကောင်း၊ ဧတေဟိ အာဝါသေဟိဝါ၊ ထိုအိမ်ရာ
 တိုက်တာဘုံနန်းဗိမာန်တို့ထက်၎င်း၊ ဧတေဟိ မိတ္တသန္တဝေဟိဝါ၊ ထိုသား
 မယားစသော အဆွေခင်ပွန်းချစ်ကျွမ်းဝင်သူတို့ထက်၎င်း၊ သတ
 ဂုဏေနစ=အဆအရာအားဖြင့်၎င်း၊ သဟဿဂုဏေနစ၊ အဆအထောင်
 အားဖြင့်၎င်း။ သတသဟဿဂုဏေနစ၊ အဆအသောင်း အသိန်းအား

ဖြင့်၎င်း၊ ဓုဝမဋ္ဌိသေဝနဋ္ဌေန=အိပ်ပျော်ဆဲအခါကိုချန်လှပ်၍နာရီစဉ် ပဟိုစဉ် နေ့စဉ် ရက်စဉ် မပြတ်မစဲ အမြဲမှီဝဲရခြင်းကြောင့်၎င်း၊ အာဟာရ= အာဟာရကို၊ ဝိနာ=ကြဉ်၍၊ ဇီဝိတိန္ဒြိယပါလနာယ=အသက်ဇီဝိတိန္ဒြေကို စောင့်ရှောက်တတ်သော တရားတစ်ပါး၏၊ အဘာဝေနစ=မရှိခြင်း ကြောင့်၎င်း၊ သဆန္ဒရာဂပရိဘောဂရသာဝ= ဆန္ဒရာဂနှင့်တကွ သုံးဆောင် အပ်ကုန်သော ရသာရုံတို့သည်သာလျှင်၊ ပါပတရာ=အလွန်အကြူး အထူးအကဲ ယုတ်မာလှကုန်၏၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော် အိပ်နေဆဲ ကို ချန်လှပ်၍ တစ်နာရီမျှ အပြတ်မခံနိုင်ဘဲ အမြဲသုံးဆောင်ရခြင်း ကြောင့်၎င်း အစာအာဟာရမှတစ်ပါး အသက်ကိုစောင့်ရှောက်နိုင်သော ဝတ္ထု-ဟူ၍ တစ်စုံတစ်ခုမျှ မရှိသော အသက်မွေးမှုကြီးဖြစ်နေသော ကြောင့်၎င်းတည်း။

ဤစကား၌အာဝါသတဏှာ၊ ဉာတိမိတ္တသန္တဝတဏှာတို့ထက် အဆရာထောင်မက ကြီးကျယ်လှ၏-ဟူသော စကား၌ ပေါရိသာဒမင်း သည် ရသတဏှာအတွက်နှင့် တိုင်းပြည်နိုင်ငံဘုံနန်းဗိမာန်တို့ကို၎င်း၊ မောင်းမမိသံ၊ မိဖုရား၊ သားတော်၊ သမီးတော်၊ ဆွေတော်မျိုးတော် အလုံးစုံတို့ကို၎င်း စွန့်ပစ်၍ရသတဏှာ၏ ကျွန်လုပ်၍နေရ၏၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ရသတဏှာလွန်ကဲမှုဖြင့် စပ်သော ဇာတ်နိပါတ် ဝတ္ထုသက် သေတို့ကို ထုတ်ဖော်၍ပြဆိုလေ၏။

အိပ်နေဆဲကို ချန်လှပ်၍ တစ်နာရီမျှ အပြတ်မခံနိုင်ပဲ အမြဲမှီဝဲ သုံးဆောင်ရခြင်းဆိုသည်ကား-ထမင်း အစာ အာဟာရကိစ္စများလည်း တစ်နေ့လျှင်နှစ်ထပ်၊ သို့မဟုတ်တစ်ထပ် နေ့စဉ်မြဲကြရ၏၊ တစ်နေ့ တစ်ရက်မှ အလုပ်မခံနိုင်ကြ၊ ထမင်းနပ်တို့၏ အကြား၌ မှုံ့ပဲ၊ သစ်သီး ခဲဖွယ်၊ အလှော်အကြော်၊ အဖျော်အရည်၊ အရက်မျိုး ရှိတိုင်းတွေ့တိုင်း

စားကြရ၊ သောက်ကြရသေး၏။ လဖက်ဆေးကွမ်းတို့မှာ ခံတွင်း၌ မပြတ်ဝါးရန်၊ ငုံရန်၊ သောက်ရန်၊ ရှူရန်အမြဲရှိကြစေရ၏။ ဤသို့လျှင် လျှာခံတွင်းမည်သည် သာယာဖွယ်အာရုံ၊ သာယာခြင်း တဏှာနှင့် တစ်နာရီမျှ မပြတ်ခံနိုင်ကြသော ဌာနဖြစ်၏။ ကျန်ရှိသောမျက်စိ အရာ၊ နားအရာစသည်တို့မှာကား-သာယာဖွယ်သော အဆင်း၊ အသံ အစရှိသော အာရုံ၊ သာယာခြင်းတဏှာတို့နှင့် တစ်နာရီမက အပြတ်ခံ နိုင်ကြကုန်၏။ တစ်ရက်မက၊ တစ်လမက၊ တစ်နှစ်မက အပြတ်ခံနိုင်ကြ ရကုန်၏။ ထို့ကြောင့် ရသတဏှာသည် အကြီးအကျယ်ဆုံးသော တဏှာ ဖြစ်၏-ဟူလိုသည်။

အသက်မွေးမှုကြီးဖြစ်နေကြသည်-ဟူသော စကား၌ လောက၌ အသက်မွေးမှုသည် အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်၏။ ရေသတ္တဝါအနန္တ၊ ကုန်းသတ္တဝါအနန္တတို့မှာ ထိုအမှုကြီးသည် အချုပ်အချာဖြစ်၏။ အသက် မွေးမှု-ဟူသည်မှာလည်း ကဗဠိကာရအစာ အာဟာရ ဖြည့်စွမ်းမှု ကြီးသည် အသက်ကို ပွားစီးစေခြင်း၊ ရသတဏှာကို ပွားစီးစေခြင်းအကျိုး နှစ်ပါးကို အမြဲဆောင်ရွက်ပေ၏။ ဤသို့လျှင် အသက်မွေးမှုသည် တစ်ခြားတစ်ပါးသော အမှုခပ်သိမ်းတို့ထက် အဆအရမက၊ အဆ အထောင်မက၊ အဆအသောင်းအသိန်းမက ကြီးကျယ်လှသော အမှုကြီး ဖြစ်သောကြောင့် ရသတဏှာသည်လည်း ခပ်သိမ်းသောတဏှာ-ဟူသမျှ တို့ထက် အဆအရာ၊ အထောင်၊ အသောင်း၊ အသိန်းမက ကြီးကျယ်လှ သောတဏှာကြီး ဖြစ်လေသတည်း။

ထိုရသတဏှာသည် အဘယ်မျှလောက်ယုတ်မာမှု၊ အကျိုးမဲ့မှု ကြီးကျယ်သနည်း-ဟူမူကား အသက်ကို ပွားစီးစေခြင်း ကိစ္စသည်လည်း အလွန်ကြီးကျယ်သော ဒုစရိုက်နယ်ကြီး တစ်ပါးဖြစ်၏။ ရသတဏှာ

တိုးတက်ပွားစီးခြင်း ကိစ္စသည်လည်း အလွန်ကြီးကျယ်သော ဒုစရိုက် နယ်ကြီးတစ်ပါးဖြစ်၏။ ဤငါတို့ဗုဒ္ဓဘာသာနိုင်ငံမှာပင် နွားသတ်ရုံ၊ သားသတ်ရုံတို့၌ နွားကောင်ရေပေါင်း၊ သားကောင်ရေပေါင်း၊ ကြက်ကောင်ရေ ငှက်ကောင်ရေပေါင်း တစ်နေ့တစ်ရက် အတွက်မှာပင် အသောင်းများစွာသေဆုံးရ၏။ တစ်လတစ်လ အတွက်မှာပင် အသိန်း များစွာ သေဆုံးရ၏။ ဤရသတဏှာ၏ စက်ကြီးပင်တည်း။ ကမ္ဘာပေါ်၌ ဘီလူးသဘက်တို့၏ အတတ်ကြောင့် ကပ်ရောဂါကြီးတွေ ဖြစ်ပေါ်၍ နေခြင်းသည်လည်း ဤရသတဏှာ၏ စက်ကြီးပင်တည်း။

သေဆုံးကြရာ၌လည်း သေဆုံးကြသောသတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်ခန္ဓာ တို့၌ရှိနေကြသော အသား၊ အသွေး ရသာရုံတို့သည် အတွင်းရန်သူ တို့ပေတည်း။ ထိုရသာရုံတို့သည် သတ်သောသူတို့ကိုလည်း တွင်တွင် သတ်အောင် နှိုးဆော်ကုန်၏။ စားသောသူများကိုလည်း တွင်တွင်စား အောင်နှိုးဆော်ကုန်၏။ ဥပမာ-အသီးအရွက် စားကောင်းသော သစ်ပင်မှာ အသီးအရွက်သည် အတွင်းရန်သူဖြစ်၏။ အသီးအတွက်၊ အရွက်အတွက် အခုတ်အချိုင့်ခံရ၏။ အသီးအရွက် မစားကောင်းသော သစ်ပင်သည် ချမ်းသာ၏။ ဤဥပမာကဲ့သို့တည်း။ ရေသတ္တဝါအနန္တ၊ ကုန်းသတ္တဝါအနန္တတို့မှာ အသက်လွတ်အစာအာဟာရကို စားကြသူ အလွန်နည်းပါး၏။ နိုင်ရာနိုင်ရာဖမ်းယူ၍ စားကြသူအလွန်များ၏။ ဤရသတဏှာ၏ စက်ကြီးပင်တည်း။ အဘယ်မျှလောက် နည်းပါးသည်၊ အဘယ်မျှလောက်များပြားဟူမူ-ဤအရာ၌ မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်တွင်လာ သော နဒသီခသုတ် ဒေသနာကိုထုတ်ဖော်ပြဆိုရာ၏။

ထိုသုတ်ဒေသနာ၏ အချုပ်အဓိပ္ပါယ်ကိုမျှ ပြဆိုပေအံ့။

မြတ်စွာဘုရားသည် လက်သည်းတော်အဖျား၌ မြေမှုန့်ကိုတင်ထား၍ ရဟန်းတို့ကိုမေးတော်မူ၏။ ရဟန်းတို့ ငါ၏လက်သည်းဖျားမှာ တင်ထားသောမြေမှုန့်စုနှင့် မဟာပထဝီအပြင်မှာရှိသော မြေမှုန့်စုသည် အဘယ်ကများသနည်းဟု မေးတော်မူ၏။ ရဟန်းတို့က လက်သည်းတော်ဖျား၌ တင်ထားသောမြေမှုန့်စုက အလွန်နည်းပါးလှသောကြောင့် မဟာပထဝီမြေပြင်မှာရှိသော မြေမှုန့်စုက အလွန်များလှပါကြောင်း လျှောက်ကြကုန်၏။ ထိုအခါ ဤသို့ဟောတော်မူ၏။

ဧဝမေဝ ခေါ ဘိက္ခဝေ အပ္ပကာ တေ သတ္တာ၊ ယေ ပါဏာတိပါတာ ပဋိဝိရတာ၊ အထခေါ ဧတေဝ ဗဟုတရာ သတ္တာ၊ ယေ ပါဏာတိပါတာ အပ္ပဋိဝိရတာ။

အဓိပ္ပါယ်ကား-ဤသတ္တလောကကြီး၌ သူ့အသက်သတ်မှုမှ ကြဉ်ရှောင်သူသည် လက်သည်းတော်ဖျားမှာ တင်ထားသောမြေမှုန့်စုကဲ့သို့ အလွန်နည်းပါး၏။ သူ့အသက်ကို သတ်မှုမှ မရှောင်ကြဉ်သူသည် မဟာပထဝီမြေပြင်မှာရှိနေသော မြေမှုန့်ကဲ့သို့ များပြား၏ဟု-ဟောတော်မူ၏။ အဒိန္နဒါန်စသည်တို့မှာလည်း ဤနည်းတူဟောတော်မူ၏။ ဤဒေသနာတော်များကိုထောက်၍ အသက်လွတ် အစာအာဟာရကို စားကြသူဘယ်မျှလောက်နည်းပါးသည်၊ နိုင်ရာနိုင်ရာစားကြသူ ဘယ်မျှလောက်များပြားသည်ဟု သိနိုင်ရာ၏။ ဤသည်လည်း ရသတဏှာ၏ စက်ကြီးပင်တည်း။ ဤ၌လည်း နိုင်ရာ နိုင်ရာကို စားကြသူအများတွင် အသက်လွတ်စားရန်မရှိ၍ အသက်ရှိကို စားရသူများလည်း ရှိရာ၏။ ရေသတ္တဝါများကိုမြှော်လေ၊ အသက်လွတ်စားရန်ရှိလျက်နှင့် ရသတဏှာအတွက် အသက်ရှိကိုစားကြသူသည် အလွန်များ၏။ ကုန်းသတ္တဝါများကိုမြှော်လေ၊ ဤသို့လျှင် တစ်လောကလုံး ဒုစရိုက်တောကြီး ဖြစ်နေမှု

သည် ရသတဏှာ ယုတ်မာမှုကြီးပေတည်း။

ထို့ကြောင့် ဤအသက်မွေးမှုကြီး၊ ရသတဏှာ မွေးမှုကြီး နှစ်ပါးသည် အလွန်ကြီးကျယ်သော ဒုစရိုက်နယ်ကြီး နှစ်ပါးဖြစ်ကြောင်း၊ အလွန်ယုတ်မာသော တဏှာကြီးဖြစ်ကြောင်းထင်ရှား၏။ သေကြသည့် အခါ၌လည်း သုဂတိဘဝ၌ဖြစ်သော သတ္တဝါသည် လက်သည်းတော် ဖျား၌ တင်ထားသောမြေမှုန့်စုကဲ့သို့ အလွန်နည်းပါး၏။ အပါယ်၌ဖြစ် ရသော သတ္တဝါသည် မဟာပထဝီမြေပြင်ကြီးမှာ ရှိနေသော မြေမှုန့်စု ကဲ့သို့ အလွန်များပြား၏ဟု သုတ်ဒေသနာတော် များစွာလာရှိပြန်၏။ ဤဒေသနာတော်များကိုထောက်၍ အပါယ်သို့ကျရောက်လေသော သတ္တဝါဟူသမျှသည် သုဂတိဘဝသို့ပြန်ရောက်ဘို့ အလွန်ခဲယဉ်းကြောင်း၊ ဘဝတစ်သောင်းနှင့်လည်းပြန်နိုင်ခွင့်မရှိ၊ ဘဝတစ်သိန်းနှင့်လည်း ပြန်နိုင်ခွင့်မရှိ၊ များစွာသော ကျောက်တုံးကျက်ခဲတို့ကို သမုဒ္ဒရာရေ အပြင်မှာ ပစ်ချလိုက်ရာ အောက်သို့သာ နစ်မြုပ်၍သွားကြကုန်သကဲ့သို့ ထိုသတ္တဝါတို့သည် တစ်ဘဝထက်တစ်ဘဝ နစ်မြုပ်၍သာ သွားကြ ကြောင်းကို သိနိုင်ရာသတည်း။

ဤအရာ၌ ၎င်း မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်တွင်ပင် လာရှိသော လိပ် ကာဏ်းဥပမာ-ကာဏကစ္ဆပေါပမသုတ်ကိုလည်း ထုတ်ဖော်၍ ပြဆိုရာ၏။ ဤအလုံးစုံသည်ကား-ရသတဏှာသည် ခပ်သိမ်းသော တဏှာတို့ထက် အဆသိန်းသောင်း လွန်ကဲကြောင်း၊ ယုတ်မာကြောင်းကို ဖွင့်ဆိုပေသော ဝါတမိဂဇာတ်အဋ္ဌကထာစကားကို ထင်ရှားစေရန် ဝေဖန်ဖော်ပြချက် ပေတည်း။

[ဤကား- ပိဏ္ဍိယာလောပ ဆွမ်းစသော ပစ္စည်းလေးပါးတို့မှာ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်ဖွယ်မရှိ-ဟူသော အယူဝါဒကို သုတ်သင်ချက် တည်း။]

ယခုအခါ၌ ထိုရသတဏှာသည် ရဟန်းတော်တို့ဘောင်မှာ မင်းမှု၍နေကြ၏။ မင်းမှုပုံကား-လူတို့မှာ နေ့စဉ် ဟင်းကောင်းကျွေးကောင်းစားနိုင်ကြသူ အလွန်နည်းပါး၏။ အထိုက်အလိုက်နှင့်ပြီးကြသူများ၏။ ရဟန်းတော်တို့မှာ တက်နိုင်သူတို့က လှူဒါန်းကြသည်ဖြစ်၍ နေ့စဉ်ဟင်းကောင်းကျွေးကောင်းစားရသူများ၏။ မကောင်းလျှင် မစားနိုင်သူများ၏။ ဘုန်းတန်ခိုးကြီးလေလေဟင်းကောင်းကျွေးကောင်း၊ အစားကောင်း၊ အသောက်ကောင်း ပြည့်စုံလေလေဖြစ်၏။ သက်သတ်ဟင်း မပါလျှင် မစားနိုင်သူများ၏။ လောက၌ အာရုံအပေါင်းတို့တွင် ရသာရုံသည် အယုတ်မာဆုံးဖြစ်၏။ သူတစ်ပါးတို့၏အသက်ကို ထိခိုက်သည်ဖြစ်၍ အကြီးအကျယ်ဆုံးသော အကျိုးမဲ့ကြီး ဖြစ်၏-ဟု ပြဆိုခဲ့သော ပါဠိအဋ္ဌကထာများနှင့် ဘယ်လိုနေကြမည်မသိ-ဟု သံဝေဂယူကြဘို့ ကောင်းလှ၏။ ရသတဏှာတွင်လည်း လူတို့၏ အသက်သခင် စည်းစိမ်သခင် ဖြစ်ကြကုန်သော နွားသတ္တဝါ၊ ကျွဲသတ္တဝါတို့၏ အသားတို့၌ စွဲလမ်းသော တဏှာသည် အယုတ်မာဆုံးသော ရသတဏှာမျိုးစုံတို့တွင် အတုမရှိသော ဘုရင်ချုပ်ကြီးဖြစ်ပေ၏။ “နကိရတ္ထိရသေဟိ ပပိယော” ဟူသော ဂါထာပဒကို နှုတ်တက်၍ ရကြဘို့လည်းကောင်းလှ၏။

အထက်၌ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ဒုစရိုက်နယ် အပါယ်နယ်ကြီး ဖြစ်ချေ၍ အယုတ်မာဆုံးဖြစ်သော ဤ ရသတဏှာကြီးသည် ယခုအခါ ရဟန်းတော်တို့ဘောင်မှာ မင်းမှု၍နေရခြင်း၊ ရဟန်းတော်များဖြစ်လျက် တဏှာ တကာတို့ထက် အယုတ်မာဆုံးကြီးဖြစ်သော ရသတဏှာကြီး၏ ကျန်ဖြစ်၍ နေကြရခြင်းသည်လည်း ဝမ်းနည်းဘွယ် ကောင်းလှ၏။

[ဤကား-ဣဏပရိဘောဂအရ တဏှာခြောက်ပါးတို့တွင် ရသတဏှာသည် အယုတ်မာဆုံးကြီး ဖြစ်ကြောင်း၊ ဒုစရိုက်နယ်ကြီး၊

အပါယ်နယ်ကြီးဖြစ်ကြောင်း ပါဠိအဋ္ဌထာလာရှိသည့်အတိုင်း ထုတ်ဖော်၍
ပြဆိုချက်ပေတည်း။]

ရှင်းလင်းချက်ပြီး၏။

ရှေး၌ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပါဠိတော်လာ ဥပမာစုကို ပြဆိုခန်း

ထေယျပရိဘောဂ၌ သံတွေခဲဥပမာ လာပုံကား-

အညထာ သန္တ အတ္တာနံ၊

အညထာ ယော ပဝေဒယေ။

နိကစ္စ ကိတဝဿေဝ၊

ဘုတ္တံ ထေယျာယ တဿ တံ။ ။

သေယျော အယောဂုဠော ဘုတ္တော၊

တတ္တော အဂ္ဂိသိဉ္စူပမော။

ယဉ္ဇေ ဘုဉ္ဇေယျ ဒုဿီလော၊

ရဌပိဏ္ဏံ အသညတော။ ။

အနက်ကား-ယော= အကြင်ရဟန်းစစ်မဟုတ်ဘဲ ရဟန်းစစ်
လုပ်၍နေသော ရဟန်းတု၊ ရဟန်းယောင်သည်။ အညထာ=တပါးသော
ဒုဿီလအခြေအနေအားဖြင့်၊ သန္တ=အမှန်အဟုတ်ဖြစ်၍ နေသော၊
အတ္တာနံ=မိမိကိုယ်ကို။ နိကစ္စ=ဖုံးရှက်စဉ်းလဲ၍၊ အညထာ=တပါးသော
သီလဝန္တ အခြေအနေအားဖြင့်၊ ပဝေဒယေ-ပဝေဒတိ=ဖော်ပြ
ပြောကြား၏။ ယထာ=ဥပမာကား၊ ကိတဝဿ=ငှက်သတ်မုဆိုး၏၊ နိကစ္စ=
စဉ်းလဲ၍၊ ပဝေဒနံဣဝေ=ထိထိကိုယ်ကို ဖော်ပြခြင်းကဲ့သို့တည်း။

တသေ=ထိုရဟန်းတို့ ရဟန်းယောင်၏။ တံ ဘုတ္တံ=ထိုလူတို့လှူဒါန်းသော ပစ္စည်းလေးပါးကို သုံးဆောင်ခြင်းသည်။ ထေယျာန=အနက်အနဲ စဉ်းလဲသော ခိုးခြင်းဖြင့်၊ ဘုတ္တံ=သုံးဆောင်ခြင်းဖြစ်၏။

တတ္ထော=ရဲရဲညီသော၊ အဂ္ဂိသိဉ္စပမော=မီးတောက်မီးလျှံနှင့် တူသော၊ အယောဂုဋ္ဌာ=သံတွေခဲကို၊ ဘုတ္တော= စားအပ်မျှအပ်သည် ရှိသော်၊ သေယျာ=ကောင်းမြတ်သေး၏၊ အသညတော=သီလကို မစောင့်ထိန်းမှု၍၊ ဒုဿီလော=ရဟန်းသီလပျက်ဆုံးလျက်ရှိနေသော ရဟန်းတူသည်၊ ရဋ္ဌပိဏ္ဍိ=တိုင်းသူပြည်သားလူအများတို့က လှူဒါန်း၍ ရသော ဆွမ်းကို၊ စေ=အကယ်၍၊ ယံဘုဉ္ဇေယျ=အကြင်စားရာ၏၊ တတော=ထိုဒုဿီလရဟန်းတို့မှာ တိုင်းသူပြည်သားတို့ ၏ ဆွမ်းကိုစားရ ခြင်းထက်၊ အယောဂုဋ္ဌာ=သံတွေခဲကို၊ ဘုတ္တော=စားအပ်သည်ရှိသော်၊ သေယျာ=ကောင်းမြတ် လှသေး၏။

ဌာသတ်မုဆိုးသည် မိမိကိုယ်ကို သစ်ခက်စိမ်း၊ သစ်ရွက်စိမ်း တို့ဖြင့် စည်းနှောင်ပြီးလျှင် သစ်ပင်ယောင်၊ ချုံယောင်လုပ်၍ ဌာသတ်များ ကျရောက်ရာဌာနှင့် နေလင့်၏။ ဌာသတ်သည် သစ်ပင်တောချုံမှတ်၍ အနီးအပါး၌ ကျရောက်ကြကုန်၏။ မုဆိုးသည် မိမိအပါး၌ ရောက်လာ သောဌာသတ်တို့ကို ယမ်းမီးစသည်ဖြင့် ပစ်သတ်၍ ယူလေ၏။ ဒုဿီလ ရဟန်းသည် ထိုမုဆိုးနှင့်တူ၏ ဟူလိုသည်။ သားကောင်တို့ကို ထိုနည်း မျိုးဖြင့် စဉ်းလဲ၍သတ်သော သားသတ်မုဆိုး နှင့်လည်းတူ၏။

ထိုရဟန်းတို့မှာ ရွာသူတို့ကလှူဒါန်းကြသော ဆွမ်းပစ္စည်းလေးပါး ကို သုံးဆောင်ရသည်ထက် ရဲရဲညီသော သံတွေခဲကို သုံးစားရခြင်းသည် ကောင်းမြတ်သေး၏ဟူရာ၌ ကောင်းမြတ်ပုံကား-

ထိုရဟန်းတုသည် သံတွေခဲကို သုံးစားခဲ့သော် သုံးစားမှုအတွက် ထိုခဏ၌သေသော်လည်း သေရာ၏။ သေလုနီးပါး ဒုက္ခကြီးသော်လည်း တွေ့ကြုံရာ၏။ သံတွေခဲကို သုံးစားမှုအတွက်နှင့် အပါယ်သို့ကျရောက် မှုမရှိလေ။ ရဟန်းကောင်းထင်မှတ်၍ ရွာသူတို့ကလျှာဒါန်းကြသော ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို သုံးစားမှုသည်ကား- အပါယ်သို့ကြရောက်စေ နိုင်သော အမှုကြီးဖြစ်၏။ ထိုရဟန်းတုသည် အပါယ်သို့ကျရောက်ပြီးလျှင် ကြီးစွာသောအပါယ်ဒုက္ခကို ခံစားရလေ၏။ ခံရပုံကား- ထိုရဟန်းတုမှာ ယခုဘဝတွင် ရဟန်းသံဃာတို့နှင့် ပေါင်းဖော်ရာတို့၌ ရဟန်းကောင်း ပြုလုပ် စဉ်းလဲခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ လူတို့နှင့်ဆက်ဆံရာတို့၌ ရဟန်းကောင်းပြုလုပ်စဉ်းလဲခြင်းသည်လည်းကောင်း ဤစဉ်းလဲ မှုကြီးသည် သံဃဘေဒကဖြစ်သော မုသာဝါဒကိုချန်လှပ်၍ လောက သုံးပါးတွင် အတုမရှိနက်နဲသော မုသာဝါဒကံ ကြီးပေတည်း။ နောက်ဘဝ ၌ အလွန်ကြီးကျယ်သော အပါယ်ဒုက္ခသို့ပစ်ချနိုင်သော ကံကြီးပေတည်း။

ထိုသို့ရဟန်းတို့နှင့်ပေါင်းဖော်စဉ်အခါ လူတို့နှင့်ဆက်ဆံစဉ် အခါတို့၌ ရဟန်းတို့၏အရိုအသေပြုမှု၊ လူတို့၏ရိုခိုးမှု၊ ပူဇော်မှု၊ အလှူအတန်းခံ၍ရသော ပစ္စည်းတို့ကိုသုံးဆောင်မှုတို့၌ နေ့ရက်ရှည်စွာ သာယာရွှင်လန်းသော ကာယကံမှု၊ ဝစီကံမှု၊ မနောကံမှုတို့သည် နောက်ဘဝ၌ ငရဲမီးတောက်မီးလျှံတွေ၊ ပြိတ္တာ မီးတောက် မီးလျှံတွေ ဖြစ်တို့ တို့ပေတည်း။ သေခါနီးအခါ၌ ထိုအာရုံစုတို့တွင် တစ်ခုခုသော် လည်း နိမိတ်ထင်လာလတံ့၊ သို့မဟုတ် အပါယ်ဂတိ နိမိတ်သော်လည်း ထင်လာလတံ့၊ ထင်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ထိုမုသာဝါဒကံကြီးသည် ထိုရဟန်းတုကို အပါယ်သို့ ပစ်ချခွင့်ရလေ၏။ နေ့ရက်ရှည်စွာ သာယာရွှင် လန်းနေသော ထိုကာယကံမှု၊ ဝစီကံမှု၊ မနောကံမှုတို့သည်လည်း

ထိုသူအပါယ်သို့ ရောက်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ငရဲမီးတောက်မီးလျှံတွေ၊ ပြိတ္တာ မီးတောက်မီးလျှံတွေကို ဖြစ်ပေါ်စေကြကုန်သည်။

ဆွမ်းပစ္စည်းမှာ သာယာမှုအတွက်နောက်ဘဝ၌ ထိုသူမှာမျိုးသမ္မ အာဟာရတို့သည်ခံတွင်းသို့ ရောက်လျှင်ရဲရဲညီ သောသံတွေခဲတွေဖြစ်၍ လည်ချောင်းတွင်း၊ ရင်တွင်း၊ ဝမ်းတွင်းသို့အတင်းဝင်ကြလေကုန်၏။ အေးမြသောရေကိုပင် သောက်သော်လည်းခံတွင်းသို့ရောက်လျှင် လျှံလျှံတောက်သော သံပူရေဖြစ်၍ ဝင်လေတော့သည်။ အရဟတ္တဓမ္မ သင်္ကန်းကို ဝတ်ရုံမှုအတွက် ရဲရဲညီသော သံပြားသင်္ကန်းကြီးအပြီး သပိတ် ပရိက္ခရာ အမျိုးမျိုးတို့ကို ဆောင်မှုအတွက် နောက်ဘဝ၌ ရဲရဲညီသော သံမီးသပိတ်ပရိက္ခရာ အမြဲပါလေတော့သည်။ ကျောင်းပစ္စည်းအတွက် နောက်ဘဝမှာ ရဲရဲတောက်သော သံအိမ်ကြီးအပြီးတည်ရှိလေ၏။ ဘုရား တစ်ဆူနှင့်ဘုရားအကြားမှာ ဤမဟာပထဝီမြေကြီး အထက်သို့ အမြင့် တစ်ယူဇနာတက်သည်တိုင်အောင်ပင် အပါယ်ဘဝမှ မလွတ်နိုင်ကြကုန်၊ ကဿပဘုရားလက်ထက်တော်က ကျရောက်ကြကုန်သော ပါပရဟန်းမျိုး တို့သည် ယခုတိုင်ပင် ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်မှာ ရှိနေကြကုန်၏။

ထေယျပရိဘောဂအဖြစ်ပြီး၏။

ဣဏပရိဘောဂ၌အဆိပ်လောင်ပုံ အဆိပ်ဆေးဥပမာ

အဆိပ်မျိုးမိသောသူမှာ ထိုအဆိပ်သည် ဝမ်းတွင်းသို့ရောက် သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် အသည်း၊ အဆုတ်၊ အူမ၊ အူသိမ်တို့ကို လောင် လေ၏။ အသွေး၊ အဆီ၊ ဩဇာတို့ကို ကုန်ခန်းစေ၏။ အပေါက်အပေါက်

အပြတ်အပြတ်တွေ ဖြစ်၍ကုန်စေ၏။ ထိုသူမှာ မလွန်ကတင်ကူး၍ အန်ဆေးကိုသော်လည်းကောင်း၊ အဆိပ်ပြေဆေးကိုသော်လည်းကောင်း သောက်မျိုးခဲ့လျှင် ချမ်းသာခွင့်ရသေး၏။ လွန်ခဲ့လျှင် ချမ်းသာခွင့်မရပြီ။ သေဆုံးရလေတော့သည်။ ထို့အတူ ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းတော် တို့မှာလည်း ပစ္စည်းလေးပါးကိုရရှိ၍ သမ္မောဟ၊ ဂေဓ၊ မဒ၊ ပမာဒပက္ခသို့ ရောက်ခဲ့လျှင် အဆိပ်ကို မျိုးမိကြကုန်ပြီ။ ထိုပက္ခသို့ ရောက်ခဲ့လျှင် အလုံးစုံသော လောကာဓိသ၊ လောကပသာဒတို့ကိုလည်း အကျိုးပေး သမျှ သာယာကြကုန်တော့သည်။

ဤသာသနာတော်၌ အသွေး၊ အဆီ၊ ဩဇာ၊ အနှစ်သာရ ဆိုသည်ကား- အရိယဝံသတရားလေးပါးနှင့်တကွ သတိပဋ္ဌာန်လေးပါး၊ သမ္မပ္ပဓာန်လေးပါး၊ ဣဒ္ဓိပါဒ်လေးပါး၊ ဣန္ဒြေငါးပါး၊ ဗိုလ်ငါးပါး၊ ဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါး၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးဟု ဆိုအပ်သော ဗောဓိပက္ခိယ တရားတို့ပေတည်း။ ထိုတရားတော်တို့သည် ရဟန်းတော်တို့မှာ ယခုဘဝ၌ပင် မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်၊ ဈာန်သမာပတ်တို့သို့ ပေါက်ရောက်ကြီးပွားနိုင်ကြရန် ကျေးဇူးပြု နိုင်ဆောင်ရွက်နိုင်သော အသွေး၊ အဆီ၊ ဩဇာ၊ အနှစ်သာရတို့ပေတည်း။ သမ္မောဟ၊ ဂေဓ၊ မဒ၊ ပမာဒပက္ခ၌ တည်နေကြကုန်သော ရဟန်းတော် တို့မှာမူကား- ပစ္စည်းလေးပါးနှင့်တကွ လောကာဓိသ၊ လောကပသာဒ တို့၌သာ အလေးဂရု အရေးပြုကြကုန်တော့သည်။ သတိပဋ္ဌာန် စသော ထိုတရားတို့ကို အားထုတ်လိုသော သဒ္ဓါ၊ ဆန္ဒအားထုတ်နိုင်သော သတိ၊ ဝီရိယပင်မရှိကြကုန်ပြီ။

ဂေဓ၊ မဒ၊ ပမာဒအဆိပ်ကင်းတို့သည် နေ့စဉ်တိုးပွားလျက်ရှိ နေကြသဖြင့် ထိုသူတို့၏ စိတ်သန္တာန်သည် ထိုသဒ္ဓါဆန္ဒတို့ ခန်းခြောက်ပြီး လျှင် နိဒ္ဓါမတာ-အစရှိသော အပေါက်ခြောက်ပါးခေါ်သော ကိလေသာ

တရားတို့၏ ပွားစီးချက်နှင့် အပေါက်ပေါက်အပြတ်ပြတ် ရတတ်စရာ မရှိနေကြ၏။ မသေမီ၊ အရွယ်မလွန်မီ သတိပဋ္ဌာန်ဟူသော အဆိပ် အန်ဆေး၊ အဆိပ်ပြေဆေးများကို ပွားများသောက်မျိုမိကြလျှင် အပါယ်ဘေးမှ ချမ်းသာခွင့်ရှိသေး၏။ မသောက်မျိုဘဲ ထိုအနေနှင့်ပင် သေလွန်ကြလျှင် ဝါတမိဂဇာတ် အဋ္ဌကထာလာရှိသည့်အတိုင်း အပါယ် ကျမှ လွတ်နိုင်ကြရန် အတန်ကြီးခဲယဉ်းလှချေ၏။

အရိယဝံသ တရားလေးပါးဆိုသည်ကား-

၁။ စီဝရသန္တောသ-သင်္ကန်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲခြင်းတစ်ပါး၊

၂။ ပိဏ္ဏပါတသန္တောသ-ဆွမ်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲခြင်းတစ်ပါး၊

၃။ သေနာသနသန္တောသ-ကျောင်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲခြင်း တစ်ပါး၊

၄။ ဘာဝနာရာမ-သမထဘာဝနာ၊ ဝိပဿနာ ဘာဝနာ တို့၌ ပျော်ပိုက်ခြင်းတစ်ပါး၊

ဆွမ်းပစ္စည်း၊ သင်္ကန်းပစ္စည်း၊ ကျောင်းပစ္စည်းတို့၌ ရောင့်ရဲခြင်း သုံးပါး၊ သမထ၊ ဝိပဿနာဘာဝနာတို့၌ ပျော်ပိုက်ခြင်းတစ်ပါး၊ ဤလေးပါးပေတည်း။

ထိုလေးပါးတို့တွင် သင်္ကန်း၌ရောင့်ရဲခြင်း၊ ဆွမ်း၌ရောင့်ရဲခြင်း ဆိုသည်ကား-

သော သန္တုဋ္ဌော ဟောတိ ကာယပါရိဟာရိယေန စီဝရေနကုစ္ဆိပါရိဟာရိယေနပိဏ္ဏပါတေန၊ သောယေနစ ပက္ကမတိ။ ပ။ သမာဒါယေဝ ပက္ကမတိ၊ သေယျထာပိနာမ ပက္ခိသကုဏော ယေနယေနဝ ချေတိ၊ သပတ္တဘာရော- ဝချေတိ။

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်နှင့်အညီ-ကျေးဇူးတင်များသည် တောတစ်ခုမှ တောတစ်ခု၊ သစ်တစ်ပင်မှ သစ်တစ်ပင်သို့ ပြောင်းသွားရာ၌ ကိုယ်သွားလျှင် အတောင်ပါတော့သည်၊ အတောင် အပိုအမိုထားခြင်းမရှိ၊ ကိုယ်သွားလျှင် ဝမ်းပါတော့သည်၊ ဝမ်းပါလျှင် အစာအာဟာရပါတော့သည်၊ အစာအာဟာရ အပိုအမိုထားခြင်းမရှိ၊ ထို့အတူ ရဟန်းတို့မှာလည်း ကိုယ်သွားလျှင် ကိုယ်မှာသင်္ကန်း အပြီးပါတော့သည်၊ ဆွမ်းလည်း အပြီးပါတော့သည်၊ ကိုယ်မှာဝတ်ရုံလျက်ရှိသော သင်္ကန်းစုထက် အပိုအမိုသင်္ကန်းမရှိပြီ၊ ဝမ်းမှာမျှ၍ထားသော ဆွမ်းထက် အာဟာရကိစ္စ၌ အပိုအမိုတစ်စုံတစ်ခုမျှမရှိပြီ-ဟူလိုသည်။

ကျောင်းပစ္စည်း၌ ရောင့်ရဲခြင်းဆိုသည်ကား-

သော ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ ဘဇတိ အရည် ရုက္ခမူလံ
ပဗ္ဗတံကန္တရံ ဝိရိဂူဟံ သုသာနံ ဝနပတ္တံ အဗ္ဘောကာသံ
ပလာလပုဉ္ဇံ။

ဟူ၍ဟောတော်မူသည်နှင့်အညီ မြို့ကျောင်း ရွာကျောင်းမှ စွန့်ခွါ၍ ဆိပ်ငြိမ်သော တောကျောင်း၊ သစ်ပင်ရင်း၊ တောင်ပေါ်၊ ချောက်မြောင်၊ တောင်မှာရှိနေသော ကျောက်ဂူများ၊ သုသာန် ရွာမှ ကွာလှမ်းသော တောအရပ်၊ လွင်တီးခေါင်များ၌ နေခြင်းကိုဆိုသည်။

ဘာဝနာ၌ပျော်ပိုက်ခြင်းဆိုသည်ကား-

သမထဘာဝနာ အလုပ်နှင့်ဖြစ်စေ၊ ဝိပဿနာဘာဝနာအလုပ်နှင့်ဖြစ်စေ လွတ်ကင်း၍ မနေနိုင်သည်ကို ဆိုသည်။ မိမိတို့သည် အရိယဝံသ တရား၊ ဗောဓိပက္ခိယတရားတို့၌ သဒ္ဓါ၊ ဆန္ဒ၊ သတိ၊ ဝီရိယခန်းခြောက်၍ နေကြကုန်သည့်အတွက် သူတစ်ပါးတို့အား ထိုတရားများကို ပြောခြင်း ဟောခြင်းကိုမျှ မပြုကြ၊ သူတစ်ပါးတို့ ပြောဟောသည်ကိုမျှ မကြားလိုမနာလိုကြ၊ မည်သူသည် ထိုတရားများကို

အားထုတ်ကျင့်ဆောင်သည်ဆိုလျှင် ထိုသူလိုမိမိတို့က မကျင့်ဆောင် နိုင်ကြသည့်အတွက် ထိုသူကိုသာပြောပေါက် ဆိုပေါက်ရှာ၍ အကောင်း မဖြစ်စေရန် ကြိယန်အားထုတ်ကြကုန်၏။

[ဤကား- ဣဏပရိဘောဂ အဆိပ်ဖမ်း၍ လူမွန်းမသိ ရှိနေကြကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ် တို့၏ တန်ခွန်တွေကို ပြဆိုချက်တည်း၊ ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နောက်ဘဝ အလားကို မူကား- ဇာတ်အဋ္ဌကထာတို့၌ ပြဆိုချက်ရှိလေပြီ။]

အဆိပ်ဆေးဥပမာပြီး၏။

သံချေးဥပမာ

သံချေးဥပမာ၌- သံဖြူလင်ပန်းကြီးမှာ ခဲဖွယ် ဘောဇဉ်တို့ကို ထည့်၍စားကြရာ၌ စားပြီးလျှင် ထိုလင်ပန်းကို ထိုနေ့တွင် နေ့စဉ်ဆေး မိအောင် ဆေးကြောရကည်၊ မဆေးမိဘဲ နေ့ကူးအောင်ပစ်၍ မထားရ၊ နေ့ကူးအောင် ပစ်ထားကဲ့သော် ခဲဖွယ်ဘောဇဉ် အညစ်အကြေးက လည်းတွယ်ကိုက်၊ သံချေးကလည်း တစ်နေ့တစ်ခြားအားကြီးစွာ တက်ပွား သဖြင့် ထိုလင်ပန်းသည် မကြာမီပစ်ရလတုံ၊ ထို့အတူပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို သုံးဆောင်ကြရာမှာလည်း သုံးဆောင်၍ပြီးလျှင် နေ့မလွန်ခင် ပစ္စဝေက္ခဏာ ဆင်ခြင်၍ နေ့စဉ်ဆေးကြောရမည်၊ မဆင်ခြင်မိဘဲနေ့ မကူးစေရ၊ မဆင်ခြင်မိဘဲမိမိစိတ်ကို ပစ်၍မထားရ၊ ပစ်ထားခဲ့လျှင် မဆေးမကြောဘဲ နေ့ဆက်ရက်ဆက် သုံးဆောင်၍နေသော လင်ပန်းနှင့် အတူ မိမိစိတ်သည်လည်း ပစ်ရတော့မည်၊ အပါယ်လေးပါးသို့ သွားရ တော့မည်-ဟူလို၊ ဇာတ်အဋ္ဌကထာတွင် လာရှိသည့်အတိုင်း ဘီလူး၊ သဘက် သားရဲတွေ ဖြစ်ကြသည်ကိုမူကား-တွေ့ကြုံ ကြားသိဘူးလှလေပြီ။

သံချေးဥပမာပြီး၏။

ဣဏပရိဘောဂ၌ အဆိပ်လောင်ပုံပြီး၏။

သတိပေးဂါထာမူကား-

အတ္တာနံ စေ ပိယံ ဇညာ၊
ရက္ခေယျ နံ သုရက္ခိတံ။
တိဏ္ဍံ အညတရံ ယာမံ၊
ပဋိဂ္ဂေယျ ပဏ္ဍိတော။ ။

[ဓမ္မပဒပါဠိတော်]

အနက်ကား- ပဏ္ဍိတော=ပညာရှိသောရဟန်းရှင်လူသည်၊
အတ္တာနံ=မိမိကိုယ်ကို၊ ပိယံ=ချစ်အပ်၏-ဟူ၍၊ စေဇညာ=အကယ်၍
သိရင်းရှိသည် ဖြစ်ပြားအံ့၊ နံ=ထိုမိမိကိုယ်ကို၊ သုရက္ခိတံ=ကောင်းကောင်း
ကြီး စောင့်ရှောက်မှုကို၊ ကတ္တာ=ပြု၍၊ ရက္ခေယျ=စောင့်ရှောက်ရာ၏၊
တိဏ္ဍံ=အရွယ်သုံးပါးတို့တွင်၊ အညတရံ ယာမံ=တစ်ပါးပါးသော အရွယ်၌၊
ပဋိဂ္ဂေယျ=ဆေးကြောသုတ်သင်ရာ၏။

ပရိယတ္တိဓမ္မတို့၌ မိမိတို့တတ်သိလိမ်မာရှိကြစေရန် သင်မှု၊
ကြားမှု၊ သူတပါးတို့ကို တတ်သိ လိမ်မာရှိကြစေရန် ချမှု၊ ပို့မှုတို့နှင့်
နေကြရသဖြင့် ထိုအရိယဝံသတရား၊ သတိပဋ္ဌာန်တရားများကို ပထမ
အရွယ်မှာ အားမထုတ်နိုင် ရှိနေကြသော် ဒုတိယအရွယ်မှာ တောတောင်
ထွက်၍အားထုတ်ကြကုန်ရာ၏၊ ဒုတိယအရွယ်မှာ အား မထုတ်နိုင်ရှိ
ကြသော် တတိယအရွယ်မှာ တောတောင်ထွက်၍ အားထုတ်ကြကုန်
ရာ၏၊ မိမိတို့ကိုယ်ကိုချစ်ကြလို့ရှိလျှင် လာကာမိသ၊ လောက ပဿာဒ
အသိုက်အအုံကြီးထဲမှာသေသည့်တိုင်အောင် အနစ်ခံ၍ မနေကြကုန်
ရာဟူလိုသည်၊ ပရိယတ္တိဓမ္မအလုပ်ပင်မရှိသော ဣဏာပရိဘောဂသမား
တို့မှာ သံဝေဂယူကြဘို့သာရှိတော့သည်။

ဤဂါထာတွင် ရှေ့ဝါကျ၌ ရက္ခေယျ-ဟူ၍၊ နောက်ဝါကျ၌ ပဋိဇ္ဇေယျ-ဟူ၍ ဟောတော်မူသည့်အလိုကား-ရှေ့အရွယ်တို့၌ ပရိယတ္တိ ဓမ္မအတွက်နှင့် ဣဏပရိဘောဂတောကြီးအတွင်းမှာ နေရခိုက်အခါ၌ မိမိတို့ကိုယ်ကို ထိုပရိဘောဂမှ ကင်းလွတ်အောင် ကောင်းကောင်းစောင့်ရှောက်ကြရမည်။ စောင့်ရှောက်ပါသော်လည်း ထိုတောကြီးအတွင်းမှာ နေခဲ့ရသည့် အတွက်ကြောင့် လုံးလုံးစင်ကြယ်နိုင်ရန် ခဲယဉ်းလျက်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့်လုံးလုံးစင်ကြယ်ပြီးမှ သေရလေအောင် နောက်အရွယ်မှာ ထိုတောကြီးအတွင်းမှထွက်ကြကုန်ပြီးလျှင် ထိုအရိယဝံသတရား၊ သတိပဋ္ဌာန် တရားတို့ကို အားထုတ်၍ မိမိတို့ကိုယ်ကိုခရုသင်း ပွတ်သစ် အသွင်ကဲ့သို့ ကောင်းကောင်းစင်ကြယ်အောင် သုတ်သင်ဆေးကြောရမည်ဟု ဆိုလိုသည်။

အသက်ငါးဆယ့်ငါးနှစ်ထက် နောက်မကျစေကုန်မူ၍ တောတောင်သို့ထွက်ပြီးလျှင် အရိယဝံသတရား၊ သတိပဋ္ဌာန်တရားတို့ကို အားထုတ်၍ မိမိတို့စိတ်၊ မိမိတို့ကိုယ်ကို ဖြူဖြူဆွဆွ ခဝါချပြီးမှ သေကြရသော် အသေလှကြမည်ဟုမုချမှတ်ယူကြကုန်ရာသည်။ ခဝါမချခဲ့သော် အသေမလှပုံကား- ထုတ်ပြခဲ့ပြီးသောဇာတ်တို့၌ ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ဘီလူး၊ ပြိတ္တာ ဖြစ်ရကြောင်း တိုက်ရိုက်လာရှိလေပြီ။ ထိုတွင်သူတစ်ပါးတို့ကို ထိုခိုက်ပုတ်ခတ်မှု ဝစီကံများလှသောသူသည် ကဿပဘုရားလက်ထက်၌ ကပိလရဟန်းကြီးကဲ့သို့ ပဒုမငရဲ၌ကျတတ်၏။ ထိုပဒုမငရဲသည်လည်း အဝီစိငရဲနယ်တွင် အပါအဝင်ပေတည်း။ အဗ္ဘဒငရဲ၊ နိရဗ္ဘဒငရဲ စသည်ဖြင့် ငရဲမျိုးဆယ်မျိုးရှိသည်တွင် ထိုပဒုမ ငရဲအိုးကြီးသည် ဝစီကံမှုတွင်အကြီးဆုံးသော ငရဲဗိုလ်ချုပ်ကြီးပေတည်း။

ရှေ့ငရဲကိုးမျိုးတို့သည်ကား- ထိုပဒုမငရဲအိုးကြီး၏ ဘက်ပါ အခြံအရံအသင်းအပင်းတို့ပေတည်း။ ထိုငရဲ ဆယ်မျိုးတို့၌ တစ်ကြိမ်ကျ ရောက်ခဲ့သော် အနှစ်ရှည်ကြာစွာ ခံနေကြရသောငရဲသက်ကိုလည်း အသေအချာ ဟောတော်မူလေပြီ။ နှမ်းစေ့ပေါင်း အတင်းရှစ်ဆယ်သည် ကောသလတိုင်း၌ လှည်းတစ်စီးတိုက်ဖြစ်၏။ ထိုလှည်း တစ်စီးတိုက် ရှိသောနှမ်းစေ့ပုံကြီးမှတစ်ရာတစ်ရာလျှင် တစ်စေ့တစ်စေ့မျှယူ၍ ပစ်ခဲ့သော် ထိုနှစ်စေ့ပုံသည် ကုန်ရာ၏။ ထိုငရဲဆယ်မျိုးတွင် အစဆုံးဖြစ် သော အဗ္ဘဒငရဲသက်သည် မကုန်လေရာ၊ ထိုငရဲမှအဆနှစ်ဆယ်စီ အစဉ်အတိုင်း တိုးပွား၍သွားသော် ပဒုမငရဲအိုးကြီး၏အသက်တမ်းဖြစ် လေ၏။ ပဒုမဆိုလျှင် ထိုငရဲအိုးကြီးကို အမှတ်ရဘို့ကောင်းလှ၏။ ထိုပဒုမ ငရဲအိုးကြီးကို သံယုတ်ပါဠိတော်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်တို့မှာ ဟော တော်မူ၏။

ထိုတိရစ္ဆာန်ဖြစ်ရပုံကား- လူတို့မှာမြေ၌ မြှုပ်ထားသော ဥစွာကို သာယာမှုအထုံအားကြီးသည့်အတွက် နောက်ဘဝ၌ ထိုဥစွာရှိရာမှာကြွက် တိရစ္ဆာန်၊ မြွေတိရစ္ဆာန်ဖြစ်ရသော ဝတ္ထုများရှိ၏။ ရှေ့မှာပြဆိုခဲ့ပြီးသော ဓမ္မပဒဂါထာ၏ နိဒါန်းတွင် ထိုတိဿရဟန်းသည် သင်္ကန်း၌ သာယာမှု တင်းလင်းရှိနေသည့်အတွက် နောက်ဘဝ၌ ထိုသင်္ကန်းမှာသန်း တိရစ္ဆာန် ဖြစ်ရသည်ဟု အဋ္ဌကထာရှိ၏။ ဤသို့ရှိကြသော ဇာတ်ဝတ္ထုများကို ထောက်မြှော်သည်ရှိသော် သင်္ကန်းပစ္စည်း၌ သာယာမှုကြွေး မြီတင်း လင်းနှင့် သေလွန်ခဲ့လျှင် နောက်ဘဝ၌ အဝတ်သင်္ကန်းတို့၌ ပိုးမွှား တိရစ္ဆာန်ဖြစ်၍ မဆုံးနိုင်ရှိနေတတ်၏။

ဆွမ်းပစ္စည်း၌ သာယာမှု ကြွေးမြီတင်းလင်းနှင့်သေခဲ့လျှင် အစာအာဟာရဝတ္ထုမျိုးတို့၌ ပိုးမွှားတိရစ္ဆာန်ဖြစ်၍ မဆုံးနိုင် ရှိနေတတ်၏။

ဝက်သားကြိုက်မှု ကြွေးမြီတင်းလင်းနှင့်သေခဲ့လျှင် ဝက်တို့၏ကိုယ်ခန္ဓာမှာ ဝက်ပိုးဝက်မွှားဖြစ်၍ မဆုံးနိုင် ရှိနေတတ်၏။ ကြက်သားကြိုက်မှု ကြွေးမြီတင်းလင်းနှင့် သေခဲ့လျှင် ကြက်တို့၏ကိုယ်ခန္ဓာမှာ ကြက်ပိုး ကြက်မွှားဖြစ်၍မဆုံးနိုင် ရှိနေတတ်၏။ နွားသားကြိုက်မှု၊ ကျွဲသားကြိုက်မှု စသည်တို့၌လည်း ထို့အတူ အကုန်မြှော်လေ။

ကျောင်းပစ္စည်း၌ သာယာမှု ကြွေးမြီတင်းလင်းနှင့် သေခဲ့သော် သီလရှိခဲ့ပါလျှင် ထိုကျောင်းမှာ ကျောင်း သဘာဝကြီး၊ ကျောင်းသားရဲကြီး၊ ကျောင်းတစ္ဆေကြီးသော်လည်း ဖြစ်နေတတ်၏။ သီလမရှိခဲ့ပါလျှင် ကျောင်းမှို ကျောင်းကပ်အရပ်ရပ်သော ကျောင်းပိုး၊ ကျောင်းမွှားဖြစ်၍ မဆုံးနိုင် ရှိနေတတ်၏။ ကမ္ဘာဦးအခါ၌ မဟာပနာဒမင်းအား သိကြားမင်း သည် ရတနာနန်းပြာသာဒ် ကြီးဖန်ဆင်း၍ ပေး၏။ ထိုပြာသာဒ်ကြီးသည် ယခုဂင်္ဂါမြစ်တွင်းမှာ တုံးလုံးလဲလျက်ရှိ၏။ ထိုအခါ၌ ထိုနန်းပြာသာဒ်မှာ နေကြကုန်သော နန်းတော်သူ၊ နန်းတော်သား အပေါင်းတို့သည် ထိုနန်းပြာသာဒ်ကို သာယာသောတဏှာကြောင့် ထိုနန်းပြာသာဒ်ကြီး အတွင်းမှာ ရေပိုးရေမွှားအမျိုးမျိုးဖြစ်ကြ၍ ငါတို့ဘုရားလက်ထက်တိုင် ရှိနေကြသည်ဟု အဋ္ဌကထာများတွင်လာသည်ကို ထောက် မြှော်လေ။

ဘီလူးဘဝ၊ ပြိတ္တာဘဝတို့သို့ ကျတတ်သည်ဟူရာ၌ ဝိနည်း သိက္ခာလုံခြုံ၍ မာန်မာန ဒေါသလွန်စွာကြီးခဲ့သော်၎င်း၊ ဝက်သား၊ ကြက်သား၊ ငါး၊ အမဲရသတဏှာ လွန်စွာကြီးခဲ့သော်၎င်း သေလွန် သည့်အခါ အပါယ်သို့မကျမူ၍ ဘီလူးတန်ခိုးကြီး၊ သဘာတန်ခိုးကြီး၊ သားရဲတန်ခိုးကြီးဖြစ်တတ်၏။ နောက်ဘဝ၌လည်း မာန၊ ဒေါသ၊ ရသ တဏှာလွန်စွာကြီးသည်ထက် ကြီးပြန်၏။ လူတို့၏အသွေး၊ အဆီကို လွန်စွာကြိုက်၏။ နွား၊ ကျွဲ၊ သိုး၊ ဆိတ်တို့၏ အသွေး၊ အဆီကိုလည်း

လွန်စွာကြိုက်၏။ ထိုသတ္တဝါတို့၌အနာဆိုး၊ ရောဂါဆိုးအမျိုးမျိုးတို့ကို မိမိတို့တန်ခိုးဖြင့် ဖြစ်ပွားစေပြီးလျှင် တစ်ကိုယ်လုံးရှိသော အသွေးအဆီ တို့ကို စုတ်ယူမျိုသောက်နိုင်၏။ ကမ္ဘာပေါ်၌ ကပ်ဝေဒနာ ကပ်ရောဂါ ပြုလုပ်ကြသူ မကောင်းဆိုးဝါးတို့၏ဘောင်မှာ ဗိုလ်ချုပ် ကြီးတွေဖြစ်ကြ လေ၏။ သူတို့ကို ပရိတ်တော်ရိုး၊ ဂုဏ်တော်ရိုး၊ ကမ္မဝါရိုးများကို ဘတ်ရွတ် နှင်ထုတ်၍ မရနိုင်ပြီ။ သူတို့ကပင်သာ၍ ကြေကြလျက်ရှိနေ၏။ ထိုဗိုလ်ချုပ်ကြီးတွေကို မြို့ရွာနယ်ပယ်မှ နှင်ထုတ်နိုင်ရန် ဆရာတော်မှာ ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မဝါစာ ခေါ်သော ကမ္မဝါစာတစ်မျိုးစီရင်၍ထား၏။

သတိထားကြရန် အချက်တစ်ခုမှာ- ရဟန်းသေ၍ ဘီလူး၊ သားရဲ၊ သဘက်ဖြစ်၍ သွားကြလျှင် ရဟန်းဘဝ၌ တပည့်ရင်း၊ တပန်းရင်း၊ ဒကာရင်း၊ ဒကာမရင်း၊ ဆွေရင်း၊ မျိုးရင်းတွေကို ရှေးဦးစွာ တွင်တွင် ကြီးစားတတ်ကြ၏။ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဆိုသော် နောက်ဘဝ၌ မိမိမှာ အခြံအရံပရိသတ်လို၍နေ၏။ ထိုသူတို့ကိုပင် အခြံအရံပရိသတ် ပြုလို၍ ရှေးဦးစွာတွင်တွင်ကြီး စားလေသည်ဟု ပြောဆိုကြ၏။ ဟုတ်ဘွယ်ရှိ၏။ စားလည်းစားရသေး၏။ မိမိမှာ အခြံအရံလည်း အလျင်အမြန်ရသေး၏။ ဟင်းလျာကောင်းကြိုက်သော ဆရာ၏တပည့်၊ ဒကာများ သတိထား ကြရန်။

ပြိတ္တာဖြစ်ပုံမှာ- ဝိနည်းသိက္ခာ လုံခြုံလျက် သူတစ်ပါးတို့၌ ဣဿာတရား၊ မစ္ဆရိယတရား အလွန်အားကြီးသော ဣဏပရိဘောဂ သမားတို့၏ လမ်းပေတည်း။ ဣဿာဆိုသည်ကား-မိမိထက်သာသည်ကို မနာလိုခြင်းတည်း။ သာသောသူနှင့်စပ်၍ ကောင်းစကားကိုမပြောချင်၊ မကြားချင်၊ အကောင်းပြောသူကိုမတွေ့ချင်၊ မမြင်ချင်၊ မကောင်း

စကားကိုသာ ပြောချင်၏၊ ကြားချင်၏၊ မကောင်းပြောသူကိုသာ တွေ့ချင်မြင်ချင်၏။

**[ဤကား-ဣဿာခေါ်သော
ပြိတ္တာလမ်းကြီးတစ်လမ်းပေတည်း။]**

မစ္ဆရိယသည် ငါးပါးရှိ၏။

- ၁။ အာဝါသမစ္ဆရိယ တစ်ပါး၊
- ၂။ ကုလမစ္ဆရိယ တစ်ပါး၊
- ၃။ လာဘမစ္ဆရိယ တစ်ပါး၊
- ၄။ ဝဏ္ဏမစ္ဆရိယ တစ်ပါး၊
- ၅။ ဓမ္မမစ္ဆရိယ တစ်ပါး၊

ထိုငါးပါးတို့တွင်-

- ၁။ အာဝါသ မစ္ဆရိယဆိုသည်ကား- ကျောင်းကန် တိုက်တာ နေရာထိုင်ခင်းတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ သဝန်တိုခြင်းတည်း၊ မိမိသည်သာ အစိုးတရပြုလုပ်လို၏၊ သူတစ်ပါးတို့ အစိုး တရပြုလုပ်မည်ကို အလိုမရှိ။
- ၂။ ကုလမစ္ဆရိယဆိုသည်ကား- မိမိနှင့်ရင်းရင်းနှီးနှီး ဆက်ဆံ၍ နေကြသောရပ်သူရွာသား ဒကာ၊ ဒကာမများနှင့် စပ်လျဉ်း ၍ သဝန်တိုခြင်းလည်း၊ ထိုသူများတို့သည် သူတစ်ပါး၏ ဘက်သို့ပါ၍ သွားမည်ကို ပူပန်ခြင်းတည်း၊ မပါရလေ အောင် ကန့်ကွက်ဖျက်ဆီးခြင်းတည်း။
- ၃။ လာဘမစ္ဆရိယဆိုသည်ကား- ရရှိပြီးသောပစ္စည်းပရိက္ခရာ၊ ရရန်ရှိသော ပစ္စည်းပရိက္ခရာတို့နှင့် စပ်လျဉ်း၍ သဝန်တို ခြင်းတည်း၊ သူတစ်ပါးဘက်သို့ပါ၍ သွားမည်ကို သဝန်တို

ခြင်းတည်း၊ မပါရလေအောင် ကန့်ကွက် ဖျက်ဆီးခြင်း တည်း။

၄။ ဝဏ္ဏမစ္ဆရိယဆိုသည်ကား- မိမိ၌ ဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ မဟုတ်သည်ဖြစ်စေ၊ သူတစ်ပါးက ချီးမွမ်းဘွယ်ရာ ထင်မှတ်၍ နေကြသောလောကဂုဏ်၊ ဓမ္မဂုဏ်တစ်စိတ်တစ်ဒေသသည်ရှိ၏။ ထိုဂုဏ်များသည် မိမိ၌သာရှိလို၏။ သူတစ်ပါးတို့၌ ပြန့်ပွားအောင်မပြုလို၊ ပြန့်ပွားသည်ကို အလိုမရှိ၊ သူတစ်ပါးတို့၌ ထိုဂုဏ်မျိုးပေါ်လာလျှင် မဟုတ်တယုတ်လုပ်ကြံဖျက်ဆီး၏။

၅။ ဓမ္မမစ္ဆရိယဆိုသည်ကား- တရားကျမ်းဂန် အတတ်ပညာမျိုးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သဝန်တိုခြင်း၊ မိမိမှာ နည်းနိဿယကောင်းမွန်လှသော အတတ်ပညာတရား ကျမ်းစာသည်ရှိ၏။ ထိုအတတ်ပညာ တရားလည်း ပြိတ္တာ ဖြစ်ရန်လမ်းကြီးစုပေတည်း။

[ဤဣဿာတရား မစ္ဆရိယတရားတို့သည် ဣဏပရိဘောဂနယ်၌ တန်ခွန်စိုက်ကြီးတို့ပေတည်း။]

ထိုတံခွန်ကြီးတွေကို မြင်သဖြင့် ထိုသူသည် ဣဏပရိဘောဂသမားပေ-ဟုသိနိုင်ရာ၏။ ပြိတ္တာဖြစ်ရန် လမ်းကြီးတို့ ပေတည်း။ ဤသို့လျှင် မိမိတို့ကိုယ်ကိုအရွယ်ရောက်လျက် အချိန်ရောက်လျက် ခဝါမချမူ၍ ဣဏပရိဘောဂ တင်းလင်းနှင့် သေလွန်ကြကုန်သည်ရှိသော် အသေမလှကြသဖြင့် နောက်ဘဝတို့၌ ဘီလူးဇာတ်ထွက်၍ မဆုံးနိုင်၊ ပြိတ္တာဇာတ်ထွက်၍မဆုံးနိုင်၊ ငရဲဇာတ် တိရစ္ဆာန်ဇာတ်ထွက်၍ မဆုံးနိုင်ရှိကြမည်ကို မြင်တော်မူ၍-

တိဏ္ဍံ အညတရံ ယာမံ၊ ပဋိဇ္ဇေယျ ပဏ္ဍိတော-
ဟူ၍ ဟောတော်မူပေသတည်း။ ကဿပဘုရားလက်ထက်က
ထိုကဲ့သို့ ဇာတ်ထွက်ကြကုန်သော သူတို့သည် ငါတို့ ဘုရားလက်ထက်မှာမှ
အသီးအသီးဇာတ်လုံးပေါ်ကြလေကုန်၏။ ယခုငါတို့ဘုရားလက်ထက်မှာ
ထိုကဲ့သို့ ဇာတ်ထွက်ကြကုန်သော သူတို့သည်လည်း ဇာတ်လုံးရှင်
မေတ္တေယျ ဘုရားလက်ထက်တော်မှာမှ အသီးအသီး ဇာတ်လုံးပေါ်ကြ
ကုန်လတ္တံ့။

သတိပေးဂါထာ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ပြဆိုချက်ပြီး၏။

နိဂုံး

ပျဉ်းမနားမြို့ စမ်းကျတောကျောင်းအနီး အင်ကြင်းမြိုင်စင်္ကြန်
ကျောင်း၌ မြန်မာသက္ကရာဇ်- ၁၂၈၇ ခုနှစ်တွင် သီတင်း ဝါကပ်ဆို
နေထိုင်စဉ် စစ်ကိုင်းချောင်မှ ရောက်လာသော ဣဏပရိဘောဂပုစ္ဆာကို
ဖြေဆိုရာ သီတင်းကျွတ် လဆန်း၂-ရက်နေ့တွင် အောင်မြင်ပြီးစီးလေ
သတည်း။

ဇေယျာပူရ ဇာမရီ ရှင်စန္ဒာဝရ ပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

မော်လမြိုင်- ကော့နုတ်ပုစ္ဆာအဖြေ

-----○-----

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ကော့နုတ်အမေးပုစ္ဆာကို လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးဖြေဆိုချက်

၁၂၈၃- ခုနှစ်၊ နတ်တော်လဆန်း ၂- ရက်၊

မော်လမြိုင်မြို့ ကော့နုတ်တိုက်နေ သင်္ဃာတော်ခြောက် ဆယ်
ကျော်တို့က ရိုသေစွာလျှောက်ထားပါသည်- ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာ
တော်မြတ်ကြီးဘုရား။

၁။ အချို့သော သင်္ဃာတော်တို့က “ပုရေ ဥပသမ္ပန္နနပုစ္ဆာ
ဥပသမ္ပန္နော အဝန္တိယော” ဟူသော ပါဠိကို ထောက်
သဖြင့် ဝါငယ်သောရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်သည် အာသဝေါ
တရား ကုန်ခမ်းသော်လည်း ဝါငယ်သည့် အတွက်
ကြောင့် အာသဝေါတရားမကုန်သေးသော ဝါကြီးသော
ပုထုဇဉ်ရဟန်းကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးဦးချ ကန်တော့
ရမည်။

၂။ အချို့သောသင်္ဃာတော်တို့က “အာဟုနေယျော
ပါဟုနေယျော” ဟူသော ပါဠိကိုထောက်သဖြင့် ပုထုဇဉ်
ရဟန်းက ဝါကြီးသော်လည်း အာသဝေါတရား မကုန်
သေးသောကြောင့် အာသဝေါတရား ကုန်ပြီးသော

ဝါငယ်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးဦးချကန်တော့ရမည်။

ဤသို့ ဝါဒနှစ်မျိုး ကွဲပြားနေသည်ကို ဘုရားတပည့်တော်တို့အား ကရုဏာရွှေ့ထား၍ ဖြေကြားပေးသနားတော်မူပါမည့်အကြောင်း ရိုသေစွာ လျှောက်ထားပါသည်-ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော်မြတ်ကြီးဘုရား-ဟူသော လျှောက်လွှာ၌-အဖြေကား-ဝါငယ်သော ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်က အာသဝေါတရား ကုန်ခန်းသော်လည်း ဝါငယ်သည့်အတွက်ကြောင့် အာသဝေါတရား မကုန်သေးသော ဝါကြီးသော ပုထုဇဉ်ရဟန်းကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးဦးချကန်တော့ရမည်-ဟူသော အယူဝါဒသည်သာ သင့်မြတ်သည်၊ သင့်ကြောင်းကိုလည်း စူဠဝါပါဠိတော် သေနာသနခန္ဓက နံပါတ် ၂၇၅-၂၇၆၊ ကြောင်းရေ ၁၃-၌---

ကော ဘိက္ခုဝေ အရဟတိ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ၊ ဧကစ္စေ ဘိက္ခု။ ဧဝ မာဟံသု၊ ယော ဘဂဝါ ခတ္ထိယကုလာ ပဗ္ဗဇိတော၊ သော အရဟတိ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ၊ ဧကစ္စေ ဘိက္ခု။ ဧဝ မာဟံသု၊ ယော ဘဂဝါ ဗြဟ္မဏကုလာ ပဗ္ဗဇိတော၊ သော အရဟတိ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ၊ ဧကစ္စေ ဘိက္ခု။ ဧဝ မာဟံသု၊ ယော ဘဂဝါ ဂဟပတိကုလာ ပဗ္ဗဇိတော၊ သော အရဟတိ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ။

ဧကစ္စေ ဘိက္ခု။ ဧဝ မာဟံသု၊ ယော ဘဂဝါ သုတ္တန္တိကော၊ သော အရဟတိ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ၊ ဧကစ္စေ ဘိက္ခု။ ဧဝ မာဟံသု၊ ယော ဘဂဝါ ဝိနယဓရော၊ သော အရဟတိ အဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ

နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ် (ဒု-တွဲ)

၁၉၃

အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ၊ ဧကစ္စေ ဘိက္ခု။ ဧဝ မာဟံသု၊ ယော ဘဂဝါ ဓမ္မကထိကော၊ သော အရဟတိ အဂ္ဂိသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ။

ဧကစ္စေ ဘိက္ခု။ ဧဝ မာဟံသု၊ ယော ဘဂဝါ ပထမဿ ဈာနဿ လာဘီ၊ သော အရဟတိ အဂ္ဂိသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ၊ ဧကစ္စေ ဘိက္ခု။ ဧဝ မာဟံသု၊ ယော ဘဂဝါ ဒုတိယဿ ဈာနဿ လာဘီ၊ သော အရဟတိ အဂ္ဂိသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ၊ ဧကစ္စေ ဘိက္ခု။ ဧဝ မာဟံသု၊ ယော ဘဂဝါ တတိယဿ ဈာနဿ လာဘီ၊ သော အရဟတိ အဂ္ဂိသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ၊ ဧကစ္စေ ဘိက္ခု။ ဧဝ မာဟံသု၊ ယော ဘဂဝါ စတုတ္ထဿ ဈာနဿ လာဘီ၊ သော အရဟတိ အဂ္ဂိသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ။

ဧကစ္စေ ဘိက္ခု။ ဧဝ မာဟံသု၊ ယော ဘဂဝါ သောတာပန္နော၊ သော အရဟတိ အဂ္ဂိသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ၊ ဧကစ္စေ ဘိက္ခု။ ဧဝ မာဟံသု၊ ယော ဘဂဝါ သကဒါဂါမီ၊ ယော ဘဂဝါ အနာဂါမီ၊ ယော ဘဂဝါ အရဟ၊ သော အရဟတိ အဂ္ဂိသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ။

ဧကစ္စေ ဘိက္ခု။ ဧဝ မာဟံသု၊ ယော ဘဂဝါ တေဝိဇ္ဇော၊ သော အရဟတိ အဂ္ဂိသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ၊ ဧကစ္စေ ဘိက္ခု။ ဧဝ မာဟံသု၊ ယော ဘဂဝါ ဆဠာဘိညော၊ သော အရဟတိ အဂ္ဂိသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ။

ဟူ၍ ဟောတော်မူသည်။

အနက်ကား။

။ ဘိက္ခုဝေ=ရဟန်းတို့၊ ကော=အဘယ်
ရဟန်းသည်၊ အဂ္ဂိသနံ=မြင့်မြတ်သောနေရာကို၊ အဂ္ဂေါဒကံ=ရေဦးကို၊
အဂ္ဂပိဏ္ဍံ=ဆွမ်းဦးကို၊ အရဟတိ=ခံထိုက်သနည်း၊ ဣတိ= ဤသို့မြတ်စွာ
ဘုရားက မေးတော်မူ၏၊ ဧကစ္စေ=အချို့ကုန်သော၊ ဘိက္ခု=ရဟန်းတို့သည်၊
ဧဝံ=ဤသို့၊ အဟံသု=လျှောက်ကြကုန်၏၊ ဘဂဝါ=မြတ်စွာဘုရား၊ ယော=
အကြင်ရဟန်းသည်၊ ခတ္တိယကုလား=မင်းမျိုးမှ၊ ပဗ္ဗဇိတော=ရဟန်းပြု၏၊
သော=ထိုရဟန်းသည်၊ အဂ္ဂိသနံ=မြင့်မြတ်သောနေရာကို၊ အဂ္ဂေါဒကံ=
ရေဦးကို၊ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ=ဆွမ်းဦးကို၊ အရဟတိ= ခံထိုက်၏၊ ဣတိ=ဤသို့၊
အဟံသု=လျှောက်ကြကုန်၏၊ ဧကစ္စေ=အချို့ကုန်သော၊ ဘိက္ခု=
ရဟန်းတို့သည်၊ ဧဝံ=ဤသို့၊ အဟံသု=လျှောက်ကြကုန်၏၊ ဘဂဝါ=
မြတ်စွာဘုရား၊ ယော=အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဗြဟ္မဏကုလား=ပုဏ္ဏားမျိုးမှ၊
ပဗ္ဗဇိတော=ရဟန်းပြု၏၊ သော=ထိုရဟန်းသည်၊ အဂ္ဂိသနံ=မြင့်မြတ်
သောနေရာကို၊ အဂ္ဂေါဒကံ=ရေဦးကို၊ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ=ဆွမ်းဦးကို၊ အရဟတိ=
ခံထိုက်၏၊ ဣတိ=ဤသို့၊ အဟံသု=လျှောက်ကြကုန်၏၊ ဧကစ္စေ=အချို့
ကုန်သော၊ ဘိက္ခု=ရဟန်းတို့သည်၊ ဧဝံ=ဤသို့၊ အဟံသု=လျှောက်ကြ
ကုန်၏၊ ဘဂဝါ=မြတ်စွာဘုရား၊ ယော=အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဂဟပတိ
ကုလား=သူကြွယ်မျိုးမှ၊ ပဗ္ဗဇိတော=ရဟန်းပြု၏၊ သော=ထိုရဟန်းသည်၊
အဂ္ဂိသနံ=မြင့်မြတ်သောနေရာကို၊ အဂ္ဂေါဒကံ= ရေဦးကို၊ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ=
ဆွမ်းဦးကို၊ အရဟတိ=ခံထိုက်၏၊ ဣတိ=ဤသို့၊ အဟံသု= လျှောက်ကြ
ကုန်၏။

ဧကစ္စေ=အချို့ကုန်သော၊ ဘိက္ခု=ရဟန်းတို့သည်၊ ဧဝံ=ဤသို့၊
အဟံသု=လျှောက်ကြကုန်၏၊ ဘဂဝါ=မြတ်စွာဘုရား၊ ယော=အကြင်
ရဟန်းသည်၊ သုတ္တန္တိကော=သုတ္တန်ကိုဆောင်၏၊ သော=ထိုသုတ္တန်ဆောင်

နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ် (ဒု-တွဲ)

၁၉၅

ရဟန်းသည်၊ အဂ္ဂိသနံ= မြင့်မြတ်သောနေရာကို၊ အဂ္ဂေါဒကံ=ရေဦးကို၊ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ=ဆွမ်းဦးကို၊ အရဟတိ=ခံထိုက်၏၊ ဣတိ=ဤသို့၊ အဟံသု=လျှောက်ကြကုန်၏၊ ဧကစ္စေ=အချို့ကုန်သော၊ ဘိက္ခု=ရဟန်းတို့သည်၊ ဧဝံ=ဤသို့၊ အဟံသု=လျှောက်ကြကုန်၏၊ ဘဂဝါ=မြတ်စွာဘုရား၊ ယော=အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဝိနယဓရော=ဝိနည်းကိုဆောင်၏၊ သော=ထိုဝိနည်း ဆောင်သောရဟန်းသည်၊ အဂ္ဂိသနံ=မြင့်မြတ်သောနေရာကို၊ အဂ္ဂေါဒကံ=ရေဦးကို၊ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ=ဆွမ်းဦးကို၊ အရဟတိ= ခံထိုက်၏၊ ဣတိ=ဤသို့၊ အဟံသု=လျှောက်ကြကုန်၏၊ ဧကစ္စေ=အချို့ကုန်သော၊ ဘိက္ခု = ရဟန်းတို့သည်၊ ဧဝံ=ဤသို့၊ အဟံသု=လျှောက်ကြကုန်၏၊ ဘဂဝါ= မြတ်စွာဘုရား၊ ယော=အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဓမ္မကထိကော=အဘိဓမ္မာကို ဆောင်သည်၊ သော=ထိုအဘိဓမ္မာဆောင်ရဟန်းသည်၊ အဂ္ဂိသနံ= မြင့်မြတ်သော နေရာကို၊ အဂ္ဂေါဒကံ=ရေဦးကို၊ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ=ဆွမ်းဦးကို၊ အရဟတိ=ခံထိုက်၏၊ ဣတိ=ဤသို့၊ အဟံသု=လျှောက်ကြကုန်၏။

ဧကစ္စေ=အချို့ကုန်သော၊ ဘိက္ခု=ရဟန်းတို့သည်၊ ဧဝံ=ဤသို့၊ အဟံသု=လျှောက်ကြကုန်၏၊ ဘဂဝါ=မြတ်စွာဘုရား၊ ယော=အကြင် ရဟန်းသည်၊ ပထမဿ ဈာနဿ=ပထမဈာန်ကို၊ လာဘီ=ရသည်၊ ဟောတိ= ဖြစ်၏၊ သော=ထိုပထမဈာန် ရသောရဟန်းသည်၊ အဂ္ဂိသနံ= မြင့်မြတ်သော နေရာကို၊ အဂ္ဂေါဒကံ=ရေဦးကို၊ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ=ဆွမ်းဦးကို၊ အရဟတိ=ခံထိုက်၏၊ ဣတိ=ဤသို့၊ အဟံသု=လျှောက်ကြကုန်၏၊ ဧကစ္စေ=အချို့ကုန်သော၊ ဘိက္ခု=ရဟန်းတို့သည်၊ ဧဝံ=ဤသို့၊ အဟံသု= လျှောက်ကြကုန်၏၊ ဘဂဝါ=မြတ်စွာဘုရား၊ ယော=အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဒုတိယဿ ဈာနဿ=ဒုတိယဈာန်ကို၊ လာဘီ=ရသည်၊ ဟောတိ=ဖြစ်၏၊ သော=ထိုဒုတိယဈာန်ရသော ရဟန်းသည်၊ အဂ္ဂိသနံ=မြင့်မြတ်သော

နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ် (ဒု-တွဲ)

၁၉၆

နေရာကို၊ အဂ္ဂေါဒကံ=ရေဦးကို၊ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ=ဆွမ်းဦးကို၊ အရဟတံ=ခံထိုက်၏၊ ဣတိ=ဤသို့၊ အဟံသု=လျှောက်ကြကုန်၏၊ ဧကစ္စေ=အချို့ကုန်သော၊ ဘိက္ခု=ရဟန်းတို့သည်၊ ဧဝံ=ဤသို့၊ အဟံသု=လျှောက်ကြကုန်၏၊ ဘဂဝါ=မြတ်စွာဘုရား၊ ယော=အကြင်ရဟန်းသည်၊ တတိယဿဈာနဿ=တတိယဈာန်ကို၊ လာဘီ=ရသည်၊ ဟောတိ=ဖြစ်၏၊ သော=ထိုတတိယဈာန် ရသောရဟန်းသည်၊ အဂ္ဂါသနံ=မြင့်မြတ်သော နေရာကို၊ အဂ္ဂေါဒကံ=ရေဦးကို၊ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ= ဆွမ်းဦးကို၊ အရဟတံ=ခံထိုက်၏၊ ဣတိ=ဤသို့၊ အဟံသု=လျှောက်ကြကုန်၏၊ ဧကစ္စေ=အချို့ကုန်သော၊ ဘိက္ခု=ရဟန်းတို့သည်၊ ဧဝံ=ဤသို့၊ အဟံသု=လျှောက်ကြကုန်၏၊ ဘဂဝါ=မြတ်စွာဘုရား၊ ယော=အကြင်ရဟန်းသည်၊ စတုတ္ထဿဈာနဿ=စတုတ္ထဈာန်ကို၊ လာဘီ=ရသည်၊ ဟောတိ=ဖြစ်၏၊ သော=ထို စတုတ္ထဈာန်ကို ရသောရဟန်းသည်၊ အဂ္ဂါသနံ=မြင့်မြတ်သောနေရာကို၊ အဂ္ဂေါဒကံ=ရေဦးကို၊ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ= ဆွမ်းဦးကို၊ အရဟတံ= ခံထိုက်၏၊ ဣတိ=ဤသို့၊ အဟံသု=လျှောက်ကြကုန်၏။

ဧကစ္စေ=အချို့ကုန်သော၊ ဘိက္ခု=ရဟန်းတို့သည်၊ ဧဝံ=ဤသို့၊ အဟံသု=လျှောက်ကြကုန်၏၊ ဘဂဝါ=မြတ်စွာဘုရား၊ ယော=အကြင်ရဟန်းသည်၊ သောတာပန္နော=သောတပန်တည်း၊ သော=ထိုသောတပန်ရဟန်းသည်၊ အဂ္ဂါသနံ=မြင့်မြတ်သောနေရာကို၊ အဂ္ဂေါဒကံ=ရေဦးကို၊ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ=ဆွမ်းဦးကို၊ အရဟတံ= ခံထိုက်၏၊ ဣတိ=ဤသို့၊ အဟံသု=လျှောက်ကြကုန်သည်၊ ဧကစ္စေ=အချို့သော၊ ဘိက္ခု=ရဟန်းတို့သည်၊ ဧဝံ=ဤသို့၊ အဟံသု=လျှောက်ကြကုန်၏၊ ဘဂဝါ=မြတ်စွာဘုရား၊ ယော=အကြင်ရဟန်းသည်၊ သကဒါဂါမိ=သဒါဂါမ်တည်း၊ ဘဂဝါ= မြတ်စွာဘုရား၊ ယော=အကြင်ရဟန်းသည်။၏၊ အနာဂါမီ=အနာဂါမ်တည်း၊ ဘဂဝါ=

မြတ်စွာဘုရား၊ ယော=အကြင်ရဟန်းသည်၊ အရဟာ=ရဟန္တာတည်း၊ သော=ထိုရဟန္တာသည်၊ အဂ္ဂိသနံ= မြင့်မြတ်သောနေရာကို၊ အဂ္ဂေါဒနံ= ရေဦးကို၊ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ= ဆွမ်းဦးကို၊ အရဟတိ=ခံထိုက်၏၊ ဣတိ=ဤသို့၊ အဟံသု=လျှောက်ကြကုန်၏။

ဧကစ္စေ=အချို့ကုန်သော၊ ဘိက္ခု= ရဟန်းတို့သည်၊ ဧဝံ=ဤသို့၊ အဟံသု=လျှောက်ကြကုန်၏၊ ဘဂဝါ=မြတ်စွာဘုရား၊ ယော=အကြင် ရဟန်းသည်၊ တေဝိဇ္ဇော= တေဝိဇ္ဇာ ရဟန္တာတည်း၊ သော=ထိုတေဝိဇ္ဇာ ရဟန္တာသည်၊ အဂ္ဂိသနံ= မြင့်မြတ်သောနေရာကို၊ အဂ္ဂေါဒကံ= ရေဦးကို၊ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ=ဆွမ်းဦးကို၊ အရဟတိ=ခံထိုက်၏၊ ဣတိ=ဤသို့၊ အဟံသု= လျှောက်ကြကုန်၏၊ ဧကစ္စေ=အချို့ကုန်သော၊ ဘိက္ခု=ရဟန်းတို့သည်၊ ဧဝံ=ဤသို့၊ အဟံသု=လျှောက်ကြကုန်၏၊ ဘဂဝါ= မြတ်စွာဘုရား၊ ယော= အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဆဋ္ဌာဘိညော=ဆဋ္ဌဘိည ရဟန္တာတည်း၊ သော= ထိုဆဋ္ဌဘိညရဟန္တာသည်၊ အဂ္ဂသနံ=မြင့်မြတ်သောနေရာကို၊ အဂ္ဂေါဒနံ= ရေဦးကို၊ အဂ္ဂပဏ္ဍံ=ဆွမ်းဦးကို၊ အရဟတိ=ခံထိုက်၏၊ ဣတိ=ဤသို့၊ အဟံသု=လျှောက်ကြကုန်၏။

[ဤကား- မြတ်စွာဘုရား၏ အမေးတော်ကို ရဟန်းတို့က မိမိတို့ အလိုလျှောက် ဖြေကြပုံတည်း၊ မြတ်စွာဘုရား၏ အဖြေတော်ကား နောက်မှလာလတ္တံ့။]

အဖြေတော်ဆိုသည်ကား-

အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ယထာဂုဗ္ဗံ အဘိဝါဒနံ
ပစ္စုဋ္ဌာနံအဉ္စလိကမ္ပံ သာမိစိကမ္ပံ အဂ္ဂိသနံ အဂ္ဂေါသနံ
အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ၊ န စ ဘိက္ခဝေ သံသိကံ ယထာဂုဗ္ဗံ
ပဋိဗဟိတမ္ပံ၊ ယော ပဋိဗဟေယျ အာပတ္တိံ ဒုက္ကဋ္ဌဿတိ။

နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ် (ဒု-တွဲ)

၁၉၈

ဒသယိမေ ဘိက္ခုဝေ အဝန္တိယာ၊ အနုပသမ္ပန္နေန
ပစ္ဆာဥပသမ္ပန္နော အဝန္တိယော၊ အနုပသမ္ပန္နော အဝန္တိယော၊
နာနာသံဝါသကော ဝုမ္မတရော အဓမ္မဝါဒီ အဝန္တိယော၊
မာတုဂါမော အဝန္တိယော၊ ပဏ္ဍကော အဝန္တိယော၊
ပါရိဝါသိကော အဝန္တိယော၊ မူလာယ ပဋိကဿနာရဟော
အဝန္တိယော၊ မာနတ္ထာရဟောအဝန္တိယော၊ မာနတ္ထစာရိကော
အဝန္တိယော၊ အပ္ပာနာရဟော အဝန္တိယော၊ ဣမေခေါ
ဘိက္ခုဝေ ဒသအဝန္တယာ။

ဟူ၍ စူဠဝါပါဠိတော် သေနာသနခန္ဓကနံပါတ် ၂၇၇-
၌ဟောတော်မူသည်။

အနက်ကား- ဘိက္ခုဝေ=ရဟန်းတို့၊ ယထာဝုမံ=သီတင်းကြီးအစဉ်
အတိုင်း၊ အဘိဝါဒနံ=ရှိခိုးခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပစ္ဆဋ္ဌာနံ=ခရီးဦး
ကြိုဆိုခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အဉ္ဇလိကမ္ပံ=လက်အုပ်ချီခြင်းကိုလည်း
ကောင်း၊ သာကမိစိမ္ပံ=အရိုအသေ ပြုခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အဂ္ဂါသနံ=
မြင့်မြတ်သော နေရာကိုလည်းကောင်း၊ အဂ္ဂေါဒကံ=ရေဦးကိုလည်း
ကောင်း၊ အဂ္ဂပိဏ္ဍံ=ဆွမ်းဦးကိုလည်းကောင်း၊ အနုဇာနာမိ=ခွင့်ပြု
တော်မူ၏၊ ဘိက္ခုဝေ=ရဟန်းတို့၊ သံဃိကံ=သံဃိကဖြစ်သော၊ ယထာဝုမံ=
သီတင်းကြီးအစဉ်အတိုင်းကျသော နေရာကို၊ နပဋိဗာဟိတဗ္ဗံ=မတား
မြစ်အပ်၊ ယော=အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပဋိဗာဟေယျ=တားမြစ်ငြားအံ့၊
ဒုက္ကဋ္ဌဿ=ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်သို့၊ အာပတ္တိအာပဇ္ဇနံ=ရောက်ခြင်းသည်၊
ဟောတိ=ဖြစ်။

ဘိက္ခုဝေ= ရဟန်းတို့၊ အဝန္တိယာ=ရှိမခိုးအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊
ဣမေဒသ=ဤဆယ်ပါးတို့တည်း၊ ကတမေဒသ=အဘယ်ဆယ်ပါး

နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ် (ဒု-တွဲ)

၁၉၉

တို့နည်းဟူမူကား-

- ၁။ ပုရေ=ရှေး၌၊ ဥပသမ္ပန္နေန=ပဉ္စင်းဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊
ပစ္ဆာ=နောက်၌၊ ဥကသမ္ပန္နာ=ပဉ္စင်းဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊
အဝန္တိယော= ရှိမခိုးအပ်။
- ၂။ အနုပသမ္ပန္နာ= ပဉ္စင်းမဟုတ်သောသူကို၊ အဝန္တိယော=
ရှိမခိုးအပ်။
- ၃။ အဓမ္မဝါဒီ=အဓမ္မဝါဒီဖြစ်သော၊ ပုမုတရော=သီတင်း
ကြီးသော၊ နာနာသံဝါသကော=နာနာသံဝါသက ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊
အဝန္တိယော= ရှိမခိုးအပ်။
- ၄။ မာတုဂါမော=လူမိန်းမ၊ ဘိက္ခုနီမကို၊ အဝန္တိယော=ရှိ
မခိုးအပ်။
- ၅။ ပဏ္ဍကော= မဏ္ဍုက်ကို၊ အဝန္တိယော=ရှိ မခိုးအပ်။
- ၆။ ပါရိဝါသိကော=ပရိဝါသ်ကျင့် ဆဲဖြစ်သောရဟန်းကို၊
အဝန္တိယော=ရှိ မခိုးအပ်။
- ၇။ မူလာယပဋိကဿနာရဟော=အရင်းသို့ ငင်ခြင်းငှါ ထိုက်
သောဒဏ်သားရဟန်းကို၊ အဝန္တိယော=ရှိမခိုးအပ်။
- ၈။ မာနတ္ထာရဟော=မာနတ်ထိုက်သော ဒဏ်သားရဟန်းကို၊
အဝန္တိယော=ရှိမခိုးအပ်။
- ၉။ မာနတ္ထစာရိကော=မာနတ်ကျင့်ဆဲဖြစ်သော ဒဏ်သား
ရဟန်းကို၊ အဝန္တိယော=ရှိမခိုးအပ်။
- ၁၀။ အပ္ပာနာရဟော=အပ္ပာန် ထိုက် သောရဟန်းကို၊
အဝန္တိယော=ရှိမခိုးအပ်။

ဘိက္ခုဝေ= ရဟန်းတို့၊ အဝန္တိယာ= ရှိမခိုးအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊
ဣမေဒသ=ဤဆယ်ပါးတို့တည်း။

[ဤကား- ခွင့်ပြုတော်မူခြင်း၊ အာပတ်ထပ်၍ ပညတ်တော်မူခြင်း၊ အဝနိယပုဂ္ဂိုလ် တစ်ကျိပ်ကို ပြတော်မူခြင်းတို့ကို အရင်းပြုသဖြင့် “ကော စ ဘိက္ခုဝေ အရဟတိ အဂ္ဂါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ” ဟူသော အမေးတော်ကို ဖြေဆိုတော်မူခြင်းပေတည်း။]

အမေး၌မူကား- နေရာဦး၊ ရေဦး၊ ဆွမ်းဦး သုံးချက်သာပါရှိ၏။
အဖြေ၌မူကား- ရှိခိုးခြင်း၊ ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်း၊ လက်အုပ်ချီခြင်း၊ အရိုအသေပြုခြင်း၊ မြင့်မြတ်သောနေရာ၊ ရေဦး၊ ဆွမ်းဦးဟူ၍ ခုနစ်မျိုးပါရှိ၏။
ဤအဖြေတော်ကြီးဖြင့်-

ယော ဘဂဝါ ခတ္ထိယကုလာ ပဗ္ဗဇိတော၊
သောအရဟတိအဂ္ဂါသနံ အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ။လ။ယော
ဘဂဝါ အရဟာ ။လ။ ယော ဘဂဝါ တေဝိဇ္ဇော ။လ။ ယော
ဘဂဝါ ဆဠာဘိညော၊ သော အရဟတိ အဂ္ဂါသနံ
အဂ္ဂေါဒကံ အဂ္ဂပိဏ္ဍန္တိ။

ဟူသောရဟန်းတို့ဖြေဆိုချက်ကို မြတ်စွာဘုရား ပယ်ဖျက်တော်မူ၏“အာဟုနေယျော၊ ပါဟုနေယျော” ဟူသောပါဌ်ကို ထောက်၍ ယူကြသောအယူသည် မြတ်စွာဘုရားပယ်ဖျက်တော်မူချက်တွင် ပါဝင်လေ၏။

၁၂၈၃-ခုနှစ်၊ နတ်တော်လဆန်း ၄-ရက်နေ့ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး ဇေတဝန်မဟာလယ်တီ စင်္ကြံတိုက်ကျောင်းတွင် သီတင်းသုံးနေစဉ် ဖြေဆိုတော်မူသည်။

မော်လမြိုင်-ကော့နတ်ပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

ဦးရာဇိန္ဒ၏ ပုစ္ဆာအဖြေ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

လျှောက်လွှာ

၁၂၈၃-ခုနှစ်၊ တန်ခူးလဆုတ် ၁၂-ရက်နေ့။

ဟင်္သာတမြို့အပိုင် ကွင်းကောက်ရွာ တောင်ဘက် ကျောင်းကြီး
နေ ဘုရားတပည့်တော်ရှင်ရာဇိန္ဒ-ရိုသေစွာ ရှိခိုးဝပ်တွား လျှောက်
ထားဝံ့ပါသည်-ကျေးဇူးတော်သခင် ဆရာတော်အရှင်မြတ်ဘုရား၊
လျှောက်ထားရန်မှာ- အောက်ပါ အဓိကရုဏ်းများကို တပည့်များအား
သနားတော်မူသောအားဖြင့် အခွင့်သာတော်မူသောအခါ ဝိနိစ္ဆယချ
ပေးတော်မူရန် ရိုသေစွာ လျှောက်ဝံ့ပါသည်အရှင်မြတ်ဘုရား။

၁။ အချက်၊ အဓိကရုဏ်းမှာ-ဥပသမ္ပဒါပေက္ခ သာမဏေ
တစ်ပါးသည် ဆရာပေးပြီးသင်္ကန်းကို ချွတ်ပြီးလျှင်
လူဝတ်ဝတ်၍ ၂-ရက်၊ ၃-ရက်နေပြီးမှ ဆရာထံမှာ
သင်္ကန်း မတောင်းဘဲ မိမိအလျောက်သင်္ကန်းကို ပြန်
ဝတ်နေခြင်း ၎င်းသာမဏေ၏အစစ်ခံချက်မှာ အောက်
ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား၊ သင်္ကန်းကိုချွတ်စဉ်အခါ
ဤသင်္ကန်းကို ဆရာထံ မရောက်မီ ခရီးအကြား၌
ရဟန်းတွေ့လျှင် ရဟန်းထံတောင်း၍ ဆည်းမည်၊
မတွေ့လျှင်မိမိအလျောက် ဝတ်၍ ဆရာထံ ပြန်မည်-

ဟူသော ဥဿာဟ မပျက်မကွက်ရှိပါသည်ဘုရား၊
ဝတ်စဉ် မအပ်သည်ကို မသိပါ။ နေ့ဝတ်ပြီးလျှင်
ညဉ့်ဝတ်တက်သည့်အခါ သီလပြန်ခံလျှင် သာမဏေ
ဖြစ်သည်၊ ဝတ်ကောင်းသည် မှတ်ထင်၍ ဆရာအပြစ်
တင်မည် ကြောက်သောကြောင့် ဝတ်မိပါသည်ဘုရား၊
၎င်းအကြောင်းကို ၂-ရက်ခန့်ကြာမှ သိရပါသည်။
ဤအမှုလွန်ကျူးသူ သာမဏေကို ဥပသမ္ပဒအဖြစ်ကို
ချီးမြှောက် ပေးသင့် မပေးသင့် ဆရာတော်ဘုရား၏
အမိန့်သံ နာခံမှတ်သားလို၍ လျှောက်ထားရခြင်း
ဖြစ်ပါသည် ကျေးဇူးတော်ရှင် ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်
ဘုရား။

၂။ အချက်၊ လျှောက်ထားရန်မှာ- မင်းဘေးကြောင့်
မိမိအလိုအလျောက် သင်္ကန်းဝတ်လာသော သူသည်
မင်းချင်းယောက်ျားထက်ချပ်ပါနေသဖြင့် နှိပ်စက်ကလူ
ပြုမည်ကြောက်သောကြောင့် ရဟန်း ကောင်းများနှင့်
ဆွမ်းအတူစားခြင်း- စသောသံဝါသများကို ပြုမိပါ
သည်။ ခိုးလိုဝှက်လို လှည့်ဖြားလိုသောစိတ် မရှိပါ
ဘုရား၊ ထိုသူသည် သံဝါ ထေနကမှာ သက်ဝင်မည်၊
မသက်ဝင်မည်ကို အမိန့်သံ နာခံမှတ်သားလိုပါသည်
ဆရာတော် အရှင်သူမြတ်ဘုရား။

၎င်းလျှောက်ချက်အရ ၁၂၈၃-ခုနှစ်၊
ဝါဆိုလဆန်း ၁၀-ရက်၊ နတ်ကြီးချောင်းကျောင်း
လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးဖြေဆိုချက်

ပထမ ပုစ္ဆာအဖြေ

၁။ လျှောက်လွှာပါစကားရပ်၌ သင်္ကန်းကို ချွတ်စဉ်အခါ
ဤသင်္ကန်းကို ဆရာထံ မရောက်မီ ခရီးအကြား၌ ရဟန်းတွေ့လျှင်
ရဟန်းထံတောင်း၍ စည်းမည်၊ မတွေ့လျှင် မိမိအလျောက်ဝတ်၍
ဆရာထံပြန်မည်-ဟူသော ဥဿာဟ မပျက်မကွက် ရှိပါသည်-ဟူ၍
ထွက်ဆိုချက် အထင်အရှားပါရှိသောကြောင့် ဝတ်မြဲရုံမြဲဖြစ်သော
ထိုသင်္ကန်း၌ တစ်ဖန်ဝတ်ရန် ဥဿာဟရှိသည့်အတွက် ဝတ်ဆဲအခါ၌
လိင်္ဂထေနကအပြစ်မှလွတ်၏-ဟုမှတ်၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌-

သစေပိ ကာသာယေသ ဥဿာဟော၊ ကာသာယာနိ
အပနေတွာ မေထုနံ ပဋိသေဝိတွာ ပုနကာသာယာနိ နိ
ဝါသေတိ၊ နေဝ ထေယျသံဝါသကော ဟောတိ။

ဟူ၍မိန့်၏ “ခရီးအကြား၌ ရဟန်းတွေ့လျှင် ရဟန်းထံတောင်း၍
ဆည်းမည်” ဟု ထွက်ဆိုချက်ပါရှိရာ၌ လူဝတ်လဲသောအခါ၌ လူဝတ်လဲ
သောအကြောင်းကို ရဟန်းအား ပြောကြားမည်-ဟူသော အနက်
အဓိပ္ပါယ်သည်လည်း ပြီးစီးတော့သည်သာလျှင် ဖြစ်သောကြောင့်
ဝတ်ဆဲအခါ၌ သုဒ္ဓစိတ်ရှိကြောင်းထင်ရှားသည် ဖြစ်၍လည်း ဝတ်ဆဲ
အခါ၌ လိင်္ဂထေနက အပြစ်မှလွတ်၏-ဟုမှတ်၊ ၎င်းလျှောက်လွှာ၌
ဝတ်စဉ်အခါမအပ်သည်ကို မသိပါ။ နေ့အခါ၌ ဝတ်ပြီးလျှင် ည၌အခါ၌
ဝတ်တက်သည့်အခါ သီလပြန်ခံလျှင် သာမဏေဖြစ်သည်၊ ဝတ်ကောင်း

သည်-ဟု မှတ်ထင်ခြင်းများသည် လိင်ထေနကအပြစ်မှ လွတ်ကင်းစေတတ်သော အချက်ကြီးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌-

အပရော ဒဟရသာမဏေရော မဟန္တော ဝါပနာ
အဗျတ္တောသော ပုရိမနယေနဝ ဥပ္ပဗ္ဗာဇိတွာ ဃရေ
ဝေစ္ဆဂေါရက္ခဏာဒီနိကမ္မာနိ ကာတုံ န ဣစ္ဆတိ၊ တမေနံ
ဉာတကာ တာနိယေဝ ကာသာယာနိ အစ္ဆာဒေတွာ
ထာလကံ ဝါ ပတ္တံဝါဟတ္ထေ ဒတွာ ဂစ္ဆ သမဏောဝ
ဟောဟီတိ ဃရာ နိဟရန္တိ၊ သောဝိဟာရံ ဂစ္ဆတိ၊ နေဝ နံ
ဘိက္ခု ဇာနန္တိ “အယံဥပ္ပဗ္ဗာဇိတွာပုနသယမေဝ ပဗ္ဗဇိတောတိ၊
နာပိ သယံဇာနာ” တိ၊ ယော ဧဝံပဗ္ဗဇတိ၊ သော
ထေယျသံဝါသကောနာမ ဟောတီတိ သစေတံ
ပရိပုဏ္ဏဝသံ ဥပသမ္မာဒေန္တိ ဥပသမ္ပန္နော။

ဟုမိန့်၏။

ဆရာနှင့်တွေ့သောအခါ မိမိလူဝတ်လဲမှုကို ဆရာအား ပြောကြားခြင်းကို မပြုရာ၌မူကား-

၁။ သက်သက်လိမ်လည်လို၍ မပြောကြားခြင်း၊

၂။ ရှက်၍မပြောကြားခြင်း၊

၃။ ကြောက်၍မပြောကြားခြင်း၊

ဟူ၍သုံးမျိုးရှိ၏။ ထိုတွင် သက်သက်လိမ်လည်လို၍ မပြောကြားရာ၌ထေနကဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌-

အထာပိဿ ဂဟနကာလေ အာစိက္ခိဿာမီတိ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ
ဟောတိ၊ ဝိဟာရဉ္စ ဂန္နာ ကုဟိ တုံ အာဝုသော
ဂတောတိဝုတ္တော န ဒါနိ မံ ဣမေ ဇာနန္တိတိ ဝဉ္စတွယ

နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ် (ဒု-တွဲ)

၂၀၅

နာစိက္ခာတိ၊ နာစိက္ခာမိတိ သဟဇရ နိက္ခေပေန အယံပိ
ထေယျသံဝါယကောဝ။

ဟုမိန့်၏။ ရှက်၍မပြောကြားရာ၌ကား-ထေနကအပြစ်မှလွတ်၏။
ထို့ကြောင့် ဝိမတိဝိနောဒနီဋီကာ၌-

ယော ပန ပထမံ ပဗ္ဗဇ္ဇာဇေဝ မေ ဂဟိတာတိ သညီ
ကေဝလံ အတ္တနာ အန္တရာ အတ္တနော သေတဝတ္ထ
နိဝါသနာဒိဝိပ္ပကာရံ ပကာသေတုံ လဇ္ဇန္တော န ကထေတိ၊
သော ထေယျသံဝါသကော န ဟောတိ။

ဟုမိန့်တော်မူ၏။ ရှက်၍မပြောကြားရာ၌ ထေနကအပြစ်မှ
လွတ်သည်ဟူ၍ ဋီကာ၌ဆိုသဖြင့် ဆရာကို ကြောက်၍ မပြောကြား
ရာ၌လည်းထေနကအပြစ်မှ လွတ်တော့သည်သာ-ဟူမှတ်အပ်၏။

ပထမပုစ္ဆာအဖြေ ပြီး၏။

ဒုတိယပုစ္ဆာ အဖြေ

၂။ အချက်၊ လျှောက်ထားရန်မှာ- မင်းဘေးကြောင့် မိမိအလို
အလျှောက်သက်နိုးဝတ်လာသောသူသည် မင်းချင်းယောက်ျား ထက်ချပ်
ပါနေသဖြင့် နှိပ်စက်ကလူပြုမည်ကြောက်သောကြောင့် ရဟန်းကောင်း
များနှင့် ဆွမ်းအတူစားသောက် သံဝါသများကိုပြုမိပါသည်။ ခိုးလို၊ ဝှက်လို၊
လှည့်ဖြားလိုသောစိတ် မရှိပါဘုရား၊ ထိုလူသည် သံဝါသထေနကမှာ
သက်ဝင်မည်၊ မသက်ဝင်မည်ကို နာခံမှတ်သားလိုပါသည် ဆရာတော်
အရှင်မြတ်ဘုရား-ဟူသော ပုစ္ဆာ၌-

အဖြေကား- ထိုသူသည် သံဝါသထေနက၌ မသက်ဝင်၊
မသက်ဝင်ပုံကား- ထိုသူမှာရဟန်းသာမဏေတို့အား ဟုတ်သည့်
အတိုင်းပြောကြားပါလျှင် ရဟန်းသာမဏေတို့က အပေါင်းခံကြမည်
မဟုတ်၊ မိမိတစ်ကိုယ်တည်းသင်းခွဲ၍ နေပြန်လျှင်လည်း မင်းဘေးက
လွတ်မည်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ရဟန်းသာမဏေများနှင့် မပေါင်းလိုပါ၊
မင်းဘေးအတွက် သက်သက် ပေါင်းရချေ၏၊ သုဒ္ဓစိတ်အမြဲတည်
သည်ဖြစ်၍ သံဝါသထေနက၌ မသက်ဝင်လေသတည်း၊ ထို့ကြောင့်
အဋ္ဌကထာ၌-

သံဝါသံနာဓိဝါသေတိ၊

ယာဝ သော သုဒ္ဓမာနသော၊

ထေယျသံဝါသကောနာမ။

တာဝ ဇေ န ဝုစ္စတိ။ ။

ဟုမိန့်၏။

သုဒ္ဓမာနသောဆိုသည်ကား- ရဟန်း သာမဏေများနှင့်
မပေါင်းလိုဘဲ မင်းဘေးအတွက် သက်သက်ကြောင့် ပေါင်းရသည်၊
မင်းဘေးငြိမ်းလျှင် ငြိမ်းခြင်း ရဟန်းသာမဏေတို့အား ဟုတ်သည့်အတိုင်း
ပြောကြားမည်ဟု အကြံရှိသည်ကို ဆိုသတည်း၊ အသွင်ယူရာ၌ ဘေး
အတွက် သက်သက်နှင့်ယူလျှင် ထေနကမဖြစ်သကဲ့သို့ ဆွမ်းအတူ
စားခြင်းစသော သံဝါသကိုပြုရာ၌လည်း ဘေးအတွက်သက်သက်နှင့်
ပြုရသည်ဖြစ်ခဲ့လျှင် ထေနကမဖြစ်နိုင်-ဟုဆိုသည်၊ ဤကား-တေရ
သကဏ်ဋီကာ၌လာသော-ကေစိဝါဒအလိုတည်း၊ ဋီကာဆရာကြီး
တို့ကား-သံဝါသကို ပြုရာ၌ဘေးရှိ၍ ပြုရသော်လည်း ထေနကအဖြစ်မှ

မလွတ်-ဟု ဆိုလိုကြကုန်၏။ ဆင်ခြင်၍ယူလေ။

ဒုတိယပုစ္ဆာအဖြေ ပြီး၏။

ဦးရာဇိနွှာအဖြေပြီး၏။

ဦးအာသဘ၏ ပုစ္ဆာအဖြေ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

လျှောက်လွှာ

၁။ ယခုအခါ အချင်းချင်းဒေသနာကြားကြရာ၌ ဆရာတို့ ပြောရိုးပြုကြသည်မှာ-သတင်းငယ်အဆို၌ “အဟံ ဘန္တေ သဗ္ဗာ အာပတ္တိယော အာရောစေမိ” ဖြင့် ဂရုဏအာပတ်များကို တားမြစ်ရန် “အဟံဘန္တေ သမ္ပဟုလာ နာနာဝတ္ထုကာ။ပ။ ပဋိဒေသေမိ” ဖြင့် နာနာဝတ္ထုက လဟုက အာပတ်များကို ပပျောက်ရန် တစ်ဖန် ငယ်က “အဟံဘန္တေ သမ္ပဟုလာ နာနာဝတ္ထုကာ။ပ။ ပဋိဒေသေမိ” ဖြင့် ဝတ္ထုသဘာဂ အာပတ်ကိုကြားခြင်းကြောင့် သင့်သော ဒုက္ခဋ္ဌိအာပတ်ကို တားမြစ်ရန် “အဟံ အာပုသော သမ္ပဟုလာ နာနာဝတ္ထုကာ။ ပ။ ပဋိဒေသေမိ” ဖြင့် ခံစက သင့်သော ဝတ္ထုသဘာဂဒုက္ခဋ္ဌိနှင့်တကွ နာနာ ဝတ္ထုကလဟုက အာပတ်တို့ကို ပယ်ရန်ဖြစ်သည်-ဟု ပြောရိုးပြုကြပါသည်။

၎င်းပြောရိုး ဆိုရိုးများသည် ခိုင်ခံ့သော ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာကြီးတို့၏ ပြဆိုဆုံးဖြတ်ပုံနှင့် မညီညွတ်-ဟုထင်ပါကြောင်း၊ မညီညွတ်ပုံမှာ အာပတ္တိ- ဟူသော အမည်သည် အာပတ်ခုနစ်ဖုံလုံးနှင့် ဆက်ဆံသော သာမည

အမည် ဖြစ်သည်။ ပါရာဇိကဏ်ပါဠိတော် သံဃာဒိသေသ်အဖွင့် အဋ္ဌအထာ၊ ကင်္ခါအဋ္ဌကထာတို့၌လာရှိပါသည်။ ထိုသို့လာရှိတိုင်းယူလျှင် သတင်းငယ်အဆို၌ “အဟံဘန္တေ သဗ္ဗာအာပတ္တိယော ။ပ။ စေမိ” ဖြင့် ဂရုက-လဟုက အာပတ်နှစ်ရပ်လုံးပင် ပါသင့်သည်။ ထိုနှစ်ရပ်တို့တွင် ဂရုကအာပတ်မှာ ရတ္တိစ္ဆိန္တ မဖြစ်ဘဲတန်ရပ်၍ ၎င်းအဆိုနှင့်ပင် လဟုကအာပတ်အရပ်ရပ်တို့ကို ပယ်နိုင်သည်။ “အဟံဘန္တေသမ္ပဟုလာ နာနာဝတ္ထုကာ ။လ။ ပဋိဒေသေမိ” ဖြင့် ခံခြင်း-တည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် သင့်သောဝတ္ထုသဘာဝ ဒုက္ကဋ်ကို ပယ်နိုင်သည်။ သတင်းငယ်က နောက်ထပ်ကြားရန် မလို။

သတင်းကြီးမှာ “အဟံ အာဝုသော သဗ္ဗာ အာပတ္တိယော အာရောစေမိ” ဖြင့်ပင် ဂရုကအာပတ်ကို တန်စေ၍ ဝတ္ထုသဘာဝ အာပတ်ကို ခံခြင်း-တည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်သင့်သော ဒုက္ကဋ်၊ ကြွင်းသော နာနာဝတ္ထုက လဟုကအာပတ်တို့ကို အလုံးစုံပယ်နိုင်သည်။ နောက်ထပ်၍ “အာဟံ အာဝုသော သမ္ပဟုလာ ။ပ။ ပဋိဒေသေမိ” ဟု ဆိုရန်ပင် မလို။ “အာရောစေမိ၊ ပဋိဒေသေမိ၊ အာဝိကရောမိ” ၎င်းပုဒ်တို့မှာ အပြောအဆိုမှာသာ ထူးကြ၍ ရှေးဆိုရိုးအတိုင်းပင် သင့်မည်။ တပည့်တော်ပြင်ဆင်၍ လျှောက်ထားတိုင်ပင်သင့်မည်ကို အတိုချုပ်ဒီကရီဖြင့် အတည်ပြုစေလိုပါကြောင်း။

၂။ ယခုကာလ ဒွိသန္တာက အမျိုးမျိုးပြုလုပ်ကြရာ၌ မဟာဝါ ပါဠိတော်စီဝရဓဏ္ဍက သမာနလာဘဂတိက အရာ၌သာ ဒွိသန္တာပြု အရိပ်ပါရှိ၍ ဝိနည်းပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌ ဒွိသန္တာပြုလုပ်နည်း- ဟူ၍ အခိုင်အခံ အပြောအဆိုမရှိ၊ ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာ၌ “မမ သန္တာကံ တဝ စ မမ ဟောတု” စသည်ဖြင့် ပြဆိုသော ဒွိသန္တာ ပြုလုပ်နည်းသည်လည်း

ဝေဖန်ပုံ မတဲ့သည့်ပြင် မဟာဝါစီဝရ ပေသနဝတ္ထုများနှင့်အလွန် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ မသင့်သည်- တစ်ရပ်၊ အချို့ဆရာတို့လည်း “မမ ဥပဒ္ဒဘာဂုံ တဝ စ မမ စ ဟောတု” စသည်ဖြင့်ဆို၍ ပြုကြ၏။ ဤနည်းလည်း ဝေဖန်ပုံ မတဲ့သည့်အပြင် ပဉ္စမိဝိဘတ်နှင့် ဆိုပြန်ရကား-၎င်းစီဝရ ပေသနဝတ္ထုနှင့် ဆန့်ကျင်ပြန်၏။ ဤလည်းတစ်ရပ်။

အချို့ကြားသိရသော ဒွိသန္တက ပြုနည်းများမှာ- ငါပိုင်ပစ္စည်းကို သင့်အားပေးပါ၏-ဟု အချင်းချင်းအတုံ့ အပြန်ဆို၍ပြုကြသည်။ ဤနည်းလည်း တစ်ယောက်ယောက်ဘက်သို့ အကုန်လုံးစု၍ ပါသွားသောကြောင့် မသင့်၊ ဤလည်းတစ်ရပ်။

အချို့ပြုကြပုံမှာ- ဦးသီဟသည် ဦးတေဇနှင့် ဒွိသန္တကပြုလိုသည်ဖြစ်အံ့၊ ဦးရေဝတကိုပင့်၍ ဦးသီဟ၊ ဦးတေဇတို့ အသီးသီးကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းများကို ဦးရေဝတသို့လှူ၍ ဦးရေဝတကမှ တစ်ဘန် ဦးသီဟ၊ ဦးတေဇ နှစ်ပါးတို့အားလှူ ဒွိသန္တကအစစ်ဖြစ်သည်ဟု ဆုံးဖြတ်ကြ၏။ ဤနည်းလည်း မသင့်၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူ ဦးသီဟ၊ ဦးတေဇတို့က ဦးရေဝတအား လှူခြင်းသည် သူတို့နှစ်ပါး ဒွိသန္တကပြုဖြစ်ရုံ အခိုက်အတန့်မျှ လှူဒါန်းခြင်းဖြစ်၍ အလှူမမြောက်၊ ဒွိသန္တကဆိုသည်နှင့်အညီ သန္တကကိုဖြစ်ပါမှ ဒွိသန္တကမြောက်နိုင်မည်၊ သန္တကဟူသည်လည်း “သန္တကန္တိ မမာယံ တံရက္ခာ တံဂေါပိတံ ဒဏ္ဍာရဟံ” စသည်ဖြင့် ပဒေသာဇနီပါဠိတော်၌ လာသောကြောင့်တည်း၊ ဤလည်းတစ်ရပ်။

အထက်ပါနည်း အရပ်ရပ်တို့ဖြင့် ဒွိသန္တက မဖြစ်မှု၍ တပည့်တော်၏သဘောအရ- အစဒွိသန္တကပြုလုပ်ပုံမှာ- ကိုယ်ပိုင်သန္တကကို နှစ်ပါး၊ သုံးပါးစသည်တို့အား အာလယပြတ်လှူပါမှ ဒွိသန္တကအစစ်ဖြစ်သည်ဟု သဘောရပါသည်။ ဤ၌လည်း အတိုချုပ် ဒီဂရီကို

အတည်ကျချပေးတော်မူပါမည့်အကြောင်း။

၃။ ကျောင်းစသော အဝိသနိယ၊ အဝေဘဂီယ၊ အဝေဘဂီယ ထာဝရဂရုဏာဏ်ပစ္စည်းများကို ပုဂ္ဂလိက ခံကောင်း၊ မခံကောင်း၊ အကယ်၍ ပုဂ္ဂလိကခံခဲ့လျှင် ဝိသနိယ၊ ဝေဘဂီယလဟုဏ်မျိုးဖြစ်၏။ ယူရလျှင် “သေနာသနတ္ထာယ နိယျာတိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဂရုဏာဏ်” ဟူသော ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာနှင့် မဆန့်ကျင်မည် မဟုတ်ပါလော။ အကယ်၍ ပုဂ္ဂလိကကျောင်းအလှူမြှောက်ခဲ့သော် စူဠဝါသေနာသနဝတ်၌လာသော ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ်များကို မပြုအံ့။ အာပတ်သင့်ခြင်းမှ လွတ်ကင်းနိုင်ပါမည်လော။ စူဠဝါပဋိတော် အဋ္ဌကထာတို့၌ ဒါယကာဆောက်လုပ်သော ကျောင်းမှန်က ပုဂ္ဂလိက ခံနည်းဟူ၍ပင် အလျင်းမရှိပါကြောင်း၊ သို့ဖြစ်ပါ၍ ဒါယကာတို့ ဆောက်လုပ်သောကျောင်းများကို ပုဂ္ဂလိကခံကောင်း၊ မခံကောင်းကို သိလိုပါသည် တစ်ကြောင်း။

၄။ ယခုကာလ၌ ကျောင်းစသော ဂရုဏာဏ်များကို ဝိဿာသဂါဟယူကြပါသည်။ ပါဠိတော်ရင်း၌ ရောဇမည်သော မလ္လမင်းနှင့်ညီတော်အာနန္ဒာတို့ ဝတ္ထုတွင် လဟုဏ်သာ လာရှိသည်တစ်ကြောင်း၊ သင်္ကန်းအဓိဋ္ဌာန် ကျ၊ မကျကို ပြဆိုရာ လဟုဏ်သင်္ကန်းသာ လာရှိသည် တစ်ကြောင်း၊ ၎င်းအကြောင်းများကြောင့် ကျောင်းစသော ဂရုဏာဏ်ပစ္စည်းများကို ဝိဿာသဂါဟယူ၍ ရ၊ မရကို သိလိုပါသည် ဘုရား။

ဦးအာသဘ
ရှမ်းစုကြီးကျောင်း
ပျဉ်းမနားမြို့

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးဖြေဆိုချက် ဒေသနာပုစ္ဆာအဖြေ

၁။ ဒေသနာကြားသောအရာတွင် “အဟံ ဘန္တေ သဗ္ဗာ အာပတ္တိယော အာရောစေမိ” ဟူသော ပထမဝါကျ၌ “သဗ္ဗာ အာပတ္တိယော” ဟု သဗ္ဗသဒ္ဒါနှင့် ဆိုခြင်းကြောင့်၎င်း၊ အာရောစေမိ-ဟူသော ကြိယာသည် အာဝိကရဏကြိယာ၊ ဒေသနာကြိယာတို့နှင့် ပရိယာယ်မျှဖြစ်သောကြောင့်၎င်း ၎င်းပထမဝါကျတစ်ခုတည်းဖြင့်ပင် ဂရုက အာပတ်ကို တားမြစ်ရန်၊ လဟုကအာပတ်တို့တွင် ဝတ္ထုသဘာဂ အာပတ်မှ တစ်ပါးသောအာပတ်တို့ ထမြောက်လွတ်ကင်းရန် ပြီးစီးသော ကြောင့် မထေရ်ငယ်မှာလည်း နောက်ထပ်တစ်ဖန် “အဟံ ဘန္တေ သမ္မဟုလာ” ဟူသောဝါကျကို ဆိုခွင့်မရှိ၊ မထေရ်ကြီးမှာလည်း “အဟံ အာပုသော သမ္မဟုလာ” ဝါကျကို ဆိုခွင့်မရှိပါဟူသော လျှောက်ချက်၌-

အဖြေကား- အာရောစေမိ ကြိယာသည် သဒ္ဒတ္ထအနေအားဖြင့် အာဝိကရဏကြိယာ၊ ဒေသနာကြိယာတို့နှင့် တူပေ၏။ အာပတ်ကို ကုစားသောအရာ၌ကား မတူကြပေ၊ မှန်၏။ ဂရုကအာပတ်သည် ပြောကြားအပ်၊ ထင်စွာပြုအပ်သော အာပတ်မျိုးသာဖြစ်၏။ ဒေသနာကြား အပ်သော အာပတ်မျိုးမဟုတ်၊ လဟုကအာပတ်သည် ဒေသနာကြားမှထ မြောက်သော အာပတ်မျိုးဖြစ်၏။ ကြားကာမျှ၊ ထင်စွာပြုကာမျှနှင့် ထမြောက်သောအာပတ်မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ပရိဝါပါဠိတော် ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မဝဂ်၌---

ကတိ နုခေါ ဘန္တေ အဓမ္မိကာ ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မာတိ၊ ပဉ္စိမေ ဥပါလိ အဓမ္မိကာ ဒိဋ္ဌိဝိကမ္မာ၊ ကတမေ ပဉ္စ အနာပတ္တိယာ

နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ် (ဒု-တွဲ)

၂၁၂

ဒိဋ္ဌိ အာဝိကရောတိ၊ ဒေသနာဂါမိနိယာ အာပတ္တိယာ ဒိဋ္ဌိ
အာဝိကရောတိ၊ ဒေသိတာယ အာပတ္တိယာ ဒိဋ္ဌိ
အာဝိကရောတိ။ ပ ။ ဣမေခေါ ဥပါလိ ပဉ္စ အဓမ္မိကာ
ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မာ။

ဟုမိန့်အပ်ပြီ၊ ၎င်းအဋ္ဌကထာ၌လည်း---

ဒိဋ္ဌာဝိကမ္မာတိ ဒိဋ္ဌိနံ အာဝိကမ္မာနိ လဒ္ဓိပကာသနာနိ၊
အာပတ္တိဒေသနာသင်္ခါတာနံ ဝိနယကမ္မာနမေတံ အဓိဝစနံ၊
အနာပတ္တိယာ ဒိဋ္ဌိ အာဝိကရောတီတိ အနာပတ္တိမေဝ
အာပတ္တိတိ ဒေသေတီတိ အတ္ထော၊ အဒေသနာဂါ
မိနိယာတိ ဂရုကာပတ္တိယာ ဒိဋ္ဌိ အာဝိကရောတိ၊
သံဃာဒိသေသဉ္စ ပါရာဇိကဉ္စ ဒေသေတီတိ အတ္ထော။

ဟုမိန့်အပ်၏။

ဤပြီဋ္ဌိတော်၊ အဋ္ဌကထာတို့ဖြင့် ဒေသနာဂါမ်မဟုတ်သော
သံဃာဒိသိသ် အာပတ်ကို ပဋိဒေသေမိကြိယာဖြင့် မကြားအပ်ကြောင်း
တိုက်ရိုက်ထင်ရှား၏။ ထိုသို့ ဂရုကအာပတ်ကို ပဋိဒေသေမိကြိယာဖြင့်
မကြားအပ်သောကြောင့် ဒေသေတဗ္ဗ၊ အာရောစေတဗ္ဗ အာပတ်တို့ကို
အသီးအသီးခွဲခြမ်း၍ ပြဆိုရာ တေရသကဏ် ဋီကာ၌-

အာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌိတောတိဇတ္ထ အာရောစိတာပိ အာပတ္တိ
အသန္တိနာမ ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ တေနေဝ ဟိ
မာတိကာဋ္ဌကထာယံ “ယဿ ပန ဧဝံ အနာပန္နာ ဝါ
အာပတ္တိ အာပဇ္ဇိတွာ စပန ဝုဋ္ဌိတာ ဝါ ဒေသိတာဝါ
အာရောစိတာ ဝါ၊ တဿ သာ အာပတ္တိ အသန္တိနာမ
ဟောတီ” တိ။

ဟု မိန့်အပ်၏။ ဝိမတိဝိနောဒနီဋီကာ၌လည်း-

အာပဇ္ဇိတွာ ဝါ ဝုဠိတောတိ ဧတ္ထဒေသနာ ရောစနာနမ္ပိ
သင်္ဂဟော၊ တေနော မာတိကာဌကထာယံ ဝုတ္တံ ဝုဠိတာ
ဝါ ဒေသိတာ ဝါ အာရောစိတာ ဝါ၊ တဿ သာ အာပတ္တိ
အသန္တိနာမ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ။

ဟု မိန့်အပ်ပြီ၊ ကင်္ခါဋီသစ်၌လည်း-

ဝုဠိတာဝါတိ ပရိသာဝါ ဒိနာဝုဠိတာ ဝါ အာရောစိတာ
ဝါ အဝိကတာ ဝါ၊ အာရောစေန္တော တုယံ သန္တိကေ ဧကံ
အာပတ္တိ အာဝိကရောမီတိ ဝါ အာစိက္ခာမီတိ ဝါ
အာရောစေမီတိ ဝါ၊ မမ ဧကံ အာပတ္တိ အာပန္နဘာဝံ
ဇာနာတီတိ ဝါ ဝဒတု၊ ဧကံ ဂရုကံ အာပတ္တိ အာဝိ-
ကရောမီတိအာဒိနာ နယေန ဝဒတု၊ သဗ္ဗေဟိပိ
အာကာရေဟိ အာရောစိတာဝ ဟောတိ။

ဟု မိန့်အပ်၏။

ဤဋီကာပါဌ်တို့ဖြင့် ဂရုကအာပတ်သည် အာရောစေတဗ္ဗ
အာဝိကတအာပတ်မည်၏။ လဟုကအာပတ် ငါးမျိုးသည် ဒေသေတဗ္ဗ
အာပတ်မည်၏-ဟု အသီးအသီး ခွဲခြားစိပ်ဖြာလျက် ဖွင့်ဆိုတော်မူကြ
ပါပေသည်။

ဤသို့လာသော ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့ကို ထောက်ထား၍
ပဋိဒေသေမိကြိယာဖြင့် ဂရုကအာပတ်ကို မကြားအပ်- ဟု မှတ်ယူအပ်၏။
ဤပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာတို့၏ သာမတ္ထိယအားဖြင့်၎င်း၊ လဟုကအာပတ်
ဒေသနာ ကြားမှုပြဆိုရာ မဟာဝါ ဥပေါသထခန္ဓက၊ စူဠဝါသမထခန္ဓက၊
ပရိဝါအဓိကရုဏသမထတို့၌ ပဋိဒေသေမိကြိယာဖြင့်သာ မိန့်ဟော

ဖွင့်လှစ်ကြသောကြောင့်၎င်း လဟုကအာပတ်ကို အာရောစေမိ၊ အာဝိကရောမိကြိယာတို့ဖြင့်ကြားသော်လည်း မထမြောက်ဟု ဆရာ အစဉ်အဆက်တို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ဘူးပေ၏။ ထို့ကြောင့် “သဗ္ဗာ အာပတ္တိယော အာရောစေမိ” ဟူသော မူလဝါကျဖြင့် ဂရုကအာပတ်ကို တားမြစ်မှု၊ လဟုကအာပတ်ကို ဖုံးလွှမ်းခြင်းအဖြစ်မှ လွတ်ကင်းမှုများသာ ပြီးစီး၏။ လဟုကအာပတ်တို့မှ မထမြောက်သေး။

“အဟံ ဘန္တေ သမ္ပဟုလာ ။ပ။ ပဋိဒေသေမိ” ဟူသော ဒုတိယဝါကျဖြင့် ဝတ္ထုသဘာဂအာပတ်ကို ကြားမှုကြောင့် သင့်သော အာပတ်ကို တစ်ပါးသော လဟုကအာပတ်တို့မှ ထမြောက်ကျွတ်လွတ် ပေ၏။ ဝတ္ထုသဘာဂ အာပတ်ကို ကြားမှုကြောင့် သင့်သောအာပတ်ကို နောက်ထပ်တစ်ဖန် “အဟံ ဘန္တေ သမ္ပဟုလာ ။ပ။ ပဋိဒေသေမိ” ဝါကျဖြင့် ထမြောက်လွတ်ကင်း၏။ ၎င်းဝတ္ထု သဘာဂအာပတ်ကို ကြားမှုကြောင့် သင့်သောအာပတ်မရှိခဲ့လျှင် နောက်ကြားဘွယ် မရှိပြီ။

အကြီးပုဂ္ဂိုလ်၏မူလ “သဗ္ဗာ အာပတ္တိယော အာရောစေပိ” ဝါကျဖြင့် ဂရုကအာပတ်ကို တားမြစ်မှု၊ လဟုကအာပတ်ကို ဖုံးလွှမ်းခြင်း အပြစ်မှလွတ်ကင်းမှုများပြီးစီး၏။ လဟုကအာပတ်တို့မှ မထမြောက်သေး။ “အဟံ အာဝုသော သမ္ပဟုလာ ။ပ။ ပဋိဒေသေမိ” ဝါကျဖြင့် ဝတ္ထုသဘာဂ အာပတ်ကိုခံခြင်းကြောင့် သင့်သောအာပတ်နှင့်တကွ ကြွင်းသော လဟုကအာပတ်တို့မှ ထမြောက်ကျွတ်လွတ်ပေ၏။ အငယ်ပုဂ္ဂိုလ်အား ဝတ္ထုသဘာဂအာပတ် မရှိတော့ပြီဖြစ်၍ ဝတ္ထုသဘာဂအာပတ်ကို ကြားမှုကြောင့် သင့်သောအာပတ်ကို နောက်ထပ်တစ်ဖန် “အဟံ ဘန္တေ သမ္ပဟုလာ ။ပ။ ပဋိဒေသေမိ” ဝါကျဖြင့် ထမြောက်လွတ်ကင်း၏။ ၎င်း ဝတ္ထုသဘာဂအာပတ်ကို ကြားမှုကြောင့် သင့်သောအာပတ်မရှိခဲ့လျှင်

နောက်ထပ်ကြားဖွယ် မရှိပြီ။

အကြီးပုဂ္ဂိုလ်၏မူလ “သဗ္ဗာ အာပတ္တိယော အာရောစေမိ” ဝါကျဖြင့်ဂရုကအာပတ်ကို တားမြစ်မှု၊ လဟုကအာပတ်ကို ဖုံးလွှမ်းခြင်းအပြစ်မှ လွတ်ကင်းမှုများပြီးစီး၏။ လဟုကအာပတ်တို့မှ မထမြောက်သေး၊ “အဟံ အာဝုသော သမ္ပဟုလာ ။ပ။ ပဋိဒေသေမိ” ဝါကျဖြင့် ဝတ္ထုသဘာဂအာပတ်ကိုခံခြင်းကြောင့် သင့်သောအာပတ်နှင့်တကွ ကြွင်းသော လဟုကအာပတ်တို့မှ ထမြောက်ကျွတ်လွတ်ပေ၏။ အငယ်ပုဂ္ဂိုလ်အား ဝတ္ထုသဘာဂ အာပတ် မရှိတော့ပြီဖြစ်၍ ဝတ္ထုကဘာဂ အာပတ်ကိုကြားမှုကြောင့် မထေရ်ကြီးအား အာပတ်သင့်ဖွယ်မရှိ၊ ဤတွင်လည်း ဝတ္ထုသဘာဂအာပတ်ကိုကြားမှုကြောင့် အာပတ်သင့်ပြန်သောကြောင့် မထေရ်ကြီးလည်း တစ်ဖန်ကြားဦးမှ ထမြောက်သည်ဟု အချို့ယူကြ၏။ မသင့်။

အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူကား-ပါဠိတော်၌ ဝတ္ထုသဘာဂ အာပတ်သို့သင့်ရောက်သဖြင့် စင်ကြယ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ပါးထံမှာ ကြားပြီးလျှင် ဝတ္ထုသဘာဂအာပတ်သင့်ဘက်ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ကြားအပ်၏ ဟု ပညတ်ရာတွင် အခြားသော တိုက်တာ၊ အခြားသောပုဂ္ဂိုလ်တို့ထံ ကြားပြီး၍ စင်ကြယ်သောရဟန်းနှင့် ဝတ္ထုသဘာဂ အာပတ်သင့်ဘက် ပုဂ္ဂိုလ်ထံ အာပတ်သင့်ခံ၍ ကြားပြီးဖြစ်သော ရဟန်းနှင့်အလားတူပင် ဖြစ်ပေသောကြောင့်တည်း။

[ဤကား-သဗ္ဗာအာပတ္တိယောပုဒ်၌ ဂရုက၊ လဟုက သိမ်းရုံးရခြင်း၏ အကျိုးနှင့်တကွ ထုတ်ပြန် ရှင်းလင်းချက်ပေတည်း]

အချို့ကား- “အာရောစေမိ” ဟူသော မူလဝါကျတွင် ကင်္ခါ အဋ္ဌကထာ၊ ၎င်းဋီကာ ယခင်ပြဆိုပြီးသော ကြိယာအသီးသီးနှင့်

ဖွင့်ပြသော အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာနှင့်အညီ ဂရုဏအာပတ် သက်သက်ကိုသာ ကြားမှုကိစ္စပြီးစီး၏ဟု ဆိုကြ၏။ “သဗ္ဗာ အာပတ္တိယော” ဟု ဆိုရခြင်း၏ အကျိုးထင်ရှားသော ယခင်အဆုံးအဖြတ်ကိုသာ မှတ်ယူ ယုံကြည် ထိုက်ပေသည်။

ဒေသနာပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

ဒွိသန္တက ပုစ္ဆာအဖြေ

၂။ ဒွိသန္တကပြသောအရာနှင့် စပ်လျဉ်း၍ မေးလျှောက်ချက်၌ အဖြေကား- ကုဒံတုယံဒေမိ၊ ဒဒါမိ၊ ဒဇ္ဇာမိ၊ ဩဏောဇေမိ၊ ပရိစ္စဇာမိ၊ ဝိဿဇ္ဇာမိ၊ နိဿဇ္ဇာမိ၊ ကုတ္တန္ဓာမဿ ဒေမိ ။ပ။ နိဿဇ္ဇာမိတိသမ္ဗုဒ္ဓါဝါ ပရမ္ပုဒါဝါ ဝုတ္တေ ဒိန္နံယေဝ ဟောတီတိ ဒါနလက္ခဏဿစ တုယံ ဂဏှာဟီဟိ ဝုတ္တေ မယံ ဂဏှာဟီဟိ ဂဏှာတိ သုဂ္ဂဟိတန္တိ ဂဟဏလက္ခဏဿစ ဝုတ္တတ္တာ မမ သန္တကံ တဝ စ မမ စ ဟောတူတိဇဝမာဒိ ဝစနေနေ သမာနပရိက္ခာရံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အာစရိယာတိ လိခိတံ။

[ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋီကာ စီဝရခန္ဓကအဖွင့်။]

ဤဋီကာပါဌ်ဖြင့် ပိုင်ရှင်ရဟန်းသည် “မမ သန္တကံ တဝ စ မမ စ ဟောတု” ဟုနှုတ်မြွက်၍ ပေးခဲ့လျှင် သမာနပရိက္ခာရ ဒွိသန္တက မြှောက်ကြောင်းကို ပြဆို၏။ ပစ္စည်းသရုပ်ကိုဖော်ထုတ်၍ ခွဲခြားချက် ပြုခဲ့လျှင် အထူးပင် ထင်ရှားပေရာ၏။ ဤဋီကာပါဌ်၌ “ဟောတု” ဟု ပဉ္စမိဝိဘတ်နှင့်ဆိုအပ်သောကြောင့် စီဝရပေသန ဝတ္ထုနှင့်ဆန့်ကျင်၏- ဟု လျှောက်လွှာတွင်ပါရှိ၏။ မဆန့်ကျင်ပေ၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်း

ဟူမူကား- “တဝ စ မမ စ” ဟူသောသမ္ပဒါန်ပုဒ်တို့နှင့် ဆိုအပ်သောကြောင့်တည်း၊ မှန်၏။ ပေးခြင်း၊ ယူခြင်းမမြောက်ဟု အဋ္ဌကထာပယ်အပ်သောဝါကျ၌ “တဝသန္တကံ ကရောဟိ၊ တဝ သန္တကံ ဟောတု” ဟူသမ္ပဒါန်ပုဒ်တို့ဖြင့်ပြဆို၏။ သမ္ပဒါန်ပုဒ်ဖြင့်သာ မေးပါမူကား- ဟောတုဟူ၍ပင် ဆိုငြားသော်လည်း သုဒိန္နမြောက်သည်သာဖြစ်၏။ မြောက်နိုင်ကြောင်းကို-

ဥပနိက္ခိတ္တံ ဝါ သာဒိယေယျာတိ ဣဒံ အယျဿ ဟောတူတိ ဧဝံ သမ္မုခါဝါ အသုကသ္မိနာမ ဌာနေ မမ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ အတ္ထိ၊ တံ တုယံ ဟောတူတိ ပရမ္မုခါ ဌိတံ ဝါ ကေဝလံ ဝါစာယဝါ ဟတ္ထမုဋ္ဌိယာ ဝါ တုယုန္တိ ဝတ္တာ ပရိစ္စတ္တံ၊ ယော ကာယဝါစာဟိ အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပိတ္တာ စိတ္တေန အဓိဝါသေယျ၊ အယံသာဒိယေယျာတိ ဝုစ္စတိ။

ဟူသော ပါရာဇိကဏ် အဋ္ဌကထာဖြင့်၎င်း၊

ဣဒံ အယျဿ ဟောတူတိ ဧဝံ သမ္မုခါ ဝါ အသုကသ္မိနာ- မ ဌာနေ မမ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ အတ္ထိ၊ တံတုယံ ဟောတူတိ ဧဝံ ပရမ္မုခါဌိတံ ဝါ ကေဝလံ ဝါစာယ ဝါ ဟတ္ထမုဋ္ဌိယာ ဝါ တုယုန္တိ ဝတ္တာ ပရိစ္စတ္တဿ ကာယဝါစာဟိ အပ္ပဋ္ဌိက္ခိပိတ္တာ စိတ္တေန သာဒိယနံ ဥပနိက္ခိတ္တသာဒိယနံ နာမ။

ဟူသော တေရသကဏ်ဋီကာဖြင့်၎င်း ယုံကြည်အပ်၏။

ဤအဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌ “အယျဿ” ဟူသောသမ္ပဒါန်ပုဒ်နှင့် တကွ ဆိုသောကြောင့် “ဟောတု” ဟု ပဉ္စမိဝါဘတ်နှင့် ဆိုငြားသော်လည်း အပေး၊ အယူမြောက်ကြောင်းကို တိုက်ရိုက်တညီတည်း ဆိုအပ်သော

ကြောင့် ဝဇီရဗုဒ္ဓိလာ ပထမအာစရိယ ဝါဒအရ-ဒွိသန္တကပြုပုံ အဆုံး အဖြတ်ကို ယုံမှတ်ထိုက်ပေပြီ။

[ဤကား- ပထမအာစရိယဝါဒ၌ စိစစ်ချက်ပေတည်း]

အနုဂဏ္ဌိပဒေ ပန အတိပပဉ္စ ကတွာ ပုနက္ကဒမေတ္ထ အာစရိယာနံ သန္နိဋ္ဌာနံ၊ သစေသဗ္ဗဟုလာ ဒွေဝါ သမာနပရိက္ခာရံ ကတ္တုကာမာ ဟောန္တိ၊ တေသံ သဗ္ဗေသံ အတ္တနော သန္တကံ ဝတ္တမာနံ ဥပ္ပဇ္ဇနကေန သန္နိ ပေသလဿ ဧကဿ ပရိစ္စဇန္တိ၊ သောပုန တေသမေဝရိစ္စတိ။ ဧတ္တာဝတာ တေ သမာနပရိက္ခာရိကာ ဟောန္တိ၊ ဣဒံ သမာနပရိက္ခာ လက္ခဏံ၊ ပါဠိ-အာဒီသု ဝုတ္တလက္ခဏေယေဝ ပ တနတော အစလပတ္တံ ဟောတိ၊ တထာပိ ပေါရာဏာဝိဓိံ အဇ္ဈောတ္တရိတွာ ပဝတ္တနတော ပဋိသေခေတဗျော၊ အာစရိယာနံ မတာနုသာရေန ကာတဗ္ဗံ ကာတုကာမေ- နာတိ အပရေတိ ဂုတ္တံ။

[၎င်း ဝဇီရဗုဒ္ဓိ ဋီကာ။]

ဤအပရေဝါဒ၌- ဒွိသန္တကပြုလိုရင်း ပုဂ္ဂိုလ်မှတစ်ပါး တစ်ဦးဦး သော ရဟန်းအား “မမ သန္တကံ ဝတ္တမာနံ ဥပ္ပဇ္ဇနကဉ္စ တုယံဒမ္ပိ” စသော သုဒ္ဓိန္နဖြစ်လောက်သော ဝစီဘေဒဖြင့် အာလယပြတ်ပေးလျှင် ယူသူ ပုဂ္ဂိုလ်ကလည်း “မယံ ဂဏှာမိ၊ အဟံ ဂဏှာမိ” ဟု သုဂ္ဂတိတ ဖြစ်နိုင် လောက်သော ဝစီဘေဒဖြင့် ယူပြီးမှတစ်ဖန် ဒွိသန္တကပြုလိုသူ ရဟန်း နှစ်ပါးတို့အား တုံ့ပြန်ပေးလျှံခဲ့လျှင် ဒွိသန္တကသမန ပရိက္ခာရဖြစ်၏- ဟုပြုဆိုပေ၏၊ ဖြစ်ဆဲဖြစ်လတံ့- ပစ္စည်းအရပ်ရပ်ကိုသာ မှတ်ချက်နှင့် တကွ ဆိုသောကြောင့် ဝေဖန်ချက် အထူးထင်ရှားပေ၏၊ ဤအပရဝါဒ၌

လည်း ပရိာ၏ယာယ်မျှ တာဝကာလိကအနေအားဖြင့် ပေးခြင်းကို မယူသင့်၊ ပိုင်ရှင်အစစ် ဖြစ်ပါစေ-ဟူသော မနော ပဏိဓိဖြင့် နိရာလက ကိုသာ နိဿံသယ မှတ်ယူအပ်၏။

ဒွိသန္တကပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

ပုဂ္ဂလိကဝိဟာရ ပုစ္ဆာအဖြေ

၃။ စူဠဝါပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာတို့၌ ဒါယကာ ဆောက်လုပ်သော ကျောင်းမှန်က ပုဂ္ဂလိကခံနည်း-ဟူ၍ပင် အလျှင်းမပါ မရှိသောကြောင့် ဒါယကာတို့ ဆောက်လုပ်သောကျောင်းများကို ပုဂ္ဂိုလ်က ခံကောင်း၊ မခံကောင်း-ဟူသော လျှောက်ချက်၌-

အဖြေကား- စူဠဝါပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာတို့၌ ပုဂ္ဂလိကခံနည်း-ဟူ၍ တိုက်ရိုက်မပါမရှိသည်ကား-မှန်ပေ၏။ သို့ရာတွင် ပုဂ္ဂလိက ခံယူခြင်းကိုလည်း ခွင့်ပြုတော်မူလိုရိပ်ထင်ပါ၏။ ထင်ပုံကား- မဟာဝါပါဠိတော် ဝဿူပနာယိက ခန္ဓက၌-

ဣဓ ပန ဘိက္ခဝေ ဥပါသကေန သမ္ပဟုလေ ဘိက္ခူ
ဥဒ္ဓိဿဇကံ ဘိက္ခူ ဥဒ္ဓိဿဝိဟာရော ကာရပိတေတာ
ဟောတိ။

စသည်ဖြင့်လာ၏။ ဘိက္ခုပါစိတ်- နိက္ကမနသိက္ခာပုဒ် ပါဠိတော်၌- ပုဂ္ဂလိက သံယိကအညီ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ၊ ပုဂ္ဂလိက သညီအညာဿ ပုဂ္ဂလိက အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ၊ အတ္တနော ပုဂ္ဂလိကေ အနာပတ္တိ။

ဟုမိန့်အပ်၏။

ဤပါဠိတော်နှစ်ရပ်တွင် ရှေ့ပါဠိတော်ဖြင့် ဒါယကာများပုဂ္ဂလိက ကျောင်းဆောက်လုပ်မှုအရေးဖြင့် ဝါပန်၍သွားရန် ခွင့်ပေးတော်မူ ချက်အရ ပုဂ္ဂလိကကျောင်း ခံယူမှုကိုလည်း ခွင့်ပြုရိပ် ထင်ပေ၏။ ပါစိတ်ပါဠိတော်၌မူကား- ပုဂ္ဂလိကကျောင်း သာမန်ကိုပင် ပြဆိုချက် ထင်ပေ၏။

ဤပါဠိတော်တို့၏ အရိပ်အမြွတ်ကို ထောက်ခံချက် ပြုလုပ်၍ ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ၌-

ပေါရာဏကဝိဟာရပိ မူလေ ပုဂ္ဂလိကဝသေန ဒိန္နာ သန္တိဝိဟာရိကာယေဝဒီနံ ပုဂ္ဂလိကဝသေနဝ ဒိယျမာ နောပိ၊ တသ္မိဇီဝန္တေ ယေဝ ဝိဿာသဝနဂယျမာနပိ ပုဂ္ဂလိကာဟောန္တိ ယေဝ၊ တသ္မာ သဗ္ဗသော ပုဂ္ဂလိက ဟာရဿ အဘာဝဝါဒေါ ဝိစာရေတဗ္ဗော-ဟူ၍၎င်း၊

ကဿ ဒါတဗ္ဗောတိ သွဃဿ ဝါ ဂဏဿ ဝါ ပုဂ္ဂလဿဝါ ဒါတဗ္ဗော၊ ကထံ ဒါတဗ္ဗောတိ ယဒိ သံဃဿ ဒေတိ ဣမံ ဝိဟာရံ အာဂတာနာဂတဿ စာတုဒ္ဒိသဿ သံဃဿ ဒဓ္မိတိ၊ ယဒိ ဂဏဿ ဣမံ ဝိဟာရံ အာယသ္မန္တာနံ ဒဓ္မိတိ၊ ယဒိ ပုဂ္ဂလဿ ဣမံ ဝိဟာရံ အာယသ္မတော ဒဓ္မိတိ ဒါတဗ္ဗော-ဟူ၍၎င်း မိန့်အပ်၏။

ဤဋီကာပါဌ်ဖြင့် ဒါယကာတို့လှူဒါန်းအပ်သော ပုဂ္ဂလိက ကျောင်းကို ခံကောင်း၏-ဟူသာ အချက်ထင်ရှား၏။ အဝိဿဇ္ဈိယ၊ အဝေဘဂီယ၊ ထာဝရဂရုဘဏ်ဟူသော အမည်ထူးတို့သည် စူဠဝါ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ၊ ကင်္ခါအဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌ “သံဃဿဒိန္နကာလ တော ပဋ္ဌာယ” ဟူ၍၎င်း၊ “သံဃဿဒိန္နော” ဟူ၍၎င်း ဝိသေသနပုဒ်

တို့နှင့် လာရှိပေရကား- သံဃာအားလှူသဖြင့် သံဃိကအဖြစ်သို့
ရောက်မှပေါ်ပေါက်ရရှိသော အမည်ထူးတို့သာဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့်
သံဃိကမဟုတ်သော ထာဝရဘဏ္ဍာမျိုးကို ဂရုဘဏ်ဟူ၍ မဆိုအပ်ပေ။

“သေနာသနတ္ထာယ နိယျာတိကာလတော ပဋ္ဌာယ ဂရုဘဏ္ဍာ”
ဟူသော ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ၌လည်း ယခင်အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့
ပြအပ်သော ဝိသေသနပုဒ်တို့နှင့် မဆန့်ကျင်အောင် သံဃိကကျောင်း၊
သံဃိကအိပ်ရာ နေရာတို့ကိုသာ ယူလေ။

ပုဂ္ဂလိက အနေအားဖြင့်ကျောင်းကို ခံယူခြင်းငှါအပ်ခဲ့ပါလျှင်
၎င်းပုဂ္ဂလိကကျောင်း၌ သေနာသနဝတ်များကို မပြုအံ့၊ အာပတ်သင့်ခြင်းမှ
လွတ်ကင်းပါမည်လော- ဟူသော လျှောက်ချက်၌-

ဣဒမ္ပိ သံဃိကဝိဟာရေ ဧကဒေယ နိဗဒ္ဓဂမနတ္ထာယ ကတံဌာနံ
ဟောတိ ပုဂ္ဂလိကဌာနံဝိ- ဟူသော စူဠဝါအဋ္ဌကထာကို ထောက်၍၎င်း။

အစောတေန စ ပါဒေန၊
မက္ကမေ သယနာသနံ။
အလ္လပါဒေနဝါ ဘိက္ခု။
တထေဝ သ ဥပါဟနော။ ။

ဘူမိယာ နိဋ္ဌယန္တုဿ၊
ပရိကမ္မကထာယဝိ။
ပရိကမ္မကတံ ဘိတ္တိံ၊
အပဿေတဿ ဒုက္ကဋ်။ ။

ပရိကမ္မကတံ ဘူမိ၊
သံဃိကံ မဇ္ဇပိဋကံ။

နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ် (ဒု-တွဲ)

၂၂၂

အတ္တနော သန္တကေနဝ၊

ပတ္တရိတွာန ကေနစိ။ ။

နိပ္ပဇ္ဇိတဗ္ဗံ သဟဿ၊

တဿနိဒ္ဒါယတော ယဒိ။

သရီရာဝယဝေါ ကောစိ၊

မဉ္ဇံ ဖုသတိ ဒုက္ကဋ်။ ။

လောမေသု ပန လောမာနံ၊

ဂဏနာယေဝ ဒုက္ကဋ်။

တလေန ဟတ္ထပါဒါနံ၊

ဝဋ္ဋကျက္ကမိတုံပန။ ။

ဟူသော ဝိနယ ဝိနိစ္ဆယ အဋ္ဌကထာပါဠိ၌ “အတ္တနော သန္တကေနဝ ကေနစိ ပတ္တရိတွာန နိပ္ပဇ္ဇိတဗ္ဗဟူသော အာပတ်ကင်း လွတ်ချက်ကို ထောက်သဖြင့်၎င်း၊

ယောပန ဘိက္ခု သံယိကံ မဉ္ဇံဝါ ပိဋံ ဝါ အဇ္ဈောကာသေ သန္တရိတွာဝါ။ ပ။ ပါစိတ္တိယံ-ဟူသောသိက္ခာပုဒ်၏ အနာပတ္တိဝါရတွင် ပုဂ္ဂလိကေ ပုဂ္ဂလိကသညီ အညာဿ ပုဂ္ဂလိကေ အာပတ္တိဒုက္ကဋ်ဿ၊ အတ္တနောပုဂ္ဂလိကေ အနာပတ္တိ၊ ဟူလာသော ကင်းလွတ်ချက်ပါဠိတော် များကိုထောက်သဖြင့်၎င်း၊

ဒုပ္ပရိဘောဂဖြစ်မှုကြောင့် သင့်သောအာပတ်တို့မှ လွတ်ကင်း ကြောင်းထင်းရှားပေ၏။

သေတာသနဝတ်တွင် အကျုံးဝင်သော တံမျက်လှည်းခြင်း အစ ရှိသော ကျင့်ဝတ်များကိုမူကား-

နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ် (ဒု-တွဲ)

၂၂၃

သမာစာရံ ပုစ္ဆိဿန္တိ ဝုတ္တေ ဝတ္တခန္ဓကေ ဧကာ
ဒုက္ကဋ္ဌာပတ္တိ- ယေဝ၊ သာ သဗ္ဗဝတ္တေသု အနာဒရိယေန
ဟောတိ။ [၁၃၃။]

ဟူသောပရိဝါအဋ္ဌကထာ၌ သဗ္ဗဝတ္တေသု ဟူသာမညဆိုအပ်
သည်ကို အလေးဂရု မပြုသဖြင့် သံသိက၊ ဂဏိက၊ ပုဂ္ဂလိကကျောင်း
အားလုံးတို့၌လည်း မှုပြစ်မှလွတ်ကင်းရိပ် မထင်ပေ၊ ဖြည့်ကျင့်အား
ထုတ်မှသာ ကင်းလွတ်ရာ ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်သဖြင့် ဖြည့်ကျင့်အပ်
ကြောင်းကို ကောင်းကောင်းကြီး ပြောဆိုပေသည်၊ ထို့ကြောင့်-

ဝတ္တံ အပရိပူရေန္တော၊

သီလံ နပပူရတိ။

မသုဒ္ဓသီလော ဒုပ္ပညော၊

စိတေဒ္ဓသီလော ဒုပ္ပညော၊

စိတ္တေကဂ္ဂံ န ဝိန္ဒတိ။ ။

ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော နေကဂ္ဂေါ၊

သဒ္ဓမ္မံ န စ ပဿတိ။

အပဿ မာ နော သဒ္ဓမ္မံ၊

ဒုက္ခံ န ပရိမုစ္စတိ။ ။

တဿ ဟိ ဝတ္တံ ပူရေယျ၊

ဇိနပုတ္တော ဝိစက္ခဏော။

ဩဝါဒံ ဗုဒ္ဓသေဋ္ဌဿ၊

ကတွာ နိဗ္ဗာန မေဟိတိ။ ။

ဟူသော ဝိနယဝိနိစ္ဆ ယကျမ်းလာအတိုင်း သံဃိက၊ ဂဏိက၊ ပုဂ္ဂလိကကျောင်းတို့၌ အဘိသမာစာရိက ကျင့်ဝတ်တို့ကို မချွတ်ယွင်း အောင် ဖြည့်တင်း သင့်လှပါပေသည်။

ပုဂ္ဂလိကဝိဟာရပုစ္ဆာ အဖြေပြီး၏။

ဝိဿာသဂါဟ ပုစ္ဆာအဖြေ

၄။ ယခုကာလကျောင်းစသော ဂရုဘဏ်များကိုဝိဿာသဂါဟ ယူကြပါသည်။ ပါဠိတော်ရင်း၌ ရောဇမည်သော မလ္လာမင်းနှင့်ညီတော် အာနန္ဒာတို့ဝတ္ထုတွင် လဟုဘဏ်သာ လာရှိသည်တစ်ကြောင်း၊ သင်္ကန်း အဓိဋ္ဌာန် ကျမကျကိုပြဆိုရာ လဟုဘဏ်သင်္ကန်းသာ လာရှိသည်တစ်ကြောင်း ၎င်းအကြောင်းများကြောင့်ကျောင်းစသော ဂရုဘဏ် ပစ္စည်းများကို ဝိဿာသဂါဟယူ၍ ရှမရ ကို သိလိုပါသည်ဟူသော လျှောက်ချက်၌-

အဖြေကား-ဘဏ္ဍာခွဲခြမ်းချက်မပြုဘဲ သာမညအားဖြင့် ဝိဿာသဂါဟ အင်္ဂါငါးပါးတို့ကို ဟောတော်မူရာ ပါဠိတော်တွင် ဖြစ်လာသောအကြောင်းအရင်းမှာ လဟုဘဏ်မျိုးနှင့်သာ ဖြစ်သောကြောင့် လဟုဘဏ်မှာသာ ဤအင်္ဂါရွေးချယ်ထိုက်သည်။ ကျောင်းစသော ထာဝရဘဏ္ဍာတို့၌ ဤအင်္ဂါမထိုက်သက်ပြီ- ဟုဆိုသာပေ။

စီဝရက္ခန္ဓကအဋ္ဌကထာ၌လည်း-

သစေ ပန သော ဇီဝမာနောယေဝ သဗ္ဗံ အတ္တနော ပရိက္ခာရံ နိဿဇ္ဇိတွာ ကဿစိ အဒါသိ၊ ကောစိဝိ ဝိဿာသံ အဂ္ဂဟေသိ၊ ယဿဒိန္နံ၊ ယေနစ ဂဟိတံ၊ တဿေဝ ဟောတိ။

ဟုပရိက္ခာရ သဒ္ဓါနှင့်-သာမညပင် ဖွင့်ဆိုပေသည်။ ၎င်း အဋ္ဌကထာလာ ပရိက္ခာရ၏ အနက်သရုပ်တွင် လဟုဘဏ်ကိုသာ ယူသင့်သည်ဟူက ၎င်းပါဠိတော်လာ အင်္ဂါအချုပ်တွင် ပစ္စည်းဝတ္ထု သရုပ်မပါသဖြင့် မပယ်သာအောင် ရှိပေသည်။

ထို့ကြောင့် မဟုတ်လော၊ ဝိနယာလင်္ကာရဋီကာ-

ပုဂ္ဂလိက ဝိဟာရေ ပန သော ဝိဟာရ သာမိကော
အတ္တနော ဇီဝမာန ကာလေယေဝ သံဃဿဝါ ဂဏဿ
ဝါ ပုဂ္ဂလဿ ဝါ ဒေတိ၊ တေ ဣဿရာ ဟောန္တိ၊ ယောဝါပန
တဿ ဇီဝမာနဿေဝ ဝိဿာသဂ္ဂါဟဝသေန ဂဏှာတိ၊
သောဝ ဣဿရော ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ကထံ
ဝိညာယတီတိစ၊ သံဃိကေ ဂရုဘဏ္ဍတ္တာ အဝိဿဇ္ဈိယ
အဝေဘဂီယံ ဟောတိ၊ န ကဿစိ ဒါတဗ္ဗံ၊ ဂဏသန္တက
ပုဂ္ဂလိကေသု ပန တေသံ သာမိ ကတ္တာ ဒါနဝိဿာ
သဂ္ဂါဟာ ရဟန္တိ၊ တသ္မာ သော ဇီဝမာနော ယေဝသဗ္ဗံ
အတ္တနော ပရိက္ခာရံ နိဿဇ္ဈိတွာ ကဿစိ ဒေတိ၊ ကောစိ
ဝါ ဝိဿာသံ အဂ္ဂဟေသိ၊ ယဿ ဒိန္နံ၊ ယေန ဂဟိတံ၊
တဿေဝ ဟောတီတိစ၊ ဒွိန္နံ သန္တကံ ဟောတိ အဝိဘတ္တံ၊
ဧကသ္မိ ကာလင်္ကတေ ဣတရော သာမိ၊ ဗဟူနမ္ပိ သန္တကေ
ဧသေဝန ယော တိစ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တတ္တာ ဝိညာယတိ။

ဟုဖွင့်ဆိုအပ်ပြီ။

ဤဋီကာပါဠိဖြင့်“အတ္တနော ပရိက္ခာရံ” ဟူသော အဋ္ဌကထာ
လာပရိက္ခရာဟူသော ဂရုဘဏ်၊ လဟုဘဏ် အားလုံးပင် သက်ဝင်၏၊
ဂရုဘဏ်ကိုလည်း မိမိပိုင်ပုဂ္ဂလိကဖြစ်ပါမူ ပေးပိုင်၏၊ ယူပိုင်၏ ဟူသော

အာဘောဂဖြင့် ဖွင့်ပြချက်ပင်တည်း။

ထို့ကြောင့် ဂရုဘဏ်ပစ္စည်းများကို ဝိဿာသဂါဟဖြင့် ယူခဲ့သော် ပါဠိတော်အလာ အင်္ဂါနှင့်စစ်ဆေး၍ အင်္ဂါညီညွတ်မှုရှိ၍ ကွက်ကွက် ကွင်းကွင်း ထင်လင်းစွာ ပြည့်စုံပေမူကား-ဝိဿာသဂါဟမြက်၏-ဟူ၍ မှတ်ယူထိုက်ပေသည်။

ဝိဿာသဂါဟအင်္ဂါငါးပါးတွင်“ဂဟိတေ အတ္တမန” အင်္ဂါမြောက် သည်၊ မမြောက်သည်ကို သေခါနီးအခါ စကားပြန် မရအခက်အခဲကြပ် တည်းသော အခါကြီးသို့ရောက်နေသဖြင့် အတ္တမနဖြစ်လေသလော၊ မဖြစ်လေသလောဟု တွေးတော ယုံမှားဖွယ်ရာကြီးဖြစ်ရကား-ဝိနယ ဂရုကပုဂ္ဂိုလ်တို့ အလွန်သတိထားသင့်သော အရေးကြီးပေတည်း။

ဝိဿာသဂါဟပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

ဤတွင် ဦးအာသဘ၏ ပုစ္ဆာအဖြေပြီး၏။

----- * -----

အာပတ္တိဝိနိစ္ဆယ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဝိနည်းဒေသနာတော်နည်း

အာပတ္တာ ဓိကရဏံ သိယာ အကုသလံ၊ သိယာ အဗျာက-တံ၊
နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလံ။

ဟူသောပါဠိတော်သည် တိုက်ရိုက်ရှိတိုင်း အာပတ်အကုန်
အလုံးစုံတို့ကိုခြုံ၍ သိအပ်သော နိတတ္ထဒေသနာ ပါလော၊ သို့တည်း
မဟုတ် အချို့အဝက်၌သာ အချက်ဝိသေသနနှင့်သိအပ်သော နေယျတ္ထ
ဒေသနာပါလော-မေးရန်ရှိ၍ “ အာပတ္တာဓိကရဏံ ။လ။ သန္ဓယ
ဘာသိတဝသေန အတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော” ဟုမိန့်၊ နေယျတ္ထဒေသနာ-
ဟူလို။

အဘယ့်ကြောင့် နေယျတ္ထဒေသနာအဖြစ်ကို သိနိုင်ပါသနည်း
မေးရန်ရှိ၍ ဗျတိရေကဉာဏ ပြတော်မူလိုရကား- “ယသ္မိံ ဟိ ပထဝီ-
ဏနာဒိကေ အာပတ္တာဓိကရဏေ ကုသလစိတ္တံ အင်္ဂီ ဟောတိ၊ တသ္မိံ
သတိ န သက္ကာ ဝတ္ထု-နတ္ထိ အာပတာဓိကရဏံ ကုသလန္တိ” မိန့်။

ကုသလစိတ္တံ အင်္ဂီ ဟောတိ၌ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာပကစိတ်ကို
အင်္ဂါဆိုသည်ဟု ဋီကာတို့ဖွင့်ကြ၏၊ တသ္မိံ၊ ထိုကုသိုလ်စိတ်အင်္ဂါဖြစ်
ထိုက်သော ပထဝီဏနအစရှိသော အာပတ္တာဓိကရုဏ်းသည်။ သတိ၊
ရှိသည်ရှိသော်။ ဝါ၊ ရှိသောကြောင့်။ (ဟေတုလက္ခဏာတည်း။)
“ဇာတိယာ သတိ ဇရာမရဏံဟောတိ၊ ဘဝေ သတိ ဇာတိ ဟောတိ”
၌ကဲ့သို့မှတ်၊ သာရတ္ထဒီပနီ၌- “ တသ္မိံ သတိတိ တသ္မိံ ကုသလစိတ္တေ

အာပတ္တိဘာဝေနဂဟိတေသတိ” ဟုဖွင့်၍ အဘူတပရိကပ္ပလက္ခဏာ ကြံ၏။ ကုသိုလ်စိတ်သည် အာပတ်ဖြစ်ခဲ့သည်ရှိသော် “နတ္ထိ အာပတ္တာမိကရဏံ ကုသလံ” ဟု ဟောတော်မူခြင်းငှါ မတတ်ကောင်း၊ ကုသိုလ်စိတ် အာပတ်မဖြစ်သောကြောင့်သာ ထိုသို့ဟောခြင်းငှါ တတ်ကောင်း၍ ထိုသို့ဟောတော်မူသည်-ဟု အဓိပ္ပါယ်ဆိုလို၏။

ယသ္မိ-ဟူသော အနိယတ်နှင့် မထပ်မံသောကြောင့် တအစွဲလည်း ပျက်၏။ “နတ္ထိ အာပတ္တာမိကရဏံ ကုသလံ” ကို နီတတ္ထဒေသနာအနေနှင့် ထင်မှတ်စွဲလမ်းရင်း ရှိကြသောကြောင့် မိမိအလိုနှင့် ဆွဲဆွဲငင်ငင် ဖွင့်သည်ဖြစ်၍ အဓိပ္ပါယ်လည်း ချွတ်၏။ “နသက္ကာ ဝတ္တံ” ဟောလျက်လည်း ရှိခဲ့ပြန်၏။ “တသ္မာ နယံဒံ အင်္ဂပ္ပဟောနကစိတ္တကပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇ အာပတ်မျိုးတို့၌ ကုသိုလ်စိတ်သည် ဧကန္တကင်္ဂပ္ပဟောနကဖြစ်၏။ ကုသိုလ်စိတ် အင်္ဂပ္ပဟောနက ဖြစ်သဖြင့်လည်း ထိုစိတ်နှင့် ယှဉ်သော ကုသိုလ်စေတနာသည် ဧကန္တ ကုသိုလ်အာပတ်ဖြစ်၏။

ထိုသို့ဖြစ်သည်ရှိသော် ကုသိုလ်အာပတ္တာမိကရဏ်း ဧကန္တရှိသည်သာဖြစ်၍ အင်္ဂပ္ပဟောနကစိတ်ကို ရည်၍ဟောတော်မူခဲ့လျှင် “နတ္ထိ အာပတ္တာမိကရဏံ ကုသလံ” ဟု မဟောသင့်၊ ဟောလျက်ရှိပြန်သောကြောင့်လည်း ဤဒေသနာသည် အင်္ဂပ္ပဟောနကစိတ်ကိုရည်၍ ဟောတော်မူသော ဒေသနာမဟုတ်ဟု သိအပ်သည်-ဟူလို။

[အဖြောင့်အဓိပ္ပါယ်။]

အင်္ဂပ္ပဟောနကစိတ်ကို မရည်ခဲ့သော် အဘယ်ကိုရည်ပါသနည်း မေးရန်ရှိ၍ “ဣဒံ ပန သန္ဓာယ ဝုတ္တံ” မိန့်၊ ဣဒံ-သရုပ်ကိုထုတ်ပြလိုသော ဆရာသည် ရှေးဦးစွာ ဝဇ္ဇေတဗ္ဗကိုပြလို၍ “ယံ တာဝံ အာပတ္တာမိကရဏံလောကဝဇ္ဇံ၊ တံ ဧကန္တတော အကုသလမေဝ၊ တတ္ထ သိယာ

အကုသလန္တိ ဝိကပ္ပေါ နတ္ထိ” မိန့်၊ လောကဝဇ္ဇ အာပတ်မျိုးသည် ဧကန္တအကုသိုလ် အာပတ်မျိုးသာ ဖြစ်ရကား-ရံခါ အကုသိုလ်ဟု ဆိုရန် ဝိကပ်မရှိ၊ ထို့ကြောင့် လောကဝဇ္ဇအာပတ်မျိုးကို ရည်၍ဟောသော ဒေသနာလည်းမဟုတ်- ဟူလိုသည်။

ဤမျှသော စကားရပ်တို့ဖြင့် ဤဒေသနာတော်သည် သစ်တ္တက ပဏ္ဏတ္ထိဝဇ္ဇ အာပတ်မျိုးနှင့်လည်း မဆိုင်ဟု ပြတော်မူ၏။ အာပတ် ၄-မျိုးတို့တွင် အစိတ္တကပဏ္ဏတ္ထိဝဇ္ဇအာပတ်တစ်မျိုးသာ ကျန်ရှိ၏။ ဝဇ္ဇေတဗ္ဗကို ပြုပြီး၍ ဂဟေတဗ္ဗကိုပြလိုသောကြောင့်-

ယံ ပန ပဏ္ဏတ္ထိဝဇ္ဇံ၊ တံ ယသ္မာ သဗ္ဗိစ္စ ဣမံ အာပတ္တိံ
ဝီတိက္ကမာမိတိ ဝီတိက္ကမန္တဿေဝ အကုသလံ ဟောတိ၊
အသဗ္ဗိစ္စ ပနကိဉ္စိ အဇာနန္တဿ သဟဿေယျဒိဝသေန
အာပဇ္ဇတော အဗျာကတံ ဟောတိ၊ တသ္မာ တတ္ထ
သဗ္ဗိစ္စသဗ္ဗိစ္စဝသေန ဣမံ ဝိကပ္ပဘာဝံ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တိ၊
“အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ အကုသလံ၊ သိယာ အဗျာ
ကတံ၊ နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလန္တိ” မိန့်။

ဤဝါကျ၌ သဗ္ဗိပုဒ်ဖြင့် ဝတ္ထုဝိဇာနနစိတ်ကို “ဣမံအာပတ္တိံ ဝီတိက္ကမာမိ” ပုဒ်ဖြင့် ပဏ္ဏတ္ထိဇာနနစိတ် ၂-ပါးကို ပြတော်မူသည်။ “အသဗ္ဗိစ္စအဇာနန္တဿ” ပုဒ်ဖြင့် ထိုစိတ် ၃-ပါးမှ ကင်းရှင်းသည်ကို ပြတော်မူသည်။ အစိတ္တက သမုဋ္ဌာနသော သဟဿေယျ-အစရှိသော အစိတ္တက ပဏ္ဏတ္ထိဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်တို့၌သာလျှင် ရံခါ သဗ္ဗိစ္စပက္ခ၌ သင့်သောအာပတ်တစ်မျိုး၊ ရံခါအသဗ္ဗိစ္စပက္ခ၌သင့်သော အာပတ်တစ်မျိုး ဤသို့အာပတ် နှစ်ဝိကပ်ကို ရအပ်သည်။ နှစ်ဝိကပ်တို့တွင်လည်း သဗ္ဗိစ္စပက္ခဖြစ်ခဲ့မှု အကုသိုလ်အာပတ်သာဖြစ်၏။ အသဗ္ဗိစ္စပက္ခဖြစ်ခဲ့မှု

အဗျာကတ အာပတ်သာဖြစ်၏။ အကုသိုလ်အာပတ်ဟူ၍ ညှပ်စရာမရှိပြီ။
ပထဝီဇာနည် စသော သမိတ္တကပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်တို့မှာ
“အနာပတ္တိ အသဗ္ဗိစ္စ အဇာနန္တဿ” ဟူ၍ အနာပတ္တိ ဝါရ၌ ဟော
တော်မူကြောင့် အသဗ္ဗိစ္စ အဇာနန္တပက္ခ၌ အာပတ်ပင်မရှိ၊ အနာပတ္တိ
သာဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သဗ္ဗိစ္စ၊ သဗ္ဗိစ္စနှင့် ဝိကပ်ကိုမရအပ်။ လောကဝဇ္ဇ
တို့တွင် သမိတ္တကဝဇ္ဇတို့၌ ထို့အတူ အနာပတ္တိ “အသဗ္ဗိစ္စ အဇာနန္တဿ”
ဟု အနာပတ္တိဝါရ၌ လာ၏။ သုရာပါနသိက္ခာပုဒ်၌ကား ထိုသို့မလာ၊
ဤသဗ္ဗိစ္စ နှစ်ဝိကပ်ပင် ရသင့်သကဲ့သို့ရှိ၏။ ဤသုရာပါန အာပတ်၌
အလွန်ဝါဒများပြား၏။

ပါဠိတော်၌ ဝိဝါဒါဓိကရုဏ်း၏ ပဋိနိဒ္ဒေသ၌-ယံ ကုသလ
စိတ္တောဝိဝေတိ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ ဝိဝါဒါဓိကရုဏ် ကုသလံ” အစရှိသဖြင့်
ဟောတော်မူခဲ့သဖြင့် ဤအာပတ္တာဓိကရုဏ်း၏ ပဋိနိဒ္ဒေသဝါဒ၌လည်း
“ယံ ကုသလစိတ္တော အာပဇ္ဇတိ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ အာပတ္တာဓိကရုဏ် ကုသလံ”
အစရှိသဖြင့်ဟောတော်မူရာပါသည် မဟုတ်လော၊ ထိုသို့ ဟောတော်
မူခဲ့ပါလျှင် နိဒ္ဒေသ၌လည်း “အာပတ္တာဓိကရုဏ် သိယာ ကုသလံ သိယာ
ကုသလံ သိယာ အဗျာကတံ” ဟု ဖြစ်သင့်လေရာ၏။ အဘယ့်ကြောင့်
ထိုသို့မဟောပါသနည်း မေးရန်ရှိ၍-

“သစေ ပန ယံ ကုသလစိတ္တော အာပဇ္ဇတိ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ
အာပတ္တာဓိကရုဏ် ကုသလန္တိဝေဒယျ၊ အစိတ္တကာနံ ပန
ဇဠကလောမ ပဒသော ဓမ္မသမုဋ္ဌာနာ နာနံပိ ကုသလတ္ထံ
အာပဇ္ဇေယျ” မိန့်။

ယံ=အကြင်အာပတ်သို့၊ ကုသလစိတ္တော=ကုသိုလ်စိတ်နှင့်ပြည့်စုံ
ဆဲဖြစ်၍၊ အာပဇ္ဇတိ=၏၊ ပေး။

စိတ်သည် အာပတ်မှုကိုဆွဲဆောင်အားထုတ်သော အာပတ္တိ သမုဋ္ဌာ ပကစိတ်တမျိုး၊ အာပတ်သင့်ဆဲအခါ၌ ထင်ရှားရှိ၍နေကာမျှ ဖြစ်သော သမင်္ဂီမတ္တစိတ်တစ်မျိုး-ဟူ၍ ၂-မျိုးရှိ၏။ “ယံ ကုသလစိတ္တေန အာပဇ္ဇတိ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလံ” ဟုကရုဏ်းနှင့် ဆိုရာ၌ အာပတ်မှုကိုစေ့ဆောင်သော အာပတ္တိသမုဋ္ဌာပက အာပတ္တိအင်္ဂ စိတ်ကိုသာရ၏။ “ယံ ကုသလ စိတ္တော အာပဇ္ဇတိ” ဟုဟောတော်မူသော ပရိဝါပါဠိတော်မျိုးတို့၌ကား-အင်္ဂပုဟောနကစိတ်၊ သမင်္ဂီမတ္တစိတ် ၂- မျိုးနှင့်ပင် ဆက်ဆံ၏။

သမင်္ဂီမတ္တစိတ်ဆိုသည်ကား -ညဉ့်အခါ သဟသေယျ လောက် သောနေရာ၌ ရဟန်းသည် လျောင်း၍ အိပ်နေ၏။ မာတုဂါမသည် ဝင်၍အိပ်၏။ ထိုရဟန်းသည်လည်း မာတုဂါမဝင်၍အိပ်သည်ကို မသိ၊ မာတုဂါမ အိပ်သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ရဟန်းမှာ အာပတ်သင့်၏။ ထို အာပတ်သင့်ဆဲအခါ၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းစသည်ကို နှလုံးသွင်းသော ကုသိုလ် စိတ် ဖြစ်ဆဲသော်လည်း ကြုံရာ၏။ ကာမဝိတက် စသည်တို့ကြုံဖန်သော အကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ဆဲသော်လည်း ကြုံရာ၏။ အိပ်ပျော်ဆဲဖြစ်၍ ဘဝင် အဗျာကတစိတ်ဖြစ်ဆဲသော်လည်း ကြုံရာ၏။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ အဗျာကတစိတ်ဖြစ်ဆဲသော်လည်း ကြုံရာ၏။ ဤစိတ်မျိုးကား- အာပတ် မှုကို ရှေ့ရှု၍ စေ့ဆောင်သော စိတ်မျိုးမဟုတ်၊ သမင်္ဂီမတ္တစိတ်မျိုးသာ တည်း။

ယံ ကုသလစိတ္တော အာပဇ္ဇတိ၊ ဣဒံ ဝုစ္စတိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလံ- ဟု ဟောတော်မူသည်ရှိသော် ထိုသမင်္ဂီမတ္တစိတ်မျိုးသည် အာပတ်မဟုတ်၊ အင်္ဂပုဟောနကဖြစ်သော အာပတ္တိ သမုဋ္ဌာ ပကတိ စိတ်နှင့်ယှဉ်သော စေတနာဓမ္မသည်သာ အာပတ်စင်စစ်ဖြစ်၏။

ဦးကာတို့၌ကား- အာပတ်၏အင်္ဂါနှင့် အာပတ်ကို ပဘောဒူပစာပြု၍ အာပတ်၏အင်္ဂါဖြစ်သော စိတ်သည်ပင်လျှင် အာပတ်လည်းမည်၏- ဟု ဆိုကြကုန်၏။ ဆိုဖွယ်အထူးမူကား -အစိတ္တက အာပတ်မျိုးတို့၌ အာပတ် သင့်သောအမှုကို စေ့ဆော်သော စိတ်သည်လည်း အာပတ်၏အင်္ဂါ မဟုတ်၊ အာပတ္တိ သမုဋ္ဌာပက မယုတ်၊ အင်္ဂပဟောနက မဟုတ်၊ အဘယ့်ကြောင့်နည်းဟူမူ အစိတ္တကမျိုးဖြစ်၍ ထိုသို့သောစိတ် မရှိဘဲနှင့်ပင် သင့်သည်သာဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

သဟသေယျ၌ မာတုဂါမအိပ်၍နေနှင့်သည်ကို သိ၍ အာပတ် သင့်မည်ကို သိလျက်နှင့်ပင် သင့်ပလေစေ-ဟု လွန်ကျူးလိုသောစိတ်နှင့် စေ့ဆော်အားထုတ်၍ အိပ်ရာ၌ပင်လျှင် ထိုစိတ်သည် အာပတ်၏အင်္ဂါ မဟုတ်၊ အိပ်သော လျောင်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော ရုပ်အစုသည်သာ အာပတ်၏အင်္ဂါလည်း မည်၏၊ အာပတ်လည်း မည်၏၊ အဋ္ဌကထာ၌ပြဆိုသော ဧဠကလောမ၊ ပဒသောဓမ္မသမုဋ္ဌာန်ရှိသော အစိတ္တကပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇုမျိုးဆိုသည်လည်း ဤသဟသေယျ-စသည်တို့ ပင်တည်း၊ ကုသလစိတ္တံ အာပဇ္ဇေယျ၌ သမင်္ဂီမတ္တအရာ၌ တည်သော ကုသိုလ်စိတ်ကို အာပတ္တာဓိကရုဏ်ဟူ၍ ဟောခဲ့သည်ရှိသော် အစိတ္တက အာပတ်မျိုး သင့်ဆဲခဏ၌ရှိနေသော ကုသိုလ်စိတ်ကိုလည်း အာပတ်ဟူ၍ ဆိုရရာ၏၊ ထိုသို့ဆိုရခဲ့သည်ရှိသော် အစိတ္တကမျိုးဖြစ်သော ဧဠကလောမ အာပတ်၊ ပဒသောဓမ္မအာပတ်မျိုးကိုလည်း ကုသိုလ်အာပတ်ဟူ၍ ဆိုရာ၏-ဟူလိုသည်

သိုးမွေးကိုယူဆောင်၍ ၃-ယူဇနာကို ကုသိုလ်စိတ်နှင့် လွန်သော အခါ၌၎င်း၊ လူသာမဏေကို ကုသိုလ်စိတ်နှင့် ပုဒ်ပြိုင်စာချသောအခါ၌၎င်း ကုသိုလ်စိတ်ထင်ရှားရှိနေသောကြောင့် ထိုအာပတ်များသည် ကုသိုလ်

အာပတ်ပင် ဖြစ်သင့်သည်မဟုတ်လောမေးရန်ရှိ၍ “န စ တတ္ထ ဝိဇ္ဇမာ-
နံပိ ကုသလစိတ္တံ အာပတ္တိယာ အင်္ဂိ ဟောတိ” မိန့်၍ “အာပတ္တိ-ယာ
အင်္ဂိနဟောတိ”ကို “အာပတ္တိ န ဟောတီတိ အတ္ထော”ဟု ဋီကာတို့
ဖွင့်ကြ၏။ တစ်နည်းကား-“ အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ အကု-သလံ၊
သိယာ အဗျာကတံ၊ နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလံ” ၌ သိယာ
သဒ္ဒါကား-ဧကစ္စပရိယာယ်တည်း၊ သိယာ=အချို့သောအာပတ်ကား-ပေး။

အစိတ္တကဖြစ်သော လောကဝဇ္ဇ၊ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇနှစ်မျိုးသည်
အသဉ္စိစ္စဖြစ်၍ “သိယာအဗျာကတံ” ၌ဝင်၏။ သစိတ္တက ဖြစ်သော
လောကဝဇ္ဇအာပတ်မျိုးသည် သဉ္စိစ္စအကုသလဓမ္မမျိုး ဧကန်ဖြစ်၍
“သိယာအကု-သလံ”၌ဝင်၏။ သစိတ္တကပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇ အာပတ်မျိုး၌မူကား-
ပညတ်တော်ကိုသိလျက် ကျူးလွန်၍သင့်သော အာပတ်ဖြစ်အံ့။ “သိယာ
အကုသလံ” ၌ဝင်၏။ ပညတ်တော်ကိုမူကားမသိ၊ ဝတ္ထုဝီတိက္ကမမျှကိုသာ
သိ၍ ပြုရာ၌ကား-ကုသိုလ်အာပတ်၊ အကုသိုလ်အာပတ်၊ အဗျာကတ
အာပတ်သုံးမျိုးထွက်၍ ရဟန်းသည်ပညတ်၊ ဝတ္ထု၊ ဝီတိက္ကမ ၃-မျိုးကို
သိလျက် မြက်သစ်ပင်ကို ဖျက်ဆီးခဲ့အံ့။ အကုသိုလ်အာပတ် ဧကန်ဖြစ်၏။
“သိယာအကုသလံ” ၌ ဝင်၏။

ပညတ်တော်ရှိသည်ကို မသိမူ၍ဘုရားကို ကြည်ညိုသောစိတ်ဖြင့်
စေတီပြင်မှာ မြက်သစ်ပင်ကို တူးဖြတ် ခုတ်ထွင်ရာ၌ ပုထုဇဉ် သေက္ခ
ဖြစ်ခဲ့အံ့။ ကုသိုလ်စိတ်သည်အင်္ဂါ၊ ကုသိုလ်စေတနာသည် အာပတ် ဖြစ်၏။
ရဟန္တာဖြစ်ခဲ့အံ့။ ကြိယာစိတ်သည်အင်္ဂါ၊ ကြိယာစေတနာသည် အာပတ်
ဖြစ်၏။ ပုထုဇဉ်သေက္ခဖြစ်၍ မြက်သစ်ပင်တို့ကို ဒေါသနှင့် တူးဖြတ်
ခုတ်ထစ်ခဲ့အံ့။ အကုသိုလ်သည်အင်္ဂါ၊ အကုသိုလ်စေတနာသည်
အာပတ်ဖြစ်၏။ ဤအကုသိုလ်စိတ်၊ အကုသိုလ်စေတနာသည်လည်း“

သိသာ အကုသလံ”၌ဝင်၏။ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော သဗ္ဗိစ္စအဖို့ရှိသော ကုသိုလ် အာပတ်၊ ကြိယာအာပတ် ၂-မျိုးသည် ကျန်ရှိ၍နေ၏။ ပညတ်တော် ကိုသာ မသိသည် ဝတ္ထုနှင့်ဝီတိက္ကမကိုမူကား-ကြောင်ကြောင်သိ၍ ပြုကြသောအမှု အာပတ်စုဖြစ်သောကြောင့် သဗ္ဗိစ္စအဖို့ရှိသည်ဟု ဆိုသတည်း။

ပညတ်တော်ကို မသိသော်လည်း ဝတ္ထုဝီတိက္ကမကို သိလျက်နှင့် ပညတ်တော်ကို ကျူးလွန်မှုဖြစ်လေသောကြောင့် ဝိနည်းဝေါဟာရ အားဖြင့် အသဗ္ဗိစ္စအဖို့ရှိသော အာပတ်အစုကို “ သိသာအကုသလံ” ၌ ပါဝင်ဟု ယူရမည်။ ပေါရာဏဂဏ္ဍိပုဒ်၌ကား- ကုသိုလ်ပင်ဖြစ်သော်လည်း အာပတ်ဖြစ်ခဲ့၍ ကောင်းသောအကျိုးကို မပေးနိုင်သောကြောင့် ဝိနည်းဝေါဟာရအားဖြင့် အဗျာကတဆိုသည်ဟုယူလို၏။

အဗျာကတ၏ ပဋိနိဒ္ဒေသ၌-“ယံ အဇာနန္တော၊ အသညာနန္တော၊ အစေစ္စ အနဘိဝိတရိတွာ ဝီတိက္ကမော” ဟုလာ၏။ ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ထိုအမှုစုကား ဝတ္ထု ဝီတိက္ကမကိုသိလျက် လွန်ကျူးသော ဇာနန္တသဗ္ဗိစ္စစုမျှ ဖြစ်ခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် ဂဏ္ဍိပုဒ် အယူကို ဆင်ခြင်လေ။ ဝိနည်းဝေါဟာရ အလိုအားဖြင့် ထိုကုသိုလ်၊ ကြိယာစုသည် အကုသိုလ်မည်၏-ဟု ဆိုခဲ့သော် ဝိနည်းအဘိဓမ္မာ ဆန့်ကျင်ရာ၏- ဆိုငြားအံ့။ ထိုကုသိုလ်ကြိယာ စုသည် အဘိဓမ္မာအလို ကုသိုလ်သဘော၊ ကြိယာသဘောကို စွန့်သည် ကား-မဟုတ်။ ပညတ်တော်ကို လွန်ကျူးမှုဖြစ်ခဲ့၍ ဝိနည်းတော်အလို ကဲ့ရဲ့ဖွယ်သော အမှုဖြစ်ခဲ့၏။ သဘောကိုမစွန့်သည့်အတွက်ကြောင့် အဘိဓမ္မာအလို ကုသိုလ်ကြိယာပင်အမှန်ဖြစ်၏။ ပညတ်တော်ကို လွန်ကျူးမှုဖြစ်သည့်အတွက်ကြောင့် ဝိနည်းတော်အလို အကုသိုလ်-ဟု ဆိုရ၏။ တစ်ပါးကိုတစ်ပါး ပစ်ပယ်ခြင်း မရှိသောကြောင့် မဆန့်ကျင်လေ။

ဥပမာကား- တစ်ခုသော စန္ဒကူးနံ့သာတုံးသည် မစင်တွင်းမှာ ကျ၍ နေရာ၏။ သူ ၂-ယောက်မြင်ကြလေရာ တစ်ယောက်သောသူက စန္ဒကူး၏သဘောကို မြော်၍ စန္ဒကူးသည်ကောင်းလေစွ-ဟု ဆိုပေရာ၏။ တစ်ယောက်သော သူက မစင်မှာနစ်၍ နေသည်ကိုမြော်၍ စန္ဒကူးသည် မကောင်းလေစွ- ဟု ဆိုပေရာ၏။ ၂-ယောက်အဆိုသည် ကိုယ့်လမ်းနှင့် ကိုယ် အမှန်ချည်းဖြစ်ကြ၏။ ဆန့်ကျင်သည်မဆိုရ၊ ဤဥပမာကဲ့သို့တည်း။

ဤကား- အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ အကုသလံ-အစရှိသော ပါဠိတော်ကို ဝိနည်းတော်အလိုအားဖြင့် သဗ္ဗာပတ္တိသာဓာရဏ နိတတ္ထ ဒေသနာယူ၍ ပြောဆိုသောနည်းတည်း-တရပ်။

အဘိဓမ္မာ ဒေသနာတော်နည်း

ယခုအခါ အလုံးစုံသော အာပတ်- ဟူသမျှတို့ကို ကုသလတိက် အဘိဓမ္မာဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့် ဝေဖန်သော အဋ္ဌကထာကို ပြဆိုပေအံ့။

အတ္ထိ သိက္ခာပဒံ ကုသလံ၊ အတ္ထ အကုသလံ၊ အတ္ထိ အဗျာကတံ၊ ဒွတ္တိံသေဝံ ဟိ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာပက စိတ္တာနိ၊ ဒသကာမာဝစရ ကြိယစိတ္တာနိ၊ ကုသလတော စ ကြိယတော စ ဒွေ အဘိညစိတ္တာနိတိ၊ တတ္ထ ယံ ကုသလ စိတ္တေန အာပဇ္ဇတိ၊ တံ ကုသလံ ဣတရေဟိ ဣတရံ၊ သဗ္ဗဇ္ဇေတံ အာပတ္တိယံယုဇ္ဇတိ၊ သိက္ခာပဒသီသေန ပန အဋ္ဌကထာသု ဒေသနာ အာရဋ္ဌာ။

[ပထမပါရာဇိက ပကိဏ္ဏက ကထာ အဋ္ဌကထာပါဠိ။]

ဤအဋ္ဌကထာ၌ “သဗ္ဗဇ္ဇေတံ အာပတ္တိယံ ယုဇ္ဇတိ” ဟူသော အချုပ်စကားဖြင့် ရှေ့၌ “အတ္ထိသိက္ခာပဒံကုသလံ၊ အတ္ထိအကုသလံ၊

အတ္ထိအဗျာကတံ” ဟူသော ဝါကျမှာ “အတ္ထိအာပတ္တိကုသလာ၊ အတ္ထိအကုသလာ၊ အတ္ထိအဗျာကတာ” ဟုပြင်ဆင်၍ အဖြောင့်ကိုသိလေ “ယံ ကုသလစိတ္တေန အာပဇ္ဇတိ၊ တံ ကုသလံ ဣတရေဟိ ဣတရံ” ဟူသော ဝါကျမှလည်း “ယံ ကုသလစိတ္တေန အာပဇ္ဇတိ၊ သာ ကုသလာဣတရေဟိ ဣတရာ” ဟု အဖြောင့်သိလေ။ ဣတရေဟိ ဣတရာ-၌ “ယံ ကုသလစိတ္တေန အာပဇ္ဇတိ၊ သာ အကုသလာ၊ ယံ အဗျာကတစိတ္တေန အာပဇ္ဇတိ၊ သာ အဗျာကတာ” ဟု ဘော်လေ။

“ဒိတ္ထိံ သေဝ ဟိ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာပကစိတ္တာနိ” ကို ထောက်၍ ယံ ကုသလစိတ္တေန အာပဇ္ဇတိ၌၊ ယံ၊ အကြင်ကုသိုလ် စေတနာ တည်းဟူသော အာပတ်သို့၊ ကုသလစိတ္တေန=ကုသိုလ်စိတ်ဖြင့်၊ အာပဇ္ဇတိ=ရောက်၏-ဟု ကြိယာသာဓကတမ ကရိုဏ်းအနက်ပေး၍ အင်္ဂပူ-ဟောနက စိတ်ဝိသေသကိုသာ ယူအပ်၏။ ယံ=အကြင်အာပတ်သို့၊ ကုသလစိတ္တေန=ကုသိုလ်စိတ်ဖြင့်၊ အာပဇ္ဇတိ=ရောက်၏-ဟု သဟတ္ထ အနက်ပေး၍ သမင်္ဂီမတ္တစိတ် သာမညကို မယူအပ် “နတ္ထိ အာပတ္တာ ဓိပရဏံ ကုသလံ” ဟူသော ပါဠိတော်ကို နီတတ္ထဒေသနာ-ဟု စွဲလမ်း မှုရှိသော သာရတ္ထဒီပနီ ဋီကာဆရာကား- သမင်္ဂီမတ္တစိတ်ကို အရစွဲ၍ အလွဲလွဲအချော်ချော်ဖွင့်ဆိုလေ၏။ “ယံ ကုသလစိတ္တော အာပဇ္ဇတိ” ဆိုလျှင် သမင်္ဂီမတ္တစိတ်ကိုရ၏။ “ကုသလစိတ္တေန အာပဇ္ဇတိ” ဆိုလျှင် အင်္ဂပူဟောနက စိတ်ကိုရ၏။

ဤအဋ္ဌကထာ၌ကား- အင်္ဂပူဟောနက စိတ်ကိုသာ ပြဆိုရင်း ပေတည်း၊ အင်္ဂါနှင့်အာပတ်ထပ်တူကျ၏။ စိတ်ကား-အင်္ဂါ၊ စေတနာကား- အာပတ်ယူလျှင် ကွဲကြ၏။ သိုးမွေးကို ယူဆောင်၍ ၃-ယူနာကိုလွန်မှ ပုဒ်ပြိုင်ခွတ်ဆို၍ လူသာမဏေကို စာချမှုတို့၌ ကုသိုလ်စိတ် ထင်ရှား

ရှိလေပါသော်လည်း ထိုသို့သော စိတ်မျိုးမရှိဘဲနှင့်ပင် သင့်နိုင်သော အစိတ္တက အာပတ်မျိုးဖြစ်သောကြောင့် ထိုကုသိုလ်စိတ်သည် အာပတ်၏ အင်္ဂါမဟုတ်၊ ထိုကုသိုလ်စိတ်နှင့်ယှဉ်သော ကုသိုလ်စေတနာသည် အာပတ်မဟုတ်-ဟူလိုသည်။

စောဒနာဘွယ်

မေး။ စိတ်သည် အာပတ်၏အင်္ဂါဖြစ်ခဲ့လျှင် စိတ်နှင့်ယှဉ်သော စေတနာသည် ဧကန်အာပတ် ဖြစ်တော့သည်ဖြစ်၍ အင်္ဂါကိုသာ အဋ္ဌကထာ၌ ပမာနပြု၍ဆို၏၊ ဋီကာဆရာတို့ကား- အာပတ်ကို ဆိုလိုရင်းအရာဌာန၌ အင်္ဂါကို အဋ္ဌကထာဆိုသောကြောင့် အင်္ဂါနှင့် အာပတ် မခြားကြဟုယူကြကုန်၏၊ ထို့အမှုတို့၌ ကုသိုလ်စိတ်သည် အင်္ဂါမဟုတ်ဟုဆို၏၊ အဘယ်သည်အင်္ဂါဖြစ်ပါသနည်း-စုဒ္ဓါ။

ဖြေ။ ကာယဝစီဝိညတ္တိဝသေန ပန စလိတပ္ပဝတ္တာနံ ကာယဝါ- စာနံ အညတရမေဝ အင်္ဂါ၊ တဉ္စ ရူပက္ခန္ဓပရိယာပန္နတ္တာ အဗျာကတံ- မိန့်၊ ကာယဝိညတ္တိဝသေန စလိတကာယော အင်္ဂါ၊ ဝစီဝိညတ္တိဝသေန ပဝတ္တဝါစာ အင်္ဂါ-ဆိုလိုသည်၊ ကာယဝိညတ်နှင့် သဟဇာတ်ဖြစ်သော ရူပကာယကိုယ်အင်္ဂါ၊ ဝစီဝိညတ်နှင့် သဟဇာတ်ဖြစ်သော စိတ္တဇသဒ္ဓါဝါ စာ၌ကိုယ်အင်္ဂါ၊ ဤနှစ်ပါးသည် အာပတ်၏အင်္ဂါဖြစ်၏၊ ဤအင်္ဂါ ၂-ပါးသည် ရူပက္ခန္ဓာ၌ အကျုံးဝင်သောကြောင့် အဗျာကတသာဖြစ်၏၊ ဤအဋ္ဌကထာပါဌ်၌ အာပတ်နှင့်၊ အင်္ဂါထပ်မံလျက်ရှိ၏၊ ဝိညတ် ၂-ပါးသည်အင်္ဂါ၊ သဟဇာတ်ရုပ်စုသည် အာပတ်ဟုယူလျှင် ကွဲကြ၏၊ ဝိတ္တိစ္ဆာနေရာမျိုးဖြစ်၍ အဋ္ဌကထာ ဆရာလည်း နှုတ်တတ်ရာ မိန့်သတည်း။

နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ် (ဒု-တွဲ)

၂၃၈

ထိုကာယဝိညတ်, ဝစီဝိညတ်ကိုဖြစ်စေတတ်သော ကုသိုလ်စိတ် သည်မူကား- အာပတ်၏အင်္ဂါမဟုတ်။ သမင်္ဂီ မတ္တအရာ၌တည်လေ၏။ အသိ ၃-မျိုးနှင့်ပြည့်စုံလျက် ကျူးလွန်သည်ဖြစ်၍ အကုသိုလ်ပင်ဖြစ် သော်လည်း ထိုအစိတ္တကမျိုးတို့၌ စိတ်သည်အင်္ဂါလည်းမဖြစ်ထိုက်။ အာပတ်လည်း မဖြစ်ထိုက်။ ရုပ်သည်သာ အင်္ဂါအာပတ်ဖြစ်ထိုက်၏။ အစိတ္တက အာပတ်ခပ်သိမ်းတို့မှာ ဤနည်းချည်း၊ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် အစိတ္တက ခေါ်ပေသတည်း။

ဤမျှသော စကားရပ်တို့ဖြင့် “အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ အကုသလံ၊ သိယာ အဗျာကတံ၊ နတ္ထိအာပတ္တာ ဓိကရဏံ ကုသလံ” ဟူသောပါဠိတော်သည် သဉ္စစ္စ, အသဉ္စစ္စဟူသော အချက်ဝိသေသကို ပဓာနပြု၍ ဟောတော်မူသော နေယျတ္ထပါဠိတော်သာတည်း။ ထို ၂-ချက်ကိုလည်း တစ်ခုတစ်ခုသော သိက္ခာပုဒ်၌ အလှည့်အလည် ဝိကပ် အားဖြင့်ရသည်ကို လိုရင်းတည်း။ ထို ၂-ချက်ကိုလည်း အစိတ္တက ပဏ္ဏတ္ထိဝဇ္ဇ အာပတ်မျိုးတို့၌သာလျှင်ရအပ်၏။ သစိတ္တကပဏ္ဏတ္ထိဝဇ္ဇ အာပတ်မျိုး, လောကဝဇ္ဇအာပတ်မျိုးတို့၌မရအပ်။ ထို့ကြောင့် ဤပါဠိတော်ကို သဒ္ဓါယ အာသိတနေယျတ္ထဒေသနာ-ဟူ၍သာ သိအပ် သည်ဟု ဆုံးဖြတ်တော်မူသတည်း။ တရပ်။

ဤသို့လျှင် အဋ္ဌကထာဆရာမြတ်ကြီးသည် “အာပတ္တာဓိကရဏံ သိယာ။လ။ နတ္ထိ အာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလံ” ဟူသော ပါဠိတော်၏ နေယျတ္ထဒေသနာ ဖြစ်ကြောင်းကို၎င်း, ယင်းပါဠိတော်ဖြင့် သိရမည့် အချက် အနက်ဝိသေသကို၎င်း သမထခန္ဓကအဋ္ဌကထာ၌ နေရာတကျ ဖွင့်ပြတော်မူပေ၏။ ကုသလတိက်အလာ အဘိဓမ္မာဒေသနာတော် နည်းအားဖြင့် အဖြောင့်မူချ နေရာကျသိရမည့် နိတတ္ထစကားကို

ဤပကိဏ္ဏကကထာ၌ အသေအချာပြဆိုတော်မူပေ၏။ ထိုသို့အဋ္ဌကထာ ဆရာဖွင့်ပြတော်မူပါလျက် အရပ်ရပ်သောဂဏ္ဍိ ပုဒ်ဆရာ၊ ဝဇီရဗုဒ္ဓိဋ္ဌိကာ ဆရာ၊ သာရတ္ထဒီပနီ ဋီကာဆရာတို့သည် “နတ္ထိအာပတ္တာဓိကရဏံ ကုသလံ” ဟူသောပါဠိတော်ကို နီတတ္ထဒေသနာ-ဟု စွဲလမ်းမှု ရှိနေကုန် သည့်အတွက်ကြောင့် ဤပကိဏ္ဏကကထာအရာ၌၎င်း၊ အထက်သမထ ခန္ဓကအဋ္ဌကထာ၌၎င်း အဖွင့်အဆို ချော်ချွတ်တိမ်းပါးလျက်ရှိကြကုန်၏။

ဝိမတတိနောဒနီ ဋီကာဆရာမူကား- ဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပုဒ် အဋ္ဌကထာဝယ် ရှေးရှေးဂဏ္ဍိဆရာ၊ ဋီကာဆရာတို့ လက်ထက်၌လည်း မရှိ၊ ယခုကာလ၌လည်းမရှိကြသော “အာဒိကမ္ပိကဿ အနာပတ္တိတိ ဝစနတော” အစရှိသော မသူတယူမူပျက်၊ ပါဠိပျက်၊ ဝါကျပျက်၊ ဝါကျပိုကြီးကို တွေ့ရှိ၍ နေသည့်အတွက်ကြောင့်၎င်း၊ ပရမတ္ထဓမ္မ သဘာဝတို့၌ အသိဉာဏ်မပျံ့ပြူးသည့်အတွက်ကြောင့် အာပတ်ကို ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၊ အဗျာကတ မုချပရမတ်ဆိုခဲ့လျှင် ဆန့်ကျင်ရန် အမှုအကြောင်းတူ အကြောင်းယောင်တွေကို များစွာကြီးပြဆို၍ စွဲလမ်းသောပကိဏ္ဏကဝါဒကို အားကျ၍ဖွင့်ဆိုလေ၏။ ဤဝိမတိ ဝိနောဒနီဋီကာဆရာသည် ဤအာပတ္တိသဘာဝ ဝိနိစ္ဆယအရာ၌၎င်း၊ ဥဒကုက္ခေပသိမ်၊ သတ္တဗုဒ္ဓရသိမ်အရာ၌၎င်း လွန်စွာအားထုတ်၍ ဖွင့်ဆို၏။ ဖွင့်ဆိုသမျှသည်လည်း ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့ ရယ်ဘွယ် အလွန် ကောင်း၏။ သတိမူကြလေကုန်။

ပြဆိုခဲ့ပြီးသော ပကိဏ္ဏကကထာ၌၎င်း၊ ဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပုဒ် အဋ္ဌကထာ၌၎င်း၊ သမထခန္ဓကအဋ္ဌကထာ၌၎င်း ဤ ၃-ဌာနတို့၌ ဝိမတိဝိနောဒနီဋီကာသည် ရစရာမရှိ၊ ယူစရာမရှိ၊ ယုတ္တိတု ယုတ္တိယောင် တွေနှင့်ပါစင်အောင်လွဲလှ၏။ ယုတ္တိတု ယုတ္တိယောင်တွေ၏အဖြေကို

နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ် (ဒု-တွဲ)

၂၄၀

အလိုရှိကြလျှင် ဒလမြို့ တော်ကူးကြီးရွာ သရက်တောကျောင်းတိုက်
ဆရာတော် အရှင်ဇာဂရ တောင်းပန်ချက်နှင့်ရေးပေးသော “အာပတ္တိ
သဘာဝဝိနိစ္ဆယ” မှာကြည့်လေ။

လယ်တီဆရာတော်

၁၂၆၄-ခု ကဆုန်လဆန်း ၈-ရက်။

အာပတ္တိ ဝိနိစ္ဆယပြီး၏။

သိမ်နီမိတ်ကြား အမေးအဖြေ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

အရှေ့အရပ်

၁။ မေး။ ပုရတ္ထိမာယ ဒိသာယ ကိနိမိတ္တံ။ ။ အာဝုသော=ငါ့ရှင်၊ ကုမိဿာသီမာယ=မန္တလေး ရတနာပုံ ပထမမြို့ နန်းတည် နတ်ပြည်စံ ခမည်းတော်မင်းတရားကြီး၊ ဒုတိယမြို့တည် နန်းတည် ကုန္ဒိယနိုင်ငံပါ သားတော်မင်းတရား မင်းနှစ်ပါးတို့သည် ဆပွားကြည်ဖြူ လေးမြတ် တော်မူကြ၍ ဇမ္ဗူဒီပေ ဤမြေဌာန ရပ်ဒေသ နယ်ခရိုင်ကို အပိုင်အပ်နှင်း စိုးပိုင်နင်း၍ သတင်းကြေညာ တေဇောတန်ခိုး တက်ဝေဖြိုးသော (မည်သည့်မြို့ သူကြီးသည်) ဤရပ်ဤမြေ ဤဌာနေဝယ် လူသုံးဦး တို့ထွတ်ထား ဘုရားမြတ်စွာ သာသနာ၏ ကြာရှည်မြင့်စွာ တည်ရာ တည်ကြောင်း အကြံကောင်းအစည်ကောင်း အလောင်းအလျာ တို့၏တရားကို မနောဌာဝင်စား၍ အားထုတ်စီမံအပ်သော “သာသနသော ဘဏီ” ဤမဟာသိမ်တော်ကြီး၏။ ဝါ=ယခုသမုတ်လတ္တံ့သော “သာသနသောဘဏီ” ဤသိမ်ကြီး၏။ ပုရတ္ထိမာယဒိသာယ=စက်နဝင်း ဂုဏ် လင်းလင်းထုံ ယုန်စန္ဒြာ ကမ္ဘာဓလေ့ ကျားမင်းမွေ့သည့် အရှေ့ဒိသာ ရပ်ခန်းဝါ၌၊ ကိနိမိတ္တံ=ဤရွေ့ဤမျှ ဤသိမ်ကျဟု မုချသိဘွယ် စီရင်ချယ်သည် အဘယ်နိမိတ်ပေနည်း။

ဖြေ။ ဥဒကံ ဘန္တေ။ ။ဘန္တေ=အရှင်ဘုရား၊ ကုမိဿာ သီမာယ= မန္တလေးရတနာပုံ ပထမမြို့ နန်းတည် နတ်ပြည်စံ ခမည်းတော် မင်းတရား ကြီး၊ ဒုတိယမြို့တည်နန်းတည် ကုန္ဒိယနိုင်ငံပါ သားတော်မင်းတရား

မင်းနှစ်ပါးတို့သည် ဆပွါးကြည်ဖြူ လေးမြတ်တော်မူကြ၍ ဇေယျဒီပေ
 ဤမြေဌာန ရပ်ဒေသနယ်ခရိုင်ကို အပိုင်အပ်နှင်း စိုးပိုင်နှင်း၍ သတင်း
 ကြေညာ တေဇောတန်ခိုး တက်ဝေဖြိုးသော (မည်သည့်မြို့ သူကြီးသည်)
 ဤရပ်ဤမြေ ဤဌာနေဝယ် လူသုံးဦးတို့ထွတ်ထား ဘုရားမြတ်စွာ
 သာသနာ၏ ကြာရှည်မြင့်စွာ တည်ရာတည်ကြောင်း အကြံကောင်း
 အစည်ကောင်း အလောင်းအလျာတို့၏တရားကို မနော၌ဝင်စား၍
 အားထုတ်စီမံအပ်သော “သာသနသောဘဏီ” ဤမဟာသိမ်တော်ကြီး
 ၏။ ဝါ-ယခုသမုတ်လတ္တံ့သော “သာသနသောဘဏီ” ဤသိမ်ကြီး၏၊
 ပုရတ္တိမာယဒိသာယ-စက်နဝင်းဂုဏ် လင်းလင်းထုံ ယုန်စန္ဒြာ ကမ္ဘာဓလေ့
 ကျားမင်းမွေသည့် အရှေ့ဒိသာ ရပ်ခန်းဝါ၌၊ ကိန်နိမိတ္တံ၊ ဤရွှေ၊ ဤမျှ
 ဤသိမ်ကျဟု မုချသိစေ စီရင်ပေသည် ရေနိမိတ်ပါဘုရား။

အကြား။ ဧတံ ဥဒကံ နိမိတ္တံ။ ။ ဧတံ ဥဒကံ= ဤရေသည်၊
 နိမိတ္တံ= နိမိတ်ပေတည်း။

နိမိနန္တိ သဉ္စနန္တိ ဧတေနာတိ နိမိတ္တံ။

ဟူသော ဝစနတ္ထဝိဂ္ဂဟနှင့်လျော်ညီစွာ သာသနာ ၅၀၀၀-
 နှစ်များမြှောင်လျှင် အခေါင်ရှည်ကြာ တည်စိမ့်ငှါဟု သဒ္ဓါရှေ့ရှု
 အကြံပြုလျက် ယခုတည်ထောင်သမုတ် ပြုလုပ်စီမံအပ်သော ဤသိမ်
 သည် ဒိသာဒေသ ဌာနအခြား ခေတ်အလားအားဖြင့် ဤရွှေ၊ဤမျှ
 ရှိသည်ဟု သိရာသိကြောင်းဖြစ်သော အနက်ဗျူဟာ ဂုဏ်သကတ်ကြောင့်
 အဇ္ဈတ္တဘေးရန် ပူပန်ခြင်းခပ်သိမ်းတို့၏ အေးငြိမ်းရာအေးငြိမ်းကြောင်း
 ကောင်းမြတ်ချမ်းသာ မင်္ဂလာတစ်ထွေ ဤသည့်ရေကို သပြေတစ်စိတ်
 ရွမ်းရွမ်းဖိတ်သည့် နိမိတ်အောင်ရေ- ဟူ၍မှတ်။

အရှေ့အရပ်ပြီး၏။

အရှေ့တောင်အရပ်

၂- မေး။ ပုရတ္တိမာယ အနုဒိသာယ ကံ နိမိတ္တံ။ ။ ပုရတ္တိမာယ အနုဒိသာယ=ဟေမဝန်မြိုင် ဂဇိုင်ဗွေချာ ဂြိုဟ်အင်္ဂါဟု တေဇာထန်ပြင်း ခြင်္သေ့မင်း၏ ပျော်ခင်းစံမွေ့ ရှေ့တောင်ဒိသာ ရပ်ခန်းဝါ၌၊ ဝါ= အင်္ဂါဂြိုဟ်နတ် ခြင်္သေ့မြတ်၏ စံမှတ်ပျော်ရွှင် ရှေ့တောင်ခွင်၌၊ ကံ နိမိတ္တံ=ဣန္ဒြေဤမျှ ဤသိမ်ကျဟု-မုချသိဖွယ် စီရင်ချယ်သည် အဘယ် နိမိတ်ပေတည်း။

အရှေ့တောင်အရပ်ပြီး၏။

တောင်အရပ်

၃။ မေး။ ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ ကံ နိမိတ္တံ။ ။ ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ=တိမ်စွယ်မိုးပျံ တန်ခိုးလျှံသည် ဆဒ္ဒန်သနင်း ဂြိုဟ်မင်းဗုဒ္ဓဟူး အထူးပွင့်လင်း မြတ်ဆင်မင်း၏ ပျော်ခင်းစံမှတ် တောင်ရပ်ဒိသာ ရပ်ခန်းဝါ၌၊ ဝါ=ဗုဒ္ဓဟူးဂြိုဟ်နတ် ဆင်းမင်းမြတ်၏ စံမှတ်ပျော်ရွှင် တောင်ရပ်ခွင်၌၊ ကံ နိမိတ္တံ=ဣန္ဒြေဤမျှ ဤသိမ်ကျဟု-မုချသိဖွယ် စီရင်ချယ်သည် အဘယ်နိမိတ်ပေတည်း။

တောင်အရပ်ပြီး၏။

အနောက်တောင်အရပ်

၄။ မေး။ ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ ကံ နိမိတ္တံ။ ။ ဒက္ခိဏာယ အနုဒိသာယ=ဂြိုဟ်စနေဟု တောက်ပရှိန်ဝါ ထိန်ထိန်ဖြာ တေဇာထန်ပြင်း

ရေနုတ်မင်၏ပျော်ခင်းစံထောက် နောက်တောင်ဒိသာ ရပ်ခန်းဝါ၌၊
ဝါ=စနေဂြိုဟ်နတ် မြွေမင်းမြတ်၏ စံမှတ်ပျော်ရွှင် နောက်တောင်ခွင်၌၊
ကိ နိမိတ္တံ=ဣန္ဒြေဤမျှ ဤသိမ်ကျဟု မုချသိဖွယ် စီရင်ချယ်သည်
အဘယ်နိမိတ်ပေတည်း။

အနောက်တောင်အရပ်ပြီး၏။

အနောက်အရပ်

၅။ မေး။ ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ ကိနိမိတ္တံ။ ။ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ၊
ကြာသာပတေး ရန်ဘေးပယ်သတ် ကြွက်မင်းမြတ်၏ စံမှတ်ဒိသာ
နောက်မျက်နှာ၌။ ဝါ=ကြာသာပတေးဂြိုဟ်နတ် ကြွက်မင်းမြတ်၏
စံမှတ်ပျော်ရွှင် နောက်ရပ်ခွင်၌၊ ကိ နိမိတ္တံ=ဤဣန္ဒြေဤမျှ ဤသိမ်ကျဟု
မုချသိဘွယ် စီရင်ချယ်သည် အဘယ်နိမိတ်ပေနည်း။

အနောက်အရပ်ပြီး၏။

အနောက်မြောက်အရပ်

၆-မေး။ ပစ္ဆိမာယ အနုဒိသာယ ကိနိမိတ္တံ။ ။ပစ္ဆိမာယ အနုဒိသာယ၊
အသူရိန်ဟု အရှိန်ကြီးတု ရာဟုဂြိုဟ်နတ် ဟိုင်းမင်းမြတ်၏ ပျော်မှတ်
စံထောက် နောက်မြောက်ဒိသာ ရပ်ခန်းဝါ၌။ ဝါ=ရာဟုဂြိုဟ်နတ်
ဟိုင်းမင်းမြတ်၏ စံမှတ်ပျော်ရွှင် နောက်မြောက်ခွင်၌။ ကိ နိမိတ္တံ=
ဤဣန္ဒြေဤမျှ ဤသိမ်ကျဟု မုချသိဘွယ် စီရင်ချယ်သည် အဘယ်နိမိတ်
ပေနည်း။

အနောက်မြောက်အရပ်ပြီး၏။

မြောက်အရပ်

၇-မေး။ ဥတ္တရာယ ဒိသာယ ကိနိမိတ္တံ။ ။ဥတ္တရာယဒိသာယ၊
သောကြာဂြိုဟ်နတ် ပူးမင်းမြတ်၏ စံမှတ်ပျော်ရွှင် မြောက်ရပ်ခွင်၌။
ကိနိမိတ္တံ=ဤရွှေ့ဤမျှ ဤသိမ်ကျဟု မုချသိဘွယ် စီရင်ချယ်သည်
အဘယ်နိမိတ်ပေနည်း။

မြောက်အရပ်ပြီး၏။

အရှေ့မြောက်အရပ်

၈-မေး။ ဥတ္တရာယ အနုဒိသာယ ကိနိမိတ္တံ။ ။ဥတ္တရာယ အနုဒိသာယ၊
တနင်္ဂနွေဂြိုဟ်နတ်ငှက်မင်းမြတ်၏ စံမှတ်ပျော်ရွှင် ရှေ့မြောက်ခွင်၌။ ကိ
နိမိတ္တံ=ဤရွှေ့ဤမျှ ဤသိမ်ကျဟု မုချသိဘွယ် စီရင်ချယ်သည်
အဘယ်နိမိတ် ပေနည်း။

အရှေ့မြောက်အရပ်ပြီး၏။
သိမ်နိမိတ်ကြား အမေးအဖြေပြီး၏။

သိမ်အောင် သြဘာစာ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဇယတု။ သက္ကရာဇ် ၁၂၀၄-ခုနှစ်တွင် မန္တလေးရတနာပုံ
ရွှေပြည်တော်ကြီးကို အာဒိကမ္ဘိက အစလက်မွန် တည်ထောင် ဖန်ဆင်း
တော်မူသော ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းသခင် လက်နက်စင်္ကြာရှင် ဘဝရှင် ပဉ္စမ
သံဂါယနာတင် နတ်ပြည်စံ ခမည်းတော်မင်းတရားကြီး၊ သက္ကရာဇ်
၁၂၄၀-ပြည့်နှစ် မန္တလေးရတနာပုံ ဒုတိယမြို့တည် နန်းတည် သားတော်
မင်းတရား မင်း၂-ပါးတို့သည် လက်ရုံးတဆူယုံမှတ်တော်မူကြ၍
(မည်သည့်မြို့ခရိုင်ကို၊ အပိုင်အပ်လွှဲ၊ ကြီးကဲ စိုးအုပ်သော၊ မည်သည့်မြို့
သူကြီးသည်) သာသနာတော်မြတ်၏ အကျိုးစီးပွားကို အလိုဆန္ဒရှိလှ
ပါသည်ဖြစ်၍ (မုံရွာမြို့၊ လယ်တီဆရာတော်၊ မည်သည့်မြို့ ဆရာတော်
တို့ကို) ပင့်ဆောင်ပြီးလျှင် ၎င်းဆရာတော်တို့၏ ဝိနည်းဓမ္မကံနှင့်အညီ
စီမံကြီးကြပ်ချက်ဖြင့် (မည်သည့်သက္ကရာဇ် . . လ . . ရက် . . နေ့
အချိန်တွင်) “ သာသနသောဘဏီ ” အမည်ရှိသော ဤသိမ်ကြီးကို
အပြီးတိုင် သမုတ်လှူဒါန်းပါသည်။

ဤဘဝမှစ၍ ဖြစ်လေရာဘဝတို့၌ ဓမ္မာသောကမင်း၊ ဒေဝါနံပီယ
တိဿမင်းတို့ကဲ့သို့ တန်ခိုးတေဇာဖြင့် သာသနာတော်မြတ်၏ ဘေး
အန္တရာယ်ကို စင်ကြယ်စွာပယ်ရှား၍ သာသနာတော်မြတ်၏ အကျိုးစီး
ပွားကို အားထုတ်ရွက်ဆောင်နိုင်သည်ဖြစ်စေသော်၊ အဆုံးဘဝနောက်
ကာလ၌ ပညာအရာလွန်ကဲစွာသော ပညာဓိက ဗောဓိဆုကို ရစေသော်၊

မိဘဆရာ၊ ညာတကာနှင့်၊ နရာသနင်း၊ နှစ်ပါးမင်းက၊ အရင်းစ၍၊ သဗ္ဗသတ္တ၊ သတ္တဝါကို၊ ငါလျှင်အမျှဝေ၏သော်။

တိတ်စေ။ ပရမေစိုးဆောင် တန်ခိုးရောင်ဖြင့်၊ မိုဃ်းခေါင်မြဟ္မာ၊ အရွာရွာလည်း၊ ပဏ္ဏာဦးခိုက်၊ ရှိဖြာစိုက်လျက်၊ မကိုဋ်ပတ္တမြား၊ ပြရိုးရာလည်း၊ ရွှေဘဝါးတော်အောက်၊ စက်တော်မောက်သို့၊ အရောက် ဆက်သွင်း၊ အသက်နှင်း၏။ ။ သီတင်းတောက်ထိန်၊ ဘုန်းတော်ရှိန် ကြောင့်၊ ဒေဝိန်တရိုး၊ နတ်အမျိုးလည်း၊ တန်ခိုးပေါ်မောက်၊ အရောက် ရှိပြောင်း၊ နေ့စဉ်ငြောင်း၏၊ သောင်းလောကဓာတ်၊ အနတ်နတ်နှင့်၊ အမြတ်လူတွင်၊ ဘုရင်အဆူဆူ၊ ရိပ်ဖြူထီးဆောင်း၊ မင်းအပေါင်းလည်း၊ ခြောင်းဝပ်တွား၊ အသက်လား၏၊ ငါးပါးမာရ်အောင်၊ လျှံတပြောင်လျှင်၊ အခေါင်လူလူ၊ အောင်လံထူလျက်၊ ငါးဆူဘုန်းမီး၊ တောက်ထိန်ညီး၍၊ အသီးကြေညာ၊ ပွင်းလင်းသာသည်၊ ကမ္ဘာဘဒ္ဒ အံ့ဘွယ်သော်။

အံ့ဖွယ်ထွေလော၊ ဤကမ္ဘာသည်၊ မဟာသမ္မတ၊ မင်းမှစ၍၊ ရာဇတွက်ကိန်း၊ ၃-သိန်း၊ ၃-သောင်း၊ ရှစ်ထောင်၊ ငါးရာ၊ ခြောက်ကျိပ်ငါး၊ ထင်ရှားနွယ်ရိုး၊ နေနတ်မျိုးတွင်၊ တန်ခိုးထင်ပေါ်၊ အဆုန်းမြော်သည်၊ သုံးပေါ်အထွတ်၊ သာကီနတ်ဟု၊ သိဒ္ဓတ်မည်တွင်၊ ဘုရင်တစ်ဆူ၊ ဇမ္ဗူ ကျော်ဟိုး၊ ရွှေနန်းစိုးလှ၊ လေးမျိုးနိမိတ်၊ သံဝေစိတ်ဖြင့်၊ ဗဟိုရ်မြေလွင်၊ ရွှေပလ္လင်၌၊ အောင်မြင်မာရ်စစ်၊ ရွှေဉာဏ်လှစ်က ခေတ်ဇာတိလုံး၊ သိမ့်သိမ့်အုန်းလျှင်၊ ရိုက်ချိုးဝှန်းဆူ၊ ပွင့်တော်မူ၍၊ သုံးလူမကိုဋ်၊ သုံး တိုက်လုံးနတ်၊ သုံးရပ်ဘုရင်၊ သုံးခွင်လုံးထည်း၊ ထိန်ထိန်ညီးလျှင်၊ ဘုန်းမီး လျှံတောက်၊ မြောက်ကြီးမြောက်မှာ၊ ကျွတ်လောက် သသူ၊ နတ်လူမြဟ္မာ၊ သတ္တဝါကို၊ မဟာအမတ၊ ဓမ္မရွှေနန်း၊ တင်ဆောင်မြန်း၍၊ အောင်ခမ်းနိဗ္ဗာ၊ စံတော်မူသည်၊ နတ်လူ သောင်းသောင်း၊ ညံ၏သော်။

သောင်းသောင်းနတ်လူ၊ ထိန်ထိန်ဆူလျှင်၊ နိဗ္ဗူပြည်ကြီး၊
စံကုန်ပြီးလျှင်၊ ခရီးလမ်းစဉ်၊ စခန်းယဉ်ဟု၊ မဂ္ဂင်တံခါး၊ ဖွင့်သောသားဖြင့်၊
အများဗိုလ်လူ၊ ပါစိမ့်ဟူ၍၊ သုံးလူသာသနာ၊ မြတ်ရိုက်ရာကို၊ နှစ်ကြာ
ရှည်လျှား၊ ဗျာဒိတ်ထား၏၊ ဘုရားမိန့်ချက်၊ ဓမ္မစက်အာဏာ၊
သာသနာသည်၊ တည်ရာမူလ၊ ထာဝရကား၊ သီမအပြား၊ သိမ်နှစ်ပါးတွင်၊
အများသံဃာ၊ ထေရ်မဟာတို့၊ ညီညာဖြဖြ၊ သမုတ်ကြသည်၊ ဗဒ္ဒသိမ်လျှင်၊
အရင်းပင်တည်း၊ ပဉ္စင်းရဟန်း၊ ခံခမ်းတသီး၊ ကံကြီးကံငယ်၊ အသွယ်
သွယ်လည်း၊ ဤဝယ်ပြုမှ၊ ပြီးမြောက်ရ၏၊ မုချမြော်မြင်၊ ပညာယှဉ်လျက်၊
သခင်မြတ်စွာ၊ သာသနာကို၊ ငါလျှင်တစ်ယောက်၊ သဒ္ဓါမောက်လျက်၊
ချီးမြှောက်သသူ၊ ဖြစ်စိမ့်ဟူ၍၊ စင်ဖြူမနော၊ ကြံရည်စောသည်၊ သဘော
ဖိတ်ဖိတ်ကြည် စေသော်။

ဤမြို့ဌာနာ၊ ဤရွာသူတို့၊ ကြည်ဖြူစိတ်ဝမ်း၊ ဘိတ်ဘိတ်
လျှမ်းလျက်၊ ကျမ်းဂန်အရာ၊ ဌာနထာနှင့်၊ ဋီကာကြီးငယ်၊ အသွယ်
သွယ်ကို၊ တစ်ကယ်နိုင်နင်း၊ ဂုဏ်ရောင်လင်းသော၊ (မည်သည့်မြို့၊
ဆရာတော်) ဤရွှေထင်ပေါ်၊ ဆရာတော်တို့၊ ရှုမြော်တိုင်ပင်၊ ဉာဏ်
အမြင်ဖြင့်၊ စီရင်ကြီးကြပ်၊ ဆောင်နှင်းအပ်၍၊ ဝိပတ္တိအတွက်၊
မညင်လျက်ပင်၊ ပြီးအောင်မြင်သည်၊ သိမ်တွင်သိမ်ထူး၊ သိမ်မြတ်သော်။

ဤသည့်ပုည၊ ကုသလကြောင့်၊ ဘဝမသွေ၊ မြေနှင့်ရေကို၊
ကုန်စေတျင်းတျင်း၊ စိုးပိုင်နင်း၍၊ ရှင်ရင်းမြတ်စွာ၊ သာသနာကို၊
ဓမ္မာသောက၊ မြှောက်ချီးပသို့၊ ဘဝထိုထို၊ ချီးမြှောက်လို၏၊ အဟို
နောင်လာ၊ မေတ္တေယျဟု၊ မဟာမုနိ၊ မာရဇိဝယ်၊ အသိပညာ၊ လွန်ကဲ
စွာ၌၊ အရာဇတဒဂ်၊ မိန့်တော်ချက်ကို၊ ထိပ်ထက်အပြင်၊ ပန်ယူဆင်၍၊
ပြည်တွင်နိဗ္ဗူ၊ သောင်ဆိပ်ငူသို့၊ လွယ်ကူရောက်ရပါလိုသော်၊ ပုည

ကုသိုလ်၊ အဖို့ကိုလည်း၊ မြင်းမိုရ်ကျေးဇူး၊ ရှိတင်ဘူးသည့်၊ နှစ်ဦး ဂုဏ်ရှင်၊ ဘမိခင်နှင့်၊ သခင်ဆရာ၊ ဉာတကာက၊ ရာဇာနေနတ်၊ နှစ်ထွေ မြတ်နှင့်၊ သဗ္ဗသတ္တာ၊ သတ္တဝါကို၊ ငါနှင့်အမျှ၊ ရကြပါစေ၊ ပေးငှဝေသည်၊ ကောင်းထွေသာဓုခေါ်စေသော်။

မန္တလေးရတနာပုံ ပထမမြို့နန်းတည် နတ်ပြည်စံ ခမည်းတော် မင်းတရားကြီး၊ ဒုတိယမြို့နန်းတည် ကုန္ဒိယနိုင်ငံပါ သားတော်မင်းတရား မင်းတရားတို့သည်၊ ဆပွားကြည်ဖြူ သဒ္ဓါတော်မူကြ၍၊ ဇမ္ဗူဒီပေ၊ ဤမြေဌာနေ၊ ရပ်ဒေသနယ်ခရိုင်ကို၊ အပိုင်အပ်နှင်း၊ စိုးပိုင်းနင်း၍ သတင်းကြေညာ၊ တောဇာတန်ခိုး၊ တက်ဝေဖြိုးသော (ဤမြို့သူကြီးသည်) သာသနာတော်မြတ်၏၊ အခြံပါဒ၊ မူလသမုဋ္ဌာန်၊ မြဲမြံခိုင်ခံ့သော အဆောက်အအုံ ကတူပအနှုန်းကို၊ နှလုံးဉာဏ်ရည်၊ ကြံစည်ထောက်ထားလျက်၊ ဘုရားသာသနာတော်ထမ်း၊ ရဟန်းသံဃာတော်မြတ်တို့၏၊ အနှစ် ၅၀၀၀-များမြှောင် ရှည်ကြာ၊ သာသနာတော်ထင်ပေါ် တည်ထွန်း သမျှကာလပတ်လုံး ရဟန်းပြုလုပ် ဥပုသ်ပဝါရဏာ၊ လေးဖြာ-လေးသွယ် ကံငယ်ကံကြီး၊ အသီးသီး-အခန်းခန်းတို့ကို၊ ချမ်းချမ်းသာသာ ကာယစိတ္တ၊ အမျှနှစ်လီ၊ သာမဂ္ဂိတို့ဖြင့်၊ အညီအညွတ် ဆောင်ရွက်တော်မူကြရန်။

ဤဒေသရပ်ခဝင်းဝယ်၊ သီတင်းထင်ပေါ်၊ ဟိုးဟိုးကျော်လျက်၊ ရှင်တော်မြတ်ဘုရား၊ မိန့်ဖော်ကြားသည့်၊ သုံးပါးသော သာသနာမြတ်တို့၏၊ တည်ထွန်းရာ၊ သညာနာမ၊ အနန္တတ္တမူ၊ ဤအမည်ရှိသော မြေတလင်းဝယ်၊ အိပ်ခင်းတည်မှု၊ စီမံပြုလျက်၊ ဗဟုသုတ၊ ဓမ္မတန္တီ၊ ကျမ်းဂန်မှီလျက်၊ လဇ္ဇီပေသလ၊ သိက္ခာကာမ၊ ဂဏာစရိယ၊ ဂဏာပါမေက္ခ၊ ဖြစ်တော်မူသော၊ (မည်သည့်ဆရာတော်ကြီးကို) အကြီးအမှူးအဦးပြု၍၊ ၎င်းဆရာကြီးတို့ စီမံကြီးကြပ်သမုတ်အပ်သော “သာသနသောဘဏီ”

အမည်ရှိသော ဤသိမ်ကြီးသည်။

ကောဒသဝိပုတ္တိသီမာယော အတိက္ကမိတွာ တိဝိဓသမ္ပတ္တိယုတ္တာ၊
နိမိတ္တေန နိမိတ္တံ သမ္ပန္နိတွာ သမ္ပတာ။

ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဌ်နှင့်အညီ၊ အတိဗုဒ္ဓကာ၊ အတိမဟတီ
အစရှိသော ဝိပုတ္တိအပြားဆယ့်တစ်ပါးတို့ကို ကောင်းစွာလွန်မြောက်၍၊
နိမိတ္တသမ္ပတ္တိ၊ ပရိသသမ္ပတ္တိ၊ ကမ္မဝါစာသမ္ပတ္တိတည်းဟူသော
အောင်မြင်ရာအောင်မြင်ကြောင်း ကောင်းမြတ်သော သမ္ပတ္တိဂုဏ်တို့နှင့်
ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍၊ ယူဇနာတွက်ကိန်း၊ နှစ်သိန်းလေးသောင်း (၂၄၀၀၀၀)
ဓာတ်ပေါင်းအထု၊ ပံသုသီလာ၊ မြေလွှာတို့ကို၊ ကမ္မဝါမြတ်၊ ၂ ဘုံ၏တန်ခိုး၊
ဖျန်းဖျန်းကျိုးလျှင်၊ သက်လျှိုးထွင်းဖောက်၊ လင်းလင်းတောက်မှု၊
အောက်ရေအပြင်၊ အစဉ်ထိဆိုက်၊ ချုန်းချုန်းရိုက်လျှင်၊ ဆူလှိုက်နွဲ့မွှေ၊
တည်ထွန်းလေ၍၊ လူ့ပြည်နတ်ရွာ၊ ဗြဟ္မာ့ခပင်း၊ ဘုံသုံးရပ်အတွင်းဝယ်၊
ရှင်ရင်းဥက္ကဋ္ဌ၊ ဝိသုဒ္ဓိနတ်၏၊ အမြတ်ပရမေ၊ လျှမ်းလျှမ်းဝေသည်၊
ဓာတ်မွေတော်ပေါင်း၊ အကုန်လုံးစုဆောင်း၍၊ သောင်းလောကစကြဝါကို၊
သွက်သွက်ခါတုံရိုက်လျက်၊ အမြိုက်မင်္ဂလာ၊ မဟာသဘင် ကျွတ်ပွဲကြီး
ယဉ်လတ်၍၊ မြတ်ဓာတုနိဗ္ဗာန်၊ စံလွန်သည်ဆိုက်အောင်၊ (ဤနယ်မြို့၊
ခရိုင်ဝယ်) ဘုန်းခိုင်ထွတ်ထား၊ ဘုရားမြတ်စွာသာသနာတော်၏
ကြက်သရေအထွေထွေသော နည်းအတိတ်၊ နိမိတ်ဩဘာ၊ သောသော
ညာလျက်၊ ပုဏ္ဏမိစက်၊ တိတိရက်တွင်၊ နရက်တုံဟီးအောင်မြင်ပြီးသည်၊
ကောင်းကြီးသာဓုခေါ်ကြစေ။

သိမ်အောင် ဩဘာစာပြီး၏။

-----*-----

ပါတီမောက်အမေးအဖြေ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ပါတီမောက်တောင်း

သံဃော ဘန္တေ အာယသ္မန္တံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဓေသံ အဇ္ဈေသတိ၊
ဥဒ္ဓိသတု ဘန္တေ အာယသ္မာ ပါတိမောက္ခံ။ [၃]။

အာယသ္မန္တော=အရှင်ဘုရားတို့၊ ဣမံ ပါတိမောက္ခံနာမ=
ဤပါတိမောက္ခသီလမည်သည်ကား၊ သာသနဿ=သာသနာတော်မြတ်
၏၊ မူလံ=အခြေအမြစ်အရင်းဖြစ်၏၊ ဘိက္ခုနံ=သာသနာတော်ထမ်း
ရဟန်းတော်မြတ်တို့၏၊ အာယု=အသက်မည်၏၊ ဣမသ္မိ=ဤပါတိ
မောက္ခသီလသည်၊ နဌေ=ကွယ်ပျောက်ခဲ့သည်ရှိသော်၊ သာသနံ=
သာသနာတော်သည်၊ နတိဌတိ=မတည်နိုင်၊ ဘိက္ခုဘာဝေါနာမ=
ရဟန်း၏အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ= မရှိ၊ တသ္မာ=ထို့ကြောင့်၊ ဘန္တေ=အရှင်ဘုရား၊
သံဃော=သံဃာတော်သည်၊ အာယသ္မန္တံ=အသက်ရာကျော်ရှည်
ပေအံ့သော အရှင်သူမြတ်ကို၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဓေသံ=ပါတီမောက်
ပြခြင်းအမှုကို၊ အဇ္ဈေသတိ=တောင်းပန်တိုက်တွန်းပါ၏၊ အာယသ္မာ=
အရှင်သူမြတ်သည်၊ ပါတိမောက္ခံ=ပါတီမောက်ကို၊ ဥဒ္ဓိသတု=အကျဉ်း
သရုပ် အလင်းထုတ်ခါ ဟောပြပါလော့။

ပါတီမောက်တောင်းပြီး၏

-----*-----

ဥပုသ်အစီအရင်

သုတ္တုဒ္ဓေသံ၊ သံဃာဥပုသ်အစီအရင်ကို ဆိုပေအံ့။

- ၁။ စာတုဒ္ဓသီနေ့၊ ပန္နရသီနေ့၊ သာမဂ္ဂီနေ့သုံးပါးတွင် တစ်ပါးပါးကြိုက်ကြံ၍ ထိုနေ့နံနက်မှသည် သံဃာမစည်း ဝေးမီအတွင်း သိမ်အပြင်၌ တံမြက်လှည်းခြင်းကို ပြုရာသည်။ သံဃာစည်းဝေးခါနီးလျှင် နေရာခင်းခြင်း၊ သောက်ရေ သုံးဆောင်ရေတည်ခြင်း၊ ညဉ့်အခါဖြစ်ခဲ့လျှင် ဆီမီးထွန်းခြင်းများကို ပြုရာသည်။
- ၂။ သိမ်အတွင်း၌ သံဃာစည်းဝေးပြီးမှ ဆန္ဒကြားခြင်း၊ ပါရိသုဒ္ဓိကြားခြင်း၊ ဥတုပက္ခကြားခြင်း၊ ရဟန်းအရေအတွက်ကိုကြားခြင်း၊ ဘိက္ခုနီမတို့စုံစမ်းလာသော သြဝါဒရ-မရကိုကြားခြင်း များကိုပြုရာသည်။
- ၃။ ထိုနောက်မှ လူသာမဏေစသော ဝဇ္ဇနီယပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို သံဃဘောင် နှစ်တောင့်ထွာဟတ္ထပါသ်မှ ထွက်စေခြင်း၊ အာပတ်ကိုဒေသနာကြားခြင်း၊ တဖန် ဟတ္ထပါသ်ကင်းအောင် ပြုခြင်းကိုပြုရာသည်။
- ၄။ ထိုနောက်မှ အစဉ်အတိုင်းပြုအပ်ပြီးသော ပုဗ္ဗကရဏ၊ ပုဗ္ဗကိစ္စ၊ ပတ္တကလ္လအမှုကို သံဃာအများ သိကြားထင်လင်းစေခြင်းငှါ မေးခြင်း ဖြေခြင်းအမှုများကိုပြုရာသည်။

အစဉ်အတိုင်းပြုအပ်ပြီးသော စကား၌လည်း ပုဗ္ဗကရဏလေးပါး ပုဗ္ဗကိစ္စငါးပါး၊ ပတ္တကလ္လအင်္ဂါလေးပါးတို့ကို အစဉ်အတိုင်းမှသာပြုရမည် မဟုတ်၊ အခွင့်အားလျော်စွာ ပြုရပါ၏။ ထို့ကြောင့်ပင်လျှင် ပုဗ္ဗကရဏ

လေးပါးကို ပါဠိတော်၌ဟောသောအစဉ်တစ်ခြား၊ အဋ္ဌကထာတို့၌လာသော အစဉ်တစ်ခြားဖြစ်ရသည်။ ပုဗ္ဗကိစ္စငါးပါး၊ ပတ္တကလ္လ အင်္ဂါလေးပါးတို့၌ကား- ပါဠိတော်မှာအစဉ်မရှိ၊ အဋ္ဌကထာဆရာတို့သာ ကောက်နုတ်ပေါင်းစု၍ထားပေသည်။ ပါဠိတော်တို့၌ နံနက်စောစော၌သော်၎င်း၊ အမှတ်ရသောအခါ၌သော်၎င်း ယနေ့ဥပုသ်နေ့ဖြစ်သည်-ဟု သံဃာ့ထေရ်က ပြောကြားရမည်-ဟူသော ဝတ်အစီအရင်လာသေး၏။

ဥပုသ်အစီအရင်ပြီး၏။

ပုဗ္ဗကရဏ ၄-ပါး

၅-မေး။ “ကိသံဃဿ ပုဗ္ဗကိစ္စ” ဟူသောနိဒါန်းပါဠိလာရှိသည်နှင့်အညီ သံဃာစည်းဝေးသည်မှ ရှေးကာလ၌ သံဃာ့ထေရ်ဖြစ်သော ရဟန်းသည်၎င်း၊ သံဃာ့ထေရ်မြတ် စေခိုင်းအပ်သော ရဟန်းသည်၎င်း ပြုလုပ်အားထုတ်အပ်သော ပုဗ္ဗကရဏလေးပါးရှိပေသည်တွင် ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်ဝယ် တံမြက်လှည်းမှုနှင့် “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဥပေါသထာဂါရံ သမ္မဇ္ဇိတုံ” ဟုသုံးဘုံသခင် ဘုရင်မင်းမြတ် ပညတ်တော်မူအပ်သော ပဋိပတ် ကျင့်ဝတ်တော်ရှိပေသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံဝယ် ထုံးစံမပျက် ရှေးစဉ်ဆက်ဖြင့် တံမြက်လှည်းခြင်းကိစ္စ ပြီးပါပြီးလော။

ဖြေ။ အာမဘန္တေ။ ။ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဥပေါသထာဂါရံ သမ္မဇ္ဇိတုံ” ဟုသုံးဘုံသခင် ဘုရင်မင်းမြတ် ခွင့်ပြုပညတ်တော်မူပေသော ဥပဒေဗျာဒိတ် ရွှေခွန်းဟိတ်ကို ဦးထိပ်အပြင် ပန်ယူဆင်၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံဝယ် ထုံးစံမပျက် ရှေးစဉ်ဆက်ဖြင့် တံမြက်လှည်းခြင်းကိစ္စ ပြီးပါပြီဘုရား။

၂-မေး။ သာဓုသာဓုငါ့ရှင်. . . . ထို့ပြင်တချက် လက်ထက် တော်အခါဝယ် သိမ်အပြင်မှာ နေရာခင်းခြင်းကိစ္စ မလုပ်ကြ၍ ဘုရား ရွှေနားကြားတော်မူရာ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခုဝေ ဥပေါသထာဂါရံ အာသနံ ပညာပေတုံ” ဟုသုံးဘုံသခင် ဘုရင်မင်းမြတ် ပညတ်တော် မူအပ်သော ပဋိပတ်ကျင့်ဝတ်တော်ရှိပေသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ယနေ့ ဥပုသ်ကံဝယ် ထုံးစံဓမ္မတာ ရှေးစဉ်လာဖြင့် နေရာခင်းခြင်းကိစ္စ ပြီးပါပြီ လော။

ဖြေ။ အာမဘန္တေ။ ။ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခုဝေ ဥပေါသထာ-ဂါရံ အာသနံ ပညာပေတုံ”ဟု သုံးဘုံသခင် ဘုရင်မင်းမြတ် ပညတ်တော် မူပေသော ဥပဒေဗျာဒိတ် ရွှေခွန်းဟိတ်ကို ဦးထိပ်အပြင် ပန်ယူဆင်၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံဝယ် ထုံးစံဓမ္မတာ ရှေးစဉ်လာဖြင့် နေရာခင်းခြင်းကိစ္စ ပြီးပါပြီဘုရား။

၃-မေး။ သာဓုသာဓုငါ့ရှင်. . . . ထို့ပြင် ရှင်တော်ဘုရား လက်ထက်တော်အခါဝယ် သိမ်အပြင်မှာ ညဆည်းဆာ၌ ရောင်ဝါအလင်း မီးနှင့်ကင်းက နင်းမိတိုက်မိ ရှိတုံဘိ၍ ဘုရားရွှေနားကြားတော်မူရာ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခုဝေ ဥပေါ- သထာဂါရေ ပဒီပံ ကာတုံ”ဟု သုံးဘုံသခင် ဘုရင်မင်းမြတ် ပညတ်တော်မူအပ်သော ပဋိပတ်ကျင့်ဝတ်တော်ရှိပေ သည်။ ထိုသို့ဖြစ်ပါ၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံဝယ် ထုံးစံတသီး ရှေးစဉ်နည်းဖြင့် ဆီမီးထွန်းခြင်းကိစ္စ ပြီးပါပြီလော။

ဖြေ။ အာမဘန္တေ။ ။ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခုဝေ ဥပေါသထာ- ဂါရေ ပဒီပံ ကာတုံ-ဟု သုံးဘုံသခင် ဘုရင်မင်းမြတ် ပညတ်တော်မူ အပ်သော ဥပဒေဗျာဒိတ် ရွှေတံဆိပ်ကို ဦးထိပ်အပြင် ပန်ယူဆင်၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံဝယ် ထုံးစံတသီး ရှေးစဉ်နည်းဖြင့် ဆီမီးထွန်းခြင်းကိစ္စ ပြီးပါပြီဘုရား။

၄-မေး။ သာဓုသာဓုငါ့ရှင်... ထို့ပြင်တစ်ချက် လက်ထက် တော်အခါဝယ် တိုက်တာနေငြား ထေရ်အများတွင် တစ်ပါးတစ်ယောက် သဒ္ဓါပေါက်၍ သောက်ရေ သုံးဆောင်ရေ မတည်ပေက တပြေတပြည် ခရီးသည်တို့မကြည်မညို ဆိုကြသည်ကိုအကြောင်းပြု၍ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပါနီယံ ပရိဘောဇနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတုံ” ဟု သုံးဘုံသခင် ဘုရင် မင်းမြတ် ပညတ်တော်မူပေသော ပဋိပတ်ဝိနည်းတော် ရှိပေသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံဝယ် ထုံးစံဓမ္မတာ ရှေးစဉ်လာဖြင့် ရေတည် ခြင်းကိစ္စ ပြီးပါပြီလော။

ဖြေ။ အာမဘန္တေ။ ။ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပါနီယံ ပရိဘောဇနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတုံ” ဟု သုံးဘုံသခင်ဘုရင်မင်းမြတ် ပညတ်တော်မူ အပ်သော ဥပဒေဗျာဒိတ် ရွှေတံဆိပ်ကို ဦးထိပ်အပြင် ပန်ယူဆင်၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံဝယ် ထုံးစံတမည် ရှေးစဉ်ရှည်ဖြင့် ရေတည်ခြင်းကိစ္စ ပြီးပါပြီဘုရား။

လေးအင်သရုပ် ဤအလုပ်ကို ပုဗ္ဗကရဏအမည်ပြုကာ အဋ္ဌကထာသခင် ထေရ်အရှင်တို့ သင်္ဂဟအစစ်ဂါထာ လှစ်၍...

သမ္မဇ္ဇနီ ပဒီပေါစ၊

ဥဒကံ အာသနေနစ။

ဥပေါသထဿ ဧတာနိ၊

ပုဗ္ဗကရဏန္တိ ဝုစ္စတိ။ ။

ဟု-ပါတိမောက်တွင် အဦးတင်လျက် အစဉ်ထားအပ်သည်-ဟုမှတ်။

ပုဗ္ဗကရဏ ၄-ပါးပြီး၏။

ပုဗ္ဗကိစ္စ ၅-ပါး

၂-မေး။ “ ကိံ သံဃဿ-ဟူသော နိဒါန်းပါဠိတော်လာရှိသည် နှင့်အညီ သံဃာစည်းဝေးပြီးသည်မှ ပါတိမောက်မပြမီ အကြားတွင် အများသံဃာထေရ်မဟာတို့ ယထာရဟ ပြုထိုက်လှသော ပုဗ္ဗကိစ္စအပြား ငါးပါးရှိပေသည်တွင် လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဂိလာနကိစ္စနှင့် သံဃာဘောင်ရပ် ဟတ္ထပါသ်သို့ မကပ်နိုင်ရှိရာတွင် “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဂိလာနေန ဘိက္ခုနာ ပါရိသုဒ္ဓိံ ဒါတုံ၊ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဂိလာနေန ဘိက္ခုနာ ပါရိသုဒ္ဓိံ ဒေန္တေန ဆန္တံပိ ဒါတုံ၊ သန္တိ သံဃဿ ကရဏီယံ” ဟု နှုတ်သံနဉ္စိ ဗျာဒိတ်တော်ရှိပေသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံဝယ် သံဃာ၏ဘောင် နှစ်တောင့်ထွာရပ် ဟတ္ထပါသ်သို့ မကပ်မဝင် မလာ လျှင်ဘဲ ပြင်၌နေကြသော ဂိလာနပုဂ္ဂိုလ်၊ ဂိလာနပဋ္ဌာကပုဂ္ဂိုလ်၊ ကိစ္စ ပသုတပုဂ္ဂိုလ်၊ ကတုပေသထပုဂ္ဂိုလ်တို့အတွက်နှင့် ဝဂ္ဂကမ္မမဖြစ်ရအောင်၊ ဥပုသ်ကိစ္စ ပြီးစီးရအောင် ဆန္ဒဆောင်ခြင်း၊ ဆန္ဒကြားခြင်း၊ ဆန္ဒပါရိ သုဒ္ဓိဆောင်ခြင်း၊ ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိကြားခြင်း ကိစ္စပြီးပါပြီလော။

ဖြေ။ အာမာဏန္တေ။ ။ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဂိလာနေန ဘိက္ခုနာ ပါရိသုဒ္ဓိံ ဒါတုံ၊ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဂိလာနေန ဘိက္ခုနာ ပါရိသုဒ္ဓိံ ဒေန္တေန ဆန္တံပိ ဒါတုံ၊ သန္တိ သံဃဿ ကရဏီယံ” ဟု နှုတ်သံနဉ္စိ ဗျာဒိတ်တော်ရှိပေ၍၊ ယနေ့ဥပုသ်ကံဝယ် ခဏ္ဍာသိမ်ဖြစ်ပေ၍ ဆန္ဒ ဆောင်ဖွယ်၊ ပါရိသုဒ္ဓိဆောင်ဖွယ် အကျယ်ကိစ္စမရှိပါပြီ ဘုရား။

၃-မေး။ သာဓု သာဓုငါရှင့်. . ထို့ပြင်တစ်ချက် လက်ထက် တော်အခါဝယ် ဆွမ်းခံရွာက ပက္ခတိထီကိုမေး လျှောက်ရာ “ နဇာနာမိ ငါမသိဟု ဆိုမိလေမှုအကြောင်းပြု၍ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပက္ခ ဂဏနံ

ဥဂ္ဂဟေတုံ” အာဂုဓိဝိမိ ပညတ်တော်ရှိပေသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ယနေ့ ဥပုသ်ကံသည် ဝသန် ဟေမန် ဝိမှန်အစု သုံးဥတုတွင် ယခုရောက်ဆဲ ကား- အဘယ်ဥတု အဘယ်ပက္ခ အဘယ်မျှသော တိထီပေနည်း။

ဖြေ။ အာမဘန္တေ။ ။ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ပက္ခ ဂဏနံ ဥဂ္ဂဟေတုံ” အာဂုဓိဝိမိ ပညတ်တော်ရှိပေ၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံသည် ဝသန္တဥတု ပထမပက္ခ ပန္နရသီ ပြည့်စုံညီသော တိထီရက်ကြီးဖြစ်ပါ သည်ဘုရား။

[အဋ္ဌကထာ၌ကား- လွန်ပြီးသော ပက္ခပေါင်း၊ ကြွင်းကျန်သေးသော ပက္ခပေါင်း များကိုလည်း ကြားရမည်အရိပ်ရှိ၏။ ကြားလျှင်လည်း တောင်းပါ၏။ ပါဠိတော်၌ “ကတိ ဘန္တေ ပက္ခဿ” ဟု တိထီကိုမေးရာ မပြောနိုင်ရှိကြ၍ ပက္ခဂဏနကို သင်ကြားစေ-ဟု လာသည်ကိုထောက်သော် ရောက်ဆဲနေ့ရက်ကို မှတ်သား၍ ကြားလိုရင်းဖြစ်ကြောင်းကို သိသာလေသည်။ ဤပက္ခဂဏနသိက္ခာပုဒ်မှတစ်ပါး ဥတုများကိုကြားရမည်၊ လာသော သိက္ခာပုဒ်ရင်းပင် မရှိပေ။]

၄-မေး။ သာဓု သာဓုငါရှင့်. . . ထို့ပြင်တစ်ချက် လက်ထက် တော်အခါဝယ် တိုက်တာနေဘိ ရဟန်းရှိကို မသိခဲ့ဟု ကဲ့ရဲ့မှုကြောင့် “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ဂဏေတုံ” ဟု အာဂုဓိထုတ်ဖော် ပညတ် တော်ရှိပြန်သည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံ အစည်းအဝေးတွင် ပါဝင်ကြဘိ တိုက်တာရှိရဟန်း အပေါင်းကား- အဘယ်မျှ အရေအတွက် ရှိပါသနည်း။

ဖြေ။ အာမဘန္တေ။ ။ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ဂဏေတုံ” ဟု အာဂုဓိထုတ်ဖော် ပညတ်တော် ရှိပြန်သည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံ အစည်းအဝေးတွင် ပါဝင်ကြဘိ တိုက်တာရှိရဟန်း အပေါင်းကား- မည်မျှ အရေအတွက် ရှိပါသည်ဘုရား။

၅-မေး။ သာဓု သာဓုငါရှင့်. . ထို့ပြင်တစ်ချက် လက်ထက် တော်အခါဝယ် ဩဝါဒကိုရပါမည်လား၊ မရလားဟု ခြားနားသိမှု လျှောက်ထားပြုသည် ဘိက္ခုနီမအတွက်ကို လက်ခံရငြား ထေရ်တစ်ပါးက အများသံဃာ ရှေ့တွင်သာလျှင် ပါတိမောက်ပြု ထေရ်မြတ်လှအား ကြားရမည့်အရေးကို အလေးမပြု နေမိမှုကြောင့် “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဩဝါဒံ ဂဟေတုံ၊ နစ ဘိက္ခဝေ ဩဝါဒေါ န အာရောစေတဗ္ဗော၊ ယော နာရောစေယျ- အာပတ္တိဒုက္ကဋ္ဌဿ” ဟု မေ့ဝိမိ ပညတ်တော် ရှိပေသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံဝယ် ဘိက္ခုနီမတို့လျှောက်ထားသော ဩဝါဒကို ပါတိမောက်ပြု ထေရ်မြတ်လှအား လျှောက်ကြားခြင်းကိစ္စ ပြီးပါပြီလော။

ဖြေ။ ယခုအခါ ဘိက္ခုနီမတို့မရှိပေ၍ ယနေ့ဥပုသ်ကံဝယ် လျှောက်ထားဖွယ်ကိစ္စ မရှိပါပြီဘုရား။

သာဓု သာဓု ငါ့ရှင့်. . . ငါးအင်သရုပ် ဤအလုပ်ကို ပုဗ္ဗကိစ္စ အမည်ပြု၍ အဋ္ဌကထာသခင် ထေရ်အရှင်တို့က သင်္ဂဟဂါထာသလျက်-

ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိဥတုက္ခာနံ၊
ဘိက္ခုဂဏနာ စ ဩဝါဒေါ။
ဥပေါသထဿ ဧတာနိ၊
ပုဗ္ဗကိစ္စန္တိ ဝုစ္စတိ။ ။

ဟု-ပါတိမောက်တွင် အဦးတင်လျက် အစဉ်ထားအပ်သည်-
ဟုမှတ်။

ပုဗ္ဗကိစ္စငါးပါးပြီး၏။

ပတ္တကလ္လအင်္ဂါ ၄-ပါး

၁-မေး။ “ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ” ဟူသော နိဒါန်းပါဠိလာ ရှိသည်နှင့်အညီ ဥပုသ်ကံ၌ အမှန်မုချ ပြုထိုက်လှသော ပတ္တကလ္လအင်္ဂါ အပြားလေးပါးရှိပေသည်တွင် ဘုရားရွှေ့လက်ထက်တော်အခါဝယ် ဥပုသ်ရက် မဟုတ်သည့် ဥပုသ်ပြုကြ၍ “န ဘိက္ခဝေ အနုပေါသထေ ဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော၊ ယော ကရေယျ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ” ဟု ဘုရားဓမ္မစက် မိန့်ချက်အာဏာ ထင်ရှားလာပေသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ စာတုဒ္ဒသီ၊ ပန္နရသီ၊ သာမဂ္ဂီ-ဟု ဂုဏ် ၃-ခု ရက်အစုတွင် ယခု ဥပုသ်ကံ သည် အမှန်ဆက်ဆက် တစ်ရက်ရက်နှင့် ကြုံကြိုက်ခြင်း-ဟူသော ပတ္တကလ္လ ပထမအင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံပါ၏လော။

ဖြေ။ အာမာဘန္တေ။ ။ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ သကံ ပက္ခဿ စာတုဒ္ဒသေ ဝါ ပန္နရသေ ဝါ ဥပေါသထံ ကာရေတု” ဟု အာဂုဏ် ဓမ္မစက် မိန့်တော်ချက်နှင့်အညီ စာတုဒ္ဒသီ၊ ပန္နရသီ၊ တိထီ ၂-ချက် ဥပုသ်ရက်လျှင် ဆက်ဆက်ပြည့်လျှံ ဆယ့်ငါးရက်မှန်သား ပန္နရသီ တိထီပုဏ္ဏ ပြည့်စုံလှ၍ ပတ္တကလ္လ ပထမအင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံပါ၏ဘုရား။

၂-မေး။ သာဓု သာဓု ငါ့ရှင်... ထို့ပြင်တစ်ချက် “စတုဂ္ဂ ကရဏကမ္မေ စတ္တာရော ဘိက္ခု ပကတတ္တာ ကမ္မပတ္တာ၊ အဝသေသာ ပကတတ္တာ ဆန္ဒရဟာ” ဟု ကမ္မဝင်ပါဠိလာရှိသည်နှင့်အညီ ဤသည်ယခု ဥပုသ်မူသည် စတုဂ္ဂ ဖြစ်ထရကား-လေးပါးထေရ်မြတ် ပကတတ်တို့ ဟတ္ထပါသ်တွဲ သိမ်မကွဲဘဲ တခဲတစု ညီညာမှုဖြင့် ပတ္တကလ္လ ဒုတိယအင်္ဂါ နှင့်လည်း ပြည့်စုံပါလော။

ဖြေ။ အာမဘန္တေ။ ။ “အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ စတုန္တံ ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဓိသိတုံ” ဟု အာဂုဏ်မိန့်ချက် ဓမ္မစက်နှင့်အညီ ဤသည်ယခု ဥပုသ်မှုသည် စတုဂ္ဂ ဖြစ်ထရကား- လေးပါးမထေရ်မြတ် ပကတတံတို့ ဟတ္ထပါသ်တွဲ သိမ်မကွဲဘဲ တခဲတစု ညီညာမှုဖြင့် ပတ္တကလ္လ ဒုတိယအင်္ဂါနှင့်လည်း ပြည့်စုံပါ၏ဘုရား။

၃-မေး။ သာဓုသာဓုငါ့ရှင်... ထို့ပြင်တချက် လက်ထက် တော်အခါဝယ် သံဃာအများ တပါးမလွတ် ဝတ္ထုတူဘိ အာပတ်ရှိ၍ သုဒ္ဓိကိစ္စခွင့်မရဘဲ “န ဘိက္ခဝေ သဘာဂါပတ္တိံ ဒေသေတဗ္ဗာ၊ ယော ဒေသေယျ-အာပတ္တိံ ဒုက္ကဋ္ဌဿ၊ န ဘိက္ခဝေ သဘာဂါပတ္တိံ ပဋိဂ္ဂဟေ တဗ္ဗာ၊ ယော ပဋိဂ္ဂဟေယျ-အာပတ္တိံ ဒုက္ကဋ္ဌဿ၊ နဘိက္ခဝေ သာပတ္တိကေန ဘိက္ခုနာ ပါတိမောက္ခံ သောတဗ္ဗံ၊ ယော သုဏောယျ အာပတ္တိံ ဒုက္ကဋ္ဌဿ” ဟု ဘုရားမိန့်ချက် ဓမ္မစက် ၃-ထွေရှိပြန်ပေသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ဤတိုက်ဤတာ သံဃာအများ တပါးမလွတ် ဝတ္ထုတူမျှ သင့်ကုန်ကြသော သဘာဂအာပတ်မှ လွတ်ကင်းကြခြင်း-ဟူသော ပတ္တကလ္လ တတိယ အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံပါ၏လော။

ဖြေ။ အာမဘန္တေ။ ။ “န ဘိက္ခဝေ သဘာဂါပတ္တိံ” အစရှိသော ပါဠိတော်မြတ် မုခပါဌ်နှင့်အညီ ဤသည်ယခု ဥပုသ်မှုကား-အတူတူမျှ သင့်ကုန်ကြသော သဘာဂအာပတ်မှ လွတ်ကင်းခြင်း -ဟူသောပတ္တကလ္လ တတိယ အင်္ဂါနှင့်လည်း ပြည့်စုံပါ၏ဘုရား။

၄-မေး။ သာဓုသာဓုငါ့ရှင်... ထို့ပြင်တချက် လက်ထက် တော်အခါဝယ် လူသာမဏေစသော ဝဇ္ဇနီယ ပုဂ္ဂိုလ်အစစ် နှစ်ကျိပ် တစ်အလယ်၌ မဖွယ်မလှ ပါတိမောက် ပြခြင်းကြောင့် “န ဘိက္ခဝေ သဂဟဋ္ဌာယ ပရိသာယ ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဓိသိတဗ္ဗံ၊ ယော ဥဒ္ဓိသေယျ၊

အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ ” စသည်တွေလွှတ် နှစ်ဆယ့်တစ်လျှင် အမြစ်အနှုတ် သိက္ခာပုဒ်ကို သရုပ်စေ့ရေ ပညတ်တော်မူပေသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ လူ သာမဏေစသော ဝဇ္ဇနီယနှစ်ကျိပ်တစ်မှစင်စစ် လွတ်ကင်းခြင်းဟူသော ပတ္တကလ္လ စတုတ္ထအင်္ဂါနှင့်လည်း ပြည့်စုံပါ၏လော။

ဖြေ။ အာမာဘန္တေ။ ။ “ ဧကဝီသတိပုဂ္ဂလာ ဝဇ္ဇနီယာနာမ၊ တေဟိ ဟတ္ထပါသတော ဗဟိကရုဏဝသေန ဝဇ္ဇိတဗ္ဗာ ” ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဌ်နှင့်အညီ ဟတ္ထပါသ်မှ အပပြုခါကျင့်အပ်စွာသော လူသာမဏေစသော နှစ်ကျိပ်တစ်မှ စင်စစ်လွတ်ကင်းခြင်းဟူသော ပတ္တကလ္လ စတုတ္ထအင်္ဂါနှင့်လည်း ပြည့်စုံပါ၏ဘုရား။

သာဓု. သာဓု. ငါ့ရှင်. . . အင်္ဂါအစုံ လေးပါးကြုံမှ သံဃာ့ဤကံ ပြုသင့်တန်ဟု ပတ္တကလ္လ အမည်ပြလျက် အဋ္ဌကထာသခင် ထေရ်အရှင် တို့ သင်္ဂဟမှု အချုပ်ပြု၍ -

ဥပေါသထော ယာဝတိကာ စ ဘိက္ခု ကမ္မပ္ပတ္တာ။

သဘာဂါပတ္တိယော စ န ဝိဇ္ဇန္တိ။

ဝဇ္ဇနီယာ စ ပုဂ္ဂလာ တသ္မိနဟောန္တိ။

ပတ္တကလ္လန္တိဝုစ္စတိ။ ။

ဟု- ပါတိမောက်တွင် အဦးတင်လျက် အစဉ်ထားအပ်သည်- ဟုမှတ်။

ပတ္တကလ္လအင်္ဂါလေးပါး ပြီး၏။

“ ပါတိမောက္ခံ ဥဒ္ဓိသိထုံ အာရာဓနံ ကရောမ ” ဟူသော ဝါကျမူကား ပါဠိတော်တို့၌လည်း မလာ၊ အဋ္ဌကထာကြီးတို့၌လည်း မရှိ၊ နောက်ဖြစ် ကျမ်းတို့မှ လာသောစကားသာ ဖြစ်သတည်း။

အနက်ကား- ပုဗ္ဗကရဏပုဗ္ဗကိစ္စာနိ=ပုဗ္ဗကရဏလေးပါး၊ ပုဗ္ဗကိစ္စ ငါးပါးတို့ကို၊ သမာဒပေတွာ=နှိုးဆော်တိုက်တွန်းပြီး၍၊ ဒေသိတာ ပတ္တိကဿ=အချင်းချင်းကြားအပ်ပြီးသော၊ သမဂ္ဂဿ=ညီညွတ်သော၊ ဘိက္ခုသံဃဿ=ရဟန်းသံဃာတော်၏၊ အနုမတိယာ=အလိုအားဖြင့်၊ ပါတိမောက္ခံ=ပါတိမောက်ကို၊ ဥဒ္ဓိသိတံ=အကျဉ်းသရုပ်အားဖြင့် ဖော်ထုတ် ခင်းကျင်း ရွတ်ဆိုခြင်းငှါ၊ အာရာဓနံ=နှစ်သက်ခြင်းကို၊ မယံ=ငါတို့သည်၊ ကရောမ=ပြုကုန်၏။

[သမာဒပေတွာ- အရာ၌ သမ္မာဒေတွာရှိမှု
အလွန်သင့်ရာ၏၊ သမ္မာဒေတွာ=ပြည့်စုံစေ၍- ဟုပေး။]
ပါတိမောက်ပြ သံဃဥပသံပြုရာ ပုဗ္ဗကိစ္စအစီအရင်ကို
အစဉ်မေးဖြေပုံအခန်း ဤတွင်ပြီး၏။

နိဂုံး

ယခုအခါ ပါတိမောက် ပြပြီးသည်၏အဆုံး၌ နိဂုံးစကား
လျှောက်ထားရန်ကို ဆိုပေအံ့။

“ဧတ္ထကံ တဿ ဘဂဝတော သုတ္တာဂတံ သုတ္တပရိယာပန္တံ
အန္ဓဒ္ဓမာသံ ဥဒ္ဓေသံ အာဂစ္ဆတိ၊ တတ္ထ သဗ္ဗေဟေဝ သမဂ္ဂေဟိ
သမ္မောဒမာနေဟိ အဝိဝဒမာနေဟိ သိက္ခိတဗ္ဗံ”။

ဟူသော အချုပ်စကား ဘုရားအမှာ ဒေသနာနှင့်အညီ မဟာ
ကမ္ဘာ အသင်္ချေကြာသော်လည်း တစ်ခါတစ်ရက် တစ်နံနက်လျှင်
အိမ်မက်တွင်မျှ မမြင်ဘူးကြ ထူးမြတ်လှသော နဝမခေတ် ဤအဖြစ်ဝယ်
ဓမ္မရာဇ်မင်းဖျား မြတ်ဘုရား၏ သားတော်အစစ် ဖြစ်ကြသည်အခါ
ဗာလအန္ဓ အစတိုးအစွန်းတိုး အဖြုန်းအဖျင်း လူတသင်းတို့၏ အမှုအရာ
ကာယကံ၏ မငြိမ်သက်ခြင်း၊ ဝစီကံ၏ မငြိမ်သက်ခြင်း၊ ကာယကံ၏

မသိမ်မွေ့ခြင်း၊ ဝစီကံ၏ မသိမ်မွေ့ခြင်း၊ ကာယကံ၏ မသန့်ရှင်းခြင်း၊ ဝစီကံ၏ မသန့်ရှင်းခြင်း၊ ရှန့်ရင်းရိုင်းသော အလေ့ဝါသနာ မသမာသော အမှုတွေကို နာနာနှိပ်ကွပ် အတင်းသတ်၍ ပညတ်တော်အလာ ယခုနာကြသော သိက္ခာပဒသီလပရမတ် အလေးအမြတ်တို့ကိုသာ အကျပ်ကျပ်တည်းတည်း စောင့်စည်းသမှု အခြေစု၍ စတုပါရိသုဒ္ဓိသခင် အရှင်ကောင်းတဆူဖြစ်တော်မူကြမှ သမထဝိပဿနာ ရှစ်ဖြာဖိုလ်မဂ် ရဲရဲတက်သဖြင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိအစရှိသော ကိလေသာငန်းမန်း အပြင်း ဖမ်း၍ ချမ်းသာမငွေ့မေ့ကြီးမေ့လျက် ယနေ့ထက်တိုင်မျှ နေကြရသော ဗာလလပုထုဇဉ်အဖြစ်မှ စင်စစ်ထွက်မြောက် ချမ်းသာရောက်အောင် ကျင့်ဆောင်အားထုတ်တော်မူကြပါ-အရှင်သူမြတ်တို့ဘုရား။

[မုံရွာမြို့ သာဓုဇနပါသာမိကတိုက်
လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသားပြုပြင်စီရင်အပ်သော
ပါတိမောက်အမေးအဖြေပြီး၏။]

ဝါဆိုသင်္ကန်း အမေးအဖြေ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ဝါဆိုသင်္ကန်းအမေး

- ၁။ အာဂုဿော=ငါ့ရှင်၊ ဘဂဝတော=မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ယံဝဿ-
ဝါသိကံနာမ=အကြင်ဝါဆိုသင်္ကန်းမည်သည်ကို၊ ပညတ္တံ=
ဝါဆိုသင်္ကန်းကို လျှာဒါန်းကြသူ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမအပေါင်း
သူတော်ကောင်းတို့အား၊ သဒ္ဓါဗုဒ္ဓိယာ=သဒ္ဓါတရားပွား
များကြစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ တဿ=ထိုဝါဆိုသင်္ကန်း၏၊
ကာရဏံ=အကြောင်းအရာကို၊ တေ=သင့်ငါ့ရှင်အား၊ ပုစ္ဆိဿံ=
မေးမြန်းပါအံ့၊ ယထာဝိနယံ=ဝိနည်းကျမ်းဂန်လာရှိသည်
အားလျော်စွာ၊ တွံ=သင်ငါ့ရှင်သည်၊ ဗျာကရောဟိ=ဖြေဆို
လျှောက်ကြားပါလော့-။
- ၂။ သာဓု သာဓု ငါ့ရှင် ----နတ်လူတို့သခင် သုံးလောက ထိပ်တင်
သုံးခွင်လုံးမကိုဉ် သုံးတိုက်လုံးနတ် သုံးလောက ဥက္ကဋ္ဌ်သည်
ပညက်တော်မူပေသော ဤဝါဆိုသင်္ကန်းသည် “ဝဿံ
ဝဿန္တီတိ ဝဿဝါသာ၊ ဝဿဝါသံ အရဟတီတိ ဝဿဝါသိ
ကံ”ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်လျော်ညီစွာ တစ်ခုသော တိုက်တာဌ်
ဝါဆိုဝါကပ်၍ ဝါမပြတ် ဝါမကျိုး ကျင့်သိက္ခာမညှိုးဘဲ
ဖြိုးမောက်သော အကျင့်ဝတ်နှင့် ဝါကျွတ်သော ရဟန်းတို့
သည်သာ ရယူခြင်းငှာ ထိုက်တန်သော ဗျုပ္ပတ္တိနိမိတ်

ဂုဏ်သိမ်ဟိတ်ကြောင့်၎င်း၊ “ဝဿဝါသာနံ ဣဒန္တိ ဝဿ ဝါသိကံ” ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့် လျော်ညီစွာ တစ်ခုသော တိုက်တာ၌ ဝါဆိုဝါကပ်၍ ဝါမပြတ်ဝါမကျိုးသော ရဟန်း တို့၏သာ ပိုင်ဆိုင်ရာသော ပဝတ္ထိနိမိတ် ဂုဏ်သိမ်ဟိတ် ကြောင့်၎င်း၊ ဝဿဝါသိက မည်၏။ ဤသို့သော ဝစနတ္ထဝိဂ္ဂဟ ကြောင့် ဝဿဝါသိက နာမသညာ ခေါ်မည်သာသော ဤဝါဆိုသင်္ကန်းသည် “အဋ္ဌိမာ ဘိက္ခဝေ မာတိကာ စီဝရဿ ဥပ္ပါဒါယ၊ သိမာယဒေတိ၊ ကတိကာယဒေတိ၊ သိက္ခာ ပညတ္တိယာ ဒေတိ၊ သံဃဿ ဒေတိ၊ ဥမတောသံဃဿ ဒေတိ၊ ဝဿံဝုဋ္ဌ သံဃဿ ဒေတိ၊ အာဒိဿ ဒေတိ၊ ပုဂ္ဂလဿ ဒေတိ။” ဟု ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိတော် မြတ်၌ ပညတ်တော် မူသော သင်္ကန်းဖြစ်ရာ ရှစ်ဖြာသောမာတိကာပုဒ်တို့တွင် အဘယ်မာတိကာပုဒ်မှာ ပါဝင်ပေသနည်း-ငါ့ရှင်။

၃။ လူမင်းတကာတို့၏ဥက္ကဋ္ဌ နတ်မင်းတကာတို့၏ခေါင်ဖျား သိကြားမင်းတကာတို့၏ရာဇာ ဗြဟ္မာမင်းတကာတို့၏မကိုဋ် အမြိုက်ဥသျှောင် သုံးလောကတိုက်ဘောင်၌ အမိုက်မှောင် ပယ်ရှားသည့် ဘုရားတည်းဟူသော နေမင်းကြီးသည်ပညတ် တော်မူပေသော သင်္ကန်းဖြစ်ရာ ရှစ်ဖြာသော မာတိကာ ပုဒ်တို့တွင် “ဝဿံဝုဋ္ဌ သံဃဿ ဒေတိ” ဟူသောမာတိကာ ပုဒ်မှာ ပါဝင်သော-ဟူ၍ဆိုပြီ၊ ထိုဝါဆိုသင်္ကန်းသည် အဘယ်မျှ အပြားရှိပေသနည်း-ငါ့ရှင်။

၄။ ဘုန်းတော်အနန္တ ကံတော်အနန္တ စကြာဝဠာ ကမ္ဘာမြေမိုး ဖြန်းဖြန်းကျိုးမျှ တန်ခိုးတော်အနန္တတို့၏တည်ရာ သမ္မာသဗ္ဗဒ္ဓ

အတုလမှန်ကူ ဖြစ်တော်မူသော သဗ္ဗညုရှင်စော၏ သဘောတော်အလိုကို မပိုမယုတ် အဟုတ်အမှန် အမြင်သန်သဖြင့် ဉာဏ်ဗလဝ ကြီးမြင့်တော်မူလသော အဋ္ဌကထာဆရာသည် “သစေ သံဃိကော စ သဒ္ဓါဒေယျော-စာတိ ဒေဝီဝရပစ္စယာ ဟောန္တိ” ဟူ၍ သေနာသနက္ခန္ဓက အဋ္ဌကထာကျမ်း မြတ်၌ မိန့်ဆိုအပ်သည်နှင့်အညီ ဝါဆိုသင်္ကန်းအကျိုးငှါ ထာဝရ လှူဒါန်း၍ထားအပ်သော လယ်၊ ယာ၊ ဥယျဉ် စသည် တို့မှဖြစ်သော သံဃိက ဝါဆိုသင်္ကန်းလည်းတစ်မျိုး၊ သမယအခါ ဆိုက်တိုက်လာမှ သဒ္ဓါကုန်အားသမျှ လှူဒါန်းကြသော သဒ္ဓါဒေယျ ဝါဆိုသင်္ကန်းလည်းတစ်မျိုးဟူ၍ ဝါဆိုသင်္ကန်းအပြား ၂-ပါးရှိသော-ဟူ၍ဆိုပြီး ထိုဝါဆိုသင်္ကန်းကို လှူဒါန်းသူဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့အား အဘယ်လ၊ အဘယ်နေ့မှစ၍ ရဟန်းတော်တို့က နှိုးဆော်သမှု မေးမြန်းမှုကို ပြုရပါသနည်း-ငါ့ရှင်။

- ၅။ “အာသဠိဇုဏှပက္ခ ပဉ္စမိတော ပဌာယ ဝဿဝါသိကံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ” ဟူ၍ဗုဒ္ဓမတညု ကျမ်းပြုသခင် အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ ဆရာသည် သေနာသနက္ခန္ဓကထာကျမ်းမြတ် မိန့်ဆိုအပ်သည် နှင့်အညီ ဝါဆိုသင်္ကန်းလှူဒါန်းသူ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့အား ဝါဆိုလဆန်း၅-ရက်နေ့မှစ၍ ရဟန်းသံဃာတော်တို့က နှိုးဆော်သမှု မေးမြန်းမှုကို ပြုရသော-ဟူ၍ဆိုပြီး အဘယ်သို့သော သူတို့အား နှိုးဆော်သမှု မေးမြန်းမှုကို ပြုခြင်းငှါ အပ်ပါသနည်း-ငါ့ရှင်။

- ၆။ “ယတော ပကတိယာ လဗ္ဘတိ” ဟူသော အဋ္ဌကထာ ပါဠိနှင့်အညီ နှစ်စဉ်ထာဝရ လှူနေကျဖြစ်သော ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့ကိုသာ နှိုးဆော်သမှု မေးမြန်းမှုကိုပြုခြင်းငှာ အပ်စပ်သော-ဟူ၍ဆိုပြီ။ အဘယ်အကြောင်းကြောင့် နှိုးဆော်သမှု မေးမြန်းမှုကို ပြုရပါသနည်း-ငါ့ရှင်။
- ၇။ “ကဒိမိ ဟိ မနုဿာဒေန္တိ” အစရှိသော အဋ္ဌကထာပါဠိ နှင့်အညီ နှစ်စဉ်ထာဝရ လှူနေကျဖြစ်သော ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့ကိုသာ နှိုးဆော်သမှု မေးမြန်းမှုကို ပြုရသော-ဟူ၍ဆိုပြီ။ တိုက်တွင်းရှိ သံဃာတော်တို့အား ဝါဆိုသင်္ကန်း လက်မှတ်ကို အဘယ်နေ့ရက်မှာ ပေးအပ်ရပါသနည်း-ငါ့ရှင်။
- ၈။ “အပရဇ္ဇကတာယ အာသဠိယာ ပုရိမတော ဂါဟေတဗ္ဗော” ဟူသောပါဠိတော်မြတ် မူပပါဠိနှင့်အညီ တိုက်နေ မဟာထေရ် သံဃာတို့ ကျောင်းနေရာချမှတ် ဝါဆိုနေ့ရက်မြတ်ဝယ်ကပ္ပိယ သင်္ကန်းလှူဒါန်းသူ ဒါယကာ၏ မည်သညာနာမနှင့် စီဝရ ထည်ရေကို ငွေစက္ကူလွင်လွင်၌ ရွှေမင်နှင့်ရေးမှတ်၍ ပေးအပ်ရကြောင်းကိုဆိုပြီ။ အဘယ်ရက်၊ လ သမယသည် ဘုရားသခင်လက်ထက်တော်မှစ၍ ယနေ့တိုင်ပင် ချစ်ရှင် မြတ်စွာ သာသနာဝယ် အခါတွင်ဆန်း ရွှင်မခန်းသည့် သင်္ကန်း ပွဲသမယ ဖြစ်ပါသနည်း-ငါ့ရှင်။
- ၉။ “စီဝရဒါနသမ ယောနာမအနတ္ထတေ ကထိနေ ဧကောကတ္ထိ- ကမာသော” ဟူသောပါဠိတော်မြတ် မူပပါဠိနှင့်အညီ အဇ္ဈာဗ္ဗေ အာကာသေ ငွေဘုံရဟတ် ရောင်နဝင်းစုံ ပြောင်လင်းထုံ စန်းယုန်နတ်နှင့် နက္ခတ်တံခွန် ပုလဲစုနွယ်

နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ် (ဒု-တွဲ)

၂၆၈

ရှုစာတွယ် ကြယ်အမွန်တို့ အဝှန်မြိုင်မြိုင် ဗဟိုမြင့်ဖြိုး စွင့်စွင့်မိုး
တန်ခိုး ရောင်ပြိုင်ကြသည့် ဂနိုင်အပြင် မြိုင်တခွင်ဝယ်
အိုင်စဉ်တလျှောက် ငါးမည်ကြာမျိုး ဖြာဖြာမိုး ဖြိုးဖြိုး
မောက်လျှင် အံ့လောက်အမှု ရေအပြင်လုံး ပျားပိတုန်းသို့
အုန်းအုန်းသံ ဆူကြ၍ ပြည်တော် သူပေါင်း ကြာလက်စုံ
ထိန်ဝေနှင့် စိန္တေမှာ ညောင်ရေလောင်း၍ ဆုတောင်းသည့်
သမယ သီတင်းကျွတ် လပြည့်ကျော်တစ်ရက် ထိုနေ့မှ
နောက်လပြည့်တန်ဆောင်မုန်း ဤတစ်လလုံးမှာ တစ်ပြည်လုံး
တစ်မြို့လုံး အုန်းအုန်းဆူသိမ့်သိမ့်သဲ သာဝတ္ထိရွှေပြည်သူတို့
သင်္ကန်းလှူ သဘင်ခွဲကြသည့် သင်္ကန်းပွဲ သမယသည်
ဘုရားလက်ထက်တော်မှစ၍ ယနေ့တိုင်ပင် ချစ်ရှစ်မြတ်စွာ
သာသနာဝယ် အခါတွင်ဆန်း ရွှင်မခန်း သင်္ကန်းသမယ
ဖြစ်သော-ဟူ၍ဆိုပြီ။ ဝါဆိုသင်္ကန်း လှူဒါန်းသူ ဒါယကာ၊
ဒါယိကာမတို့မှာ မိမိတို့ ဆောက်လုပ်အပ်သော ကျောင်းရှိ
သော ဒါယကာလည်းရှိသည်။ ကျောင်းကားမရှိ၊ မိမိတို့ပြု
လုပ်အပ်သော စေတီ၊ ပုထိုး၊ ဗောဓိအိမ်၊ သိမ်၊ တန်ဆောင်း၊
ရေတွင်း၊ ရေကန် စသည်ရှိသော သူလည်းရှိသည်။ ထာဝရ
ဝတ္ထု တစ်စုံတစ်ခုမျှ မရှိသော သူလည်းရှိသည်။ ထိုသူတို့
သင်္ကန်းကို အဘယ်သို့ သင်္ကန်းလက်မှတ် ပေးအပ်ရပါ
သနည်း-ငါ့ရှင်။

၁၀။ သဒ္ဓါဒေယျပစ္စည်း၌ ဝါဆိုသင်္ကန်းလက်မှတ် ပေးအပ်သည်
များကိုလျှောက်ဆို၍ သိရပေပြီ။ ဝါဆိုသင်္ကန်းအကျိုးငှာ
ထာဝရလှူဒါန်း၍ထားသော လယ်၊ ယာ၊ ဥယျာဉ်တို့မှ ဖြစ်သော

နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ် (ဒု-တွဲ)

၂၆၉

- တကြူပွဒပစ္စည်း၊ ဝါဆိုသင်္ကန်း အကျိုးငှာ ထာဝရလျှာဒါန်း၍
 ကြွေးမြီအတိုးအပွား ချထားသော ဥပနိကေထက္ခပကစ္စည်း၊
 ဤသံဃိက ပစ္စည်းများကို အဘယ်သို့ပြုရပါသနည်း-ငါ့ရှင်။
- ၁၁။ ထိုသို့သဒ္ဓါဒေယျတစ်မျိုး၊ သံဃိကပစ္စည်းတစ်မျိုး၊ ဤနှစ်
 မျိုးသော သင်္ကန်းပစ္စည်းတို့၌ တိုက်တာ၍ ရဟန်းတို့အား
 သင်္ကန်းလက်မှတ်ပေးအပ် ချထားရာသော အစီအရင်များကို
 ငါ့ရှင်လျှောက်ထား၍ ခြားနားစွာသိရပေပြီ၊ ဤသို့မေးအပ်
 သော နိပါတ်လက်မှတ်ကို ခံယူပြီးသော ရဟန်းသံဃာတို့သည်
 ဝါတွင်း သုံးလပတ်လုံး အဘယ်သို့ ပြုကြရပါသနည်း-ငါ့ရှင်။
- ၁၂။ “သစေ မနုဿာ ဝဒန္တိ ယဿ အမှာကံ ဝဿဝါသိကံ
 ပါပုဏာတိ၊ သော တေမာသံ ပါနိယံ ဥပဋ္ဌာတု” အစရှိသော
 အဋ္ဌကထာပါဌ်နှင့်အညီ ကျောင်းကိုသုတ်သင်ခြင်း၊ ကျောင်း
 တလင်းကို တံမြက်တလင်း လှည်းခြင်း၊ စေတီဗောဓိ
 ယင်ပြင်တို့၌ တံမြက်တလင်းလှည်းခြင်း၊ ဗောဓိပင်ကို နေ့စဉ်
 ရေလောင်းခြင်း-အစရှိသော ဝတ်နိဗဒ်တို့ကို ဝါတွင်းသုံးလ
 ပတ်လုံး အားထုတ်ကြရသော-ဟူ၍ဆိုပြီ၊ ထိုဝါတွင်း သုံးလ
 ပတ်လုံး သေနာသနဝတ်၊ စေတီယင်္ဂဏဝတ်၊ ဗောဓိယင်္ဂဏ
 ဝတ်တို့ကို ကောင်းမွန်စွာ အားထုတ်ပြီးမှ သင်္ကန်းပွဲနေ့မတိုင်မီ
 အကြား အရပ်တစ်ပါးသို့ ပြောင်းသွားသောရဟန်း၊ လူ၏
 ဘောင်သို့ သက်လျောသော ရဟန်းတို့သည် ထိုသင်္ကန်းကို
 ရခြင်းငှါထိုက်ပါသလော-ငါ့ရှင်။
- ၁၃။ ထိုသူတို့သည် ယူလိုသော်ရခြင်းငှါ ထိုက်ပါသည်-ဟူ၍ဆိုပြီ၊
 ဤတိုက်တာတွင် ဒုတိယဝါဆိုမှာမှ ဝါဆိုရသော ဒုတိယဝါ

သားရဟန်း၊ ဝါဆိုပြီးမှ ဝါကျိုးဝါပျက်ကြသော ဆိန္ဒဝဿ ရဟန်းများသည် ထိုသင်္ကန်းကို ယူလိုသော် ရခြင်းငှါ ထိုက်ပါ သလော-ငါ့ ရှင်။

၁၄။ “ပစ္ဆိမဝဿူပနာယိကဒီဝသေ ပန သစေ ကာလံ ယောသေတွာ သန္နိပတိတေ သံဃေ” အစရှိသော အဋ္ဌ ကထာပါဌ်နှင့်အညီ ဤတိုက်တာတွင် ဒုတိယဝါမှာမှ ဝါဆိုရ သော ဒုတိယဝါသားရဟန်းများမှာ ပထမဝါသား ရဟန်းများ နှင့်မခြား အတူယူထိုက် ရထိုက်ပါသည်။ ဝါကျိုးဝါပျက်သော ရဟန်းတို့မှာ ပကတိအားဖြင့် ရထိုက်သောအခွင့်မရှိ၊ ကတိကဝတ်သော်လည်းရှိမှ၊ အပလောကနကံ ပြု၍သော် လည်းပေးပါမှ ရထိုက်ပါသည်-ဟူ၍ဆိုပြီ။ ဤတိုက်တာမှာ လှူကြသော ဝါဆိုသင်္ကန်း အစရှိသော သံဃိက ပစ္စည်း ဝတ္ထုများကို အခြားတစ်ပါးသော တိုက်တာ၌ ဝါဆို ဝါကျွတ်သော ရဟန်းတို့သည် ဤတိုက်တာ၍ ဝါဆိုဝါကျွတ် သောရဟန်းတို့နှင့် မပြားမကွဲ တတိုက်ထဲကဲ့သို့ တလုံး တစည်းထဲ အညီအမျှ ရထိုက်ယူသော နည်းလမ်းသည် ကျမ်းဂန်မှာရှိပါသလော-ငါ့ရှင်။

၁၅။ ဤသို့လျှင် ဤတိုက်၍တာ၌ ဝါဆိုသောရဟန်းတို့အား သင်္ကန်းလက်မှတ်ပေးအပ်ရာသော အစီအရင်များကို၎င်း၊ သင်္ကန်းလက်မှတ်ကို ခံယူပြီးသော ရဟန်းတို့၏ ဝါတွင်းသုံးလ ပတ်လုံးပြုရသော အစီအရင်များကို၎င်း ငါ့ရှင်လျှောက်ထား၍ ခြားနားစွာ သိရပေပြီ။ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် တရက် နေ့ နံနက် အရုဏ်တတ်သည်မှစ၍ တန်ဆောင်မုန်း

နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ် (ဒု-တွဲ)

၂၇၁

လပြည့်နေ့တိုင် ဤတစ်လအတွင်း သင်္ကန်းပွဲသမယသို့ ဆိုက်ရောက်သောအခါ သင်္ကန်းရှင် ဒါယကာတို့သည် အဘယ်သို့ လှူဒါန်းကြကုန်သနည်း-ငါ့ရှင်။

၁၆။ အခါနေ့ရက် ချိန်းချက်စုပေါင်း ချိမ့်ချိမ့်ငြောင်းမျှ ကျောင်းသို့လာ၍ လှူဒါန်းနည်းတစ်ပါး၊ မိမိတို့၏ ဝါဆိုသင်္ကန်း ကျရောက်ရာရဟန်းကို စံခန်းနေရာ အိမ်ဂေဟာသို့ပင့်၍ လှူဒါန်းနည်းတစ်ပါး-ဟူ၍ ၂-ပါးအပြားရှိသော-ဟူ၍ဆိုပြီး ထိုနည်း ၂-ပါးတို့တွင် ကျောင်းတိုက်သို့လာ၍ လှူဒါန်းသော နည်းမှာ အပိုအမိုမပါ ဝါဆိုဦးအခါက စာရင်ချမှတ် ပေးအပ်သည့်အတိုင်းသာ လှူဒါန်းသူလည်းရှိလိမ့်မည်၊ ဉာတိမျိုးဆွေ အချွေအရံ မိတ်သင်္ဂဟ များပြားလှသော ဒကာမုက်နှာကြီး၊ ဒကာမမျက်နှာကြီးဖြစ်ပေ၍ နောက်တိုးနောက်ပွား အများပါရှိသူလည်း ရှိပေလိမ့်မည်၊ ထိုသင်္ကန်းတို့ကို အဘယ်သို့ ရထိုက်ပါသနည်း-ငါ့ရှင်။

၁၇။ ထိုနည်း ၂-ပါးတို့တွင် ကျောင်းတိုက်သို့လာ၍ လှူဒါန်းသော နည်းကို လျှောက်ဆို၍သိရပါပြီ၊ ဝါဆိုသင်္ကန်း ကျရောက်သည့် ရဟန်းကို စံခန်းနေရာ အိမ်ဂေဟာသို့ပင့်ဆောင်ခေါ်ယူ၍ လှူဒါန်းသော တည်းလမ်းမှာ အဘယ်သို့ယူထိုက်ပါ သနည်း-ငါ့ရှင်။

၁၈။ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၁-ရက်နေ့မှစ၍ တပေါင်းလပြည့်နေ့တိုင် ငါးလအတွင်း၌ ဝါဆိုသင်္ကန်းကို လှူဒါန်းပါ၏-ဆို၍လှူခဲ့သည်ရှိသော် အဘယ်သူရထိုက်ပါသနည်း-ငါ့ရှင်။

- ၁၉။ တပေါင်းလပြည့်ကျော် ၁-ရက်နေ့မှစ၍ ဝါဆိုလပြည့်နေ့တိုင် နွေလေးလအတွင်း၌ ဝါဆိုသင်္ကန်း လှူဒါန်းပါ၏-ဆို၍ လှူခဲ့သည်ရှိသော် အဘယ်သို့ပြုအပ်ပါသနည်း-ငါ့ရှင်။
- ၂၀။ အချို့အချို့သော ဒါယကာတို့သည် ဝါကျွတ်သောအခါ ဝါဆိုသင်္ကန်းလှူဒါန်းပါမည်-ဟု စာရင်ချမှတ်ပြီးသည်နောက် တစ်စုံတစ်ခုသော အကြောင်းရှိခဲ့၍ ဝါကျွတ်သည်တိုင်အောင် မစောင့်စားနိုင်ကြရှိသည်နှင့် ဝါတွင်းမှာပင် လှူကြကုန်၏။ ထိုဒါယကာတို့၏ ဝါဆိုသင်္ကန်းကို အဘယ်သို့ပြုအပ်ပါ သနည်း-ငါ့ရှင်။
- ၂၁။ သာဓုသာဓု ငါ့ရှင်... သုံးခွင်လုံးမကိုဋ် သုံးတိုက်လုံးနတ် သုံရပ်ဘုံသူ နတ်လူဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ အချာအချုပ် အနုတ္တရ ဓမ္မသာမိ မုနိသယမ္ဘူ ဖြစ်တော်မူပေသော သဗ္ဗညုရှင်စောသည် ဟောကြား ပညတ်တော်မူအပ်သော ဝိနည်းတော်အလာ ဝါဆိုသင်္ကန်း ကပ်လှူပုံနည်းလမ်းများကို ကျမ်းဂန်ပါဠိ လာရှိတိုင်း အစီအရင်နှင့် ငါ့ရှင်ကလျှောက်ကြား ၍ အများသံဃာ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမ အပေါင်းသူတော် ကောင်းတို့ ကောင်းစွာကြားသိရပေကုန်ပြီ။ ဓမ္မတန္တိ ကျမ်းဂန္ထီ တို့နှင့် ညီညွတ်စွာ ဖြစ်လာသော ယခုနှစ်ဝါဆိုသင်္ကန်းမှာ အဘယ်ရွာသူ သဒ္ဓါဖြူတို့ ကပ်လှူသောသင်္ကန်းဖြစ်ပါသနည်း- ငါ့ရှင်။
- ၂၂။ သာဓုသာဓု ငါ့ရှင်... ဘုရင်တကာတို့၏အထွဋ် တမ္ပတ် ဥသျှောင် သောင်းလောကတိုက်ဘောင်၌ မင်းခေါင်မင်းဖျား မင်းတရားကြီးဖြစ်တော်မူပေသော သဗ္ဗညုရှင်စောသည်

မိန့်ဟောပညတ် ထုတ်ပြန်တော်မူအပ်သော မုခပါဌ်ဗျာဒိတ်
 ဝိနည်းတော်ရွှေတံဆိပ်ကို ကရဝိက်ငှက်မင်း ဟေမဝန္တာ
 မြိုင်ရဂုံက ခွန်းသံစုံညှင်းသကဲ့သို့ ရှင်းလင်းစွာဖြေကြား ၍
 အများသံဃာ နားထောင်သူ ဒါယကာတို့ ကောင်းမွန်စွာ
 သိရသဖြင့် မြတ်မုနိဘဂဝါ စောရှင်ချစ် သာသနာဝယ် ကြည်
 သဒ္ဓါညွတ်ညောင်း ဥပုသ်သည်အပေါင်းတို့ တောင်းပန်ချက်
 အမှုကို ကရုဏာရှေ့ထားလျက် တရားကျမ်းဂန်တို့နှင့်အညီ
 လယ်တီတိုက်သံဃာတို့ နေရာကျစီရင်အပ်သော ဤဝါဆို
 သင်္ကန်း လှူဒါန်းမှုကုသိုလ်ကို များလှူဗိုလ်နတ်အပေါင်း
 ဆော်ပွဲတင်ရိုက်ညောင်းအောင် သောင်းသောင်းသာဓု
 ခေါ်ကြစေ။

ဝါဆိုသင်္ကန်း အမေးပြီး၏။

-----*-----

ဝါဆိုသင်္ကန်း အဖြေ

၁။ ဇေတု။ အာမဘန္တေ။ ။ ဘန္တေ=အရှင်ဘုရား၊
 ဘဂဝတာ=မြတ်စွာဘုရားသည်။ ယံဝဿဝါသိကံနာမ=အကြင်
 ဝါဆိုသင်္ကန်းမည်သည်ကို ပညတ္တံ= ပညတ်တော်မူအပ်၏။ ဒါယကာနံ=
 ဝါဆိုသင်္ကန်းကို လှူဒါန်းကြသူ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမအပေါင်း
 သူတော်ကောင်းတို့အား၊ သဒ္ဓါဗုဒ္ဓိယာ=သဒ္ဓါတရား ပွားများကြပါစေခြင်း
 အကျိုးငှါ၊ တဿ=ထိုဝါဆိုသင်္ကန်း၏။ ကာရဏံ=အကြောင်းအရာကို၊
 တေ=အရှင်ဘုရားအား၊ ယထာဝိနယံ=ဝိနည်းကျမ်းဂန် လာရှိသည်
 အားလျော်စွာ၊ အဟံ=အကျွန်ုပ်သည်။ ဗျာကရိဿာမိ=ဖြေဆို

လျှောက်ကြားပါအံ့။ ယထိစ္ဆိတံ=အလိုတော်ရှိတိုင်း၊ ပုစ္ဆာ=မေးတော်မူပါလော့။

၂။ “အဋ္ဌိမာ ဘိက္ခုဝေ မာတိကာ စီဝရဿ ဥပ္ပါဒါယ၊ သီမာယ ဒေတိ၊ ကတိကာယ ဒေတိ၊ ဘိက္ခာပညတ္တိယာ ဒေတိ၊ သံဃဿ ဒေတိ၊ ဥဘတော သံဃဿ ဒေတိ၊ ဝဿံ ဝုဋ္ဌသံဃဿ ဒေတိ၊ အာဒိဿ ဒေတိ၊ ပုဂ္ဂလဿ ဒေတိ”ဟူ၍ ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိတော်မြတ်၌ ပညတ်တော်မူပေသော သင်္ကန်းဖြစ်ရာ ရှစ်ဖြာသော မာတိကာပုဒ်တို့တွင် “ဝဿံဝုဋ္ဌသံဃဿဒေတိ”ဟူသော မာတိကာပုဒ်မှာ ပါဝင်ပါသည်ဘုရား။

၃။ “သစေ သံဃိကောစ သဒ္ဓါဒေယျာစာတိ ဒွေ စီဝရပစ္စယာ ဟောန္တိ”ဟူသော သေနာသနက္ခန္ဓက အဋ္ဌကထာကျမ်းမြတ် မိန့်အပ်သည်အညီ ဝါဆိုသင်္ကန်းအကျိုးငှါ ထာဝရလှူဒါန်း၍ ထားအပ်သော လယ်၊ ယာ၊ ဥယျာဉ်- စသည်တို့မှဖြစ်သော သံဃိက ဝါဆိုသင်္ကန်းတစ်မျိုး၊ သမယအခါ ဆိုက်တိုက်လာမှ သဒ္ဓါကုန်အားသမျှ လှူဒါန်းကြသော သဒ္ဓါဒေယျဝါဆိုသင်္ကန်းတစ်မျိုး-ဟူ၍ ဝါဆိုသင်္ကန်းအပြား ၂-ပါးရှိပါသည်ဘုရား။

၄။ “အာသဠီ ဇုဏှပက္ခပဉ္စမိတော ပဋ္ဌာယ ဝဿဝါသိကံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ”ဟူသော သေနာသနက္ခန္ဓက အဋ္ဌကထာ မိန့်အပ်သည်နှင့်အညီ ဝါဆိုသင်္ကန်းလှူဒါန်းသူ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့အား ဝါဆိုလဆန်း ၆-ရက်နေ့မှစ၍ ရဟန်းသံဃာတော်တို့က နှိုးဆော်သမှု မေးမြန်းမှုကို ပြုရပါသည်ဘုရား။

၅။ “ယတော ပကတိယာ လဗ္ဘတိ”ဟူသော အဋ္ဌကထာ ပါဠိနှင့်အညီ နှစ်စဉ်ထာဝရလှူနေကျဖြစ်သော ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့ကိုသာ နှိုးဆော်သမှု မေးမြန်းမှုကို ပြုခြင်းငှါ အပ်စပ်ပါသည်ဘုရား။

၆။ “ကဒါစိ ဟိ မနုဿာ ဒေန္တိ” အစရှိသော အဋ္ဌကထာပါဠိ နှင့်အညီ နှစ်စဉ်ထာဝရ လှူနေကျပင် ဖြစ်သော်လည်း အစာရောစာ ရှားပါးခြင်းအစရှိသော အကြောင်းကြောင့် လုံးလုံးမလှူနိုင်ကြသော နှစ်လည်းရှိပါသည်။ အချို့သူကသာ လှူနိုင်၍ အချို့သူက မလှူနိုင် သောနှစ်လည်းရှိပါသည်။ လှူနေကျမှလျော့ပေါ့၍ အချို့အဝက်သာ လှူနိုင်ကြသော နှစ်လည်းရှိပါသည်။ နိုင်ငံပြည်ရွာ သာယာဝပြောလှ၍ လှူနေကျထက်ပို၍ လှူလိုကြသော နှစ်လည်းရှိပါသည်။ တင်ကူး၍ မေးမြန်းခြင်းအမှုကို မပြုဦးဘဲ လှူမြဲတိုင်းစာရင်းနှင့် တိုက်တွင်းရှိ သံဃာတို့အား ဝါဆိုသင်္ကန်းလက်မှတ်ကို ပေးအပ်ချထားသည်ရှိသော် သီတင်းကျွတ်ခွဲ၍ သင်္ကန်းပွဲ သမယ ချိန်အခါကျလတ်သော် လက်မှတ် နှင့်သင်္ကန်း သူတလှမ်း ငါတနဲ အလွဲလွဲအချော်ချော် ဖြစ်ဖို့ရန်အရေးကို ရှေးဦးက မြင်မြော်၍ နှိုးဆော်သမှု မေးမြန်းမှုကိုပြုရပါသည်ဘုရား။

၇။ “အပရဇ္ဈဂတာယ အာသဠိယာ ပုရိမတော ဂါဟေ တဗ္ဗော”ဟူသော ပါဠိတော်မြတ် မူပေါ်၌နှင့်အညီ တိုက်တာနေ မဟာ ထေရ်သံဃာတို့ ကျောင်းနေရာချမှတ် ဝါဆိုရသည့်ရက်မြတ်ဝယ် ကပ္ပိယ သင်္ကန်း လှူဒါန်းသူ ဒါယကာ၏ မည်သညာနာမနှင့် စီဝရထည် ရေကို ငွေစက္ကူလွှင့်လွှင့်တွင် ရွှေမင်နှင့်ရေးမှတ်၍ ပေးအပ်ရပါသည်ဘုရား။

၈။ “စီဒါနသမယော နာမ အနတ္တကေ ကထိနေ ဧကော ကတ္တိကမာသော”ဟူသော ပါဠိတော်မြတ် မူပေါ်၌နှင့် အညီ အဇ္ဈာဗ္ဗေ အာကာသေ ငွေဘုံရဟတ် ရောင်နင်းစုံ ပြောင်လင်းထုံ စန်းယုန်နတ်နှင့် နက္ခတ်တံခွန် ပုလဲစုနယ် ရှုစဖွယ် ကြယ်အမွန်တို့ အဝန်မြိုင်မြိုင် ဗဟိုမြင့် ဖြိုး စွင့်စွင့်မိုး တန်ခိုးရောင်ပြိုင်ကြသည့် ဂနိုင်အပြင် မြိုင်တစ်ခွင် အိုင်စဉ် တလျှောက် ငါးမည်ကြာမျိုး ဖြာဖြာမိုး ဖြိုးဖြိုးမောက်လျှင် အံ့လောက်အမှု

ရေပြင်အလုံး ပျားပိတုန်းတို့ အုံးအုံးသံဆူကြ၍ ပြည်တော်သူပေါင်း ကြာလက်စုံထိန်ဝေနှင့် စိန္တေမှာညောင်ရေလောင်း၍ ဆုတောင်းသည့် သမယ သီတင်း ကျွတ်လပြည့်ကျော် ၁-ရက် ထိုနေ့မှ နောက်လပြည့် တန်ဆောင်မုန်း ဤတစ်လလုံးလုံး တစ်ပြည်လုံး တစ်မြို့လုံး အုန်းအုန်း ဆူသိမ့်သိမ့်သံ သာဝတ္ထိပြည်သူတို့ သင်္ကန်းလှူသဘင် နွဲ့ကြသည့် သင်္ကန်း ပွဲသမယသည် ဘုရား လက်ထက်တော်မှစ၍ ယနေ့ထက်တိုင်ပင် ချစ်ရှင် မြတ်စွာ သာသနာဝယ် အလှူတွင်ဆန်း ရှင်မခန်းသည့် သင်္ကန်းပွဲသမယ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

၉။ “တေသံ တေသံ သေနာသနေ ဘိက္ခုနံ ဝဿဝါသိကံ ဂါဟေတဗ္ဗံ”ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဠိ မိန့်အပ်သည်နှင့်အညီ ဤတိုက် ဤတာတွင် ကျောင်းရှိသော ဒါယကာတို့၏ သင်္ကန်းကို သူ့ကျောင်းနှင့်သူ ဝယ်အပ်ရပါသည်။ “မနုဿာ ထူပံ ကတွာ ဝဿဝါသိကံ ဂါဟာပေန္တိ” အစရှိသော အဋ္ဌကထာ ပါဠိနှင့်အညီ ကျောင်းမဟုတ်သော စေတီ၊ ပုထိုး- စသည်ရှိသော သူတို့၏သင်္ကန်းကို ထိုစေတီ၊ ပုထိုးစသည်တို့ အနီးအပါး၌ ကျောင်းလက္ခဏာရှိသော သစ်ပင်၊ မဏ္ဍပ်များမှာ ကပ်၍ပေးအပ်ပါသည်။ “ယေသံ ပန သေနာသနံ နတ္ထိ၊ ကေဝလံ ပစ္စယမေဝ ဒေန္တိ၊ တေသံ ပစ္စယံ အဝဿဝါသိကေ သေနာသနေ ဂါဟေတုံ ဝဇ္ဇတိ”ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဠိနှင့်အညီ ဤတိုက်ဤတာတွင်းမှာ ထာဝရဝတ္ထု တစ်ခုခုမျှ မရှိသော သူတို့၏ သင်္ကန်းကို ကျောင်းဒကာမရှိ၍ ဝါဆို သင်္ကန်းမရှိသော ကျောင်းမှာ ဆက်ကပ်လှူဒါန်း ရပါသည်ဘုရား။

၁၀။ “တတြုပ္ပါဒေ ပန ကပ္ပိယကာရကာ ပုစ္ဆိတဗ္ဗာ” အစရှိ သည်ဖြင့်လာသော အဋ္ဌကထာပါဠိနှင့်အညီ ကပ္ပိယကာရက ပြုလုပ်သူ တို့ကို မေးမြန်း၍ ရဟန်းတော်တစ်ပါး တစ်ပါးလျှင် သင်္ကန်းလှူ

ပိတ်ပုဆိုးမည်ရွှေမည်မျှ ကပ်လှူပါမည်ဆိုလျှင် ထိုသူတို့အဆိုအတိုင်း ပေးအပ်ပါသည်။ သင်္ကန်းလျာပိတ် ပုဆိုးကား-မရှိ၊ ရွှေငွေအသပြာ၊ ပိုက်ဆံ၊ ဒင်္ဂါး၊ ပျောင်း၊ စပါးသာရှိပါသည်ဆိုလျှင် ထိုရွှေငွေအသပြာ၊ ပိုက်ဆံ၊ ဒင်္ဂါး၊ ပျောင်း၊ စပါး-ဟူသော ဝေါဟာရသည် စာရင်းလက်မှတ် ပေးအပ်ခြင်းငှါ အပ်စပ်သော ဝေါဟာရ မဟုတ်သည်ဖြစ်ပါ၍ ဆန်-ဟူသော ရုဇွိစကား၊ ပိတ်၊ ဖျင်-ဟူသော ရုဇွိစကားဖြင့် ရေးသားတင်မှတ်၍ ပေးအပ်ပါသည်ဘုရား။

၁၁။ “သစေ မနုဿာ ဝဒန္တိ ယဿ အမှာကံ ဝဿဝါသိကံ ပါပုဏာတိ။ သော တေမာသံ ပါနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတု” အစရှိသော အဋ္ဌကထာပါဌ်နှင့်အညီ ကျောင်းကိုသုတ်သင်ခြင်း၊ ကျောင်းတလင်းကို တံမြက်တလင်း လှည်းခြင်း၊ စေတီယင်ပြင်-ဗောဓိယင်ပြင်တို့၌ တံမြက် တလင်းလှည်းခြင်း၊ ဗောဓိပင်ကို နေ့စဉ်ရေလောင်းခြင်း-အစရှိသော ဝတ်နိဗတ်တို့ကို ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး အားထုတ်ကြရပါသည်ဘုရား။

၁၂။ “တေမာသံ ပါနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတွာ ဝိဟာရမဂ္ဂစေတိယင်္ဂဏ ဗောဓိယင်္ဂဏာနိ ဇုဂ္ဂိတွာ ဗောဓိရုက္ခေ ဥဒကံ သိဉ္စိတွာ ပက္ကန္တော ဝိဗ္ဗမန္တောပိ ဝဿဝါသိကံ လဘတိယေဝ” ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဌ် မိန့်အပ်သည်နှင့်အညီ ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး သေနာသနဝတ်၊ စေတီ ယင်္ဂဏဝတ်၊ ဗောဓိယင်္ဂဏဝတ်တို့ကို ကောင်းမွန်စွာ အားထုတ်ပြီးမှ သင်္ကန်းပွဲနေ့ မတိုင်မီအကြား အရပ်တစ်ပါးသို့ ပြောင်းသွားသောရဟန်း၊ လူ၏ဘောင်သို့သက်လျောသော ရဟန်းတို့သည် ထိုသင်္ကန်းကိုယူလိုသော် ရခြင်းငှါထိုက်ပါသည်ဘုရား။

၁၃။ “ပစ္ဆိမဝဿူပနာယိကဒိဝသေ ပန သစေ ကာလံ ဃောသေတွာ သန္နိပတိတေ သံဃေ” အစရှိသော အဋ္ဌကထာပါဌ်နှင့်

အညီ ဤတိုက်ဤတာတွင် ဒုတိယဝါမှာမှ ဝါဆိုရသော ဒုတိယဝါသား ရဟန်းများမှာ ပထမဝါသား ရဟန်းများနှင့်မခြား အတူယူထိုက်ရထိုက်ပါ သည်။ ဝါကျိုးဝါပျက်သော ရဟန်းတို့မှာ ပကတိအားဖြင့် ရထိုက်သော အခွင့်မရှိ၊ ပကတိဝတ်သော်လည်းရှိမှ၊ အပလောကနက်ပြုသော်လည်း ပေးပါမှ ရထိုက်ပါသည်ဘုရား။

၁၄။ “ကတိကာယ ဒေတိ၊ သမ္မဟုလာ အာဝါသာ သမာန လာဘာ ဟောန္တိ” အစရှိသောပါဠိတော်မြတ် မုခပါဌ်နှင့်အညီ ၂-တိုက် ၂-တာပင်ဖြစ်စေ၊ ထိုထက်အလွန် ဆယ်တိုက် ဆယ်တာပင်ဖြစ်စေ အညီအညွတ် ကတိကဝတ်ပြု၍ ထားကြသော တိုက်တာချင်းချင်း ဖြစ်ခဲ့ပါမူ တစ်ခုသောတိုက်တာမှာ လှူဒါန်းသော ဝါဆိုသင်္ကန်း အစရှိသော သံဃိကပစ္စည်း ဝတ္ထုများကို တစ်ခြားတစ်ပါးသော တိုက်တာ ၌ ဝါဆိုဝါကျွတ်သော ရဟန်းတို့သည် ဤတိုက်တာ၌ ဝါဆိုဝါကျွတ်သော ရဟန်းတို့နှင့် မပြားမကွဲ တစ်တိုက်ထဲကဲ့သို့ တစ်လုံး တစ်စည်း အညီအမျှ ရထိုက်ယူထိုက်သောနည်းလမ်းသည် ကျမ်းဂန် အထင်အရှားရှိပါ သည်ဘုရား။

၁၅။ အခါနေ့ရက် ချိန်းချက်စုပေါင်း ချိမ့်ချိမ့်ငြောင်းမျှ ကျောင်းသို့လာ၍ လှူဒါန်းနည်းတစ်ပါး၊ မိမိတို့၏ ဝါဆိုသင်္ကန်း ကျရောက်ရာ ရဟန်းကို စံခန်းနေရာ အိမ်ဂေဟာသို့ ပင့်ယူ၍ လှူဒါန်း နည်းတစ်ပါး-ဟူ၍ ၂-ပါး အပြားရှိပါသည်ဘုရား။

၁၆။ “ဣဒံ ဝဿာဝါသိကံ အမှာကံ သေနာသနေ ဝုဋ္ဌဘိက္ခုနော ဒေမာတိ ဝုတ္တေ ယဿ ဂါဟိတံ၊ တဿေဝ ဟောတိ” အစရှိသော အဋ္ဌကထာပါဌ်နှင့်အညီ အပိုအမိုမပါ ဝါဆိုလဦးက စာရင်းချမှတ်ပေး သည့် အတိုင်းသာ လှူဒါန်းသူဖြစ်ခဲ့လျှင် ထိုသင်္ကန်းကို ထိုဒါယကာ၏

ကျောင်းပေါ်မှာ ဝါကျွတ်သော ရဟန်းတို့သာ ရထိုက်ပါသည်။ ယင်းသို့ မဟုတ် ဤကျောင်းပေါ်မှာ ဝါဆိုဝါကျွတ်သော အရှင်တို့အား လှူဒါန်း ပါ၏-ဆို၍လှူခဲ့လျှင် ထိုကျောင်းပေါ်မှာ ဝါကျွတ်သောရဟန်းတို့သာ ရထိုက်ပါသည်။ သို့တည်းမဟုတ် ဤကျောင်းအားလှူပါ၏-ဆို၍ လှူဒါန်း ခဲ့လျှင် တိုက်ရှိသံဃာ ပိုင်ဆိုင်ပါသည်ဘုရား။

၁၇။ “သစေ ပန ဥဘောပိ ဃနံ နေတွာ ဘောဇေတွာ သယမေဝ ပါဒမူလေ ဌပေတွာ ယံ ယဿ ဒိန္နံ၊ တဒေဝ တဿ ဟောတိ” ဟူသော အဋ္ဌကထာပါဌ်အညီ အိမ်သို့ပင့်ဆောင်၍ ဆွမ်းကွမ်းကျွေးမွေး၍ လှူဒါန်း သည်ရှိသော် ထိုရဟန်းတို့၊ သာမဏေတို့ပင် ရပါသည်ဘုရား။

၁၈။ “စီဝရမာသတော ပဌာယ ယာဝ ဟေမန္တဿ ပစ္ဆိမော ဒိဝသော” အစရှိသော အဋ္ဌကထာပါဌ်နှင့်အညီ ထိုသို့ဆို၍ လှူဒါန်းခဲ့ သည်ရှိသော် ထိုတိုက်တာအတွင်း ကထိန်ခင်းသည်ဖြစ်စေ၊ မခင်းသည် ဖြစ်စေ၊ ထိုထိုတိုက်တာမှာ ဝါကျွတ်သော ရဟန်းတို့ ရထိုက်ပါသည် ဘုရား။

၁၉။ “ဂိမှာနံ ပထမဒိဝသတော ပဌာယ ဝုတ္တေ ပန မာတိကာ အာရောပေတဗ္ဗာ” အစရှိသော အဋ္ဌကထာပါဌ်နှင့်အညီ လွန်ခဲ့ပြီးသော အတိတ်ဝါကိုရည်၍လှူသလော၊ သို့တည်းမဟုတ် လာလတုံသော အနာဂတ်ဝါကိုရည်၍ လှူသလော-ဟုမေးမြန်း၍ အတိတ်ဝါကိုရည်၍ လှူပါသည်-ဆိုခဲ့လျှင် အတိတ်ဝါကျွတ်သော ရဟန်းတို့ရထိုက်ပါသည်။ အနာဂတ်ဝါကိုရည်၍ လှူပါသည်-ဆိုခဲ့လျှင် အလှူခံ၍ထားပြီးမှ ဝါဆိုနေသို့ကျသောအခါ ဝေခြမ်း၍ ယူရပါသည်ဘုရား။

၂၀။ ထိုဒါယကာတို့၏ ဝါဆိုသင်္ကန်းကို ဝါဆိုနေ့တွင် သင်္ကန်း လက်မှတ် ခံယူရသော ရဟန်းတို့အား ပေးအပ်ပါသည်။ “ယေန ဂတိတံ၊

တေန ဝဿတ္ထဒေါ န ကာတဗ္ဗော၊ ကရောတိ စေ သံဃိကံ ဟောတိ”
ဟူသော အစ္စကစီဝရ သိက္ခာပုဒ် အဋ္ဌကထာပါဌ်နှင့်အညီ ဝါတွင်း
အခါတွင် ထိုသင်္ကန်းကိုခံယူကုန်သော ရဟန်းတို့သည် ဝါပျက်ခြင်း၊
ဝါကျိုးခြင်း မရှိစေရ၊ ကောင်းမွန်စွာစောင့်ထိန်းရပါကုန်သည်။ ဝါဆို
သင်္ကန်းဟူသောအမည်ဖြင့် လှူဒါန်းသော သံဃိကသင်္ကန်းမည်သည်
ဝါမပျက်၊ ဝါမကျိုးသော ရဟန်းတို့သာ ရထိုက်ပါသည်။ ဝါကျိုးခြင်း၊
ဝါပျက်ခြင်းရှိခဲ့သော် သံဃာကိုပြန်၍ တစ်ဖန်ပေးအပ်ရပါသည်ဘုရား။

၂၁။ ဂန္ဓမာဒန စိတြနှင့် သုဒဿန စသည်အမွန် ဟေမဝန္တာ
မဟာဂနိုင် မြိုင်အတုလွတ် နဝဒတ်ဘွေဆိုင် နတ်ရေအိုင်က တပြိုင်တည်း
လွှတ်လိုက်သည့် ကတွက်ရေနှယ် မြစ်ငယ်မြစ်ကြီး အသီးသီးတို့တွင်
အံ့မချီးကုန် သာမျိုးစုံ ယမုန်ဂင်္ဂါ စံပမာဖြင့် သလ္လာဝတီ အမည်ရှိသော
နဒီရေရှင် မြစ်စဉ်တလျှောက် ကောက်ကောက်စင်းစင်း ရပ်ခပင်းဝယ်
တသင်းဖြိုးမော် ဟိုးဟိုးကျော်သည် ရှင်တော်ဘုရား မိန့်ဖော်ကြား
သုံးပါးသာသနာ အဝါပြောင်ပြောင် နေရောင်ရွန်းရွန်း အစဉ်ထွန်းလျက်
တောင်ကျွန်းဇေယျူ သပြေဘုံထက် မုံရွာ-လှေကူး အထူးကြေညာ
ရပ်ဂါမာ သဒ္ဓါပွင့်လင်း နှလုံးစင်းသည့် သီတင်ဥပုသ်သည် ဒါယကာ၊
ဒါယိကာမအပေါင်းတို့ ညွတ်ညောင်းကြည်ဖြူ သံသရာဘေး ခန္ဓာနှင့်
ဝေးစေဖို့ အရေးယူလျက် နိဗ္ဗူသောင်ကမ်း ဘေးမသန်းသည့် အေးချမ်း
ရာမှန် ပြည်နိဗ္ဗာန်သို့ လျင်မြန်ရောက်ကြောင်း ကုသိုလ်ဇောမြတ်
သောမနသ်ကို မပြတ်လောင်းလျက် အပေါင်းတူစုံ မဂ္ဂင်္ဂရစ်ယဉ်ပေါ်မှာ
ရွှင်ပျော်ပျော် အတူဆုံ၍ ခေမာဘုံနန်းအမတကို လှမ်းကြမည်ကြံခဲ့လျက်
ထူးကဲသည့်ပုည ခုဝါတွင်း သုံးလပတ်လုံး နေ့ညဉ့်စဉ်မပြတ် သင်္ကန်းစိတ်

ဇောမြတ်နှင့် သောမနသ်ရွှင်ရွှင် သူ့ထက်ငါပြင်ဆင်၍ စီရင်ခါရက်ချုပ်
ရွှေဖန် ရေဆိုးအုပ်၍ ပြုလုပ်လှူဒါန်းသော သင်္ကန်းဖြစ်ပါသည် ဘုရား။

ဝါဆိုသင်္ကန်းအဖြေပြီး၏။

ဝါဆိုသင်္ကန်းအမေးအဖြေပြီး၏။

-----*

ဂတိနိမိတ္တ ဝိနိစ္ဆယ

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

သင်္ဂြိုဟ်ဘုံပိုင်း မရဏုပ္ပတ္တိ ဂတိနိမိတ်အရာ၌- “မာတုကုစ္ဆိဝဏ္ဏ
သင်္ခါတံ” စသော ဝိသုဒ္ဓမဂ်၊ ဝိဘင်းအဋ္ဌကထာ စကား၊ “ဆဒ္ဒါရဂဟိတန္တိ
ကမ္မနိမိတ္တံ ဆဒ္ဒါရဂဟိတံ၊ ဂတိနိမိတ္တံ ဆဒ္ဒါရဂဟိတန္တိ ယထာ သမ္ဘဝံ
ယောဇေတဗ္ဗံ” ဟူသော ဋီကာကျော်စကား စသည်များကိုစွဲ၍ ဂတိနိမိတ်
သည် ရူပါရုံတစ်ခုသာ၊ ထိုရူပါရုံသည်လည်း မနောဒွါရဂဟိတ ပစ္စုပ္ပန်ဟူ၍
များစွာပြောဆိုကြကုန်၏။ သို့ဆိုကြသော်လည်း---

“နာစိန္တယန္တော ပုရိသော ဝိသေသ မဓိဂစ္ဆတိ” ဟူသော ဧကက
နိပါတ်ဝဋ်ကဇာတ်ပါဠိတော်နှင့် မကြုံမစည် သူတစ်ပါးပြောဆိုတိုင်းသာ
မှတ်သားက အထူးမသိဟုဆိုသောကြောင့်၎င်း၊ “စိန္တလောကေ ကဋ္ဌာနမ္ပိ၊
ဒဿိတေန သတောပန၊ နယေန တေန သဗ္ဗတ္ထ၊ စိန္တယေဝ ယထာရဟံ”
ဟူသော အာစရိယဂါထာနှင့်အညီ အရာရာတို့၌ ထိုက်သည်အားလျော်စွာ
ကြံစည်ရမည်ဆိုသောကြောင့် အထူးကြံစည်လိုက်သည်ရှိသော်-ထိုဂတိ
နိမိတ်သည် ကမ္မနိမိတ်ကဲ့သို့ အာရုံခြောက်ပါး၊ ဆဒ္ဒါရဂဟိတ၊ ပစ္စုပ္ပန်

နိုင်ငံတွင်းပုစ္ဆာအဖြေပေါင်းချုပ် (ဒု-တွဲ)

၂၈၂

အတိတ်လည်းဖြစ်သင့်၏။

အဘယ်ကဲ့သို့ဖြစ်သနည်း “ယုံဖွယ်ချွတ်ရွင်း၊ ထောက်ထား ကင်းက၊
ယင်းသည်စကား၊ ပေါ့ပျက်ငြား၍၊ အများလူလယ်၊ ရယ်ရဖွယ်တည့်”
ဟူ၍ ပညာရှိတို့ဆိုသောကြောင့် အထောက်အထား မရှိ ပေါ့ပျက်သော
စကား လောဟူမူ-

သိဒ္ဓ္ဓလကျာနုသာရေန၊

ဝိဝတ္ထာပု နဂမ္ပတေ။

ဆိုသောအတိုင်း ထင်ရှားသောလကျာ- ဥဒါဟရုဏ်နှင့် ထုတ်
ဆိုပေအံ့။

နတ်ပြည်ခြောက်ထပ်မှ မိမိအထံသို့ ရှေ့ရှုလာကြကုန်သော
နတ်ရထားခြောက်ဆူတို့ကို ဂတိနိမိတ်ပြု၍ စုတိကြကုန်သော ဓမ္မမာက
သီတင်းသည်၊ ဒုဋ္ဌဂါမဏီမင်း- အစရှိသည်တို့အား ထင်လာသော
ဂတိနိမိတ်သည်လည်း ကမ္မနိမိတ်ကဲ့သို့ အာရုံခြောက်ပါးသည်၎င်း၊
ဆဒ္ဓါရဂဟိတသည်၎င်း၊ ပစ္စုပ္ပန်အတိတ်သည်၎င်း ဖြစ်သင့်ဖြစ်ထိုက်၏။
ဤသို့သော အဓိပ္ပါယ်ကိုရည်တော်မူ၍ ထိုဂတိနိမိတ်ကို ကမ္မနိမိတ်နှင့်
မကွဲမပြား အထူးမရှိသည်ကိုပြု၍---

ကာမာဝစရပဋိသန္နိယာ ဆဒ္ဓါရဂဟိတံ ကမ္မနိမိတ္တဉ္စ ပစ္စုပ္ပန္န
မတိတာလမ္ပနံ ဥပလဗ္ဘတိ။

ဟူ၍ သင်္ဂြိုဟ်၌ မိန့်ဆိုပြီ။

ထိုစကားကို ထင်ရှားစေဦးအံ့။ ယင်းဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း
စုတိကြကုန်သော ဓမ္မိကသီတင်းသည်၊ ဒုဋ္ဌဂါမဏီမင်း-စသောသူတို့သည်
နတ်တို့၏အဆင်းအရောင်ကို နတ်တို့၏ အာနုဘော်ကြောင့် မျက်စိဖြင့်
မြင်အပ်၏။ နတ်၌ဖြစ်သော အသံ၊ တူရိယာသံ၊ စကားသံတို့ကိုလည်း

နားဖြင့်ကြားအပ်ကုန်၏။ နတ်၌ဖြစ်သော ဂန္ဓာရုံတို့ကိုလည်း နှာခေါင်းဖြင့်
တွေ့ ရကုန်၏။ နတ်၌ဖြစ်သော အရသာတို့ကိုလည်း လျှာဖြင့်တွေ့ရ
ကုန်၏။ အဝီစိငရဲမှတက်လာသော မီးလျှံစွဲဟပ် ပူလောင်သောကိုယ်ဖြင့်
စုတ်ကုန်သော ဒေဝဒတ်၊ ရှင်သာရိပုတ္တရာကို ဖလသမာပတ်ဝင်စားရာ၌
ပြစ်မှားမိသော နန္ဒဘီလူး၊ ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီကို ပြစ်မှားမိသော နန္ဒ
လုလင်တို့သည်၎င်း၊ သင်ဓုန်းစက်၌ ကပ်ငြိစွဲမိသော မိတ္တဝိန္ဒက စသော
သူတို့သည်၎င်း ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရုံကို ကာယပသာဒဖြင့် ထိတွေ့အပ်၏။

ဤကဲ့သို့ဆိုခဲ့ပြီးသော အနက်သဘောကိုရည်၍ပင်---

ပဉ္စဒွါရေ သိယာ သန္တိ၊

ဝိနာ ကမ္မံ ဒွိဂေါစရေ။ ။

ဟူ၍ သစ္စသံခိပ်၌ မိန့်၏။

ဤ၌ ပဉ္စဒွါရဆိုသော်လည်း ပဉ္စဒွါရနှင့်အလျဉ်းသင့်၍သာ
ဆိုသည်။ မနောဒွါရ၌လည်း ကမ္မနိမိတ်၊ ဂတိနိမိတ်ဖြစ်သည်ပင်။
ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဖွင့် မဟာဋီကာအရှင်သည် ဤကဲ့သို့ အနက်သဘောကို
နှစ်သက်၍ပင် ဤနည်းအတိုင်းဆိုသေး၏။

မေး။ ။ ဂတိနိမိတ်သည် ပစ္စုပ္ပန်သင့်တန်စေ၊ အတိတ်
အဖို့ဖြစ်သည်နည်းဟူမူ---

ဖြေ။ ။ အကြင်အခါအဆုံးဖြစ်သော ဝီထိမှ ရှေ့နားဝီထိစဉ်
ထင်ခဲ့တိုင်းသော ဂတိနိမိတ်အာရုံသည် အဆုံးဇော၏အာရုံလည်း ဖြစ်နိုင်
၏။ ထိုအခါ အတိတ်လည်းဖြစ်သေးသည်သာမှတ်ပါ။ အဋ္ဌကထာဆရာ
အရှင်ကား- သန္တိသဘော၏အစွမ်းအားဖြင့် ထိုဂတိနိမိတ်၏ ပစ္စုပ္ပန်
အဖြစ်ကိုဆိုတော်မူ၏။ ထို့အတူပင် ထိုဂတိနိမိတ်၏ ရူပါရမ္မဏအဖြစ်၊
မနောဒွါရဂဟိတအဖြစ်ကို ယေဘုယျနည်းအားဖြင့် အဋ္ဌကထာဆရာ

ဆိုတော်မူသည်-ဟုမှတ်ပါ။

ဆိုခဲ့ပြီးသောနည်းမှတစ်ပါး အထူးမကြံမစည်ဘဲ အဋ္ဌကထာပါဠိ ရှိတိုင်းယူခဲ့မှု ကမ္မနိမိတ်ကိုလည်း ပဉ္စဒွါရ၌ ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်သည်ကိုသာလျှင် အဋ္ဌကထာ၌ဆိုအပ်သောကြောင့် ထိုကမ္မနိမိတ်ကိုလည်း မနောဒွါရဂ္ဂဟိတ ပစ္စုပ္ပန်ပဉ္စာရုံသည်၎င်း၊ ဓမ္မရုံသည်၎င်း မဖြစ်သင့်ဟုဆိုသင့်ရာ၏။ ယင်းစကားမဆိုသင့်မဆိုသော၊ အဘယ်ကြောင့်နည်း ဟူမူ- “စက္ခု အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပဿန္တိ” ဤသို့စသော အားဖြင့် ပဌာန်း၌ဟောအပ်သော ဆဋ္ဌာရမ္မဏဖြစ်သော ပူရေဇာတ ပစ္စည်းကို မနောဒွါရိက မရဏာသန္တဇောတို့အားလည်း လိုအပ် ရအပ်သော ကြောင့်တည်း။

ထို့ကြောင့် ယခင်ဆိုခဲ့ပြီးသောစကားစုကို ဤကမ္မနိမိတ်၌ ယေဘုယျကဲ့သို့ ဂတိနိမိတ်၌လည်း အဋ္ဌကထာ စကားကို ယေဘုယျအားဖြင့် မှတ်ပါ။ ပါဠိရှိတိုင်းယူခဲ့လျှင် အနက်မစေ့မစုံ မလုံမလောက် ရှိလိမ့်မည်။ ဤသို့ ယေဘုယျနည်းယူခြင်းသည်လည်း-

“ယတ္ထ ယတ္ထ အတ္ထော န ဝိရုဇ္ဈတိ၊ တတ္ထတတ္ထ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော” ဟူသော ပရိဘာသာနှင့်အညီပင်တည်း။ ဤသည်ကား- “စတ္တာရော မေ ဘိက္ခဝေ ကဝီ”

စသော စတုကင်္ဂီတ္ထရပါဠိတော်၊ ၎င်းကိုရည်၍-

စိန္တေတွာ ကရဏံ စိန္တာ၊ သုတေနညံ ကတံ သုတံ၊ ဥပဒါရိယတ္ထ မတ္ထော၊ ဌာနုပ္ပတ္တိစ ပစ္ဆိမေ” ဟူ၍ဆိုသော သဒ္ဒနိတိ ဂါထာနှင့်အညီ ကဝိလေးဦးတို့တွင် “စိန္တေတွာ ကရဏံ စိန္တာ”

ဟူသော ပထမ ကဝိမြောက်အောင် ဆုံးဖြတ်သော စကားတည်း။

ဤဝိနိစ္ဆယကို-
 အဝနိံ ပရိဝတ္တေတွာ၊
 ပထဝေါဇမဓုတ္တရာ။
 သတေန သုဒုက္ကဓေဒံ၊
 စိန္တေတဗ္ဗံ ပုနပ္ပုနံ။ ။

ဟူသောသဒ္ဒနီတိ ဂါထာအတိုင်း ဉာဏ်ဖြင့် အထူးကြံစည်ရာ၏။
 ဋီကာကျော်၌ကား-ထိုကဲ့သို့ အထူးကြံစည် စိစစ်ခြင်းကို မပြုဘဲ
 “ပစ္စုပ္ပန္နာလမ္ဗဏေသု အာပါထမာဂတေသု မနောဒွါရေ ဂတိနိမိတ္တ
 ဝသေန၊ ပစ္စုပ္ပန္နာရေ ကမ္မနိမိတ္တဝသေန” ဟူသော စကားကိုဆို၏။ ထို
 ဋီကာကျော်စကားကို “စူးစမ်းဆင်ခြင် အပြစ်မြင်သော် ဝမ်းတွင်မသို့
 ဟုတ်တိုင်းဆိုသည်၊ သို့ကိုင်ငါတို့ကြိုက်၏တည်း” ဟူ၍ ဟတ္ထိပါလပျို့၌
 ရှင်ရဋ္ဌသာရစပ်ဆိုသည်နှင့်အညီ သေချာစွာ စိစစ်၍ဟုတ်သော အတိုင်း
 ဆိုရလျှင်သင့်၏။

သို့မထင် အပြစ်ကိုဆိုသော် ဤဋီကာကျော်စကား အဓိပ္ပါယ်
 အတိုင်းလိုအပ်ပါမူ “ကမ္မံ ပန အတိတမေဝ၊ တဉ္စမနောဒွါရဂဟိတံ”
 ဟူ၍ ကံကို ပက္ခန္ဓရတ္ထ ဇောတက-ပနသဒ္ဒါနှင့် အသီး အခြားဆိုသကဲ့သို့
 ဂတိနိမိတ်ကိုလည်း အသီးဝါကျခွဲခြမ်း၍ အရှင်အနုရုဒ္ဓါဆရာဆိုရာ၏။
 ယင်းသို့ကား-မဆိုပါခဲ့“ကာမာဝစရပဋိသန္ဓိယာ ဆဒ္ဓါရဂဟိတံ၊ ကမ္မနိမိတ္တံ
 ဂတိနိမိတ္တဉ္စ ပစ္စုပ္ပန္နမတိတာလမ္ဗဏံ ဥပလဗ္ဘတံ”ဟူ၍သာလျှင် ဂတိ
 နိမိတ်ကို ကမ္မနိမိတ်နှင့် တစ်ဝါကျတည်း စသဒ္ဓါစည်း၍ ဒွန်ပြ၏။
 ထိုဂတိနိမိတ်သည် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့် ပစ္စုပ္ပန္နာရဂဟိတ မဖြစ်
 သင့်သည်မဟုတ်၊ ဖြစ်သင့်သည်ပင်။

အခြားသော တစ်စုံတစ်ရာ၌ “သက္ကရာဇ်လိကမ္ပိ” စသော သီလက္ခန်ပါဠိစသည်မှာ ယထာလာဘ၊ ယထာသမ္ဘဝ နည်းယူရသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ဋီကာကျော်ယူသောနည်းအတိုင်း သင့်သည်ပင်-ဟု ဆိုငြားအံ့၊ မသင့်၊ အဘယ်ကြောင့်နည်းဟူမူ “တတ္ထ စ တထာ၊ ဣဓ စ အညထာ ကတဿ ဂဟေတဗ္ဗတ္ထာ”ဟူ၍ ပရိဘာသာ လာသောကြောင့် ထို ဋီကာကျော်၌ပင် သမောအဋ္ဌကထာဋီကာတို့၌ ယေဘုယျနည်းအားဖြင့် ဆိုအပ်သော သာဝသေသပါဠိကိုတွေ့၍ ၎င်းတွေ့သောအတိုင်းပင် ရှေးစဉ်မိဘတို့ သုံးကြတိုင်း၊ စွဲကြတိုင်း ယိုင်းသည်လို့ မရှောင်ကြဉ်သည် လို့မဆောင် တောင်တောင်မြောက်မြောက် မကောက်ပြီ၊ မကွေ့ပြီ၊ ရှေး ပညာရှိတို့ ဆိုသော စကားကဲ့သို့ အထူးမကြံစည်ဘဲ “အဋ္ဌကထာယံ ပန ဂတိနိမိတ္တံ ။ လ ။ န သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆန္တိ အာစရိယာ”ဟူ၍ ဆိုပြန်၏။

ထိုစကား၌ ဋီကာကျော်ဆိုသော အတိုင်း ယခင်ဆိုခဲ့ပြီးသော အဓိပ္ပါယ်အတိုင်းဆိုသော “ပဉ္စဒ္ဓါရေ သိယာ သန္နိ၊ ဝိနာ ကမ္မံ ဒွိဂေါစရေ” ဟူသောစကားကို ဆရာတို့ဝန်မခံကြ၊ မနှစ်သက်ကြလျှင် ထိုဝန်မခံသော ဆရာတို့၏ အထူးအထွေ မကြံမစည်ခြင်းကို ကြဉ်ထား၍ တစ်ပါးသော သဘောအဓိပ္ပါယ်၊ ဥပါယ်အကြောင်းမရှိချေ၊ ဤသို့ဋီကာကျော် စကား ကိုပယ်လှန်၍ ဆိုခြင်းသည် ဟုတ်တိုင်း ဆိုသောကြောင့်---

ယောစတ္တာန သမုက္ကံသေ၊

ပရေစ မဝဇာနာတိ။

နိဟီနော တေမာနေန၊

တံဇညာဝသလောက္ကတိ။ ။

ဟူသော သုတ္တနိပါတ် ဝသလသုတ် စကားနှင့် အပြစ်မပြီချေ၊ ကင်းစင်၏-ဟူလို၊ ဟုတ်မှန်တိုင်း ဆိုသောကြောင့်ပင်။

သုဒဿိ ဝဇ္ဇ မညေသံ၊

အတ္တနော ပန ဒုဒ္ဓဿိ။ ။

ဟူသော ဓမ္မပဒနှင့်လည်း အပြစ်လွတ်ကင်းပါ၏။ ထိုဋီကာ
ကျော်ကို ကြည့်ရှု၍ ထိုဋီကာကျော်အတိုင်းပင် အများသူတို့ ပြောဆို
ကြကုန်၏။ ထိုပြောဆိုကြရာ၌ ဋီကာကျော်ဆရာနှင့် တကွအများသူတို့ကို
အပြစ်ကြီးစွာမဆိုထိုက်၊ မကဲ့ရဲ့ထိုက်ပေ။

အပတွာပဒဝိညာဏံ၊

ပရယောသာနုသာရိနော။

ပမာဒပရမာဗာလာ၊

တေဟေန္တိ ပရပတ္တိယာ။ ။

ဟူသော စတုကနိပါတ် ဒုဒ္ဓဘဇာတ်နှင့်အညီ နိယမဖြစ်သော
သောတာပန်စသော အရိယာအဖြစ်သို့ မရောက်သေးသမျှသော ပုထုဇဉ်
တို့မှာ စိတ်မချသော အနိယတဉာဏ်သာရှိကြ၍ သူတစ်ပါးတို့ စကား
ကို မှတ်သား လိုက်နာရသော ပရယောသာနုသာရီ-ပုဂ္ဂိုလ်ချည်း ဖြစ်ကြ
သည်နှင့်အညီ အထူးမကြံစည်အားမူ သူတစ်ပါးတို့၏ စကားကို မှတ်သား
လိုက်နာမြဲ ဓမ္မတာပေတည်း။ ။

လယ်တီဆရာတော်

မုံရွာမြို့။

ဂတိနိမိတ္တ ဝိနိစ္ဆယပြီး၏။

-----*-----